

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BANKACILIK VE FİNANS ANABİLİM DALI

**TİCARİ KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLME
SÜRECİ VE KREDİ GARANTİ FONU'NUN İŞLEYİŞİNİ
KAPSAYAN BİR UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Faysal ELÇİN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Feride HAYIRSEVER BAŞTÜRK

Bilecik, 2018

10140290

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BANKACILIK VE FİNANS ANABİLİM DALI

TİCARİ KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLME SÜRECİ
VE KREDİ GARANTİ FONUNUN İŞLEYİŞİNİ KAPSAYAN BİR
UYGULAMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Faysal ELÇİN

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Feride HAYIRSEVER BAŞTÜRK

Bilecik, 2018

10140290

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI
JÜRİ ONAY FORMU

BŞEÜ-KAYSIS Belge No	DFR-172
İlk Yayın Tarihi/Sayısı	03.01.2017 / 28
Revizyon Tarihi	
Revizyon No'su	00
Toplam Sayfa	1

Öğrencinin Adı Soyadı: Faysal ELCİN
Anabilim Dalı: BANKACILIK VE FİNANS
Programı: BANKACILIK VE SİGORTACILIK
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Feride HAYRSEVER BASTÜRK
Tezin Özgün Adı: Ticari Kredi Taleplerinin Değerlendirilme Süreci ve Kredi Garanti Fonunun İşleyişini Kapsayıcı Bir Uygulama
Tezin İngilizce Adı: Evaluation Process of Commercial Loan Requests and An Application Covering the Functioning of Credit Guarantee Fund

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 03.05.2018

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışması ilgili EYK kararıyla oluşturulan jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ON ÇOKLUĞU ile BANKACILIK VE FİNANS Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Feride H. Bastürk

Üye Prof. Dr. Metin COŞKUN

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Melik KAMIŞLI

Üye:

Üye:

F. Bastürk
M. Coşkun
M. Kamlı

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / 20.... tarih ve sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BEYAN

“*Ticari Kredi Taleplerinin Değerlendirilme Süreci ve Kredi Garanti Fonunun İşleyişini Kapsayan Bir Uygulama*” adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Faysal ELÇİN

03.05.2018

ÖNSÖZ

Kredi analizinin amacı; kredi talep edenin, banka ve finans kurumlarının belirlemiş olduğu koşullara uygun olarak krediyi geri ödeme kapasitesine ve moralitesine sahip olup olmadığını saptamak yoluyla krediden kaynaklanan kredi riskinin azaltılmasını sağlamak olduğu gibi firmanın finansman ihtiyacını doğru tespit etmek ve firmanın finansman ihtiyacına uygun tutar, vade ve koşullarla kredi verilmesini sağlamaktır. Kredilendirme işlemi bankalar için kârlı fakat kârlı olduğu kadar da riskli işlemdir. Bunun için kredilendirme işlemlerinde risk alan bankalar, bu riskleri tamamen ortadan kaldırmak veya minimize etmek için çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmada bankalarda kredilendirme sürecinde istihbaratın ve mali analizin önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca, teminat verme konusunda sıkıntı çeken firmalara destek veren Kredi Garanti Fonu'nun işleyişi, sağladığı avantajları ve dezavantajları ele alınmıştır. Örnek uygulamayla bankaların kredilendirme sürecindeki aşamalar yer almaktadır.

Çalışma hayatımda ve tez çalışmalarımda büyük bir sabırla hiçbir fedakârlıktan kaçınmadan destek veren sevgili eşim Gamze'ye ve kızlarıma, desteklerini ve bilgi birikimlerini benimle paylaşan çalışma arkadaşlarıma, yüksek lisans dönemim boyunca bana destek olan saygı değer hocalarıma ve sınıf arkadaşlarıma ve çok saygıdeğer hocam Doç. Dr. Feride HAYIRSEVER BAŞTÜRK'e ayrı ayrı teşekkür ederim.

Faysal ELÇİN

03.05.2018

ÖZET

Bankalar kullandırdıkları kredilerin sorunsuz şekilde geri ödenmesini istemektedirler. Bu nedenle ticari kredi uygulamalarının en önemli süreçlerinin başında, kredi talep eden firmalar için yapılan istihbarat ve mali analiz çalışmaları gelmektedir. İstihbarat ve mali analiz çalışmaları; kredi talebinde bulunan firmanın karakteri, kapasitesi, likiditesi, mali yapısı, hedefleri, piyasa itibarı, sektördeki yeri, karlılığı ve yürüttüğü faaliyetleri hakkında edinilen bilgiler aracılığıyla firmanın kredibilitesinin olup olmadığını tespit etmek için yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Bankalar firmaları kredilendirirken; güvence, likidite, karlılık ve akışkanlık gibi kriterlere dikkat etmektedir. Bu kriterlere göre kredinin geri ödeme koşulları, miktarı, vadesi, teminatları ve fiyatlama konularında firmanın ihtiyaçlarının doğru tespit edilip ona göre kredilendirilmesi gerekmektedir. Bankalar bu kriterlerle gelecekte oluşabilecek riskleri asgari seviyeye indirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bu çalışmada örnek uygulamadaki firma için yapılan istihbarat ve mali analizi yer almaktadır. Teminat yetersizliği nedeniyle kredi kullanamayan firmaların bu sorununu gideren, finansman erişimine destek olan Kredi Garanti Fonu'nun işleyişi anlatılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Banka Kredileri, Kredi Garanti Fonu, Kredi Değerlendirmesi, Ticari Krediler.

ABSTRACT

The banks want their loans to be repaid smoothly. For this reason, one of the most important process of credit granting is the credit inquiry and the financial analysis for companies demanding credit from banks. Credit inquiry and the financial analysis include determining whether the company is credible or not through the information obtained about the character of the company, capacity, liquidity, financial structure, targets, market reputation, position in the sector, profitability and activities carried out. Banks paying attention such criteria as security, liquidity, profitability and fluidity when giving loan. According to these criteria, the requirements of the company should be determined correctly and credited accordingly in terms of repayment terms, amount, valuation, guarantees and pricing of the loan. The banks intend to reduce the risks that may emerge in future through these criteria to the minimum level. The function of the Credit Guarantee Fund, which supports financing and solves this problem for companies that can not use credit due to insufficient guarantee, is explained. This study includes credit inquiry and financial analysis for the firm in the sample exercise.

Key Words: Credit Guarantee Fund, Commercial Credits, Bank Credits, Credit Evaluation

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	ix
TABLolar LİSTESİ.....	viii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BANKACILIKTA KREDİ

1.1. BANKACILIKTA KREDİ KAVRAMI	3
1.2. KREDİNİN TANIMI.....	3
1.3. KREDİNİN UNSURLARI	5
1.4. KREDİ KULLANDIRMA İLKELERİ	6
1.4.1. Güvenlik (Emniyet) İlkesi	6
1.4.2. Seyyaliyet (Akışkanlık) İlkesi	7
1.4.3. Verimlilik İlkesi	7
1.5. KREDİLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	8
1.5.1. Nitelik Açısından.....	8
1.5.1.1. Nakdi Krediler	8
1.5.1.2. Gayrinakdi Krediler	9
1.5.2. Vadeleri Açısından Krediler.....	9
1.5.3. Teminatları Açısından Krediler.....	10
1.5.3.1. Teminatsız Krediler.....	10
1.5.3.2. Teminatlđ Krediler.....	10
1.5.4. Kullanım Amacı Açısından Krediler	10
1.5.5. Kullandırılan Sektörler Açısından.....	10
1.5.6. Kaynakları Açısından Krediler.....	11
1.5.7. İzin Açısından Krediler	11

İKİNCİ BÖLÜM

BANKALARDA KREDİLENDİRME SÜRECİ

2.1. KREDİ POLİTİKASININ BELİRLENMESİ	12
2.2. KREDİLENDİRME SÜRECİ	12
2.3. KREDİ BAŞVURUSU	13
2.3.1. Kredi Talebinde Bulunan Firmayla Ön Görüşme Yapılması.....	14
2.3.2. Müşteri Ziyareti ve İlk Görüşme	16
2.3.3. Kredi Talebinin İncelenmesi	17
2.3.4. Kredi Talebinin Değerliliğinin Saptanması.....	18
2.3.5. Kredi Riskinin Belirlenmesi	18
2.3.6. Kredinin Yapılandırılması ve Belgelendirilmesi.....	21
2.3.7. Kredi Analizi	22
2.3.8. Kredi Taleplerinin Ret Nedenleri	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BANKALARDA KREDİLENDİRME SÜRECİNDE İSTİHBARAT VE NİTEL VERİ ANALİZİ

3.1. İSTİHBARATIN TANIMI VE ÖNEMİ	25
3.1.1. İstihbaratın Amacı	32
3.1.2 İstihbaratın İlkeleri	32
3.1.2.1. Gizlilik.....	33
3.1.2.2.Tarafsızlık.....	33
3.1.2.3.Doğruluk.....	33
3.1.2.4.Süreklilik	33
3.2. İSTİHBARATIN KAYNAKLARI.....	34
3.2.1 Özel Kaynaklar	34
3.2.2. Resmi Kaynaklar	44
3.2.3.Yarı Resmi Kaynaklar:	48
3.3. İSTİHBARATLA HUSULAR	49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BANKALARDA KREDİLENDİRME SÜRECİNDE MALİ TABLO VE NİCEL VERİ ANALİZİ

4.1.MALİ ANALİZ	54
4.1.1.Mali Analizin İlkeleri	54
4.1.2. Mali Tablolar Analizinin Amacı ve Önemi.....	55
4.1.3. Mali Tablolar ve Tanımı	55
4.1.4. Mali Analiz Türleri.....	56
4.1.5. Mali Tabloların Analiz İçin Uygun Hale Getirilmesi	58
4.1.6. Bilanço Kalemlerinin İncelenmesi ve Analize Uygun Şekle Getirilmesi	59
4.1.7 Bilançonun Yapısı	61
4.1.7.1.Varlıkların (Aktifin) İncelenmesi.....	61
4.1.7.2. Kaynakların (Pasifin) İncelenmesi.....	82
4.1.8. Gelir Tablosu Kalemlerinin İncelenmesi ve Analize Uygun Şekle Getirilmesi	95
4.1.9. Mali Tablolar Analizi ve Kullanılan Teknikler.....	102
4.1.9.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi.....	103
4.1.9.2. Yüzde Yöntemi İle Analiz (Dikey Analiz)	103
4.1.9.3. Eğilim(Trend) Yüzdeleri Analiz Yöntemi	104
4.1.9.4. Oran Analizi.....	104
4.1.10. Nakit Akım Tablosu	110
4.1.11. Proforma (Tahmini) Gelir Tablosu	110

BEŞİNCİ BÖLÜM

KREDİ GARANTİ FONU

5.1. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. KEFALETİLİ KREDİLERDEN YARARLANABİLECEK KURUM VE KURULUŞLAR.....	118
5.1.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş. nin Kefaletine Başvurma.....	119
5.2. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. NİN İŞLEYİŞİ.....	120
5.2.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş. Kefaleti ile Kullanılan Kredilerin Vadesinde Ödenmemesi Durumu	121

5.3. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. NİN VERDİĞİ KREDİ TÜRLERİ VE VADELERİ	122
5.3.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş. nin Kefalet Oranları	122
5.4. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. NİN KEFALET KAYNAKLARI.....	123
5.4.1. KGF Öz Kaynakları	123
5.4.2. Hazine Müsteşarlığı Fonu	126
5.5. KREDİ GARANTİ FONU’NUN AVANTAJLARI	129
5.6. KREDİ GARANTİ FONU’NUN DEZAVANTAJLARI	132
5.7. KREDİ GARANTİ FONU İLE İLGİLİ İSTATİSTİKİ VERİLER.....	133
5.7.1. Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu.....	133
5.7.2. Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı	133
5.7.3. Kredi Garanti Fonu Kefaletlerinin Sektörlere Göre Dağılımı.....	134
5.7.4. Kredi Garanti Fonu Kefaletlerinin Bölgelere Göre Dağılımı	135

ALTINCI BÖLÜM

TİCARİ KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLME SÜRECİNE YÖNELİK UYGULAMA ÖRNEĞİ

6.1. UYGULAMANIN AMACI VE KAPSAMI.....	140
6.2. FİRMA TANITIMI.....	140
6.2.1. Firmanın Ortaklık Yapısı	141
6.2.2. Firma ve Ortaklarının Ticari / Sosyal Geçmişi Hakkında Bilgiler.....	144
6.2.3. Ortaklar Hakkında Bilgiler	144
6.2.4. Firma Ortakların Moralitesi –Piyasa İtibarı	145
6.2.5. Bankalar Verilen Teminatlar ile İlgili Açıklamalar Firma;.....	147
6.2.6. Firmanın Faaliyetleri	149
6.2.7. Firmanın Kredi Talebi.....	150
6.2.8. Firmanın Yatırım Finansman Şekli	150
6.2.9.Firmanın Memzuç Bilgileri.....	151
6.3. FİRMANIN MALİ ANALİZİ.....	156
6.4. UYGULAMA ÖRNEĞİNDE KGF’NİN İŞLEYİŞİ.....	161
6.4.1. KGF KEFALETİ İLE VERİLEN KREDİNİN ÖDENMEMESİ.....	162

6.5. MALİ ANALİZ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	163
---	-----

SONUÇ.....	164
-------------------	------------

KAYNAKÇA.....	169
----------------------	------------

EKLER.....	174
-------------------	------------

KISALTMALAR

EFT: Elektronik Fon Transferi

KDV: Katma Değer Vergisi

KGF: Kredi Garanti Fonu A.Ş.

KOBİ: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme

KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

MEKSA: Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TESK: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu

TOBB: Türkiye Odalar Borsalar Birliği

TOSYÖV: Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YP: Yabancı Para

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2. 1: Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi.....	13
Tablo 3. 1: Kredi Değerliliği Nitel Ölçüm Kriterleri.....	26
Tablo 3. 2: Örnek Müşteri Görüşme Formu.....	40
Tablo 3. 3: Müşteri Ziyareti Soru Formu.....	41
Tablo 3. 4: Piyasa İstihbaratı.....	44
Tablo 4. 1: Bilanço Örneği.....	62
Tablo 4. 2: Gelir Tablosu.....	97
Tablo 4.3: Finansal Borçlar İçin Kur Riski.....	115
Tablo 5. 1: Ortaklık Yapısı.....	118
Tablo 5. 2: Protokol İmzalanan Finansal Kurumlar.....	120
Tablo 5. 3: Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılanma Durumu-Öz Kaynak...	125
Tablo 5.4: Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı-Öz Kaynak	125
Tablo 5. 5: Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı-Öz Kaynak.....	126
Tablo 5. 6: Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı-Öz Kaynak	126
Tablo 5. 7: Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılanma Durumu-Hazine.....	128
Tablo 5. 8: Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı-Hazine	128
Tablo 5. 9: Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı-Hazine.....	129
Tablo 5. 10: Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı-Hazine.....	129
Tablo 5. 11: Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla Sonuçları, IV Çeyrek.....	130
Tablo 5. 12: Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri.....	131
Tablo 5. 13: Tüketici Fiyat Endeksinin Yıllık Değişimi.....	133
Tablo 5. 14: Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılanma Durumu.....	134
Tablo 5. 15: Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı-Öz Kaynak / Hazine	135

Tablo 5. 16: Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı-Öz Kaynak /Hazine	135
Tablo 5. 17: Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı-Öz Kaynak /Hazine	136
Tablo 5. 18: Varlıklar(2016)	139
Tablo 5. 19: Varlıklar (2017)	139
Tablo 6. 1: Firmanın Özet Bilgileri.....	142
Tablo 6. 2: Müşteri Ziyareti Soru Formu.....	142
Tablo 6. 3: Müşteri Görüşme Formu.....	143
Tablo 6. 4: Kredi Değerliliği Nitel Ölçüm Kriterleri.....	144
Tablo 6. 5: Sorunlu Çek-Senet Sorgulama.....	147
Tablo 6. 6: Firma ve Ortaklarına Ait Gayrimenkuller.....	147
Tablo 6. 7: 28/09/2017 Tarihi İtibariyle Kredi Kullanmayı Düşündüğü Banka ve Diğer Banka Kredi Bilgileri.....	148
Tablo 6. 8: Mal Alışlar.....	149
Tablo 6. 9: Mal Satışlar.....	149
Tablo 6. 10: İstihdam Durumu.....	150
Tablo 6. 11: Satın Alınacak Makine ve Tesis Bilgileri.....	151
Tablo 6. 12: Firmanın 31/12/2015 Tarihli TCMB Memzuç Kayıtları.....	153
Tablo 6. 13: Firmanın 31/12/2016 Tarihli TCMB Memzuç Kayıtları.....	153
Tablo 6. 14: Firmanı 30/09/2017 Tarihli TCMB Memzuç Kayıtları.....	154
Tablo 6. 15: Firmanın Bilançosu.....	154
Tablo 6. 16: Firmanın Gelir Tablosu.....	155
Tablo 6. 17: Firmanın Proforma Gelir Tablosu.....	156
Tablo 6. 18: Tam Kapasite Gelir –Gider Tablosu.....	156
Tablo 6. 19: Yatırım Sonrası Oluşan Nakit Akım Kalemleri.....	157
Tablo 6. 20: Cari Oran.....	160
Tablo 6. 21: Likidite Oranı.....	160

Tablo 6. 22: Net İşletme Sermayesi.....	161
Tablo 6. 23: Borç Ödeme Gücü Oranı.....	163

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 5. 1: Aktif Pasif Kalemleri.....	138
Grafik 5. 2: Aktif Pasif Kalemleri.....	138
Grafik 5. 3: Toplam Varlıklar ve Yükümlülükler.....	139
Grafik 5. 4: Kredilerin Dağılımı.....	140
Grafik 5. 5: Kredi Türlerinin Gelişimi.....	140
Grafik 5. 6: Gayrinakdi Krediler.....	141
Grafik 5. 7: Gayrinakdi Kredi Gelişimi.....	141

GİRİŞ

Geniş anlamıyla kredi istihbaratı ve analizi, kredi talebinde bulunan kişi ve firmanın kredi değeri hakkında herhangi bir karar alınabilmesi için gerekli görülen çeşitli bilgi, belge ve sorgulamaların değerlendirilmesinin yanı sıra, kredi risk yönetimini de kapsar. Kredi analizi yalnız kredi talebinde bulunan kişi ve firmanın mali verilerinin incelenmesi değil, ilgili kişi ve firmanın geçmiş, cari dönemini ve en önemlisi gelecekte oluşabilecek sonuçlarını, başarısını etkilemiş ve etkileyebilecek bütün olguların değerlendirilmesini içerir.

Kredi analizi ile kredi talebinde bulunan kişi ve firmaların belirli bir süre için verilecek belirli tutardaki kredinin taşıdığı risk saptanmaya çalışılır. Her kredi geri ödenmeme ihtimali sebebiyle risk taşır. Kredilendirme işleminde kredinin geri ödenmeme riski dikkat edilmesi gereken en önemli risklerin başında gelmektedir. Banka ve finans kurumları kredilendirme işleminde ne kadar titiz hareket ederlerse etsinler kredi riskini tamamen ortadan kaldırmaları mümkün değildir. Bu durum geleceğin sağlıklı şekilde tahmin edilememesi, doğal yıkımlar, firmanın ürettiği mal ve hizmete olan talebin daralması, rekabetteki artış gibi birçok nedenden kaynaklanabilir. Bunun için banka ve finans kurumları gelecekte oluşabilecek riskleri, istihbarat ve mali analiz çalışmalarıyla minimize etmeye çalışırlar.

Bankalar kişi ve firmaların kredilendirme işlemlerini sistemli bir şekilde yürütmektedir. Kredi verilmeden önce başlayan bu süreç, kredi verildikten sonra da devam etmektedir. Bankaların kredi vermeden önce kredi talep eden tanıması gerekir. Müşteri ile yapılan ilk görüşme bu sürecin başlangıcı sayılır. Daha sonra ki süreçte bankaların belirlemiş oldukları kredi politikaları çerçevesinde birtakım çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaların en önemlisi kredi talep edenler için yapılan istihbarat ve mali analizdir.

Banka ve finans kurumları kredi müşterileri hakkında yaptığı inceleme ve analizler ile müşterilerin kredi yükümlülüklerini, ne oranda yerine getirip getirmeyeceğinin öngörülmesi gerekmektedir. Bu inceleme ve analizlerde elde edilen izlenim, müşterilerden alınacak olan teminatlardan önce gelir.

Bankalar kredi vermeden önce kredi talep edenin; güvenilir, çalışkan olması ve mesleğindeki başarısı, becerisi ve deneyimi gibi kriterlere oldukça önem vermektedir. Bankaların; müşteriden edindiği bilgiler, bankanın yaptığı istihbarat, firmanın mal alıp sattığı kişi veya firmalardan edindiği istihbarat ve bulunduğu sektörde yapılan istihbaratlar kredilendirme işleminin ilk aşamasını oluşturmaktadır. Mali analizde kullanılacak olan, firmanın bilanço, gelir tablosu ve hesap durum belgesi gibi tablolar aracılığıyla firmanın mali analizi kredilendirmenin ikinci aşamasını oluşturmaktadır. Mali analiz ile kredi talebinde bulunan firmanın dönemsel gelişmeleri incelenmekte, aynı sektörde yer alan firmalarla karşılaştırmalar yapılarak çeşitli oransal analizlerle firmanın kredi talebi değerlendirilmektedir.

Finansal kaynaklara erişim noktasında teminatı yetersiz kalan kişi ve firmaların, Kredi Garanti Fonu'nun (KGF) kefalet desteği ile finansman sorunu çözüme kavuşabilmektedir. Böylelikle kişi ve firmaların büyüme, üretim, proje ve yatırımları için ihtiyaç duydukları kredileri KGF kefaletiyle rahatlıkla finanse edebilmektedirler. KGF kefaletiyle kullandırılan krediler; ekonomik büyümeye, istihdama, fırsat eşitliğine, bölgesel ve sektörel kalkınmaya katkı sağlayarak ülkenin ekonomik büyümesinde önemli paya sahibi olabilir.

Çalışmanın birinci bölümünde bankacılıkta kredi ile ilgili genel kavramlar yer almaktadır. İkinci bölümde, kredilendirme sürecindeki aşamalar anlatılmıştır. Üçüncü bölümde, bankalarda kredilendirme sürecinde istihbarat ve nitel veri analizine yer verilmiştir. Dördüncü bölümde, bankalarda kredilendirme sürecinde istihbarat ve nitel veri analizi yer almaktadır. Beşinci bölümde, Kredi Garanti Fonu'nun genel işleyişi, avantaj ve dezavantajları üzerinde durulmuş olup, Altıncı bölümde ise örnek uygulama ile bankaların kredilendirme sürecinde uyguladıkları yöntemler, istihbarat çalışması ve mali analiz ele alınmıştır. Bu çalışmada bankalarda kredilendirme sürecinde tanımlanan risklerin başında gelen kredi riskinin etkin yönetilebilmesi için kredilendirme sürecinde nitel ve nicel veri analizinin önemine ve gerekliliğine vurgu yapılması amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

BANKACILIKTA KREDİ

1.1.BANKACILIKTA KREDİ KAVRAMI

Bu bölümde, bankacılıkta kredinin tanımı, kullandırma ilkeleri, unsurları ve türlerine değinilecektir.

1.2.KREDİNİN TANIMI

Kredinin kavramıyla ilgili çeşitli tanımlamalar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları;

Bir bankanın elde edeceği bilgiler sonucunda gerçek ya da tüzel kişilere yasaları, iç kurallarını ve kendi kaynaklarını göz önünde tutarak belirli bir teminat karşılığında ya da teminatsız olarak para, teminat ya da kefalet verme şeklinde tanıdığı ya da limit kredi olarak tanımlanmaktadır (Parasız, 2005: 219).

Kredi deyimi, “güvenmek” anlamına gelen “credere” kökünden gelmektedir. Kredi dilimizde mali itibar, güven, kredili alış-veriş anlamlarında kullanılmaktadır. Genel olarak kredi, belli bir süre sonra ödenmek vaadiyle mal, hizmet veya satın alma gücü sağlanması şeklinde tanımlanabilir. Başka bir anlatımla kredi, bir mevcudun belli bir süre sonra geri alınmak kaydıyla verilmesi veya verilmiş bir varlığın ödenmesine kefil olunmasıdır (Şakar, 2015: 2).

Bankacılıkta ise kredi, geri ödeyeceği konusunda kendisine güven duyulan gerçek veya tüzel kişi bir firmaya, belirli bir miktar paranın veya banka itibarının, geri alınması şartıyla, belirli bir bedel (faiz ve / veya komisyon) karşılığında ve belirli bir süre için ödünç verilmesidir (Halk Bankası, 2012: 1).

Geleneksel bankacılığın borç verme amacı değişmekle birlikte, bankaların aktifleri içerisinde kredilerin payı oldukça fazladır. Birçok bankacı, bankacılığın işlevinin kredi vermek olduğuna inanmaktadır (Uludağ ve Arıcan, 1999: 200).

Bankacılık ile ilgili mevzuat içerisinde kredi kelimesinin tanımı bulunmamakla birlikte nelerin kredi sayılacağına ilişkin 01.11.2005 tarihli Mükerrer Resmi Gazete’de

yayımlanan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 48 inci maddesinde (Bankacılık Kanunu, Md.48);

*“Nakdi krediler, teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayri nakdî krediler ve bu niteliğe haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler, gayri nakdî kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen iştirakler ve ortaklık payları, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, ters repo işlemlerinden alacaklar, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca kredi olarak kabul edilen işlemler, izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu kanun uygulamasında kredi sayılır. ”*ifadesine yer verilerek kredi tanımı oldukça geniş bir düzleme taşınmıştır.

Firmalar sıkıntılı dönemlerinde, büyümek ve gelişmek istediklerinde öz sermayelerindeki yetersizliğin çözümünü genellikle kredilerden karşılamak isterler. Bazen oluşan olumsuz durumların etkisini ortadan kaldırmak ve firmanın geleceği açısından da kredi talebinde bulunurlar. Farklı nedenlerle finansman ihtiyaçları artabilir. Firmaların finansman ihtiyacının başlıca nedenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Ekonomik durgunluk,
- Sektördeki geçici dalgalanmalar,
- Hükümet politikasının firma üzerindeki olumsuz etkileri,
- Yönetimden kaynaklı riskler ve hatalar,
- Kur riski,
- Doğal afetler,
- Mevsimsel hareketler,
- Var olan borcun ödenmesi,
- Duran varlık ihtiyacı,
- Büyüme arzusu,

- Öz kaynak yetersizliği,

Bankalar borç verirken; aşağıdaki soruların yanıtını olumlu olarak verebilmesi gerekir (Yapı Kredi, 2000: 8).

- Borçlu vadesinde ödemek isteyecek mi?
- Borçlunun vadesinde borcunu ödeyebilecek gücü olacak mı?
- Borçlu vadesinde ödemediği takdirde borçluyu ödemeye zorlamak mümkün olacak mı?

1.3.KREDİNİN UNSURLARI

Kredilerin kullandırılmasında 3 ana unsur bulunmaktadır.

Güven: Nakit, mal, teminat ve kefalet biçiminde verilen kredi, belirli bir vade sonunda geri alınma özelliği nedeniyle bu ilişkide güvenin bulunması gereklidir (Öztürk, 2015: 16). Bu kredinin temel unsurudur. Kredi verilecek kişi veya firmanın banka nezdinde krediyi geri ödeyeceği konusunda kendisine güvenilmelidir (Kavcıoğlu, 2003: 6).

Süre (Vade): Bankalarca ödünç verilen paranın ve / veya sağlanan itibarın belli bir süre sonunda iade edilmesi söz konusu olduğundan, kredilendirmede işleminde zaman unsuru çok önemlidir. Süre uzadıkça risk artar. Bunun sebebi geleceğin belirsizliğidir (Halk Bankası, 2011: 2).

Risk: Bankacılıkta risk; gelecek için oluşturulan beklentiler ile gelecekte gerçekleşen durumun birbirinden farklı olma olasılığıdır. Bu fark pozitif veya negatif yönde olabilir. Alınan risk sonucunda bankalar beklenmedik hesaplanmamış bir zarar veya kar elde edebilir ya da ekstra maliyet veya ekstra bir gelir elde edebilir. Bununla birlikte bankalar için risk, taraflarca kabul edilen veya istenilen yükümlülüklerin yerine getirilememesi, beklenen olayların gerçekleşmemesi ya da beklenmeyen durumların ortaya çıkmasına bağlı olarak zarar edilmesi ihtimalini ifade etmektedir (Delikanlı, 2000: 41).

1.4.KREDİ KULLANDIRMA İLKELERİ

Kredi kararları kredi veren kurumların oluşturduğu politikalar çerçevesinde kârlılık ve likidite dengesini gözeterek oluşturulur. Kredinin vadesi uzadıkça kârlılık ve risk artar, likidite azalır (Kavcıoğlu, 2003: 12). Bankaların kredi kararı verirken dikkate aldıkları unsurlar aşağıdaki gibi sıralanabilir;

1.4.1.Güvenlik (Emniyet) İlkesi

Kredi güvenliği, kredinin sağlamlığını; belli bir teminata bağlanmış olmasını ifade eder (Türkiye İş Bankası,1990: 48). Kredinin tanımında da yer aldığı gibi kredi, belirli bir sürenin sonra geri alabilmek amacıyla verilir. Kredinin geri ödenmesi kredi verme işlevinin sürdürülebilirliğinin temel şartıdır.

Firmanın mali yapısı, piyasadaki saygınlığı, tecrübe ve moralitesi ile ilgili çalışmalar yapıp, mali analiz raporu hazırlanır, kredi kullandırılmadan önce ne zaman ger ödeneceği ve firma faaliyeti sonucunda elde edilecek fonlarla ödenip ödenmeyeceği konularında güvenin oluşması gereklidir (Şakar, 2015: 12). Güvenin oluşabilmesi için aşağıdaki inceleme ve değerlendirmelerin yapılması gerekebilir. Bunlar (Şakar, 2015: 12);

- Firma mali yapısının incelenip, iyi değerlendirilmesi gerekir.
- Firmanın diğer bankalardan kullandığı krediler varsa kredi taleplerini bunları göz önüne alarak değerlendirmesi gerekir.
- Kredilendirme işleminden sonra yapılacak istihbaratlar sonucunda, alınan olumsuz istihbarat neticesinde kişi veya firmaların kredi limitleri azaltılır ve oluşabilecek olumsuzluklara karşı önlem alınması gerekir. Öngörülemeyen riskler için teminat alınması güvenlik ilkesinin gereğidir. Bu kapsamda (Kavcıoğlu, 2003: 13);
- Kredilerin sağlıklı bir şekilde geri dönüşü için tedbirlerin alınması,
- Kullanılan kredi türlerine göre uygun teminatların alınması,
- Teminatların eksiksiz olarak alınması gerekir.

1.4.2. Seyyaliyet (Akışkanlık) İlkesi

Seyyaliyet, kredinin süresinde geri ödenmesini ifade eder. Banka kredi verilecek firmanın iş ve nakit akışı hakkında bilgi sahibi olması gerekir ki olası ödenmeme durumlarını dikkate alıp ona göre değerlendirme yapması gerekir.

Bankaların kredi dağılımı likiditeyi etkileyen en önemli unsurların başında gelmektedir. Bankalar kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere kredi kullanabilirler. Kısa vadeli krediler daha likit olur. (Şakar, 2015: 13). Böylece vadesi geldikten sonra kredi tekrar kullanılabilir.

Bankalar akışkanlık ilkesi açısından kredi kullanılırken aşağıdaki unsurlara dikkat edilebilir (Kavacıoğlu, 2003: 13):

- Kredilerin firmaya sermaye olarak kullanılmak üzere verilmemesi ve kısa vadelerde dönüşlerin sağlanması,
- Duran varlık alımına yönelik kısa vadeli kredilerin kullanılmaması ve kullanılan kredilerin vadesinde kapatılması,
- Kredi teminatına alınan çek/senetlerin vadelerinde ödenmesi, ödenmeyen çek/senetlerin yerine daha uzun vadeli çek/senetlerin alınmasına dikkat edilmesi,
- Kredi geri ödemesi hangi proje içinde kullanılmış ise, ilgili proje içinde olmalıdır,
- Ekonomik konjonktür dikkate alınarak firmaların kaynak yarattığı dönemlerde kredilerin geri ödenmesi sağlanmalıdır.

1.4.3. Verimlilik İlkesi

Verimlilik, kredinin firmaya verimli olarak, faizin yanı sıra komisyon ve bankacılık hizmet gelirlerinden yararlanılacak şekilde kullanılmasıdır. Kredi güvenlik ilkesine zarar vermeden bankanın maliyet yapısına göre maksimum gelirin sağlanması verimlilik ilkesi gereğidir (Şakar, 2015: 13). Maksimum gelir ile amaçlanan, müşterinin bankacılık işlemlerinden elde edilen kârların toplamıdır.

Bankalar verimli müşterilerle çalışmak isterler, bunun için aşağıdaki işlemlere öncelik vermeye çalışırlar. Bunlar;

- Kredi verilen firmanın verimli işlemlerinin bankada toplanması,
- Kredi kullanılacak firmalara faiz ile birlikte komisyon alınacak işlemler ve bankacılık hizmet gelirlerinden yararlanacak şekilde kredi kullandırılmalıdır.
- Verimli olabilecek müşterilere öncelik verilmelidir.
- Verimliliği iyi olan kredi türlerine öncelik verilmelidir.

1.5. KREDİLERİN SINIFLANDIRILMASI

Krediler çeşitli açılardan sınıflandırılabilir.

1.5.1.Nitelik Açısından

İki başlık altında incelenebilir.

1.5.1.1. Nakdi Krediler

Nakdi Krediler, kredinin nakit (peşin) olarak verilmesini ifade eder. Banka verilen kredi karşılığında firmadan hem faiz hem de komisyon alır. Nakdi krediler, firmaların çalışma sermayesinin finansmanında kullanılan kredilerdir. Nakdi krediler aşağıda şekilde sıralanabilir (Halk Bankası, 2012: 2):

- Borçlu cari hesap (BCH) kredileri
- İskonto/İştira kredileri
- Senet karşılığı avans (SKA) kredileri
- Aylık eşit taksitli (AET) ticari krediler
- Rotatif krediler
- Spot krediler
- Gün içi krediler
- Bloke/Blokeli çek kredisi
- Döviz endeksli kredi (DEK)

- Nakit yönetimi krediler
- İhracat krediler

1.5.1.2. Gayrinakdi Krediler

Gayrinakdi kredilerde nakdi kredilerden farklı olarak doğrudan bir ödünç para verilmesi söz konusu değildir. Bu kredilerde bir işin yapılması, bir borcun ödenmesi gibi konularda banka üçüncü şahıslara karşı kendi itibarını ortaya koyar. Taahhüt edilen iş gerçekleşmezse veya ödenecek borç ödenmezse belirli bir miktar parayı ödeme yükümlülüğü üstlenir. Banka üstlendiği bu yükümlülükler karşısında karşı tarafa ödeme yapmak zorunda kalırsa ödediği miktarı müşterisinden tahsil etme yoluna gider (Halk Bankası, 2015: 217).

Gayrinakdi krediler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Teminat mektupları (Geçici, Kesin, Avans, Serbest konulu teminat mektupları),
- Referans mektuplar,
- Niyet mektupları,
- Çek taahhüt kredisi,
- Akreditifler,
- Prefinansman kredileri,
- Post finansman kredileri,
- Kabul ve Aval kredileri.

1.5.2.Vadeleri Açısından Krediler

Vadelerine göre kredilere üçe ayrılır. Bunlar (Halk Bankası, 2012: 3):

- Kısa Vadeli Krediler; vadesi 12 ay'a kadar olan kredilerdir.
- Orta Vadeli Krediler; vadeleri 1 yıl ile 5 yıl arasında olan kredilerdir.
- Uzun Vadeli Krediler: vadeleri 5 yıldan fazla olan kredilerdir.

1.5.3.Teminatları Açısından Krediler

1.5.3.1.Teminatsız Krediler

Hiçbir teminat almaksızın, krediyi çekecek olanın itibarına ve kredibilitesine güvenilerek müşterinin sadece imzası alınarak kullandırılan kredilerdir.

1.5.3.2.Teminatlı Krediler

Kredilerden doğacak risklerin azaltılabilmesi ve kredinin güvencesi için bankalar müşterilerin itibarlarının yanı sıra ek teminatlar alabilirler. Bunlar iki gruba ayrılabilir:

- Şahsi Teminatlı Krediler: Kredi müşterisiyle birlikte bir veya daha fazla gerçek kişi veya tüzel kişinin imzasıyla verilen kredilerdir.
- Maddi Teminatlı Krediler: Gayrimenkul ipoteği, menkul kıymet, mevduat ve nakit karşılığı, emtia rehini, ticari işletme rehini, temlik karşılığı açılan kredilerdir.

1.5.4. Kullanım Amacı Açısından Krediler

- Kullanım amacına göre krediler başlıca üç bölümde sınıflandırılabilir (Şakar; 2015: 56):
- Yatırım Kredileri: İşletmelere, bina ve tesislerin yapımı ile sabit kıymetlerin finansmanı amacıyla açılan orta ve uzun vadeli kredilerdir.
- İşletme Kredileri: İşletmelerin işletme faaliyetlerini finanse etmek, net işletme sermayesi gereksinimlerinin finansmanı amacıyla açılan kredilerdir.
- Üretim Kredileri: İşletmelerin üretim faaliyetlerini finanse etmek, döner sermaye ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla açılan kredilerdir

1.5.5. Kullandırılan Sektörler Açısından

Kullandırılan sektörler açısından krediler iki şekilde gruplandırılabilir. Bunlar;

- Özel sektör kredileri
- Kamu sektörü kredileri

1.5.6. Kaynakları Açısından Krediler

Kaynakları açısından krediler, iki ana başlık altında incelenebilir. Bunlar (Şakar, 2015: 56).

- Banka Kaynaklı Krediler: Bankaların mevcut kaynaklardan kullandırılan kredilerdir.
- Banka Dışı Kaynaklardan Kullandırılan Krediler: T.C. Merkez Bankası, Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Eximbank), yurtdışı fonlardan yararlanılarak kullandırılan kredilerdir.

1.5.7. İzin Açısından Krediler

İzin açısından sınıflandırma iki bölümde incelenebilir (Halk Bankası, 2015: 205):

- Şube Yetkisinde Krediler: Başka bir makamdan izin almaksızın, banka genel müdürlüğünün belirlediği limitler içinde şube yetkisinde açılan kredilerdir.
- Otorize Krediler: Şube yetkisinin haricinde tutarına göre bir üst makamın (bölge ve genel müdürlük) onayını gerektiren kredilerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

BANKALARDA KREDİLENDİRME SÜRECİ

Kredilendirme süreci; müşterinin kredi isteği ile başlayarak kredi analizi, kredinin yapılandırılması ve kredi yönetimi aşamalarını takip eden süreçlerden oluşur.

2.1. KREDİ POLİTİKASININ BELİRLENMESİ

Kredi politikası bankanın yönetim anlayışı ile kredilere ilişkin uygulamaların birleştirilmesi olarak tanımlanabilir. Bankalarda uygulanacak olan politikaların genel çerçevesi yazılı olmalıdır. Kredi politikası kredinin sınırlarını tanımlar ve kredi yetkililerinin bu sınırlar içinde hareket etmelerini sağlar.

Kredi politikalarının unsurları arasında sayılabilir (Çelik, 2013: 28):

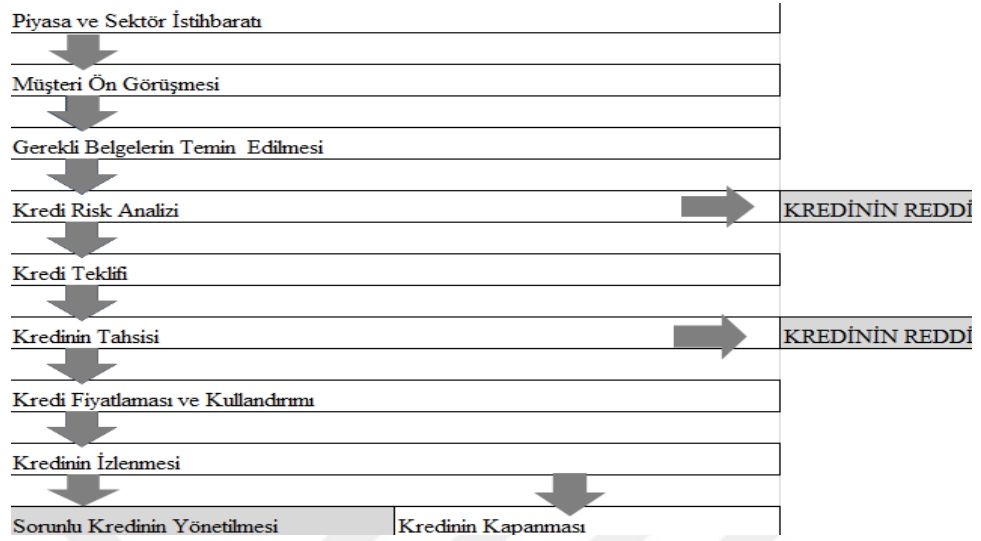
- Kredilerin onaylanmasına ilişkin süreçlerin esasları,
- Kredilerin sınıflanmasına ilişkin esaslar,
- Kredi onay mercilerinin limitleri,
- Kredilerin izlenmesine ve değerlendirilmesine ilişkin bir sistem,
- Kredilendirmeye ilişkin ana hatlar, kredilendirme standartlarına ve onay uygulamalarına istisna teşkil eden durumlar.

Bankalarda genelde kredi politikası üst yönetim tarafından belirlenir ve yönetim kurulu tarafından onaylanır.

2.2. KREDİLENDİRME SÜRECİ

Bankalarda kredi taleplerinin değerlendirilmesindeki asıl amaç kredi riskini minimize etmek olmayıp, aynı zamanda istihbarat ve mali analiz çalışmalarının sonucuna göre, kredi talebinde bulunanın ihtiyacına en uygun şekilde kredinin tahsis edilmesi de hedeflenmektedir. Literatür incelemeleri ve araştırmacının çalışmaları doğrultusunda kredi süreci Tablo 2. 1'deki gibi oluşturulabilir.

Tablo 2. 1: Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi

Bankalarda *kredilendirme süreci*, kredilendirilmek istenen müşteriyle ilk ilişkiye geçilmesiyle başlayan ve kredinin anaparası ile tüm faiz, komisyon vb. ek ödemelerinin yapılarak (veya verilen garantinin sona ermesiyle) teminatların serbest bırakılması ve ilişkinin tasfiye edilmesi ile sona eren bir zaman dilimi ve bu zaman dilimi içerisinde yapılan tüm işlemleri kapsamaktadır (Şakar, 2015: 63). Bu(zaman diliminde yer alan) işlemlere ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

2.3. KREDİ BAŞVURUSU

Kredi talebinde bulunan müşteri bankanın ilgili pazarlama birimine başvurması veya banka tarafından yürütülen pazarlama çalışmalarıyla kredi talebinin oluşması üzerine banka, kredilendireceği kişi veya firma ile ön görüşme yapar. Ön görüşmenin yapmanın amacı bankanın kredi müşterisini tanıması, kredilendireceği müşteri hakkında bilgi edinmesi ve müşteri ilişkilerini düzenlemesidir. Yapılan ön görüşme neticesinde, müşterinin kredi talebine uygun olması neticesinde; banka, müşterinin kredi talebini değerlendirmek üzere müşteriden kredi için gerekli belgeleri talep eder.

Her zaman firmanın talebi üzerine ön görüşme yapılmamaktadır. Bankalar kendi belirleyeceği potansiyel müşterilere kredi pazarlamasında bulunmak üzere ziyarete gidebilirler. Potansiyel müşterilerin belirlenmesine ilişkin kaynaklar iki grupta ele alınabilir.

Şube İçi Kaynaklar

- Şubelere tahsile verilen ve sorun yaşanmayan büyük montanlı çek/senetlerin, keşidecisi/borçluları,
- Şubelere müşteri çeki tahsile gelenler,
- Şubelerde yüksek tutarlı EFT veya havale ödemesi yapılan müşteriler,
- Şube müşterilerinin çalıştığı diğer firmalar,
- Çek karnesi kullanan müşterilerin keşide ettiği büyük tutarlı çeklerin hamilleri,

Şube Dışı Kaynaklar

- Mevcut müşterilerden alınan istihbaratlar,
- Sanayi Ticaret ve Meslek Odaları'nın yayınları,
- Vergi dairelerinin yayınladığı “*En Yüksek Vergi Ödeyenler Listesi*”
- İhale ilanları (Alpay, 2001: 6-7).

2.3.1. Kredi Talebinde Bulunan Firmayla Ön Görüşme Yapılması

Firma ile kredi ön görüşmesi banka pazarlama yetkililerinin firmayı ziyareti veya firmanın banka ile görüşme talebi üzerine bankada gerçekleşebilir. Firma talep ettiği kredinin kullanım amacını, vadesini, tutarını bankaya ön görüşmede bildirir. Firma ile yapılan ön görüşmede kredi talebinin banka kredi mevzuatına uygun olup olmadığı ve geri ödeme şekli görüşülür. Kredi isteğinde bulunan ile karşılıklı görüşme, kredi talebinde bulunan kişi ve firma hakkında en önemli bilgi kaynağının başında gelen verilerden biridir. Ön görüşme yoluyla banka yetkilisi, kredi talep edenin geri ödeme koşullarını öğrenme imkânı bulur. Kredi talebi bankanın kredi politikasına uygun değilse banka kredi analizini daha ileri aşamaya götürmeye gerek görmeyebilir. Ön görüşmenin aşağıdaki konularda bilgi sahibi olunarak tamamlanması beklenmektedir.

Firma Hakkında:

- Firmanın unvanı ve hukuki ve ortaklık yapısı,
- Firmanın bulunduğu iş kolundaki deneyimi,
- Firmanın faaliyette bulunduğu sektörün genel durumu,

- Firmanın sektördeki yeri ve önemi,
- Üretilen ve satılan ürünlerin bilgileri,
- Firmanın aynı sektörde bulunduğu rakiplerine göre avantajları,
- Firmanın karlık durumu,
- Firmanın öz kaynaklarının yeterliliği,
- Diğer bankalar veya diğer finans kurumları ile çalışmaları.

Kredi Talebi Hakkında:

- Kredinin kullanım amacı,
- Bu amacın bankanın politika yapısına uygunluğu,
- İstenen kredinin firma faaliyet yapısına uygunluğu,
- İstenen kredi miktarının kredi kullanım amacına uygunluğu,
- Kredinin geri ödemesinin hangi kaynaklardan yapılacağı,
- Kredi vadesi ile kredinin geri ödenmesi için gösterilen kaynakların tutarlılığı.

Teminat Hakkında:

- Müşteriden kredi teminatı olarak alınabilecek değerler,
- Verilecek teminatın değeri ve riski karşılama durumu,
- Verilecek teminatın likiditesi.

Diğer Bankalar ve Finans Kuruluşları Hakkında:

- Firmanın çalıştığı diğer banka ve finans kuruluşları,
- Diğer banka ve finans kuruluşlarında kullandığı krediler ve çalışma şartları (limit, mevcut risk, vade ve teminatlar),
- Gününde ödenmeyen anapara, faiz, komisyon vb. borçlarının olup olmadığı, taahhütlerini yerine getirmede sorun yaşayıp yaşamadığı,
- Müşterinin bankadan beklentileri nelerdir.

2.3.2. Müşteri Ziyareti ve İlk Görüşme

Firma ile ilgili yapılan araştırmada toplanması gereken bilgiler ve firmaya yapılacak ilk ziyaret öncesi ve firma ziyareti sırasında başlıca yapılması gerekenler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Şakar, 2015: 32):

Firma ile İlgili Yapılan Araştırmada Toplanması Gereken Bilgiler:

- Bankanın müşteriye ne kadar zamandır tanıdığı,
- Kredi görüşmelerinde alınan bilgilerin yeterliliği,
- Bankanın kredi tesisinde almış olduğu bilgilerinin güncel olması,
- Olası riskin banka tarafından ortaya konulması,
- Borçlunun finansal borç geri ödeme kapasitesi,
- Kredi teminatlarının değeri ve paraya çevrilebilme kabiliyeti.

Firmaya İlk Ziyaret Öncesi ve Firma Ziyareti Sırasında Yapılması Gerekenler:

- Firma ile ilgili ön bilgi ve belge toplanılması,
- Firma bankanın belirlemiş olduğu hedef pazar kapsamında olması,
- Firma, bankanın kredi politika ve standartlarına uygun olması,
- Firmanın iş imkânlarının araştırılması,
- Firmanın kredi talebinin ve bankayı tercihinin nedenlerinin belirlenmesi,
- Firmanın çalışmaya devam ettiği diğer bankalar ve bu bankalarla sorunlarının olup olmadığının tespiti,
- Firmanın verebileceği teminatların firmadan öğrenilmesi,
- Bankanın kredi politikaları ve çalışma koşulları hakkında firmanın bilgilendirilmesi,
- Firma hakkında olumlu bir görüşe ulaşılması durumunda, firmayla ilgili dokümanların istenmesi,
- Firmayla ilgili görüşmede olumsuz bir durum oluşmuş ise, bankanın kredi politikasına uyumsuzluğu bildirerek, görüşme neticelendirilmesi.

Firma Ziyareti

Kredi isteğinde bulunan müşteri mutlaka iş yerinde ziyaret edilmelidir. Ziyaret esnasında saptanması gereken başlıca konular aşağıdaki gibi sıralanabilir (Kavcıoğlu, 2003: 32):

- Firmanın durumunu ve yeterliliğini tespit etmek,
- Teçhizatın durumunu tespit etmek,
- Firma lokasyonunun uygun olup olmadığı,
- Stokların miktarı ve kalitesi hakkında bilgi almak,
- Borçlunun kayıtlarının incelenmesi,
- Firmanın genel durumunun ve çalışmaların değerlendirilmesi.

2.3.3. Kredi Talebinin İncelenmesi

Banka; kredi talebinin incelenmesi aşamasında firmanın kredi değerliliğini saptanmaya çalışır. Kredi ile ilgili gerekli incelemeler yapılmaya başlanır; incelemeler neticesinde olumlu durumda kredi işleyişine devam edilir, olumsuz bir durumda ise kredi talebi ret edilebilir.

Firmanın hakkında edinilen genel izlenim, vereceği muhtemel teminatlardan daha önemlidir. Kredi talebinin inceleme aşamasında firma ile ilgili bilgiler aşağıda yer alan çeşitli kaynaklardan edinilebilir (Şakar, 2015: 34).

- Firma sahibinin üye olduğu veya işletmenin çalışma kolu ile ilgili dernek kuruluşlar
- Bankalardan
- Kredi raporlarından
- Medya (Ekonomi gazeteleri, Ticaret ve Endüstri haberlerinden)
- Firma ziyaretlerinden
- Firmanın kendisinden
- Yıllık finansal ve muhasebe raporlarından
- Ticari kuruluşların uluslararası yayınlarından

Firmanın kredilendirilme sürecinde; firma ortaklarının isimleri ve unvanları, işletmenin adresi, varsa hissedarların isimleri, şirketin türü, şirket ana sözleşmesi, temsil yetkisi ve süresi, firmanın ne kadar süredir aynı işi yaptığı gibi bilgilerde kullanılır.

2.3.4. Kredi Talebinin Değerliliğinin Saptanması

Kredi taleplerinin değerlendirilmesi, kredi talebinde bulunan kişi veya firmaların ihtiyaçları doğrultusunda yapılan değerlendirmelerin bütünüdür.

Kredi talep edenler tarafından, kredi talep eden kişi veya firmaların gerçek risk profilinin ayrıntılı biçimde değerlendirilmesine olanak verecek şekilde yeterli bilgi ve belge sağlanmalıdır (Nalbantoğlu, 2001: 1). Değerlendirme çalışmalarında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgelerin istenmesinden sonra kredi değerlendirilmesi olumlu veya olumsuz olarak neticelendirilebilir.

2.3.5. Kredi Riskinin Belirlenmesi

Kredi risk yönetimi, kredi kayıplarını minimize etmek için uygulanan yöntem ve sistemleri içerir. Bankacılıkta risk, belli bir tarih itibarıyla kullandırılan nakit ve gayri nakit kredilerin hepsini kapsar.

Tahsis edilen kredilerin geri ödenmeme riski olduğundan, kredi riskini incelerken kredi talebinde bulunan kişi veya firmaların kredi değerliliğini saptamak kadar, doğru tutar, vade ve koşullarda kredi verilmesi oldukça önemlidir. Bankalar tarafından verilen kredilerde oluşabilecek başlıca riskleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Şakar, 2015: 37):

- Kredinin ödenmeme riski,
- Likidite (zamanında ödenmeme) riski,
- Sunulan teminatlardan kaynaklanan riskler,
- Faiz değişme riski,
- Para değerine bağlı satın alma gücü riski,
- Firma yöneticilerinin hatalarından kaynaklanan riskler,
- Çevresel risk,
- Sektör riski,
- Ürün/Pazar riski,

- Geri ödeme kaynakları,
- Finansal risk,
- Yönetim kalitesi ve firma riski,
- Yabancı para birimi üzerinden kullanılan kredilerde döviz kuru ve ülke riski.

Kredi riskini azaltmak ve doğru kredi kararı verebilmek için beş temel ilkeden bahsedilebilir. Geleneksel 5 C(K) kuralına oluşabilecek farklı risklerden dolayı 2 C daha ilavesine gerek olduğu düşünülmektedir. Bu ilkeler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Kavcıoğlu, 2003: 35):

- Karakter (charter):
- Kapasite (capacity)
- Kapital (capital)
- Karşılık-teminat (collateral)
- Koşullar (conditions)

İlave olarak 2 C kuralı ise aşağıdaki gibidir sıralanabilir:

- Yasalara uyum (compliance)
- Kredi dokümanları (Credit file/documentation), yasalar çerçevesinde uygun dokümanların zamanında hazırlanması.

Kredi riskinin belirlenmesindeki geleneksel 5 K kuralı şu şekilde açıklanabilir.

Karakter (Character): Kredi talep edenin ödeme alışkanlığını ifade eder. Kredi talebinde bulunanların kişisel özellikleri kredi analizlerinde oldukça önemlidir. Firmanın ticari geçmişi verilecek kredinin geleceğini etkileyen önemli bir unsurdur. Kredi taleplerinin değerlendirilmesi sürecinin ilk aşaması olan karakter, kredi borçlusunun itibarını, dürüstlüğü, ödeme ahlakını ve ödeme alışkanlığını göstermektedir. Her kredinin geri ödeneceği varsayılır. Bankalar verdikleri kredinin geri ödenmesinde sıkıntı yaşamamak için, müşterilerinin dürüstlüğü, girişim yetenekleri, liderlik özellikleri, yaratıcılıkları gibi özellikleri dikkate almaktadır. Bankalar kredilendirecek kişi ve firmaların geçmiş dönemdeki borç ödeme alışkanlıklarına bakarak kredi değerlendirmelerini bu duruma göre yapmaktadırlar. Kredilendirilecek kişi ve firmaların iyi niyetten veya borçlarını geri ödeme konusunda

gerekli çaba ve gayreti göstermekten yoksun olduğu durumda, bankalar ne kadar maddi teminat alırlarsa alsınlar, kredilerin geri ödenmesinde önemli sorunlarla karşılaşılır.

Kapasite (Capacity): Kredi talep edenin krediyi ödeme gücünü gösterir. Firmanın geçmiş performansı, ileride yapabileceği işlerle ilgili ipucu verir. Kredi talep edenin krediyi geri ödeyebilme gücünü gösteren kapasite kredi analizinde önemli rol oynamaktadır. Kredi talebinde bulunan kişi veya firmanın yükümlülüklerini zamanında yerine getirebilme kapasitesi veya gücü, yükümlülüklerini karşılayacak kadar kaynak yaratmasına bağlıdır. Kredi talep edenin moralitesinin yüksek oluşu, yukarıda belirtilen kişisel özelliklere sahip olması kredi taleplerinin olumlu ya da olumsuz değerlendirilmesinde oldukça önemlidir. Kredi talep edenin moralitesinin yanı sıra kaynak yaratma yeteneği ve kapasitesi de dikkatle incelenmelidir.

Kapital (Capital): Krediyi talep edenin öz kaynaklarını ifade eder. Kredi talep edenin sermayesi alacaklarına karşılık yeterli güvence sağlayıp sağlayamayacağı dikkate alınmaktadır. Firmanın sermaye yeterliliği yanı sıra, etkin kullanılıp kullanılmadığı da değerlendirilir. Kapital, firmaya verilen kredinin geri ödenmesinde ve olası zararların ortadan kaldırılmasında önemli bir role sahiptir. Bir firmada öz sermayenin iki temel fonksiyonu vardır; öz sermaye mal veya hizmetin elde edilmesi için kaynak sağladığı gibi, firmanın alacaklıları için de bir güvence oluşturur. Öz sermayesi yeterli olan firmalara kredi vermek, bankalarca kredilendirmeden doğan riski azaltan bir etmendir.

Karşılık-teminat (Collateral): Kredinin ödememesi durumunda, bankanın zarara uğramasını engelleyen bir tür güvencedir. Bankalar mevcut risklere karşı ya da ileride oluşabilecek risklere karşı krediyi güvence altına alma adına teminat talep etmektedir. Risk arttıkça istenecek teminat gereksinimi artmaktadır. Firmadan istenecek teminatlar kredi miktarına, firmanın kaynaklarına, kredinin ödeme süresine, kredinin türüne göre değişmektedir. Teminat yapısının, kredi türü ile uyumlu olması çok önemlidir.

Koşullar (Conditions): Ülkedeki genel ekonomik koşullar ve sektörün içinde bulunduğu koşulları ifade eder. Kredinin ödenmesi sadece diğer ilkelere bağlı değil, kredi talep edenin kontrolü dışındaki faktörlere ve ekonomik koşullara da bağlıdır. Bankalar kredilendirme aşamasında ekonomi ve sektörün mevcut durumunu ve muhtemel oluşabilecek riskleri göz önüne alarak karar vermektedir.

2.3.6. Kredinin Yapılandırılması ve Belgelendirilmesi

Kredinin doğru yapılandırılması için uygulanacak temel ilke, müşterinin finansman ihtiyaçları ile kredi imkânlarını uyumlu bir şekilde birleştirmek, müşterinin ihtiyaçlarına cevap verecek kredi imkânlarını sunmaktır.

Müşterinin kredi değerliliği yüksek olsa bile, kredinin yanlış yapılandırılmış olması, kredinin geri ödenmesinde problem yaratabilir (Bodur, V. ve Bodur, Ç.1998: 3).

Verilen kredilerde en önemli bölümü kredi dokümanları oluşturur. Kredilendirme işlemlerinin belgelendirilmesi kanunlara uygun bir biçimde yapılmalıdır. Kredilendirme aşamasında müşteriden istenilen bilgiler ve belgeler (Şakar, 2015: 39-40):

- Hesap durumu ve ekleri,
- Firmanın vergi dairesine verdiği son 3 yıllık bilanço veya işletme hesap özeti,
- Mali tabloların açıklayıcı notları,
- Bitirilen işler, devam eden işler için taahhüt bildirim formları (Bu belge sadece taahhüt işleri ile uğraşan yüklenici firmalardan istenir.),
- Oda kayıt belgesi,
- Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanmış şirket ana sözleşmesi ve ticaret siciline tescil ettirilmiş firma ortaklarına, adresine ya da hukuki yapısına ilişkin değişiklikleri içeren ticaret sicil gazeteleri,
- Yetkililere ait imza sirküleri ve yetkili olmayan ortaklara ait imza beyannameleri,
- Vekâletname,
- Tapu senetleri fotokopisi,
- TCMB memzuç taahhütnamesi (İlk defa kredi ilişkisine girilecek firmalar için),
- Güncel Vergi / SGK borcu olmadığına dair yazı,
- Geçici vergi beyannameleri, Kurumlar vergisi beyannamesi ve mizan.

2.3.7. Kredi Analizi

Kredi analizinin ilk amacı, bankanın ve finans kurumunun riskini en düşük düzeyde tutmaktır. İkinci amacı ise kredi talep eden firmanın sözleşme koşullarına uygun olarak krediyi geri ödeme gücüne ve isteğine sahip olup olmadığını saptamak suretiyle kredi riskini minimize etmektir. Diğer bir amaç ise firmanın finansman gereksinimine doğru tanı koyarak uygun tutar, vade ve koşullarla kredi verilmesini sağlamaktır. Bankalar kredi müşterilerinin bir anlamda mali danışmanlarıdır; bu nedenle özellikle bankaların kredi servislerini yönetenlerin ve kredi analistlerinin, firma finansmanı konusunda bilgileri hatta bu konuda becerileri olması gerekir (Akgüç, 2010: 2).

İyi bir kredi analizi için uyulması gereken kurallar şöyle sıralanabilir (Şakar, 2015: 40-41):

Kredi analisti kopyacı olmamalıdır. Bu kredi analizinin yazılmasında en önemli kuraldır. Analist öncelikle durum hakkında düşünmeli, seçiciliğini kullanarak durumlar arasında seçim yapabilmeli ve bunları en uygun şekilde raporlandırabilmelidir. Raporu okuyan yetkililer firmaların kuvvetli ve/veya zayıf oldukları noktalarını anlayabilmeli ve bu noktaların geri ödeme riskini nasıl etkileyebileceği ile ilgili fikir edinebilmelidir.

Kendilerini ifade eden figürler; miktar ifade eden tablolar, şekiller ve grafikler hazırlayıp, bunların yorumunu tamamen okuyana bırakmak doğru değildir. Hazırlanan bu tablolar, şekiller ve grafikler açıkça anlaşılacak şekilde olmalıdır. Bunlarda çok fazla detay yerine, yorumların bulunması okuyana daha fazla anlam ifade eder.

Sade kelimeler kullanılması raporun okunmasını kolaylaştırır. Soyut kelimeler, nesnelerden yapılmış fiiller veya Latince kelimeler vb. kökenli uzun teknik kelimeler raporun anlaşılmasını zorlaştırabilir.

Gereksiz kelimeleri kullanmaktan kaçınılmalıdır; deneyimsiz analistler genelde uzun ve derinlemesine rapor yazmaları gerektiğine inanırlar. Raporun kalitesi yazılan kelime sayısı veya sayfa sayısının fazla olması ile ilgili değildir.

Özet ve sonuç ilk bölüm olarak raporda yer almalıdır. Raporu okuyan kişi öncelikle kredi analistinin kararını bilmek ister. Bu nedenle rapor özeti ve sonuç analizin başında bulunmalıdır. Ancak, bu ilk olarak bunun yazılacağı anlamında

değildir. Çalışma tamamlandıktan sonra, ayrıntılı değerlendirme yapıldıktan sonra sonuç kısmı yazılır ve raporun başına eklenilir.

Yapı için bir plan takip edilmelidir. Finansal durumlarda çalışırken veya endüstri dinamiği incelenirken, incelenen kanıtlarla ilgili notlar alınmalıdır. Analizin ana kısmı için bir plan takip edilmelidir.

2.3.8. Kredi Taleplerinin Ret Nedenleri

Bankalar kredi taleplerini ret etmeleri genellikle üç temel sebepten kaynaklanabilir. Bunlar;

- a) Müşterilere ilişkin ret nedenleri
- b) Banka mevcut kredi politikasına ilişkin ret nedenleri
- c) Yasalara ilişkin ret nedenleri

a) Müşterilere İlişkin Ret Nedenleri

Müşterilere ilişkin ret nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Şakar, 2015: 49):

- Firmanın hukuken borçlanma ehliyetine hiç sahip olmaması veya ehliyetinin sınırlandırılmış bulunması,
- Kredi talebinin firma yetkililerince yapılmaması ve firmanın likidite durumunun borç ödemeye elverişli olmaması,
- Firmanın geçmiş yıllarda başarısız sonuçlar alması veya yapılan incelemede başarısız bulunması,
- Firmanın öz kaynağının yetersiz olması, borç/öz kaynak oranının çok yüksek,
- Firma yöneticilerinin firma yönetme kabiliyetlerinin yeterli bulunmaması olması,
- Firmanın gelecekte yeterli fon yaratamayacağının düşünülmesi,
- Firmanın krediyi geri ödemede zorluklar çıkarması olasılığının bulunması,
- Firmanın konjonktürel, politik, ekonomik hareketler sonucu, satış hacmi ve faaliyetlerinde sorunlar olması,
- Firmanın geçmiş dönemlerde, borçlarını geri ödemede gecikmeler olması,

- Kredi için gösterilen teminatın istenen tutar veya nitelikte olmaması, fiyat konusunda anlaşmaya varılamaması,
- Projenin desteklenmeye uygun görülmemesi,
- Firmanın yeni kurulması nedeni ile finansal tablolarının yetersiz olması,
- Firma sahip ve ortaklarının moralitelerinin düşük olması,

b) Banka Kredi Politikasına İlişkin Ret Nedenleri

Banka kredi politikasına ilişkin ret nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Kavcıoğlu, 2003: 45):

- Talep edilen kredinin vadesinin, bankanın genel kredi politikasında belirlenen sınırdan uzun olması,
- Talep edilen kredi tutarının firmanın kaldıramayacağı kadar yüksek olması,
- İstenilen kredinin bankanın verdiği kredi türlerinden olmayışı,
- İş kolunun, bankanın kredi verdiği sektörden olmayışı,
- Firmayı yeterli verim sağlayacağından kuşku duyulması,
- Talep edilen kredi türünün verimsiz oluşu,
- Döviz pozisyonunun müsait olmaması,
- Kaynakların talebi karşılamaya elverişli olmaması,

c) Yasalara İlişkin Ret Nedenleri

Yasalara ilişkin başlıca ret nedenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Şakar, 2015: 50):

- Bankalar kanunun ilgili maddelerine aykırı olması,
- Türk Parası Kıymetini Koruma Yasasına ilişkin karara uygun olmaması,
- Kredinin kullanılabilmesi için yetkili mercilerden gerekli iznin alınmamış olması,

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BANKALARDA KREDİLENDİRME SÜRECİNDE İSTİHBARAT VE NİTEL VERİ ANALİZİ

Bu bölümde bankaların kredileendirme sürecinde ele aldıkları firma ve ortakların moralitesi, karakter yapısı, piyasadaki itibarı, sektördeki yeri vb. verilerin analizini yer almaktadır.

3.1. İSTİHBARATIN TANIMI VE ÖNEMİ

Bankacılıkta istihbarat çeşitli kaynaklardan yararlanılarak kişi veya firmalar hakkında ticari, mali ve moral yönünden araştırma yapılması, bilgi toplanması ve toplanan bilgilerin değerlendirilmesi işidir (Çiloğlu, 1988: 7).

Bankalar; kredi verilecek kişi ve firmalar hakkında yeterli bilgi toplayıp, gerekli değerlendirmeleri yaparak kredinin sorunsuz bir şekilde ödenmesi noktasında önemli katkı sağladığı bilinciyle hareket etmektedirler. Bu nedenle istihbarat banklara açısında oldukça önemlidir.

Bankalar firmaların kredi değerliliğini bazı kriterlere göre ölçmek isterler. Bu ölçümler bankadan bankaya değişmekle birlikte sektörlere göre farklılıklar gösterebilir. Literatür incelemeleri ve araştırmacının çalışmaları doğrultusunda kredi değerliliği nitel ölçüm kriterleri Tablo 3. 1’de olduğu gibi özetlenebilir.

Tablo 3. 1: Kredi Değerliliği Nitel Ölçüm Kriterleri

KREDİ DEĞERLİLİĞİ NİTEL ÖLÇÜM KRİTERLERİ
Firma ve Ortakların Moralitesi
Ödeme Alışkanlıkları / Protesto ve Çek Yasası Firma ve Ortakların Piyasa İtibarı
Ortaklık Yapısı
Ortakların İş Deneyimi Firmanın Ticari Faaliyet Süresi Firma ve Ortaklarının Mal Varlıkları
Yönetim
Yöneticilerin Moralitesi Yöneticilerin İş / Sektör Deneyimi Organizasyonun Uyumu ve Yeterliliği
Kaynaklar
İş Yeri / Tesis / Yönetim Yeri İş Yeri / Tesis / Yönetim Yerin Durumu ve Mülkiyeti İş Yerin / Tesisin Coğrafi Konumu Araç Filosu Finansal Kaynaklar Çalışılan Bankalar ve Finansal Kurumlar Bankalar ve Finansal kurumlarla Olan Çalışma Koşulları Finansal Borçların Vade Yapısı Sigorta Kapsamı ve Yeterliliği
Faaliyet Döngüsü
Alım Şartları Mal Alım Şartları (Yurt İçi Alımlar) Fiyat Dalgalanmalarının Etkisi Stok Kalitesi Satış Performansı Satılan Ürün Miktarı Ürün Fonksiyonu Ürünün Talep Niteliği Ürün Çeşitliliği
Satış -Pazarlama
Mal Satım Şartları (Yurt İçi Satışlar) Alacak Kalitesi Değerlendirilmesi Müşteri Portföyü Değerlendirilmesi Alım / Satım Vadelerinin Uyumu Pazarlama ve Dağıtım İmkânları
Dış Ticaret İşlemleri
Dış Ticaret İşlemi Var Mı? Ödeme Şekilleri (İthalat-ihracat) Çalışılan Ülkeler (İthalat-ihracat) İhracat Performansı Kur / Parite Değişimlerinin Fiyata Yansıması
PLANLANAN FAALİYETLER
Planlanan Faaliyeti Var Mı? Planlama Faaliyetleri ve Projenin Finansmanı Ortak ve Yöneticilerin Bilgi ve Beceri. Hammadde/Yarı Mamul/Mamul Temin Riski Satış/Tahsilat Riski

Kredi değeri nitel ölçüm kritereleri şu şekilde açıklanabilir:

Firma ve Ortakların Moralitesi

- **Ödeme Alışkanlıkları / Protesto ve Çek Yasağı:** Firma ve ortaklarının geçmiş ödemelerinde herhangi bir sorun yaşanıp yaşanmadığının araştırılır. Mevcut durumda hala geçerli olan protestolu senet ve karşılıksız çek kaydının bulunması, çek yasaklısı olması firmanın moralitesinin düşük olduğunu, nakit sıkışıklığı yaşadığını, likidite yapısının bozulduğunu, firmanın kredibilitesinde sorun olduğunu gösteren önemli bir kriterdir. Bu nedenle firma ve ortaklarının son birkaç yıl içerisinde protesto kaldırımı / çek düzeltilmesi yapılmamış, senet protestosu, karşılıksız çek kaydı bulunmamalıdır. Tespit edilen sorunun mevcut olması durumunda kredi değerlendirmesi en baştan olumsuz sonuçlanabilmektedir.
- **Firma ve Ortakların Piyasa İtibarı:** Firmanın faaliyet gösterdiği sektörde ve pazarda olumsuz bir istihbaratın olması durumunda kredilendirme süreci olumsuz etkilenebilir.

Ortaklık Yapısı

- **Ortakların İş Deneyimi:** Firma ortaklarının, firmanın içinde bulunduğu sektördeki tecrübeleri varsa, tecrübe sürelerinin ne kadar olduğu öğrenilmeye çalışılır.
- **Firmanın Ticari Faaliyet Süresi:** Firma ne kadar süredir, bulunduğu sektörde faaliyet göstermektedir. Bir bakıma firmanın sektördeki deneyimi öğrenilmeye çalışılır.
- **Firma ve Ortaklarının Mal Varlıkları:** Firma ve ortakların mal varlığı kredi teminatı açısından oldukça önemlidir. Kredide olumsuz bir durumun ortaya çıkmasında firma ve ortaklarının mal varlığı oluşabilecek riskleri karşılama konusunda bankaların elini güçlendirmektedir.

Yönetim

- **Yöneticilerin Moralitesi:** Firma yöneticilerinin ödemelerinde herhangi bir gecikmenin olup olmadığı araştırılır.

- **Yöneticilerin İş / Sektör Deneyimi:** Yöneticilerin iş tecrübelerinin olması firma imajı, kültürünü kavramaları ve edindikleri tecrübe ile hizmet kalitesinin artmasına katkı sağlar.
- **Organizasyonun Uyumu ve Yeterliliği:** Firmanın üst düzey yöneticilerinden başlayıp, en alt birimindeki çalışanlarına kadar uyum içerisinde hareket etmesi firmanın amaçlarına ulaşması bakımından oldukça önemlidir. Bu ölçüm kriteri ile firmanın organizasyon yapısının uyumu ve yeterliliği ölçülmeye çalışılır.

Kaynaklar

İşyeri / Tesis / Yönetim Yeri

- **İşyeri / Tesis / Yönetim Yerinin Durumu ve Mülkiyeti:** İşyeri ve lokasyonun fiziksel durumu, firmanın faaliyetlerini aksatmadan sürdürebilmesi için yeterli olmalıdır. İşyeri firmanın kendi mülkü mü yoksa kiralık mı olduğu araştırılmalıdır. İşyeri firmanın mülkü değilse kira sözleşmesinin genelde 5 yıldan uzun bir süre olması beklenmektedir. 5 yıldan kısa sürelerin olması durumunda firmanın faaliyetini sürdürmesi veya tesisin yer değişikliği firma faaliyetlerini olumsuz etkileyeceği göz önünde bulundurulur.
- **İşyerinin / Tesisin Coğrafi Konumu:** İşyeri ve tesisin bulunduğu coğrafi konumun, hammadde / yarı mamule, işgücüne ve pazara olan ulaşım kolaylığının maliyetlere olan etkisi ile sık sık doğal afetlere (deprem, sel, heyelan gibi.) maruz kalan bölgelere yakın olup olmadığı araştırılır.
- **Tesisin Niteliği:** Tesisin nitelik ölçümü genelde turizm sektöründe kullanılmaktadır. Tesisin hangi kategoride yer aldığı, gelen turistlerin tüm ihtiyaçlarına cevap verebilecek kalitede olup olmadığının tespiti amaçlanabilir.
- **Araç Filosu:** Firman faaliyetlerinin yürütülmesinde, satış, pazarlama, taşıma ve lojistik gibi fonksiyonlar için araç filosuna ihtiyaç duymaktadırlar. Araç filosu, özellikle ulaşım ve nakliye sektöründe oldukça önemlidir.

Finansal Kaynaklar

- **Çalışılan Bankalar ve Finansal Kurumlar:** Firmaların hangi bankalarla çalıştığı ve çalışma koşulları değerlendirilir.
- **Bankalar ve Finansal Kurumlarla Olan Çalışma Koşulları:** Firmanın mevcut kredi riskleri ve limitleri öğrenilip ona göre kredi teklifinde bulunulur.
- **Finansal Borçların Vade Yapısı:** Firma alacak tahsil süresiyle borçlanma vadesinin birbiriyle uyumlu olması gerekir.
- **Sigorta Kapsamı ve Yeterliliği:** Firma faaliyetlerinin devamı için zorunlu olan tüm firma varlıklarının (fabrika, imalathane, büro, satış merkezi, depo ve bu mekânlardaki makine teçhizat, stok vb.) sigortalı olması ve sigortanın firmanın tüm varlıklarını kapsaması oldukça önemlidir. Özellikle yüksek stok miktarı ile çalışan firmalarda stok sigortasının olması çok büyük önem arz etmektedir. Firmalarda stok sigortası bulunması durumunda olası zararlar ortadan kalkar ve firmanın faaliyetleri aksamamış olur. Bankalar bu ölçüm kriterine oldukça önem vermektedirler.

Faaliyet Döngüsü

Alım Şartları

- **Mal Alım Şartları (Yurt İçi Alımlar):** Firmaların mal alım şartları bankalar açısından önem arz etmektedir. Bu ölçüm kriterinde, firmanın satış ve pazarlama maliyetlerini oluşturan kalemlerin karşılanmasında hangi kaynakları (Açık hesap, çek, senet, banka teminat mektubu vb.) kullandığı araştırılır. Bu kriter, firmanın piyasadaki konumu ile piyasadan kullandığı imkân ve olanakların göstergesidir.
- **Fiyat Dalgalanmalarının Etkisi:** Firma faaliyet girdilerindeki fiyat değişiklikleri satış fiyatlarına kısa sürede ve kolaylıkla yansıtıp yansıtmadığı ve fiyat artışlarına rağmen firmanın satışlarında daralma olup olmadığı tespit edilmeye çalışılır.
- **Stok Kalitesi:** Bu ölçüm kriteri firmanın mamul ve/veya hammaddelerin stokta bekleme süresi, borç ödeme süresi ve alacak tahsil süresinin karşılaştırılması suretiyle hesaplanır.

Satış Performansı

- **Satılan Ürün Miktarı:** Satılan ürünün miktarı ve miktarın mevsimsel değişkenlik gösterip göstermediği ölçülmeye çalışılır.
- **Ürün Fonksiyonu:** Ürünün niteliği, ürünün benzerlerine göre avantaj-dezavantajı, ürün ikamesinin olup olmadığı vb. gibi sorulara cevap aranır.
- **Ürünün Talep Niteliği:** Ürün spesifik bir ürün mü, mevsimsel özellik gösterip göstermediği, pazar genişliği var mı, perakende mi- toptan mı satış yapmaktadır, vb. gibi sorulara cevap aranmaktadır.
- **Ürün Çeşitliliği:** Firma üretimini yaptığı ürün çeşitliliği tespit edilmeye çalışılır.

Satış –Pazarlama

- **Mal Satım Şartları (Yurt İçi Satışlar):** Bu ölçüm kriteri firmanın mal satım şeklini göstermektedir. Mal satışları peşin olduğu gibi teminatlıda olabilir. Bunlar; satışlardan doğan çek ve/veya senetler, mal alımına yönelik banka teminat mektubu, ipotek, rehin vb.
- **Alacak Kalitesinin Değerlendirilmesi:** Bu ölçüm kriterinde, olası banka riskinin firmanın alacaklarının kalitesinden ve tahsil imkânlarından direkt etkileneceği bilinci ile değerlendirilir. Firma alacaklarının ağırlıklı kısmı kardeş kuruluştan ise kardeş kuruluşun alacak kalitesi değerlendirilmelidir.
- **Müşteri Portföyü Değerlendirilmesi:** Bu kriterde ki amaç firmanın müşteri sayısı ve satışların farklı firmalara mı yoksa yoğunluklu birkaç firmaya mı yapıldığı tespit edilmeye çalışılır.
- **Alım / Satım Vadelerinin Uyum:** Bu ölçüm kriteri firmanın borç ödeme süresi ve alacak tahsil süresinin karşılaştırılması suretiyle hesaplanmaya çalışılır.
- **Pazarlama ve Dağıtım İmkânları:** Bu ölçüm kriteri ile firmanın pazarlama-dağıtım ağı ve imkânları incelenir.

Dış Ticaret İşlemleri

- **Dış Ticaret İşlemi Var Mı?** Bu ölçüm kriteri değerlendirilirken sadece firmanın faaliyet konusu gereği yaptığı dış ticaret işlemleri dikkate alınır.

Firmanın üretim ve/veya ticari faaliyeti dışında faaliyet konusu ile ilgili yatırım amaçlı dış ticaret işlemi var ise değerlendirmede dikkate alınmaz.

- **Ödeme Şekilleri (İthalat-ihracat)**

İhracat şekli, bu kriter ile firmanın satış politikası, dış pazarlardaki etkinliği, satış koşullarını belirleyebilme gücü ve pazara olan yaklaşımı değerlendirilir. Satışlarla ilgili ödeme şekillerinin türü ve ödeme vadelerinin uzunluğu, banka garantisi içerip içermediği değerlendirilir.

İthalat şekli, bu kriter ile üretimde kullanılacak malın maliyetlerini oluşturan ithal girdi kalemlerinin karşılanmasındaki vade ve ödeme şekli konusunda firmaya risk oluşturma durumunun olup olmadığı değerlendirilir. İthal girdi temini için oluşan nakit ihtiyacının firmayı nasıl etkileyeceği değerlendirilir.

- **Çalışılan Ülkeler (İthalat-ihracat):** İhracat-İthalat yapılan ülkelerin pazar koşulları, bu pazarlarda satış devamlılığını sağlama imkânları, mal temin riskinin olup olmadığı, ekonomik ve konjonktürel risklerin değerlendirilmesi ve firmanın bu risklerden etkilenme derecesinin tespiti amaçlanır.
- **Kur / Parite Değişimlerinin Fiyata Yansıması:** Bu kriterle firmanın vadeli yatırım malı ithalatı yapması durumunda da kur/parite riski taşıyıp taşımadığı incelenir. Firma döviz üzerinden işlem (alım, satım, borçlanma) yapıyor ve forward-opسیون gibi türev işlemlerle riskini kontrol altında tutmuyor ise kur riski taşıdığı anlamına gelir.

Planlanan Faaliyetler

- **Planlanan Faaliyeti Var Mı?** Firmanın planladığı kapasite, kalite, pazar, verim artışına yönelik çalışmalarının olup olmadığı sorgulanır.
- **Planlanan Faaliyet ve Projenin Finansmanı:** Firmanın planlamış olduğu projelerin finansmanın ne kadarı öz kaynak ne kadarı yabancı kaynaklardan karşılanacağı sorgulanır.
- **Ortak ve Yönetimin Bilgi ve Becerileri:** Firma ortakları ve yöneticilerinin, firmanın içinde bulunduğu sektördeki tecrübelerinin olup olmadığı varsa süresinin ne kadar olduğu öğrenilmeye çalışılır.

- **Hammadde /Yarı Mamul Temin Riski:** Firmanın üretim faaliyetlerini yürütürken kullandığı hammadde ve yarı mamulün tedarik edilmesinde herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadığı sorgulanır.
- **Satış Tahsilât Riski:** Firmanın mal ve hizmet satışından doğan alacağın tahsil edilmesinde herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadığı sorgulanır. Firma tahsilâtlarını hangi şartlarda yaptığı öğrenilmeye çalışılır.

3.1.1. İstihbaratın Amacı

Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde istihbaratın amacı; kişi ve firmaların (yönetici ve ortakların) karakterleri, yaptığı işin konusu, ödeme ahlakı, işletmelerin hukuki durumu, yönetim tarzı, firma ortaklarının varlık durumu, rekabet gücü analizi, mali durumu, firmanın diğer banka ve finans kurumları ile ilişkilerinin analizi, firmaların mali verilerine yansımamış olan kayıt dışı faaliyetlerinin analizinin araştırılması için çeşitli kaynaklardan bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesidir. Bankacılıkta istihbaratın temel amacı riski azaltabilmektir.

Müşterilerin iyi tanınması; doğru, hızlı karar alma ve tedbirli olma konusunda bankalara yarar sağlar. Yeterince iyi tanınmayan bir müşterinin kredi talepleri doğru ve emniyetli cevaplandırılmazsa, yapılan değerlendirme kredinin ödenmesi konusunda risk oluşturabilir. Bankacılıkta müşterilerin kredi talepleri değerlendirilirken isabetli ve emniyetli bir karar alınabilmesi için istihbaratın iyi yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bankacılıkta istihbaratın amaçları başlıca aşağıdaki gibi özetlenebilir (Çiloğlu,1988: 8):

- Firmaların genel durumları hakkında bilgi ve görüş sahibi olmak,
- Kredi hazırlığının belirli usul ve esaslara dayanan bir disiplin altına alınması,
- Firmanın ödeme gücünü tespit etmek suretiyle kredi riskinin ortadan kalkmasını ya da azaltılmasını sağlamak.

3.1.2. İstihbaratın İlkeleri

Bankacılıkta istihbarat işlemlerinin gerçekleştirilmesinde bazı ilkelere uyulması gerekmektedir. Bunlar; gizlilik, doğruluk, tarafsızlık ve sürekliliktir.

3.1.2.1. Gizlilik

Bankacılık faaliyetleri sonucunda müşterilere ait birtakım bilgiler inceleme elemanları tarafından öğrenilmektedir. Bankalara duyulan güven ve itibarın sarsılmaması için inceleme elemanlarının görevi dolayısıyla vakıf olduğu sırları açıklamaması gerekir (Çiloğlu, 1988: 8).

Bu kapsamda; 01.11.2005 tarihli Mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 73 üncü maddesi;

“Bankaların ortakları, yönetim kurulu üyeleri, mensupları, bunlar adına hareket eden kişiler ile görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları, bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bankaların destek hizmeti aldığı kuruluş ve çalışanları hakkında da bu hüküm uygulanır. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.” hükmü yer almaktadır.

3.1.2.2. Tarafsızlık

İstihbarat yapan kişinin her türlü ön yargıdan uzak kalması, olayları ve toplanan bilgileri nesnel olarak değerlendirmesi gereklidir. Yetkililerin kendi çıkarlarını ön planda tutarak bazı kilit bilgileri gizli tutması ya da saptırması kredi güvenirliliğine gölge düşürecektir (Şemsi,2014: 370).

3.1.2.3. Doğruluk

Objektif istihbaratın yapılabilmesi için edinilen bilgi ve belgelerin çeşitli kaynaklardan doğrulanması, birbirini doğrulamayan bilgilerin fazla önemsenmemesi gereklidir.

3.1.2.4. Süreklilik

Kredi ilişkisi içerisinde olunan firmaların faaliyetlerinin düzenli olarak izlenmesidir. Bankaları ilgilendiren olumlu ya da olumsuz gelişmeler ortaya çıktığında, gerekli önlemler alınmalıdır (Eski, 2013: 69).

3.2. İSTİHBARATIN KAYNAKLARI

Kısıtlı kaynağa dayanan ve belirli zamanlarda yapılan istihbarat çok sağlıklı olmayacaktır. İnceleme ve araştırma yapılırken belirli kaynaklara bağlı kalınmadan her türlü kaynaktan yararlanma yoluna gidilmelidir (Çiloğlu, 1988: 9).İstihbarat kaynakları; özel kaynaklar, resmi ve yarı resmi kaynakları olarak incelenmektedir.

3.2.1. Özel Kaynaklar

Şirket Ana Sözleşmesi (Ortaklık Sözleşmesi) : Ortaklık sözleşmesi, ortaklık durumundaki, özellikle ticari şirketlerde önem kazanmaktadır. Ortaklık sözleşmesi; ortaklığın tanınması için en önemli kaynak olup, şirket ana sözleşmesinde genellikle aşağıdaki konular yer almaktadır (Usta ve Tamuman, 1994: 33):

- Ortaklığın türü,
- Ticaret unvanı,
- Ortaklığın adresi,
- Ortakların adları ve bunların hakkında bilgiler,
- Ortaklığın süresi,
- Kuruluş Tarihi,
- Ortaklığın şubesi,
- Sermaye durumu ve tutarı,
- Yetki ve sorumluluk,
- Karın dağılımı,
- Yöneticiler v.s. gibi konular.

Hesap Durumu Belgesi ve Mali Hesapların Açıklayıcı Notları: 5472 sayılı Bankacılık Kanunu'na ilişkin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca yayımlanan “Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik” e göre bankalar, açacakları krediler, verecekleri teminatlar ya da kefaletler için Hesap Durum Belgesi (Bkz. EK-1) almakla yükümlüdürler. Hesap Durum Belgesine ilişkin İlgili yönetmeliğin 3. Bölümünde düzenlenen hususlar şu şekilde sıralanır (www.bddk.org.tr):

MADDE 8 – (1) Bankaların kullandıracakları krediler için, aşağıda sayılan işlemler hariç, hesap durumu belgesi almaları zorunludur.

- a) Bir milyon Türk Lirasını geçmeyen işlemler,
- b) Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri hariç olmak üzere, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bunlara bağlı kuruluşlar ve mahalli idareler ile yapılan işlemler,
- c) Yabancı ülkelerin merkezi idareleri, merkez bankaları ile veya bunlarca çıkarılan veya ödemesi garanti edilen bono ve tahviller karşılığı yapılan işlemler,
- ç) Karşılığı nakit, nakit benzeri kıymet ve hesaplar ile kıymetli maden olan işlemler,
- d) Hazine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono ve tahviller karşılığı yapılan işlemler,
- e) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile ya da bu banka nezdindeki piyasalarda yapılan işlemler,
- f) Menkul kıymet borsalarından veya ikinci el piyasadan çok kısa vadeli fon fazlalarını değerlendirmek gayesiyle edinilen alım-satım amaçlı menkul kıymetler,
- g) Teşkilatlanmış borsalardan alınan veya alacaklardan dolayı elde edilen hisse senetleri,
- ğ) Yurt içi bankaların kendi aralarındaki vadesiz veya vadesi üç ayı aşmayan işlemler ile bu bankaların mukabil kefaletine dayanılarak verilecek teminat ve garantiler,
- h) Kanunun 54 üncü maddesinin kredilerin dikkate alınma oranlarına ilişkin altıncı fıkrası nazara alınarak yapılacak hesaplamalara göre banka nezdindeki toplam kredi riski beş milyon ABD Dolarını aşmayan ve Ek-1’de asgari ikinci sınıf olarak tasnif edilen derecelendirme notlarını haiz banka ya da finansal

kuruluşlarla yapılan işlemler ile bunların kefaletine dayanılarak verilecek gayrinakdi krediler.

(2) Kredi ilişkisinin devam ettiği süre boyunca her yıl hesap dönemini izleyen altı ay içinde hesap durumu belgesi alınır.

Hesap durumu olarak kabul edilecek belgeler

MADDE 9 – (1) Bankalar 8 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca hesap durumu belgesi olarak,

a) Banka ve finansal kuruluş ile kamu kuruluşlarının tabi oldukları özel mevzuat veya muhasebe sistemleri uyarınca düzenleyecekleri dipnotlarını da içeren bilanço ile kâr ve zarar cetvelleri ile bunlara ek mali tabloları,

b) Menkul kıymetleri halka arz olunmuş ortaklıklar ile sermaye piyasası aracı kurumlarının sermaye piyasası mevzuatı uyarınca düzenleyecekleri dipnotlarını da içeren bilanço ile kâr ve zarar cetvelleri ile bunlara ek mali tabloları,

c) (a) ve (b) bentleri dışında kalanlardan Türkiye’de yerleşik kişilerin Maliye Bakanlığının 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa istinaden çıkardığı Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği uyarınca, yurtdışında yerleşik kişilerin ise tabi oldukları yabancı mevzuat uyarınca düzenleyecekleri uluslararası standartlara uygun dipnotlarını da içeren bilanço ile kâr ve zarar cetvelleri ile bunlara ek mali tabloları

Ek-2’ de yer alan örneğe uygun düzenlenecek tanıtıcı bilgiler formu ile birlikte hesap durum belgesi olarak kabul ederler. Bu form ortaklık payları için alınmaz. Halka arz yoluyla ihraç olunacak menkul kıymetlere yapılacak yatırımlarda bu belgeler yerine tasarruf sahipleri için yayımlanan sirkülerin muhafazası yeterlidir.

(2) Bilanço esasına göre defter tutmayan gerçek kişilere verilecek ihtisas kredileri için, Kurumdan izin almak kaydıyla, bu kişilerin faaliyetlerinin niteliğine uygun olarak düzenlenecek hesap durumu belgeleri alınabilir.

(3) Ticari kredi niteliği taşımayan işlemler için gerçek kişilerden ek-3’te yer alan örneğe uygun olarak alınacak hesap durumu belgesinin ekinde kişinin kimliği ve gelirini gösterir belgeler alınır.

(4) Türkiye’de yerleşiklerden alınacak hesap durumu belgelerinin yetkili ve sorumlu şahıslarca imza edilmiş olması, ayrıca Kanunun 54 üncü maddesinin kredilerin dikkate alınma oranlarına ilişkin altıncı fıkrası nazara alınarak yapılacak hesaplamalara göre banka nezdindeki toplam kredi riskleri beşyüz bin ABD Dolarını aşan yurt dışında yerleşik kişilerden, kredi notları Ek-1’de asgari ikinci sınıf olarak tasnif edilenlerden daha düşük olanlardan alınacak mali tabloların ilgili ülkelerin mevzuatına göre yetkilendirilen veya uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bağımsız denetim firmalarınca onaylanmış olması şarttır. Bağımsız denetim raporlarının kredi ilişkisinin devam ettiği sürece her yıl hesap dönemini izleyen altı ay içinde alınmasına devam olunur.

Hesap durumu belgelerinin denetlenmesi

MADDE 10 – (1) Sermayesinin yarısından fazlasına merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, kamu iktisadi teşebbüslerinin, 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanun kapsamına alınan kuruluşların sahip olduğu kurum ve ortaklıklar ile bankalar dışında kalan müşterilere kullandıracakları kredilerin iki milyon Türk Lirasını geçmesi halinde, alınacak hesap durumu belgesi ile ekli bilanço ve kâr ve zarar cetvellerinin mevzuat hükümlerine, Türkiye’de uygulanan muhasebe ilkeleri ile muhasebe standartlarına uygunluğunun 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış denetim yetkisine sahip meslek mensupları tarafından denetlenmesi şarttır.

(2) Denetimde uyulacak esaslar ve kapsam hakkında, 3568 sayılı Kanun gereği uygulanan çalışma usul ve esaslarındaki denetim ile ilgili hükümler uygulanır.

Hesap durumu belgelerinin denetimi, denetim raporu ve diğer hususlar

MADDE 11 – (1) Denetim işlemi Ek-4’te yer alan esaslara uygun raporun düzenlenmesinin ardından hesap durumu belgesi ile eki bilanço ve kâr ve zarar cetveline bu belgenin mevzuata, Türkiye’de uygulanan muhasebe ilkelerine ve muhasebe standartlarına uygun olarak düzenlendiğine dair şerh verilmek suretiyle yapılır. Söz konusu şerhin altı meslek mensubu tarafından isim ve unvanı yazılarak imzalanır.

(2) *Bilanço ve kâr ve zarar cetveli Türkiye’de uygulanan muhasebe ilkelerine ve muhasebe standartlarına uygun olarak düzenlenmediği takdirde, denetim raporu 3568 sayılı Kanunun uygulama hükümlerine göre şartlı olabilir.*

(3) *Denetim yapacak meslek mensuplarının Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği tarafından yayımlanacak çalışanlar listesinde yer almaları gerekir.*

(4) *Bu Yönetmelikte düzenlenmeyen denetime ilişkin diğer hususlarda 3568 sayılı Kanun ve bu Kanuna ilişkin mevzuat hükümleri uygulanır.*

Firma İle Yapılan Görüşme Yoluyla Edinilen İstihbarat: Banka firma ile ilgili daha önceden yapmış olduğu ön istihbaratının yanı sıra firmayı yerinde inceleme ihtiyacı duyar.

Firma ziyaretlerinde firma sahibinin şahsi ve mali durumu ile bilgiler yanı sıra firmanın bulunduğu piyasa içindeki yeri, çalışma konusu, üretilen mal ve hizmetlerin üretim, stok ve satış durumları ile fiyat hareketleri saptanabilir (Usta ve Tamuman, 1995: 75).

Firma ziyareti söz konusu olduğunda kılık kıyafete dikkat etmek, müşterinin hali, tavrı ve inançlarına ters düşmeyecek bir hareket tarzı benimsemek gerekir. Firma ziyaretinde dikkat edilmesi gereken hususları şu şekilde gibi sıralayabiliriz (Usta ve Tamuman, 1995: 77-79):

- Müşteriden muhakkak randevu alınmalı ve randevuya zamanında gidilmelidir.
- Görüşmeler sorulara yanıt verebilecek yeterli ve yetkili kişilerle yapılmalıdır.
- Ziyaret süreleri, ihtiyaçlara cevap alınacak kadar olmalı ne kısa ne de uzun tutulmalıdır.
- Ziyaretin verimli olabilmesi için, ziyaret öncesinde ön hazırlık yapılmalı firma ile ilgili gerek sektörel gerekse yerel bilgiler derlenip toplanmalıdır.
- Görüşmede iyi bir dinleyici ve izleyici olunmalıdır.
- Firmanın bağlı olduğu sektör ve iş konusu bilinmelidir.
- Görüşme sırasında firma güdümüne girilmemelidir.

- Firma ve ortaklarının iştirakleri varsa araştırılmalıdır.
- Firmanın ilişkide olduğu bankalar, kullandığı krediler, fiyatları, verdiği teminatların neler olduğu belirlenmelidir.
- Firmanın fabrika, atölye, depo ve/ veya makine parkı gezilmelidir.
- Müşteri ziyaretinde öğrenilmesi gereken konular, soru-cevap şeklinde değil diyalog kurarak alınmaya çalışılmalıdır. Görüşme hiçbir şekilde sorgulama havasında olmamalıdır (Yaşarbank, 1999: 233).
- Görüşmede sorulacak sorular çok iyi belirlenmeli ve soruların cevabı evet-hayır olmayan, açık uçlu, açıklayıcı bilgi gerektiren sorular olmalıdır.

Literatür incelemeleri ve araştırmacının çalışmaları doğrultusunda kredilendirme sürecinde bankalar müşteri görüşmelerini Tablo 3. 2'ye benzer bir formla yapılabilmektedir.

Tablo 3. 2: Örnek Müşteri Görüşme Formu

Görüşme Yeri		Firma Lokali	
Görüşme Tarihi			
Müşteri Numarası			
Müşterinin Unvanı/Ad			
TCKN No			
VKN NO			
Müşteri Tipi	Esnaf	KOBİ	
	Ticari	Kurumsal	
Müşteri Alt Tipi	İmalat/ Bakım/ Onarım	Diğer	Kooperatif
İletişim Bilgileri			
Telefon			
GSM			
E Posta			
Faaliyet Alanı	Genel Amaçlı Makinaların İmalatı		
Sektör	Tarım-Hayvancılık	Madencilik	İmalat Sanayi
	Turizm	Hizmet	İnşaat
	Mali Aracı Kur.	Ticaret	Eğitim
	Ulaştırma-Haberleşme	Sağlık	Diğer
Alt Sektör			
Ana Faaliyet Alanı	İmalat		
Faaliyet Alanı	Genel Amaçlı Makinaların İmalatı		
Ciro (Son Yıl)			
Çalışan Sayısı			
Bayi Ağı Var mı?	Var	Yok	
	Şahıs Kefalet		
Firmanın Piyasa İstihbaratı	Olumlu	Olumsuz	Bilgi Yok
Diğer Banka Çalışmaları	Var	Yok	
Banka Adı			
	İpotek		
Diğer Banka Teminat Türleri	Şahıs Kefaleti	Temlik	Mevduat rehni
	Araç Rehni	Açık Hesap	Çek-Senet
	Diğer		
	Evet		
Firma Evrakları Temin Edildi mi?	Evet	Hayır	
Mal Alış Şekli	Peşin	Çek/Senet	Açık Hesap
Mal Satış Şekli	Peşin	Çek/Senet	Açık Hesap
Ortalama Alacak Tahsil Süresi/Gün			
Ortalama Borç Ödeme Süresi/Gün			
Dış Ticaret Var mı?	Evet	Hayır	
Dış Ticaret Şekli	Peşin	Akreditif	
	Mal Mukabili	Vesaik	
Şube Görüşü	Olumlu	Olumsuz	

Bankalarca kredi değerlendirmesi yapılacak firmalardan ihtiyaç duyulan temel bilgiler Tablo 3. 2'ye benzer formlar ile kayıt altına alınır.

Müşteri Ziyareti Sırasında Firmalara Sorulması Gereken Sorular:

Firma Ortağı /Ortakları ile İlgili Sorulabilecek Sorular: Firma ortaklarının özgeçmişine yönelik sorular sorulmalıdır. Sorulacak sorular karşılığında aşığıdaki konulara yönelik bilgilerin alınması beklenebilir (Usta ve Tamuman, 1995: 80-81):

- Tahsil Durumu,
- Daha önce çalıştığı kuruluşlar,
- İş ile ilgili deneyimleri,
- Firmadaki konumu,
- Firma ortakları ile yakınlığı, ilişkisi ve uyumu,
- Firma ortaklık yapısında değişiklik varsa, değişikliğe ilişkin nedenler,
- Ortakların şirket dışında iştirakinin bulunduğu firmaların olup olmadığđ,
- Ortakların şirket dışında iştirakleri varsa, söz konusu iştiraklere ilişkin bilgiler,
- Ortaklara ait gayrimenkuller varsa, detaylı bilgiler,
- Varsa senet protestoları, karşılıksız çekleri, uğradığı idari takibatlar, muhatap olduğu davalar ve bunların nedenleri.

Tablo 3. 3: Müşteri Ziyareti Soru Formu

Müşteri No	Müşteri Ad Soyad/Unvan	İlişki Türü	Sorgu Durumu Olumlu/Olumsuz	Ortakların Daha Önce alıştığı Yerler	Ortakların Varsa Gayrimenkul Bilgileri
		Firma			
		Ortak			
		Ortak			
		Ortak			

Bankalar Tablo 3. 3'e benzer form ile hem firma hem de ortaklar hakkında bilgi toplamaya çalışırlar.

Firmanın yer aldığı sektörle ilgili sorulacak sorular: Firmanın yer aldığı sektörle ilgili aşığıdaki sorular sorulabilir (Yaşarbank,1999: 235-36):

- Sektörün genel durumu nedir?
- Firmanın sektör içindeki yeri ve payı nedir?
- Eğer varsa sektörde görülen mevsimler hareketler?
- Sektörde yaşanan gelişmelerin firma üzerindeki etkisi?
- Sektörde olumlu ya da olumsuz etkileyen konular nelerdir?
- Sektörün büyük firmaları, rakip kuruluşların unvan ve pazar payları?
- Sektörün ilişkide bulunduğu diğer sektörler ve bu sektörlerin genel durumu?
- Sektörün genel sorunları nedir? Firmanın sektörden kaynaklanan sorunları ve aldığı önlemler nelerdir?

Firmanın faaliyetlerine ilişkin sorulacak sorular: Firmanın faaliyetlerini yürüttüğü yere ilişkin aşağıdaki sorular sorulabilir (Yaşarbank,1999: 235-36):

- Faaliyet gösterilen ofis, depo, fabrika vb. yerlerin açık alan, kapalı alan bilgileri, mülkiyet, kiralıksa kira tutarı nedir?
- Firmada çalışan işçi sayısı, niteliği ve vardiya sayısı nedir?
- İşçiler sendikalı ise hangi sendika toplu sözleşme yetkisi alıyor, toplu sözleşme dönemi ne zaman?
- Taşeron kuruluşlara ait işçi var mıdır?
- Firma imalatçı ise üretimde kullanılan hammadde ve yardımcı maddeler, genel anlamı ile ticaretçi ise alım-satıma konu mallar nelerdir?
- Üretimde kullanılan hammadde ve yardımcı maddeler ile alım-satıma konu malların ne kadarı yurt içinden ne kadarı yurt dışından temin edilmektedir?
- Üretim sipariş üzerine mi yapılmaktadır?
- Üretim firma tesislerinde mi yapılmakta yoksa fason olarak imalat yaptırılıyor mu?
- Fason olarak yaptırılan imalatın satışlar içindeki payı nedir?
- Fason imalat yaptırılan firmalar kimlerdir?
- Yıllık teorik ve fiili üretim kapasitesi nedir?
- Son yıllara ilişkin üretim-satış rakamları nedir?
- Firmada teknoloji yoğun bir çalışmamı yoksa emek yoğun bir çalışmamı söz konusu?

- Makine ve tesisler üzerinde herhangi takyidat ya da işletme rehini var mı?
- Üretim için kullanılan teknolojinin durumu, teknolojik baz da yatırım planlanıyor mu?
- Yatırım planlanıyorsa alınmak istenilen yeni makine ve ekipmanların özellikleri, menşei, maliyeti ve finansmanının ne şekilde sağlanacağı?
- Firmanın dış ticaret hacmi ile son üç dönemdeki ithalat ve ihracat rakamları nedir?
- Hammadde ve mal alış koşulları?
- Önemli miktarda hammadde ya da mamul alınan firmalar ya da ülkeler?
- Firma satışlarının ne kadarı yurtiçine ve ne kadarı yurtdışına yöneliktir?
- Satış koşulları nedir?
- Belli başlı satış yapılan firmalar?
- Firma eğer kur veya parite riskine maruz kalıyorsa alınan önlemler nedir?

Firmanın diğer bankalarla ilişkileri ve istihbarat ile ilgili sorular: Firmanın diğer bankalarla olan ilişkileri sorgulanmalı ve aşağıdaki soruların yanıtları alınabilir (Usta ve Tamuman, 1995: 87-88):

- Firmanın diğer bankalardaki kredi limit ve riskleri ne kadar?
- Firmanın ilişişini kestiği banka var mı varsa nedeni?
- Diğer bankalardan sağlanan krediler için ne türden teminat verdiği?
- Firmanın karşılıksız çek ve protesto kayıtları varsa bunların nedenleri nedir?

Firmanın Banka ile Olan İlişkileri: Firmaların bankalarla olan ilişkileri en güvenilir olan kaynakların başında gelmektedir. Firmaların özellikle kredi kullanmayı düşündüğü bankalar ile yaptığı işlemleri belgelemek mümkündür. Firmanın tahsil ve teminattaki çek/senetleri, bunların tahsil hızı, mevcut mevduatı, kredisinin akışkanlığı ve verimi gibi işlemleri banka kayıtlarında görülebilmektedir. Bu yöntemle elde edilen sonuçlar diğer kaynaklardan daha somut ve inandırıcı olarak görülmektedir. Banka bilgileri, firmaların ticari hayatlarının perde arkasının en net görüntüsünü oluşturmaktadır (Ziraat Bankası, 2003: 13).

Piyasa İstihbaratı: Piyasa araştırmasına konu kişi ve firmaların ticari karakteri, doğruluk, dürüstlüğü, piyasadaki itibarı, diğer bankalar, kuruluşlar ve şahıslar ile olan

ilişkilerinde taahhütlerine bağlılığı, geçmişteki ticari durumu, senetli-senetsiz borçlanıp borçlanmadığı, senetli veya senetsiz yaptığı satışların tahsil kabiliyetleri, piyasaya ve diğer bankalara rehinli ve ipotekli borçları olup olmadığı gibi hususlar piyasa istihbaratı yoluyla temin edilebilir (Gülmüş, 1989: 16).

Piyasa araştırmasında dikkat edilmesi gereken en önemli husus piyasa istihbaratı yolu ile edinilen bilgilerin dostluk duygusu, rekabet kaygısı gibi subjektif etmenlerin etkisinde kalabileceğidir. Piyasa istihbaratında aşağıda yer alan kaynaklardan yararlanmak mümkün:

- Firmanın mal alıp; sattığı firmalardan,
- Firma ile aynı iş kolunda faaliyet gösteren diğer firmalardan,
- Firma ortaklarından,
- Firmanın komşularından,
- Firma çalışanlarından.

Genellikle bankalar piyasa istihbaratını Tablo 3. 4'te benzer bir şekilde yapmaktadırlar.

Tablo 3. 4: Piyasa İstihbaratı

Firma Hakkında İstihbarat Yapıldı mı?	Kaynak	Firma Unvanı	Sonuç	Görüşülen Kişi	Görüşülen Kişinin Unvanı
Evet /Hayır	Mal Aldığı Firma				
Evet /Hayır	Mal Sattığı Firma				
Evet /Hayır	Çalıştığı Banka veya Finansal Kuruluş				

Diğer Rapor ve Belgeler: Bankaların istihbarat çalışmalarında diğer rapor ve belgeler arasında başlıca; denetim raporları, Yeminli Mali Müşavir raporu, Serbest Muhasebeci raporları, firma faaliyet raporları, firmanın kapasite raporu, firmanın hak ediş belgeleri, iş sözleşmesi, gümrük çıkış beyannameleri, vergi beyannamesi gibi belgeler yer alabilir.

3.2.2. Resmi Kaynaklar

Ticaret Sicil Kayıtları: Ticaret sicili, tacirlerin ve üçüncü kişilerin bilmelerinde yarar ve zorunluluk bulunan, tacir ile ticari işletmeye ilişkin bilgi ve kayıtları kapsayan bir devlet sicilidir. Ticaret sicil memurlukları Ticaret ve Sanayi Odası veya Ticaret Odası bulunan yerlerde kurulur. Oda olmayan ya da yeterli teşkilatı bulunmayan odaların bulunduğu yerlerde ticaret sicil işlemleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca tespit edilecek o il dahilindeki yeterli teşkilata sahip odalardan birinin ticaret sicili memurluğu tarafından yürütülür (Türk Ticaret Kanunu, Md.26).

Ticaret sicile tescili yapılan işlemlere ait sonuçlar ticaret sicil gazetesinde yayınlanır. Ticaret sicili herkese açık olup, gazetelere ticaret sicil memurluklarından ulaşılabilir. Ayrıca 01.10.2003 tarihinden sonraki tüm gazete kayıtlarına www.ticaretsicil.gov.tr adresinde yer alan bilgi portalından ulaşılmaktadır.

Firmanın Ticaret Sicil Memurluğu'na tescili; Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilerek sonuçlanmakta ve firmaya bir Sicil Tasdiknamesi verilmektedir. Her tacirin bu kaydı yaptırmayı ve Sicil Tasdiknamesi alması gerekmektedir (www.ticaretsicil.gov.tr).

Kredilendirilen her firmanın dosyasında sicil memurluğunca tasdikli bir suretinin veya ilanı içinde bulunduran Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin bulunması zorunludur. Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde bulunan bilgileri şu şekilde sıralanabilir (www.ticaretsicil.gov.tr):

- Firma unvanları, kuruluş tarihleri, ticari ikametgâhları, kurucu ortaklar/hissedarlar, şirket ana sözleşmesinin tescil tarihi sermaye tutarı, şirket süresi, faaliyet konuları vb.
- Firmanın sermayesi,
- Firma ortaklık ve sermaye yapıları,
- Ortak değişiklikleri ve hisse devirleri,
- Firmanın ödenmiş sermayesi,
- Firmanın süresi,
- Sermaye artırımları,
- Temsil Yetkileri,

- İşyeri nakilleri, şube açılış ve kapanışları,
- Unvan ve nevi değişiklikleri,
- Şirket fesih ve tasfiye vb. bilgiler öğrenilmektedir.

T. C. Merkez Bankası Kaynakları: T.C. Merkez Bankası idare merkezinde Bankacılık ve Krediler Genel Müdürlüğü'ne bağlı bir müdürlük santralizasyon işleriyle görevlidir. Bu müdürlük, bankaların müşterilerinin kredi ve risk durumlarını toplamak, toplanan bu bilgilerden firma kredilerini ve risklerini santralize ederek bu konuda bankalara bilgi vermek, bankaların müşterilerine açmış oldukları ve kullandıkları kredilerin çeşitlerine, niteliklerine, iktisadi faaliyet gruplarına göre bölgeler, iller ve bankalar itibarıyla dağılımını tespit etmektedir. Ayrıca Türkiye genelinde elde edilen bilgileri bir değerlendirmeye tabi tutarak karşılaştırmak; kredi ve risk bildiri cetvelleri üzerinde gerekli kontrolü yapmak, Elektronik Bilgi İşlem Müdürlüğü'ne devrederek bu müdürlükle iş birliği yapmak suretiyle kredi ve risklerin memzuç hale getirilmesini sağlamak vb. işleriyle sorumlu ve yetkili organ olarak faaliyetlerini sürdürmektedir (Eyüpgiller, 1997: 169).

Merkez Bankası ile müşteri arasındaki her türlü işlem kredi veren bankalara kaynak teşkil etmekte olup, risk santralizasyonu, protestolar ve karşılıksız çekler olmak üzere üçe ayrılmaktadır (Çiloğlu, 1988: 11).

a-) Risk Santralizasyonu (Memzuç Risk Bildirim Cetvelleri): Bankalar müşterilerine tanımlamış oldukları kredi limitlerini ve kullandıkları kredileri T.C. Merkez Bankası'na bildirir. T.C. Merkez Bankası, bankalarca bildirilen limit ve riskleri toplayıp belli bir düzen içerisinde bankaların rahatlıkla ulaşabilecekleri şekilde düzenler. Bankalara gönderilen risk bildirim cetvellerinde, firmaya bankalarca tanımlanan limitler ve kullanılan krediler görülür.

Bankalara gönderilen cetvellere bankacılık dilinde Memzuç risk bildirim cetvelleri (Bkz. EK-2) olarak adlandırılmaktadır. Memzuç risk bildirim cetvellerinde limit ve riskler memzuç risk kodunda (Bkz. EK-3) görülmektedir.

Memzuç bilgilerinden firma hakkında şu hususlara ulaşılabilir (Çiloğlu, 1988: 12):

- Bankalar tarafından açılan veya kullanılan kredi miktarının, firmanın ödeme gücü üzerinde olup olmadığı tespit edilir.

- Bankalar tarafından açılan veya kullandırılan kredilerde dönemler itibari ile artma veya azalma varsa bunlar görülür.
- Kredilerdeki artışın firmanın başka bankalarca kredilendirildiğini, müşteriyi kaybetme tehlikesi olduğunu gösterir.
- Kredi limit ve riskindeki azalma firmanın bankalardaki kredilerinin çeşitli nedenlerle kapatıldığını gösterir. Kredideki azalma firmanın bünyesindeki bozulma diğer bankalarca tespit edilmiş ve bunun sonucunda kullandırılan krediler tasfiye edilmişse, geç kalanın riskle karşı karşıya kalması kaçınılmazdır ve bu bağlamda kredideki azalmanın nedenlerinin öğrenilmesi önem kazanmaktadır.
- Hangi dönemlerde firmanın daha fazla kredi kullandığı tespit edilir.
- Firmanın zaman içerisinde gayri nakit risklerin azalıp, nakit risklerin artış göstermesi, firmanın gayri nakdi kredilerinin tazmin edildiği veya firmanın daha yüksek maliyetli kredi kullanma durumuna geldiğinin göstergesi olabilir.
- Firmanın kredi kullandığı banka sayısındaki azalma, firmanın bazı bankalarla sorun yaşadığının göstergesi olabilir.
- Firma kredi kullandığı banka sayısının, limitinin ve riskin sürekli olarak artması olumsuzluk göstergesi olarak görülebilir.

b-) Protestolar: Protestolar, firmaların söz ve taahhütlerine bağlılıkları ile mali durumları hakkında bilgi vermelerinin yanı sıra bankaların kredi işlemlerinin büyük bir bölümünü senet karşılığı yapmaları nedeniyle önem kazanmaktadır. Senet borçlusu senedi verirken belirli bir vade sonunda belli bir miktarı ödeyeceğini belirtmekte ve taahhütte bulunmaktadır. Senedi vadesinde ödemeyenler protesto olmakta, dolayısıyla da sözlerini yerine getirmeme durumunda kalmaktadır. Bu durum da firmanın söz ve taahhütlerine bağlı olmadığının bir göstergesi olarak kabul edilir. Söz ve taahhütlerine bağlı olmayanlarla çalışmak, bankaların plasman riskini arttırmaktadır. Protestoların devamlılık göstermesi ise, firmanın mali durumunun da kötüye gittiğinin bir göstergesi olabilir (Çiloğlu, 1988: 13).

Ülkemizde senetler 2 iş günü içinde ödenmezse noter tarafından protesto edilir. Ülkemizde noterler tarafından yapılan protestolar T.C. Merkez Bankası tarafından

yayınlanmaktadır ve bu yayınlarda senetleri protesto olan kişi veya firmalar izlenebilmektedir. Söz ve taahhütlerine bağlı olmayanlarla çalışmak, banka açısından kredinin ödenmeme riskini arttırmaktadır. Firmaları değerlendirilirken protesto olan senetlerin nedeni üzerinde durmak gerekir. Firmalar kısa süre içinde protestoları kaldırıp kaldırmadığına bakılır. Senedi protesto olan firma riskli diye kabul edilirse verimliliği iyi olan firma kaybedilmiş olabilir.

c-) Karşılıksız Çekler: T.C. Merkez Bankası, çek kullanan müşterilerin karşılıksız çıkan çeklerini bankalara bildirmektedir. Bankalar için kaynak teşkil eden bu yayınlar, istihbaratında önemli kaynakları arasında yer alır. Kredi talep edenlerin çekleri karşılıksız çıkıyorsa, bunların söz ve taahhütlerine bağlı olmadığı ve bu gibi müşterilere plase edilen kredilerin riski fazla olarak değerlendirilebilir (Çiloğlu, 1988: 14).

Ayrıca kredi talep eden firmaların teminata verdikleri çek tutarlarından karşılıksız çıkan müşteri çekleri, kredi müşterisinin likiditesi ve alacak kalitesi hakkında fikir verebilir.

Türkiye Bankalar Birliği: Türkiye'deki tüm finans kuruluşları tarafından bilgiler düzenli olarak Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Risk Merkezi'ne iletilir ve Kredi Kayıt Bürosu tarafından düzenlenerek rapora konu edilir. Raporda; halen aktif, takibe alınmış veya son 5 yıl içerisinde sorunsuz kapanmış kredilerin ödeme geçmişi gösterilir (www.findeks.com, 2017).

Bankanın yetkili personelleri kendilerine verilen kurumsal şifre ile firmaların diğer finans kurumlarıyla ilgili istihbarat bilgilerine ulaşabilirler. Bu bilgileri şu şekilde sıralanabilir. (www.findeks.com, 2017):

- Bireysel Findeks Kredi Notu,
- Çalışılan Banka Sayısı,
- Kredili Ürünlerin Sayısı,
- Toplam Limit,
- Toplam Borç,
- Gecikmedeki Hesap Sayısı,
- Gecikmedeki Bakiye Toplamı,
- Takipteki Hesap Sayısı,

- Takipteki Bakiye Toplamı,
- Son 18 Aylık Ödeme Düzeni.

Bankalar Kredi Kayıt Bürosundan, çek raporuna da ulaşabilirler. Çek raporu, kişi veya firmaların geçmişte kullanılmış ve hali hazırda keşide edilmiş ancak ödenmemiş tüm çeklere ilişkin olarak pozitif ve negatif bilgileri aynı anda bünyesinde bulunduran rapordur. Bu rapor kişinin ya da kurumun finans sektörü dışındaki piyasaya yönelik olarak borçlarını ödeme alışkanlıklarını gösterir (www.findeks.com, 2017).

İcra İflas Dairesi Kaynakları: İcra iflas dairesindeki kredi müşterisi hakkındaki kaynaklar önemli istihbarat kaynakları arasında yer alır.

Trafik Tescil, Liman Tescil ve Tapu Sicil Kaynakları: Araç rehni karşılığı kullanılması düşünülen krediler için teminata verilen, kişi veya firmanın makine envanterine kayıtlı araçlar için Trafik Tescil Belgesi, gemiler için ise Liman Tescil Belgesi gerekmektedir.

Tapu sicili kanun gereği tapu sicil kayıtları herkese açıktır. Kredi talep eden firmalara ilişkin gayrimenkullerin durumu tapu sicilinden incelenebilir. Müşterilerin bankalara bildirdikleri gayrimenkullere ait tapudaki kayıtların teminat alınmaya uygun olup olmadığı, üzerinde kamulaştırma, ipotek, haciz ve kısıtlayıcı bir kayıt bulunup bulunmadığı, hisseli olup olmadığı gibi hususlar tapu kayıtları incelenilerek öğrenilebilir.

Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Kayıtları: Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Kayıtlarından firmaların faaliyet konusu, tescil tarihi ve unvanı öğrenilebilir.

3.2.3.Yarı Resmi Kaynaklar:

Sanayi ve ticaret odaları, esnaf ve küçük sanatkârlar dernekler, esnaf odaları, mühendis ve mimar odaları, kooperatifler, serbest muhasebeci, ihracatçı birlikleri, mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler odaları gibi kuruluşlar yarı resmi kaynaklar olarak sayılmaktadır.

3.3. İSTİHBARATLA SAPTANACAK HUSULAR

İstihbaratta saptanacak hususlar içerisinde kişi veya firmanın özelliklerinin krediye uygun olmasına dikkat edilir. Kişi veya firmanın krediye uygunluğu çoğu zaman müşterinin vereceği kredi teminatından önce gelebilmektedir.

Kredi analizinin temel amacı ölçülü kredi kullandırılmasını ve riskin en aza indirilmesini sağlamaktır. Bu nedenle riski en aza indirilmesine yönelik çalışmalarda kişisel, ekonomik ve mali etmenlerin ayrı ayrı ele alınması ve değerlendirilmesi gerekir (Gülmüş, 1989: 3).

Kişisel Nitelikler: Kredi talep eden kişi veya firmaların kişisel nitelikleri (karakterleri-moraliteleri) kredi değerlendirmelerinde oldukça önemlidir. Kredi taleplerinin değerlendirilmesi sürecinde kişisel nitelikler; kredi borçlusunun itibarını, dürüstlüğü, güvenilirliğini, iyi niyetini, borçlarını geri ödeme çabasını, ödeme ahlakını ve ödeme alışkanlığını gösterir. Kişi veya firma kredi borcunu ödemede gerekli çaba ve gayreti göstermekten yoksun olduğu durumda, bankalar ne kadar maddi teminat alırlarsa alsınlar, kredinin geri ödenmesinde sorunlarla karşılaşır.

Kredinin risk yaratmasında ve geri dönmemesinin nedenleri arasında yöneticilerin yeteneği, yaşantısı, yaşı, tahsili, sağlık durumu, yeteneği, piyasa uyumu gibi kişisel etkenler önemli rol oynar (Usta ve Tamuman, 1994: 30).

Firmaların kişisel durumu ile ilgili bilmesi gereken konular aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

a.Kimlik Saptaması: Kimlik saptanması ile ilgili aşağıdaki konuların bilinmesini gerektirir (Gülmüş, 1989: 4-8).

- Ticaret Unvanı,
- İşletme Adı,
- Unvana Yapılacak İlaveler,
- Kuruluş Tarihi: Kuruluş tarihleri eski olan firmalar piyasadaki deneyimi açısından, kredi isteklerinin değerlendirilmesinde yeni kuruluşlara oranla daha önde gelir. Ayrıca bazı firmaların geçmişteki kötü durumlarını gizlemek için çeşitli düzenleme, biçimlerle ve başka unvanlarla piyasaya

çıktığı görülmektedir. Kuruluşları yeni olan firmalar bu açıdan da değerlendirilmelidir. Bu konuda sicil kayıtlarından yararlanılabilir.

- Ortaklıklarda Süre: Firmaların kuruluşunda sürenin saptanması önemlidir. Çünkü ortaklıklar esas sözleşmelerinde belirtilen sürenin sona ermesi ile yürürlükten çıkar, süresi sona eren ortaklıklar ile kredi ilişkisine girilmesi risk ve sorun yaratabilir. Firmanın esas sözleşmesinde bilgilere ulaşmak için ticaret sicil gazetesinde yayınlanan kuruluş gazetesinden yararlanılabilir.
- Adres: Firmaların merkez ve şube adresleri tescile tabi olup, bankaya bildirilen adresin tescil edilen adresle aynı olup olmadığı araştırılır.
- İkametgâh: Yerleşmek niyetiyle oturan yer ikametgâh sayılıp, bir kimsenin birden çok ikametgâhı olamaz. Ancak ticari ve sınai kuruluşların birden çok ikametgâhları olabilir. Firmalarla olan yazışmalarda, ihbarnamelerin, tebliğlerin ve protestoların gönderilmesinde ikametgâhlarındaki adresleri kullanılır.
- Uyuğu: İnceleme konusu firmanın ve ortaklarının uyrukları da saptanmalıdır. Yabancı uyruklu kişilerin Türkiye’de oturup oturmadıkları, oturuyorlar ise oturma izinlerinin dolup dolmadığı gibi hususlar araştırılmalıdır. Bu gibi kişilere açılan krediler, Türk vatandaşlarına açılan kredilere göre daha fazla risk taşır.
- Çalışma Konusu: Tüzel kişilerle kurulacak kredi ilişkisinde firmaların çalışma konularının saptanması önemlidir. Bu nedenle inceleme sırasında şirketin statüsündeki çalışma konuları ile fiilen yapmakta olduğu işlerin aynı olup olmadığı araştırılır. Birden fazla konularda çalışan firmalarda ise bütün çalışma konuları belirlenmeli ve ağırlık taşıyan çalışma konusu özellikle belirtilmelidir.
- Hukuki Ehliyet: Firma sahibinin reşit, mümeyyiz ve mahcur olup olmadığı araştırılır. Vasi veya kanuni temsilci varsa bunların yetkileri saptanabilir.

b. Dürüstlük ve Doğruluk: Kredi verilecek kişi ve kurumlar, iş hayatlarında dürüst tanınan ve davranan, borçlarına sadık, kanun dışı uygulamalara (vergi kaçakçılığı, haksız rekabet, karaborsacılık vb. gibi) başvurmayan kişiler olmalıdırlar.

Bankaya verdikleri mali tablolar ve her türlü bilgiler doğru ve eksiksiz olmalıdır (Öztürk, 2015: 41).

c. İçtenlik, Açıklık, Akılcı Davranış ve Bilgi: Kredi talep edenler, kredi görüşmesi sırasında kredi almayı kolaylaştıracak etmenler kadar, kredi kararı üzerinde olumsuz etki doğurabilecek hususları da büyük bir içtenlikle ortaya koymalıdır (Akgüç, 2006: 15).

Müşteri, kendi firması ve firmasının faaliyette bulunduğu endüstri kolu ile ilgili her türlü mali ve ekonomik bilgiye sahip olması gerekir. Firmasının sorunlarını bilmeyen, rakiplerini yeterince tanımayan ve izlemeyen, ekonomik gelişmeleri yakından takip etmeyen bir kredi müşterisi, banka tarafından güvenli bir müşteri olarak görülmeyebilir.

Bankalar açısından iyi bir kredi müşterisi akılcı davranmalı ve bankaların finansman konusundaki tecrübelerinden yararlanmaya çaba gösterebilmelidir.

d.Yetenek ve İşteki Başarı Derecesi: Kredi talep eden firmaların yönetici ve ortaklarında gereken yetenek, beceri ve girişim kabiliyetinin varlığı, kredi riski açısından son derece önemlidir. Yapılan araştırmalar, bankalar açısından problem doğuran kredilerin daha çok firmalardaki yönetim hatalarından kaynaklandığını ortaya koymuştur. Firma sahip ve yöneticileri yetenekli ve becerikli kişiler değilse, bu kredi riskini arttıran önemli bir neden olmaktadır (Öztürk, 2015: 42).

e. Sağlık Durumunun Elverişliliği ve Diğer Kişisel Nitelikler: Özellikle sahipli firmalarda kredi talep eden kişinin sağlık durumu büyük önem taşır. Gerçekten söz konusu firmalarda firmayı yöneten yetenekli etkin ortak ya da yöneticinin hastalık, ölüm ve diğer nedenlerle yokluğu durumunda firmanın olumsuz olarak etkilenme ihtimali varır. Ayrıca bankalar açısından kredi talep edenlerin, soğukkanlı, sabırlı, ölçülü, borç ödemede titiz, karar almada cesur, firmanın geleceği ile kumar oynamayan, çalışkan, değişen koşullara uyum sağlayabilen ve ekip çalışması yapabilen kişiler iyi müşterilerdir. Kredi değerlendirme sürecinde söz konusu hususlar dikkate alınmalıdır (Akgüç, 2006: 16-17).

Mali Faktörler

Kredi talep edenin yükümlülüklerini zamanında yerine getirebilme kapasitesi veya gücü, yeteri tutarda gelir yaratma kapasitesine bağlıdır. Kredi isteklisinin moralitesinin yüksek oluşu, kredi taleplerinin değerlendirilmesinde çok önemlidir, ancak bu husus kredinin geri ödenebilmesi için, kredi talep edenin kaynak sağlama gereğini ortadan kaldırmaz (Akgüç, 2010: 17).

Kredinin geri ödenmesi genelde üç kaynaktan yapılabilir:

- **Varlıkların Satışıyla:** Firmanın mevcut varlıklarını satıp krediyi geri ödemesi mümkündür. Bu yöntem genelde pahalı olmakta ve zaman almaktadır. Bu durum firmanın faaliyetlerin aksamasına neden olabilmektedir. Bankların istediği firmanın varlığını, gelir yaratma kapasitesini sürdürerek, kredinin geri ödenmesini sağlayabilir.
- **Başka Bir Kaynaktan Sağlanan Borçlarla:** Kişi veya firmaların borçlanarak mevcut borcu ödemesi borçlunun ekonomik gücünün zayıfladığının göstergesidir. Kişi veya firmaların borcu borçla kapaması bankalar açısından olumsuz karşılanabilir.
- **Faaliyetler Sonucu Yaratılacak Fonlarla:** Borçların geri ödenmesinde en uygun yol, faaliyet sonucunda yeterli kaynak yaratarak borcun geri ödenmesidir. Firmalar gelirlerinin önemli kısmını mal veya hizmet satışından sağlarlar. Firmaların net gelirlerini büyük ölçüde faaliyet giderleri belirler. Bazı firmalar maliyet açısından diğer firmalara oranla daha avantajlı durumda olabilirler. Kuruluş yerinin elverişliliği, yetenekli bir yönetim kadrosu, üretim kapasitesinin genişliği, ürünlerin çeşitliliği, pazarlama teknikleri, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesi, dağıtım kanalları gibi unsurlar faaliyet giderlerini dolayısıyla gelir yaratma açısından firmalar arasında önemli farklar doğurur. Firmaların faaliyetlerinde fon ve gelir yaratabilmesi, yaratılacak gelirlerin tümünün, alınacak kredinin geri ödemesinde kullanılacağı anlamına gelmez. Firmanın daha önce almış olduğu borçları olabileceği gibi yaratacağı gelir üzerinde ödemesi gereken diğer yükümlülükleri olabilir. Bu sebeple firmanın yaratacağı gelirden, söz konusu borçlar ve yükümlülükler düşüldükten sonra kalan miktarın, emniyet

içinde alınacak kredinin geri ödenmesi için yeterli olup olmayacağını saptamak gerekebilir (Gülmüş, 1989: 11-12).

Ekonomik Faktörler

Ekonomik faktörler genelde kişi veya firmaların kontrolü dışında olmakla birlikte müşterilerin kaynak yaratma gücünü etkilerler. Ekonomik hayatta yaşanan dalgalanmalar firmaların gelir yaratma kapasitelerini etkiler. Talebin gelir esnekliği yüksek olan mal veya hizmetleri üreten firmalar, genellikle ekonomide yaşanan dalgalanmalardan daha çok etkilenmektedir (Akgüç, 2006: 19).

Değerlendirmelerin sağlıklı yapılabilmesi için, kişi veya firmaların faaliyet konusunun, yurtiçi ve yurtdışındaki piyasa durumlarının bilinmesi gerekir. Üretilen mal ve hizmetlerin stok süreleri, satış durumları ile fiyat hareketlerinin belirlenmesi gerekebilir.

Firmaların faaliyetlerini yürüttüğü endüstri kolundaki gelişmelerde kredi analizlerinde önemlidir. Firmaların bu gelişmeleri yakından takip edip etmediğinin araştırılması önemlidir. Gelişmeleri takip etmeyen firmalar rekabette geride kalabilir.

Hükümetlerce izlenen ekonomi politikası, alınan ekonomik kararlar, çıkarılan kanun ve yönetmelikler, vergi kanunlarında ve iş hukukunda yapılan düzenlemeler firmaların gelir yaratma kapasitelerini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BANKALARDA KREDİLENDİRME SÜRECİNDE MALİ TABLO VE NİCEL VERİ ANALİZİ

Bu bölümde; kredileendirme sürecinde mali analiz ve ilkeleri, mali tabloların önemi, mali tabloların analize uygun hale getirilmesi için yapılması gereken muhtemel aktarma-arındırma işlemleri ve mali tablolar analiz teknikleri konularına değinilecektir.

4.1. MALİ ANALİZ

Firmanın mali verileri ve faaliyetleri dikkate alınarak krediyi geri ödeyebilme gücüne sahip olup olmadığına yönelik yapılan değerlendirme ve analizlerdir. Bankalar mali analiz aracılığı ile kredi talep edenin geçmiş ve mevcut performansını inceleyerek ve geleceğe yönelik tahminler yaparak firmaların kredi değerliliğini belirlemeye çalışır.

4.1.1.Mali Analizin İlkeleri

a) Gizlilik

Güvene dayalı bir hizmet faaliyeti olan bankacılıkta gizlilik esastır. Bu nedenle, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendiklerini, bankaya ya da müşterilere ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili bulunan mercilerden başkasına açıklayan banka mensupları Bankalar Kanunu uyarınca cezalandırılmaktadır (Ziraat Bankası, 2004: 18).

b) Tarafsızlık

Lehine kredi kullandırılan veya kullandırılması düşünülen kişi ve firmalar hakkında yapılacak mali analiz ve istihbarat çalışmalarının her türlü önyargıdan uzak bir biçimde objektif olarak yapılması, elde edilen bilgilerin çeşitli kaynaklardan doğrulanması, birbirini doğrulamayan bilgilere değer verilmemesi gerekmektedir.

c) Süreklilik

Belli bir zamanda yapılan mali analiz, kişi veya firmanın belli bir dönemdeki durumunu mali durumunu ortaya koymaktadır. Oysaki kredi, kullandırıldıktan sonra da

takip edilmesi gerekmektedir. Kredilendirme işleminde sonrada mali analiz takibinin yapılması kredinin geri ödenmeme riskine karşı erken önlem almayı kolaylaştırabilir.

d) Gerçeklik

Kural olarak kredilendirilmiş veya yeni kredilendirilecek kişi ve firmaların mali tabloları gerçek durumu yansıtmaması gerekmektedir. Ancak bu tabloları düzenleyen yetkililerin gerek kredi kararına etki edecek bir takım olumsuz hususları gizlemek istemeleri gerekse tabloları düzenleyecek bilgi ve deneyimden yoksun olmaları gibi sebeplerden dolayı mali tablolar, kişi ve firmaların gerçek durumlarını yansıtmaktan uzak olabilir. Böyle durumlarda gerekli araştırmaların yapılması ve düzenlenecek olan raporların, doğru ve güncel bilgileri kapsaması gerekmektedir.

4.1.2. Mali Tablolar Analizinin Amacı ve Önemi

Mali tablolar analizinin başlıca amacı bir firmanın, mali durumunu, faaliyet sonuçlarını ve finansal yönden gelişimini değerlendirebilmek, gelişme yönlerini saptayabilmek ve o firma ile ilgili geleceğe dönük tahminlerde bulunabilmek için, mali tablolarda yer alan kalemlerin arasındaki ilişkilerin ve bunların zaman içerisinde göstermiş oldukları eğilimlerin incelenmesidir (Akgüç, 2008: 1).

Mali tablolar, kredi talep eden firmalar hakkında kredi kararının verilmesinde en önemli bilgi kaynaklarıdır. Kredi analistleri firmaların büyüme ve gelişme eğilimini görebilmek için birbirini izleyen birkaç döneme ait mali tabloları istemektedir. Böylece dönemler itibarıyla değişiklikleri inceleyerek, firmanın mevcut mali durumuna bakarak, firmanın geleceği için tahminde bulunabilirler.

4.1.3. Mali Tablolar ve Tanımı

Mali tablolar; firmanın performansını gösteren, tutulması zorunlu olan standartlaşmış muhasebe kayıtlarıdır.

Başlıca mali tablolar şu şekilde sıralayabiliriz (Bolak, 1998: 9):

1- Bilanço

2- Gelir Tablosu

- 3- Kar Dağıtım Tablosu
- 4- Öz Sermaye Değişim Tablosu
- 5- Net İşletme Sermayesi Değişim Tablosu
- 6- Nakit Akım Tablosu
- 7- Fon Akım Tablosu

4.1.4. Mali Analiz Türleri

Mali analiz sadece bankalar tarafından yapılan bir çalışma olmamakla birlikte firmalarla ilgili farklı kesimler ve çevreler tarafından değişik amaçlarla da yapılabilmektedir. Mali analiz; yapılma amacına, kapsamına ve analiz yapan kişiye göre üç farklı şekilde ele alınabilir.

Yapılma Amacına Göre Mali Analiz Türleri

Mali analiz, yapılma amacına göre yönetim analizi, kredi analizi ve yatırım analizi olmak üzere üçe şekilde incelenebilir (Torun, 2013: 52):

Yönetim Analizi: Yönetim işlevi yerine getirilirken alınacak kararlara dayanak teşkil etmek üzere yapılan analizdir.

Kredi Analizi: Firmaya kredi verenler ya da kredili mal satan diğer firmalar tarafından firmanın borç ödeme yeteneğini değerlendirmek amacıyla yapılan analizdir.

Yatırım Analizi: Firmanın mevcut yatırımcıları ile potansiyel yatırımcıları tarafından yatırım kararlarında kullanılmak üzere yapılan analizdir. Uzun vadeli kredi taleplerinin değerlendirmesinde yapılan analiz de bu kapsamda değerlendirilmektedir. Yatırım analizinde dikkate alınan en önemli husus firmanın uzun vadedeki kazanç sağlama potansiyelidir.

Kapsamına Göre Mali Analiz Türleri

Kapsamlarına göre mali tablolar analizi, statik ve dinamik analiz olmak üzere iki şekilde ele alınabilir. Mali tablolar her iki analiz çeşidini kapsadığından her iki analiz çeşidinin de kullanılması, firma faaliyetlerinin değerlendirilmesinde oldukça faydalı olabilir.

Statik (Sabit) Finansal Analiz: Tek bir dönemi kapsayarak düzenlenmiş mali tablolar üzerinde yapılan analiz türüdür. Statik tahlil yalnızca o döneme ilişkin firmanın finansal yapısı ile kârlılık ve faaliyet sonuçları hakkında, faydalı bilgiler verebilir.

Dinamik Finansal Analiz: Firmaların birbirini izleyen iki veya daha fazla dönemine ilişkin finansal tablolarda yer alan kalemlerin incelenerek, göstermiş oldukları değişim ve eğilimlerin tespit edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Dinamik analizde, firmanın cari dönemle geçmiş dönemlerine ilişkin finansal tabloları karşılaştırılarak incelenmekte ve zaman içinde firmanın göstermiş olduğu değişim tespit edilmektedir. Bu analiz, firmanın aynı sektörde bulunan diğer firmalarla karşılaştırılarak daha kapsamlı bir şekilde yapılabilmektedir. Böylelikle firmanın aynı veya benzer alanda faaliyet gösteren firmalar karşısındaki durumu ortaya konulabilir.

Analiz Yapan Kişiye Göre Mali Analiz Türleri

Mali tablolar analizi, firmalar tarafından yapılabileceği gibi, firmalar dışındaki üçüncü kişi ve kurumlar tarafından da yapılmış olabilir. Mali analiz, firma içi tahlil ve firma dışı analiz olmak üzere iki kısma ayrılabilir.

Firma İçi Mali Tablo Analizi: Firma yöneticileri, muhasebecileri ve iç denetçileri gibi firmanın kendi bünyesinde yapılan analiz türüdür. Firma İç analizi yapacak olan kişi, firmanın dış kullanımına açık olan bilgilerin yanında firmanın mevcut diğer doküman, belge ve bilgilerinden faydalana bilir.

Firma Dışı Mali Tablo Analizi: Firmayla herhangi bir bağlantısı bulunmayan üçüncü kişiler tarafından yapılan analiz türüdür. Buna örnek bankaların tarafından yapılan analiz firma dışı analize örnek olarak gösterilebilir.

Bilanço: Bir işletmenin belirli bir tarihteki varlıklarını, alacaklarını, yabancı kaynaklarını ve öz kaynaklarını gösteren, muhasebe kural ve ilkelerine uygun olarak oluşturulmuş çift yanlı bir mali tablodur (Argun, İbiş ve Demir, 2006: 9).

Bankalar açısından fon kaynakları ile bu fonların nerelere nasıl kullanıldığını gösteren mali tablodur. Kişi veya firmanın yatırım ve finansman yöntemi hakkındaki bilgileri gösteren bilanço, mali analiz açısından büyük önem arz etmektedir.

Bilanço aktif ve pasif olmak üzere iki koldan oluşur. Aktifte, firmanın sahip olduğu varlıklar; pasifte ise kaynaklar yer almaktadır. Aktif toplamı pasif toplamına eşit olmalıdır.

Gelir Tablosu: Bir firmanın, belirli bir hesap döneminde elde ettiği gelirle yaptığı giderleri tasnifli bir şekilde gösteren ve dönem faaliyetinin sonucunu, kar veya zarar olarak özetleyen listedir (Akgüç, 2014: 155).

Kar Dağıtım Tablosu: Kişi veya firma kar dağıtımını, kardan yedek akçelere yapılan eklemeleri, yedeklerden yapılan dağıtımı, hisse başına elde edilen karı, hisse başına kar payı tutarı ve oranını gösteren bir tablodur (Akgüç, 2008: 2).

Öz Sermaye Değişim Tablosu: Bir hesap dönemi içerisinde kişi veya firmanın öz sermayesinde meydana gelen değişiklikleri ve nedenlerini gösteren tablodur.

Net işletme sermayesi değişim tablosu: Bir hesap dönemi içerisinde net işletme sermayesinde ortaya çıkan artış veya azalışları ve net işletme sermayesinin kaynaklarını ve kullanım yerlerini göstermek amacıyla düzenlenen mali tablodur (Argun, İbiş ve Demir, 2006: 9).

Nakit Akım Tablosu: Bir hesap dönemi içinde işletmenin nakit giriş çıkışlarını ve nakit giriş kaynakları ile nakit çıkışlarının kullanım yerlerini gösteren tablodur (Şakar, H. 2002: 221).

4.1.5. Mali Tabloların Analiz İçin Uygun Hale Getirilmesi

Mali tablolar; kredi talebinde bulunan firmalar hakkında en önemli bilgi kaynağı olmaları yanı sıra mali tablolar analizi kredi kararının en önemli dayanağını oluşturmaları nedeniyle bankalar açısından önem kazanır. Bankalar için mali tablolar analizinde amaç, tabloların düzenlendiği tarihte firmanın borç ödeme gücünün olup olmadığı ya da borç ödeme gücünü ileride sürdürüp sürdüremeyeceği, kısaca faaliyetlerinden fon yaratabilme gücünün tespitidir (Akgüç, 2006: 31).

Bankaların, sağlıklı mali analiz yapabilmeleri için kendilerine sunulan mali tabloların doğruluğu ve güvenilir olmaları oldukça önemlidir. Mali tablolar bazen bilinçli bir şekilde değiştirilip yanıltıcı olabilir. Genelde az vergi ödemek, halka açık şirketlerde hisse senetleri fiyatını etkileme, dağıtılacak kâr payını sınırlamak, kredi

olanaklarını artırma vb. etkenler mali tabloların değiştirilip, yanıltıcı hazırlanmasında etkili olmaktadır. Bilanço makyajı olarak nitelendirilen bu düzenlemeler mali tabloların güvenilirliğini azaltabilir.

Firmaların yaptığı başlıca mali tablo makyajları şu şekilde sıralayabiliriz.

- Bazı borç veya yükümlülükleri bilançoda göstermemek,
- Mevcut varlıkları olduğundan daha fazla göstermek
- Değeri düşmüş bazı varlıklara karşılık ayırmamak,
- Firmanın doğmuş yükümlülüklerine karşılık ayırmamak,
- Tahsili mümkün olmayan alacaklar için karşılık ayırmamak,
- Dövizli borçları veya alacakları bilanço tarihindeki kurdan değerlendirmemek,
- Firmanın doğmuş zararlarını bilançoya yansıtmamak,
- Gelir veya giderleri ait olduğu yılda yazmamak,
- Olmayan stokları var gibi göstermek,
- Bilinçli amortisman ayırmayıp, ayrılması gereken amortismanı gelir göstermek,
- Kredi faiz giderlerini hesaplara doğru yansıtmamak,
- Firmanın borçlarını olduğundan az göstermek,
- Bir başkasına ait varlıkları kendi aktiflerinde göstermek,
- Şahsi yatırımlar için kullanılan ve firmaya dönmeyeceği öğrenilen veya dönmeme ihtimali yüksek görülen fonların öz kaynaklardan düşülmesi.
- Firmanın hisse değerini düşürecek bilgileri saklamak,
- Faturasız mal satarak bazı satışları kayıt dışında tutmaya çalışmak,

4.1.6. Bilanço Kalemlerinin İncelenmesi ve Analize Uygun Şekle Getirilmesi

Bilanço, bir firmanın belli bir tarihte sahibi olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren finansal tablodur. Bilançonun sol tarafına aktif ve sağ tarafına pasif denir. Aktifte firmanın sahip olduğu varlıklar yer alırken, pasifte ise firmanın varlıklarının sağlandığı kaynaklar yer alır (Lazol, 2004: 1-2).

Bilanço, firmanın varlık ve kaynak yapısı ile likidite durumunun analizine veri oluşturur. Bilançoda tek düzen hesap planına göre aşağıdaki ana gruplar yer alır:

- Dönen Varlıklar: Nakit veya nakde dönüşümü kolay olan, yılda en az bir kez paraya çevrilebilen değerlerdir. (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 44).
- Duran Varlıklar: Firmada kullanım süresi bir yıldan uzun olan ya da bir yıldan daha uzun sürede paraya çevrilebilen varlıklardır.
- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar: Firmanın bilanço tarihi itibarıyla vadesi bir yıldan daha kısa olan borçlardır.
- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar: Firmanın bilanço tarihi itibarıyla vadesi bir yıldan daha uzun olan borçlardır.
- Öz kaynaklar: Firma sahipleri ve ortakların getirdiği kıymetler ve karşılıkları ile firmada tuttukları kârlardan oluşan tutardır (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 44).

Firma mali tablolarının sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilmesi, varlıklarının tutar ve tasnifinin doğru bir şekilde yapılmasına, yapılan makyajların tespitine bağlıdır. Bu nedenle mali tablolar dikkatle incelenmeli ve gerekli düzeltme işlemleri yapılabilir. Bankacılıkta bilançoda yapılan düzeltme işlemlerine aktarma ve arındırma işlemi denir.

- Aktarma İşlemi: Bilanço eşitliğini bozmaksızın aktif ya da pasifte bir kalemden düşülen tutarın diğer bir kaleme alınma işlemine denir (Usta ve Tamuman, 1994: 153).
- Arındırma İşlemi: Bilançoda aktif ve pasifte eşit tutarların karşılıklı olarak düşülmesine arındırma işlemi denir (Usta ve Tamuman, 1994: 153)

Firma bilançosunda yer alan varlık ve kaynakların gösterimi Tablo 4. 1 'de yer alan şekilde gibidir.

Tablo 4. 1: Bilanço Örneği

AKTİF	30.06.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Dönen Varlıklar Toplamı						
Hazır Değerler						
Senetli Alacaklar						
Senetsiz Alacaklar						
Grup Firmalarından K.V.Alacaklar						
Diğer Alacaklar						
Stoklar						
Hammadde ve Yarı Mamuller						
Mamuller ve Ticari Mallar						
Verilen Sipariş Avansları ve Diğer Stoklar						
Diğer Dönen Değerler						
Duran Varlıklar Toplamı						
Uzun Vadeli Alacaklar						
Grup Firmalarından U.V.Alacaklar						
Mali Duran Varlıklar						
Grup Firmalarına İştirakler						
Maddi Duran Varlıklar						
Arazi, Arsa, Bina						
Tesis, Makine, Taşıt						
Birikmiş Amortismanlar						
Yapılmakta Olan Yatırımlar						
Diğer Duran Varlıklar						
AKTİF TOPLAMI						

PASİF	30.06.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar						
Mali Borçlar						
Senetli Borçlar						
Senetsiz Borçlar						
Grup Firmalarına K.V.Borçlar						
Ortaklara Borçlar						
Alınan Avanslar						
Diğer Borçlar						
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar						
Mali Borçlar						
Senetli Borçlar						
Senetsiz Borçlar						
Grup Firmalarına U.V.Borçlar						
Ortaklara Borçlar						
Alınan Avanslar						
Diğer Borçlar						
Özkaynaklar						
Ödenmiş Sermaye						
Grup Firmalarının Payları						
Sermaye Yedekleri						
Kar Yedekleri						
Geçmiş Yıl Karları / Zararları						
Net Kar / Net Zarar						
İlaveler / Tenziller						
PASİF TOPLAMI						

Kaynak: (Yardımcıoğlu, 2013: 92-93), (Sevilengül, 2014: 34), (Akgüç, 2014:112)

4.1.7. Bilançonun Yapısı

Bilanço varlık ve kaynaklar olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Varlık ve kaynakların toplamı kesinlikle birbirine eşit olmalıdır.

4.1.7.1.Varlıkların (Aktifin) İncelenmesi

Bankalar kısa vadeli kredi taleplerini değerlendirirken, özellikle kredi talebinde bulunan firmaların dönen varlıklarının tutar ve kalitesi ile kısa vadeli yabancı kaynakları üzerinde önemle durmaktadırlar.

Dönen Varlıklar

Nakit veya nakde dönüşümü kolay olan, yılda en az bir kez para çevrilebilen değerleridir. Başlıca dönen varlık kalemleri; kasa, banka, menkul kıymetler, alacaklar, alacak senetleri ve stoklardan oluşur (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 44).

Dönen varlıklar Tekdüzen Hesap Planına göre likidite derecelerine, paraya çevrilebilme olanaklarına göre kendi içinde şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 159):

1. DÖNEN VARLIKLAR

10. HAZIR DEĞERLER

11. MENKUL KIYMETLER

12. TİCARİ ALACAKLAR

13. DİĞER ALACAKLAR

15. STOKLAR

17. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ

18. GELECEK AYLARA AIT GİDERLER VE GELİRLER TAHAKKUKLARI

19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

Hazır Değerler

Hazır değerler veya kasa ve bankalar kalemi, bilanço günü itibariyle dolaşım gücüne sahip ulusal para ile yabancı paraları, ibraz süresi dolmamış çekleri, posta çeklerini, henüz tahsil edilmemiş posta ve banka havalelerini, vadesi gelmemiş menkul değerlerle menkul değer kuponlarını, kredi kartı ile yapılan ödemeler için düzenlenen tahsil edilmemiş hesap pusulalarını (slipleri) ve firmanın bankalarda her an kullanılabileceği ticari mevduatı kapsar (Akgüç, 2014: 38).

100 Kasa Hesabı: Firmanın elinde nakit halinde bulunan ulusal para ile yabancı paraların kaydedildiği ve izlendiği hesaptır. Nakit girişleri (tahsil edilen paralar) borç, nakit çıkışları (ödemeler, bankaya para yatırma işlemleri gibi) hesaba alacak kaydı yapılır.

101 Alınan Çekler Hesabı: Bu hesap kişi ve firmalar tarafından işletmeye verilmiş olup, henüz tahsil için bankaya verilmemiş veya ciro edilmemiş olan çeklerin izlenmesini sağlar (Yardımcıoğlu, 2013: 120). Alınan Çekler hesabına borç kaydı yapılırken, çekin bedelinin tahsil edilmesi, başkasına ciro edilmesi, çekin iade edilmesi vb. nedenlerle elden çıkışında da Alınan Çekler hesabına alacak kaydı yapılır.

102 Bankalar Hesabı: Firma tarafından yurt içi ve yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarında açılan hesaplara yatırılan ve çekilen paraların izlendiği bir hesaptır. Nakden veya hesaba yatırılan paralar Bankalar Hesabının borç kaydına, nakden veya hesaben çekilen paralar ise hesabın alacak kaydına yazılır.

103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-) Hesabı: Firma tarafından, çekilen (keşide edilen) çeklerin, bankaca ödeninceye kadar, izlendiği hesaptır (Sevilengül, 2014: 189). Üçüncü şahıslara çek ve ödeme emri verildiğinde hesaba alacak kaydı, çek ve ödeme emirleri bankadan tahsil edildiğinde bu hesaba borç kaydı yapılır.

108 Diğer Hazır Değerler Hesabı: Hazır değer sayılan pullar, vadesi gelmiş kuponlar, kredi kartı slipleri, tahsil edilecek banka ve posta havaaleleri ile posta çekleri gibi değerleri kapsar (Ünkaya ve Aslan, 2009:134).

Yukarıda sayılan değerler elde edildiğinde hesabın borcuna, çıkarıldığında ise hesabın alacak tarafına kaydedilir.

Bilanço Düzenlemesinde Hazır Değerler Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Hazır değerler hesabına ilişkin olası yapılabilecek düzeltme işlemlerini şu şekilde sıralayabiliriz (Akgüç, 2010: 34-36):

- Firma gelecekte yapılacak yatırımlar ile borç veya gider ödemeleri için dönem sonunda kasa ve bankalar hesabında olağanın üstünde para mevcudu bulunduruyorsa; belli bir amaca ayrılmış bu fonların, kasa ve banka hesabından çıkarılması gerekir. Bu tutarlar; yapılması planlanan yatırımlarda kullanılacak ise, diğer çeşitli duran varlıklara aktarılmalıdır. Borç ödemelerinde kullanılacak ise, karşılığı pasifte borçlar içerisinde yer alıyor ise, döner değerler içerisinde bırakılmalıdır.

- Firmanın bilançosunda alınan çekler içerisinde eğer karşılıksız çek tutarları bulunuyorsa veya tespit edilebiliyorsa söz konusu tutarlar varlıklarda alınan çekler ve pasifte öz kaynaklardan arındırılmalıdır.
- Firmaların yaptıkları bazı ödemeler için belge sağlayamamaları veya ödemelerin muhasebeye yansıtılmaması gibi nedenlerle, kasa hesapları olduğundan daha yüksek gösterilmektedir.
- Bazen, firma sahibi veya ortakların firmanın hesabından çektikleri tutarları açıkça muhasebeleştirilememesinden dolayı, kasa hesabının kullanıldığı görülmektedir. Tespit edilen tutarlar ortaklardan alacaklar hesabına aktarılmalı ve bu hesabın gerekliliklerine göre işlem yapılmalıdır.
- Kasa ve banka mevcudunda bulunan yabancı paraların değerlendirildiği kur, merkez bankası kurundan büyük ise aradaki fark aktifte kasa ve bankalar pasifte ise öz kaynaklardan arındırılmalıdır. Bu durumun tersinde ise aradaki fark kasa ve bankalar hesabı ile öz kaynaklara ilave edilmelidir.
- Firmaların bankalardaki mevduatının bir bölümü, kullanılan kredinin belirli bir oranı kadar bankalarda bulundurulmuş mevduat yani mevduat rehni (blokajı), bankaların onayı olmadan kullanılmadığından, hazır değerlerden diğer duran varlıklar hesabına aktarılması uygun olur.

Finansal Araçlar

Finansal araçlar; faiz geliri veya kâr payı sağlamak veya fiyat değişimlerinden yararlanarak kârlar elde etmek amacı ile geçici bir süre elde tutulmak üzere alınan hisse senedi, tahvil, hazine bonosu, finansman bonosu, yatırım fonu katılma belgesi, kar-zarar ortaklığı belgeleri, gelir ortaklığı senedi gibi finansal araçlar ile bu finansal araçlara ait değer azalma karşılıklarının izlenmesi amacıyla kullanılan hesap grubudur (Ünkaya ve Aslan, 2009: 135).

Finansal Araçlar hesap grubu şu şekilde sıralanabilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 135):

110 Hisse Senetleri

111 Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları

112 Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları

118 Diğer Menkul Kıymetler

119 Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı

Finansal araçlar grubunda yer alan finansal varlıklar genelde kar payı ve faiz geliri sağlarlar. Fakat faiz geliri kupon ödemeli olmayan bonolar için vade bitiminde elde edilecektir. Bununla birlikte muhasebenin “Dönemsellik İlkesi” gereği, ilgili menkul değerlerin alış tarihinden bilançonun düzenlendiği tarihe kadar geçen sürede işlemiş faizleri için, gelir reeskontu yapılarak dönemin faiz gelirlerine eklenmesi gerekir.

Bilanço Düzenlemesinde Menkul Kıymetler Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Finansal araçlar hesap grubuna ilişkin muhtemel yapılabilecek başlıca düzeltme işlemlerini şu şekilde sıralayabiliriz (Akgüç, 2010: 37):

Firmanın kanuni bir yükümlülüğü yerine getirmek, iştirak veya bağlı ortaklık tesis etmek veya uzun vadeli amaçlarla almış olduğu hisse senetleri ve tahviller Finansal Araçlar kaleminde yer almış ise, söz konusu tutarlar mali duran varlıklar kalemine aktarılmalıdır.

Ticari Alacaklar

Bir yıl içinde paraya dönüşmesi beklenen ve firmanın yaptığı ticaret neticesinde ortaya çıkan senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda izlenmekte olup, bu hesap grubu şu şekilde sıralanabilir (Yardımcıoğlu, 2013: 104):

120 Alıcılar

121 Alacak Senetleri

122 Alacak Senetleri Reeskontu (-)

124 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)

126 Verilen Depozito ve Teminatlar

127 Diğer Ticari Alacaklar

128 Şüpheli Ticari Alacaklar

129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)

120 Alıcılar Hesabı: Kendilerine vadeli olarak mal veya hizmet satılan kişilerden olan senetsiz alacakların izlendiği hesaptır (Sevilengül, 2014: 230). Satış sözleşmesi hükümlerine ve koşullarına uygun olarak satışın gerçekleşmesi üzerine, satışa konu mal ve hizmet bedelleri ile bunlara ilişkin giderler ve sözleşme gereği hesaba yürütülen faizler nedeniyle alıcılar hesabının borç tarafına yazılır. Alıcının nakden veya hesaptan yaptığı ödemeler, alacaklara karşılık alınan senetler, çekler, şüpheli alacak niteliği kazanan alacak tutarları, satılan mallardan iadeler ve iskontolar nedeniyle de Alıcılar hesabına alacak kaydı yapılır.

121 Alacak Senetleri Hesabı: Firmanın faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmış alacaklarını kapsar (Yardımcıoğlu, 2013: 132). Satışlar sonucundan alınan senet tutarı bu hesaba borç kaydedilirken, tahsilinde ise alacak kaydı yapılır.

122 Alacak Senetleri Reeskontu (-) Hesabı: Bu hesap bilanço gününde mevcut alacak senetlerini vadeye kadar geçecek günlere ilişkin reeskont tutarlarının izlenmesi için kullanılır. Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba alacak, 65-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar grubundaki 657-Reeskont Faiz Giderleri Hesabına gider yazılır. İzleyen dönemde bu hesap 64-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar grubundaki 647- Reeskont Faiz Gelirleri hesabına aktarılarak kapatılır (Ünkaya ve Aslan, 2009: 150-151).

126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı: Kişi veya firma tarafından üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da başka işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013: 137).

Verilen depozito ve teminatlar hesabın borcuna ve geri alınanlar veya hesaba mahsup edilenler ise alacağına kaydedilir. Firmalar ağırlıklı olarak elektrik, su ve doğalgaz güvence bedeli, kira depozitosu vb. ödemeler için kullanılır.

127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabı: Firmanın ticari faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve daha önce bahsi geçen ticari alacakların hiç birisinin kapsamına girmeyen tahsili gecikmiş alacaklar (henüz şüpheli alacak niteliği kazanmayanlar) ve diğer çeşitli senetsiz ticari alacaklar bu hesapta izlenir. Yukarıda bahsi geçen alacaklar hesaba borç

ve tahsil veya mahsup işlemi yapıldığında hesaba alacak kaydedilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 127).

128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı: Şüpheli Alacaklar, çeşitli nedenlerle tahsil olanağı güçleşmiş veya tahsil olasılığı zayıflamış alacakları ifade eder. Vergi Usul Kanunumuz dava veya icra safhasında bulunan alacaklarla, yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacakları, şüpheli alacak saymıştır (V.U.K.Mad. 323).

129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-) Hesabı: Bir alacağın tahsilinin şüpheli hale gelmesi, kesin olmamakla beraber, firma için bir zararın ortaya çıktığını anlatır. Ortaya çıkan bir zarar ihtiyatlılık kavramı gereğince kesinleşmemiş olsa da, o dönemin zararları arasında yer alır (Sevilengül, 2014: 272).

Bilanço Düzenlemesinde Ticari Alacaklar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Alacaklar, likiditesi yüksek, başlıca para girişi sağlayan varlıklar oldukları için ve firmaların kısa süreli borçlarını ödemelerinin ana kaynağını oluşturması nedeniyle kredi analistince dikkatle incelenmelidir (Akgüç, 2010: 37).

- Firmanın kredili mal veya hizmet satışından kaynaklanan alacakları ile diğer işlemlerden doğan alacakları arasında ayırım yapılmalıdır. 120- Alıcılar ve 121-Alacak Senetleri hesabında personelden alacaklar, iştiraklerden alacaklar, ortaklardan alacaklar vb. firmanın esas faaliyet dışı işlemlerden doğan alacaklar varsa ticari alacaklardan arındırılarak ilgili hesaplara aktarılmalıdır.
- Bir yılı aşan ticari alacaklar mevcut ve dönen varlıklar içerisinde gösterilmiş ise; bu tür alacaklar duran varlıklar bölümünde ki ticari alacaklar hesabına aktarılmalıdır.
- Alacak senetleri veya alınan çekler içerisinde hatır senetleri ve hatır çekleri bulunuyorsa, söz konusu tespit edilen tutarlar alınan çekler ve alacak senetleri tutarından indirilmelidir.
- Bir yargı kararına veya karar vermeye yetecek başka bir belgeye göre(sulh anlaşması, ibra, konkordato anlaşması vb.) değersiz hale gelmiş alacaklar

ticari alacaklardan ve buna paralel olarak da değersiz hale geldiği dönemde giderleştirilerek dönem karı düzeltilmeli, zarar söz konusu ise zarar tutarı değersiz alacaklar kadar arttırılmalıdır.

- Vergi Usul Kanununa göre şüpheli ticari alacak karşılığı ayırmak için gerekli dava ve icra safhalarına geçilmemiş olmakla birlikte firma mizanında 3 dönem donuk alacak olarak izlenen alacaklar aktifte bu kalemden arındırılmalı karşılığı pasifte öz kaynaktan tenzil edilmelidir.
- Grup firmaları varsa ve grup içi işlemlerden doğan alacaklar grubun konsolide bilançosu düzenlenirken ayrıştırılması gerekir.
- Şahıs ve adi ortaklık firmalarında firma sahibi ya da ortaklardan olan alacaklar aktifte alacaklardan pasifte öz kaynaktan tenzil edilmelidir.

Diğer Alacaklar

Bu hesap grubu, ticari faaliyetler dışında bir nedene dayanan ve en fazla bir yıl içinde tahsil edilmesi düşünülen senetli, senetsiz alacaklar ile bu gruba ait şüpheli alacak ve şüpheli alacak karşılıklarını kapsar (Ünkaya ve Aslan, 2009:157).

Diğer alacaklar hesap grubu şu şekilde sıralanabilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 158):

- 131 Ortaklardan Alacaklar
- 132 İştiraklerden Alacaklar
- 133 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
- 135 Personelden Alacaklar
- 136 Diğer Çeşitli Alacaklar
- 137 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)
- 138 Şüpheli Diğer Alacaklar
- 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

Bilanço Düzenlemesinde Diğer Alacaklar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Diğer Alacaklar hesap grubuna ilişkin muhtemel yapılabilecek düzeltme işlemlerini şu şekilde sıralayabiliriz (Usta ve Tamuman, 1994: 158):

- Ortaklardan Alacaklar sınırlı sorumlu ortaktan ve devamlılık arz ediyorsa, Duran Varlıklarda ortaklardan alacaklara aktarılmalıdır.
- Ortaklardan Alacaklar sınırsız sorumlu ortaktan ise (Şahıs Firmaları vb.) , Aktif'te ortaklardan alacaklardan arındırılmalı Pasif'te öz kaynaklardan arındırılmalıdır.
- Ortaklardan Alacaklar ortağın şahsi menfaati için çekilmiş (ev-taşıt vs. alımı) ve bu durum net olarak açıklanabiliyor ise, Aktif'te ortaklardan alacaklardan arındırılmalı, Pasif'te öz kaynaklardan arındırılmalıdır.
- Ortaklardan Alacaklar hatır senedi (finansman bonusu) niteliğinde ise, Aktif'te ortaklardan alacaklardan arındırılmalı, Pasif'te ilgili borç kaleminde arındırılmalıdır.
- Ortaklardan Alacaklar sermaye taahhüdü kapsamında ise, Aktif 'de ortaklardan alacaklardan arındırılmalı, Pasif'te sermaye taahhüdü hesabına aktarılmalıdır.

Stoklar

Bu grup; işletmenin satmak, üretimde kullanmak amacıyla edindiği, ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, yan ürün ve hurda gibi bir yıldan az bir sürede kullanılacak olan veya bir yıl içerisinde nakde çevrilebileceği düşünülen varlıklardan oluşur (Ünkaya ve Aslan, 2009: 163). Stok hesapları grubu şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 299):

- 150 İlk Madde ve Malzeme
- 151 Yarı Mamuller-Üretim
- 152 Mamuller
- 153 Ticari Mallar
- 157 Diğer Stoklar
- 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
- 159 Verilen Sipariş Avansları

İmalat ve ticaretle uğraşan firmalarda stoklar en önemli bilanço kalemidir. İmalatçı firmalarda üretimin aksamadan yürütülebilmesi için optimal seviyede ilk

madde ve yarı mamul stoku bulundurulması gerekir. Firmanın satış fırsatlarını değerlendirebilmesi için de mamul ve ticari mal stokları yeterli miktarda olmalıdır.

Stok hesaplarına ilişkin herhangi bir satın alımda maliyet bedeli üzerinden bu hesaba borç, üretime verildiğinde ya da tüketildiğinde, satıldığında veya fire verdiğinde ise hesaba alacak kaydedilir.

Stok değerlemesi gerek dönem karının gerek net işletme sermayesi ve öz sermayenin hesaplanması açısından büyük önem taşır. Muhasebe kuramı ve ülkemiz mevzuatında stokların değerlendirilmesinde maliyet bedeli esas kabul edilmiştir (Akgüç, 2006: 44).

Stok maliyetinin hesaplanmasında çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Yöntemlerin bazıları şunlardır (Öztürk, 2015: 61):

- İlk giren ilk çıkar(FIFO)
- Son giren ilk çıkar(LIFO)
- Hareketli tartılı ortalama maliyet
- Ağırlıklı(tartılı) ortalama maliyet
- Basit ortalama maliyet
- Her malın özgün maliyet bedeli ile değerlendirilmesi

Mükellefler stoklarını hangi değerleme yöntemi ile yaptıklarını bilanço dipnotunda belirtmek zorundadırlar.

Bilanço Düzenlemesinde Stoklar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Stoklar hesap grubuna ilişkin olası yapılabilecek düzeltme işlemlerini şu şekilde sıralayabiliriz (Akgüç, 2006: 43-47):

- Konsinye olarak üçüncü şahıslar tarafından gönderilmiş mallar bilanço günü firmanın stokları içerisinde gösterilmiş ise belirlenen konsinye tutar stoklardan ve karşılığı da ilgili pasif hesaptan düşülmelidir. Konsinye mallar nazım hesaplarda izlenmelidir.
- Mülkiyeti alıcıya intikal etmiş ve faturası düzenlenmiş mallar henüz sevk edilmedikleri için stoklarda gösterilmiş ise, stoklar kaleminden çıkarılıp alacaklara aktarılmalıdır.

- Firmanın kabul şartına bağılı olarak satıcılar tarafından firmaya gönderilmiş mallar (satış sözleşmesi henüz gerçekleşmemiş olduğundan) stoklardan ve karşılığında ilgili pasif hesaptan (satıcılar, ticari borçlar vb.) arındırılmalıdır.
- Dönem sonunda kırtasiye, büro malzemeleri gibi ayniyat mevcutları stoklar içerisinde gösterilmiş ise stoklar kaleminden diğerk alacaklar veya peşin ödenmiş giderler arasında gösterilmesi daha doğru olur.
- Kalite düşüklüğü, modasının geçmesi, fiziki niteliklerin bozulması gibi nedenlerle sürüm kabiliyetini büyük ölçüde yitirmiş mallar, stoklar kaleminden ve öz kaynaklardan arındırılmalıdır. Ancak uzun sürede satılabileceğı düşünölen malların, stoklar kaleminden çıkarılarak diğerk duran varlıklara aktarılmalıdır (Usta ve Tamuman, 1994: 160).
- Yangın, deprem ve su baskını gibi doğal yıkımlar yüzünden veya bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller sonucunda iktisadi değerklerinde önemli azalış olan stok kalemleri ile satış fiyatı düşen malların ne şekilde değerklendirildiğı, uğranılan değerk kayıplarının sonuç hesaplarına aktarılıp aktarılmadığı, karşılık ayrılıp ayrılmadığı gibi hususlar üzerinde durulmalı gerektiğinde stok değerklerini ve dönem sonucunu düzeltmelidir.

Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri

Bu grup, yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri yapan firmaların, bu işleri dolayısıyla yaptıkları harcamaların izlendiğı hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013: 161).

Birden fazla yılda tamamlanacak olan inşaat ve onarım işleriyle ilgili harcamalar dönem içinde 740-Hizmet üretim Maliyetleri hesabı içerisinde izlenir. Dönem sonunda ilgili hesapta biriken tutarlar 741-Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabı aracılığıyla 170-177 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri hesabının borcuna aktararak bilançoda işin tamamlanmasına kadar aktifleştirilir. İşin tamamlanması halinde ise 170-177 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri hesabında biriken maliyetler, 622 Satılan Hizmet Maliyeti hesabına aktarılarak işletmenin üstlenmiş olduğu işin maliyeti tespit edilmiş olur (Ünkaya ve Aslan, 2009: 178).

Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri hesabı grubu şu şekilde sıralanabilir (Sevilengöl, 2014:372) :

170-177 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri

178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı

179 Taşeronlara Verilen Avanslar

Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları

Dönem içinde ödenmesine karşın gelecek dönemi ilgilendiren bir kısım giderlerin (faiz, kira, vb.) gelecek döneme kadar bir hesapta tutulması dönemsellik gereğidir. Ayrıca bir kısım gelirler doğmuş, ancak istenebilecek duruma gelmemiş olabilir. İşte Tekdüzen Hesap Planı'nda 18. grup bu tür işlemlere ayrılmış olup, bu hesap grubu şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 377-378):

180 Gelecek Aylara Ait Giderler

181 Gelir Tahakkukları

180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı: Bu hesap işletmelerin, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmesi gereken, gelecek döneme ait ve gelecek yıllara ait kira, faiz, sigorta, komisyon vb. gibi giderleri izlemek için kullanılır (Yıldırım, 2004: 361).

Gelecek aylarla ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek peşin olarak ödenen giderler, söz konusu hesaba borç kaydedilir. Gelecek aylarda bu hesaba alacak vererek ilgili gider hesabına aktararak kapatılır.

181 Gelir Tahakkukları Hesabı: Üçüncü şahıslardan tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin, içinde bulunulan döneme ait olan kısımlarının izlendiği hesaptır. Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki dönemde, alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık ilgili hesapların borcuna kayıt yapılarak kapatılır (Yıldırım, 2004: 370-371).

Bilanço Düzenlemesinde Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Analiz edilen kişi veya firmanın Gelecek Aylara Ait Giderler tutarı varlık toplamına göre göreceli olarak yüksek ise, döneme ilişkin giderlerin aktifleştirilmesi

ihtimali vardır. Bazı firmalar, reklam tanıtım (promosyon) giderlerinin pazarlama faaliyetlerine ilişkin bir yatırım olduğu, bu giderlerin gelecek dönem gelirleri üzerinde de olumlu etkisi olacağı görüşü ile pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin bir kısmını gelecek aylara hatta gelecek yıllara ait giderler hesabında aktifleştirmektedir. Henüz piyasaya sürülmemiş bir ürün için yapılan reklam ve tanıtım giderlerinin aktifleştirilmesi uygun görülse de, bazı firmaların bilanço makyajı amacıyla bu yola başvurdıkları analizde dikkate alınmalıdır. Ayrıca firmanın öz kaynağı hesaplanırken gelecek aylara ait giderlerin (peşin ödenmiş giderler) öz kaynaktan indirilmesi ihtiyatlı bir tutum olur (Akgüç, 2006: 49).

Ayrıca firmalarca kullanılan kredilerin gelecek döneme ilişkin kredi faiz giderleri gelecek aylara ya da gelecek yıllara ait giderler hesabında izlenmişse ve pasif karşılığı gider tahakkuklarında izlenmişse ilgili hesaptan eğer krediler anapara ve faizi ile birlikte banka kredileri hesabında izleniyorsa banka kredileri hesabından düşülmelidir.

Diğer Dönen Varlıklar

Dönen varlıklar gruplanırken ayrı bir grup olma özelliği taşımayan varlıklar bir araya toplanarak “Diğer Dönen Varlıklar” şeklinde bir grup oluşturulur. İşte Tekdüzen Hesap Planı’nda 19. grup bu tür işlemlere ayrılmış olup, bu hesap grubu şu şekilde sıralanabilir (Akgüç, 2006: 49):

190 Devreden KDV

191 İndirilecek KDV

192 Diğer KDV

193 Peşin Ödenen Vergi Ve Fonlar

195 İş Avansları

196 Personel Avansları

197 Sayım Ve Tesellüm Noksanları

198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar

199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı

190 Devreden KDV: Bir dönemde indirilemeyen ve izleyen vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013: 166). 191 İndirilecek KDV hesabı ile 391 Hesaplanan KDV arasında oluşan farktan 191 İndirilecek KDV lehine kalan fark bu hesaba borç kaydedilir.

191 İndirilecek KDV: Mal ve hizmetlerin satın alması sırasında ödenen katma değer vergisinin, firmaca hesaplanan katma değer vergisinden indirilinceye kadar, tutulduğu hesaptır (Sevilengül, 2014: 385).

192 Diğer KDV: Teşvikli yatırım mallarının ithali sırasında ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, ileri bir tarihe ertelenen katma değer vergisinin izlendiği hesaptır (Ünkaya ve Aslan, 2009:184).

193 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar: Bir yıl içinde peşin ödenen ve bir yıl içinde indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonların kayıt edildiği hesaptır (Ünkaya ve Aslan, 2009:185).

195 İş Avansları: Firma adına mal alacak, hizmet verecek veya gider ödemelerini yapacak olan şirket personeli ya da personelin dışındaki kişilere verilen avansların izlendiği hesaptır (Sevilengül, 2014: 391).

196 Personel Avansları: Personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden verilen avansların izlendiği hesaptır (Yıldırım, 2004: 384).

197 Sayım ve Tesellüm Noksanları: Sayımlar sonucunda kasa, stok ve maddi duran varlıklar noksanları ile tesellüm (teslim alınma) sırasında ortaya çıkan noksanların geçici olarak tutulduğu hesaptır (Ünkaya ve Aslan, 2009: 188).

198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar: Yukarıdaki hesaplarda tanımlananlar dışında kalan diğer çeşitli dönen varlıkların izlendiği hesaptır (Sevilengül, 2014: 397).

199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-): Yılsonlarında ilgili kesin hesaplarına aktarılması imkânı bulunmayan kasa, stok ve maddi duran varlık sayım noksanlarının, sayım fazlaları tutarının üstünde olması halinde fark kadar ayrılacak karşılıkların izlendiği hesaptır (Ünkaya ve Aslan, 2009: 189).

Duran Varlıklar

Duran varlıklar, bir yıldan ya da olağana faaliyet döneminden daha uzun süreyle firma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için kullanılmak amacıyla elde edilen ve izleyen yılda veya olağan faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmeyen iktisadi varlıkları kapsar (Akgüç, 2014: 56).

Duran varlıklar Tekdüzen Hesap Planına göre likidite derecelerine, paraya çevrilebilme olanaklarına göre kendi içinde aşağıdaki gibi sıralanır (Sevilengül, 2014: 398):

2. DURAN VARLIKLAR

22. TİCARİ ALACAKLAR

23. DİĞER ALACAKLAR

24. MALİ DURAN VARLIKLAR

25. MADDİ DURAN VARLIKLAR

26. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

27. ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

28. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

29. DİĞER DURAN VARLIKLAR

Ticari Alacaklar

Bir yıldan daha uzun vadeli senetli ve senetsiz ticari alacaklar duran varlıklar arasında yer almaktadır. Vadesi bir yıldan az kalan ticari alacaklar, dönen varlıklar içerisinde ilgili hesaplara aktarılır. Ticari alacakları hesabını oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 400):

220 Alıcılar

221 Alacak Senetleri

222 Alacak Senetleri Reeskontu (-)

224 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)

226 Verilen Depozito ve Teminatlar

229 Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)

Duran varlıklardaki ticari alacaklar hesabının niteliği, işleyişi ve değerlemesi dönen varlıklar içerisindeki ticari alacaklar hesap grubu ile aynı olup, aralarındaki tek fark vadesinin bir yıldan fazla olan alacakları kapsamasıdır.

Dönen varlıklardaki ticari alacaklar hesap grubu için yapılabilecek olası aktarma ve arındırma işlemleri duran varlıklar içerisindeki ticari alacaklar hesap grubu içinde geçerlidir.

Diğer Alacaklar

Herhangi bir ticari işleme dayanmadan meydana gelmiş ve bir yıldan uzun sürede tahsil edilmesi öngörülen alacakları kapsar (Yardımcıoğlu, 2013: 180). Vadesi bir yıldan az kalan diğer alacaklar, dönen varlıklar içerisindeki ilgili hesaplara aktarılır. Diğer alacaklar hesabını oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 403):

231 Ortaklardan Alacaklar

232 İştiraklerden Alacaklar

233 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar

235 Personelden Alacaklar

236 Diğer Çeşitli Alacaklar

237 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)

239 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

Duran varlıklardaki diğer alacaklar hesabının niteliği, işleyişi ve değerlemesi dönen varlıklar içerisindeki diğer alacaklar hesap grubu ile aynı olup, aralarındaki tek fark vadesinin bir yıldan fazla olan diğer alacakları kapsamasıdır. Dönen varlıklardaki diğer alacaklar hesap grubu için yapılabilecek olası aktarma ve arındırma işlemleri duran varlıklar içerisindeki diğer alacaklar hesap grubu içinde geçerlidir.

Mali Duran Varlıklar

Uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan uzun vadeli menkul kıymetlerle veya paraya dönüşme niteliğini kaybetmiş uzun vadeli menkul kıymetler bu grupta izlenir (Yardımcıoğlu, 2013: 184). Mali duran varlıklar hesabını oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 404):

240 Bağlı Menkul Kıymetler

241 Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

242 İştirakler

243 İştiraklere Sermaye Taahhütleri Hesabı (-)

244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

245 Bağlı Ortaklıklar

246 Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri Hesabı (-)

247 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

248 Diğer Mali Duran Varlıklar

249 Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı (-)

Bilanço Düzenlemesinde Mali Duran Varlıklar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

- İştiraklere tahsis ve taahhüt edilen sermaye tutarı ile fiilen ödenen sermaye arasında fark mevcutsa, henüz ödenmemiş kısım, pasifte ortaklara borçlar, sermaye taahhüdünden doğan borçlar gibi hesaplarda izleniyorsa ödenmemiş sermaye taahhüdünün pasifte ilgili hesaptan aktifte iştiraklerden düşülmesi gerekmektedir.
- Mali duran varlıkların borsa veya piyasa bedellerinin (değerleme günündeki normal alım-satım değerinin) sürekli olarak elde etme maliyetinin altına düşmesi ve düşüşün süreklilik göstermesi durumunda tespit edilen değer düşüklüğü ilgili yerden ve öz sermayeden arındırılmalıdır
- Değerini kaybetmiş iştirakler varsa ve karşılık ayrılmamışsa, ilgili yerinden ve öz sermayeden arındırılmalıdır (Akgüç, 2006: 119-120).

Maddi Duran Varlıklar

Firmanın faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlık kalemlerinin ve bunlarla ilgili birikmiş amortismanların izlendiği hesap grubudur (Yardımcıoğlu, 2013: 190). Maddi duran varlıklar hesabını oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 433):

250 Arazi ve Arsalar

251 Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri

252 Binalar

253 Tesis, Makine ve Cihazlar

254 Taşıtlar

255 Demirbaşlar

256 Diğer Maddi Duran Varlıklar

257 Birikmiş Amortismanlar (-)

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar

259 Verilen Avanslar

Bilanço Düzenlemesinde Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma işlemleri

Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin olası yapılabilecek düzeltme işlemlerini şu şekilde sıralanabilir (Akgüç, 2014: 55-56):

- Bilançolarda yer alan maddi duran varlıkların tamamının mülkiyeti firmaya ait olmalıdır. Bilançoda maddi duran varlıklarda mülkiyeti üçüncü kişilere ait değerler varsa, karşılığı ile birlikte bilançodan çıkarılmalıdır. Firma ortakları tarafından sermaye olarak konulmamış, henüz mülkiyeti firmaya geçmemiş taşınmazların, gerekli düzeltmeler yapılarak bilanço dışına çıkartılmalıdır.

- Firmanın faaliyeti ile ilgili olmayan maddi duran varlıkların bilançonun aktifindeki hesaptan ve pasifte de ortaklara borçlar veya öz kaynaklardan arındırılmalıdır.
- Firmanın kiralamış olduğu maddi duran varlıklar bilançonun maddi duran varlıklar bölümünde yer verilmemelidir.
- Mülkiyeti firmaya ait olan fakat üretimde fiilen kullanılmayan varlıklar diğer duran varlıklar hesabına aktarılmalıdır.

Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar (telif hakkı, imtiyaz hakkı, patent, lisans, ticari isim ve markalar, özel maliyetler, şerefiye, finansal kiralama, hizmet ve işletme hakları, bilgisayar yazılımları, formüller, modeller, tasarımlar, prototipler, kuruluş ve örgütlenme giderleri araştırma geliştirme giderleri sanal ortamda fikir-mülkiyet kapsamına giren haklar gibi), genelde fiziki varlıkları olmayan, üçüncü şahıslara karşı talep hakkı doğurmayan fakat sağladıkları haklar nedeniyle firmanın gelirlerine katkıda bulunan iktisadi varlıklardır (Akgüç, 2014: 70-71). Maddi olmayan duran varlıklar hesabını oluşturan hesap kalemleri şu şekildedir (Sevilengül, 2014: 458):

260 Haklar

261 Şerefiye

262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri

263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri

264 Özel Maliyetler

267 Diğer Maddi Olmayan duran Varlıklar

268 Birikmiş Amortismanlar (-)

269 Verilen Avanslar

Bilanço Düzenlemesinde Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma işlemleri

Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin yapılabilecek düzeltme işlemleri aşağıdaki gibi özetlenebilir (Halk Bankası, 2007: 42):

- Haklar hesabında tanınmış marka ve patentler varsa veya finansal kiralamaya ilişkin tutarlar izleniyorsa herhangi bir işlem yapılmamalıdır. Sayılanların dışındaki tutarlar haklardan ve öz kaynaklardan arındırılmalıdır.
- İncelemeye konu olan firma aile şirketi ise ortaklık yapısındaki değişiklikler dikkate alınarak, ortaklar adına arsa / bina üzerine yapılan özel maliyet niteliği taşıyan ve maddi olmayan duran varlıklarda aktifleştirilen tutarların yerinden ve öz kaynaklardan düşülmemesi gerekir.
- Faaliyeti özel maliyet harcamalarına bağlı ve uzun dönemli kiralama ile (5 yıl ve üzeri) aktifleştirilen tutarların yerinden ve öz kaynaklardan tenzil edilmemesi gerekir.
- Turizm sektöründe faaliyet gösteren firmalarda tesislere ilişkin özel maliyet tutarlarının yerinden ve öz kaynaklardan düşülmemesi gerekir.
- Otomotiv sektöründe kiralık showroomlar için yapılan özel maliyet harcamalarının yerinden ve öz kaynaklardan düşülmemesi gerekir.

Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

Belirli bir rezervin (petrol, doğalgaz vb.) kullanılması için yapılan ve o rezervin kullanımı için yapılan, üretim çalışmalarının zaman ve yoğunluğu ile sınırlı bir ömre sahip olan giderleri içerir. Bir petrol kuyusunun açılması, bir bölgedeki madeni çıkarmak üzere toprak örtüsünün kaldırılması ya da ormanda belli bir alandaki kesilebilir ağaçların alınmasına yönelik hazırlıklar için yapılan harcamaların yararı, oradan alınacak petrol, maden ve tomruk miktarı ile sınırlı olduğu için, söz konusu harcamalar özel tükenmeye tabidir (Halk Bankası, 2007: 42). Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar Hesabını oluşturan hesap kalemleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 466):

271 Arama Giderleri

272 Hazırlık Ve Geliştirme Giderleri

277 Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

278 Birikmiş Tükenme Payları Hesabı

279 Verilen Avanslar

Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları

Faaliyet dönemi içinde meydana gelen gelecek yıllara ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da daha sonraki yıllarda tahsil edilebilecek gelirlerden oluşur. Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şunlardır (Sevilengül, 2014: 471):

280 Gelecek Aylara Ait Giderler

281 Gelir Tahakkukları

İlgili hesapların işleyişi ve niteliği Dönen Değerler altındaki Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları hesap grubu ile aynıdır.

Bilanço Düzenlemesinde Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Dönen varlıklarda bulunan Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları hesap grubu bölümünde yapılan tüm açıklamalar, bu hesap grubu içinde aynen geçerlidir.

Diğer Duran Varlıklar

Daha önceki bölümlerde sayılan duran varlık kalemlerine girmeyen özellikle kendi bölümlerinde belirtilmemiş olan diğer duran varlık kalemleri bu hesap grubunda yer alır. Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 472-73):

291 Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV

292 Diğer KDV

293 Gelecek Yıllar ihtiyacı Stoklar

294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar

295 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar

297 Diğer Çeşitli Duran Varlıklar

298 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

299 Birikmiş Amortismanlar (-)

4.1.7.2. Kaynakların (Pasifin) İncelenmesi

Bir firmanın borçlar ve sermaye gibi kaynaklarını gösteren bilanço bölümüdür. Firma varlıklarını hangi kaynaklarla ile finanse ettiğini gösteren bölümdür. Genelde bu kaynaklar üçe ayrılır (Aydın, Başar ve Coşkun, 2014: 87).

- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
- Öz Kaynaklar (Öz sermaye)

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Bir yıldan kısa süre içinde ödenmesi gereken borçları ifade eder. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Tekdüzen Hesap Planına göre kendi içinde şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 479):

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
30. MALİ BORÇLAR
32. TİCARİ BORÇLAR
33. DİĞER BORÇLAR
34. ALINAN AVANSLAR
35. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ
36. ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
37. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
38. GELECEK AYLARA AIT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI
39. DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Mali Borçlar

Firmanın kredi kurumlarına olan kısa vadeli borçlar ile kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları ile sağlanan krediler ve vadesine bir yıldan daha az bir süre kalan uzun vadeli mali borçların anapara, taksit ve faizlerini kapsar (Yıldırım, 2004: 559). Mali Borçlar Hesabını oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 481):

300 Banka Kredileri

301 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)

303 Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri

304 Tahvil Anapara Borç Taksit ve Faizleri

305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler

306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler

308 Menkul Kıymetler İhraç Farkları (-)

309 Diğer Mali Borçlar

300 Banka Kredileri Hesabı: Banka ve diğer finans kurumlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarları kapsayan hesap kalemidir. Kullanılan kısa vadeli krediler bu hesaba alacak, ödenmeleri durumunda ise hesaba borç kaydedilir.

301 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar: Bu hesap, kiracıların finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı geçmeyen olan borçların izlendiği hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013:218).

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-): Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkın kiracı firmanın kayıtlarında izlendiği hesaptır (Sevilengül, 2014: 492).

303 Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri: Uzun vadeli kredilerin bilanço gününü izleyen 1 yıllık süre içinde ödenecek anapara taksitleri ile ödenme tarihi gelmiş faizlerinin izlendiği hesaptır. Firmanın uzun vadeli borçlarından, bilançonun düzenlenme tarihini izleyen bir yıllık dönemde ödenecek olan taksitleri ve faizleri bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde ise borç kaydedilir (Sevilengül, 2014: 492).

304 Tahvil Anapara Borç Taksit ve Faizleri: Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç taksitleri ile tahvillerin tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizlerinin izlendiği hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013: 219).

305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler: Firmanın kısa vadeli kaynak sağlamak üzere çıkardığı ve piyasada sattığı finansman bonoları vb. kâğıtlar karşılığında kısa vadeli olarak borçlandığı tutarların izlendiği hesaptır (Sevilengül, 2014: 494).

306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler: Çıkarılmış bonolar ve senetler kapsamına alınamayan diğer menkul kıymetlerin izlendiği hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013: 220). Yukarıda tanımlananlar dışında çıkarılmış diğer menkul kıymetler nominal bedel üzerinden bu hesaba alacak kaydedilir, ilgili hesaplara borç kaydedilir. Ödenmeleri halinde ise borç kaydı yapılır

308 Menkul Kıymetler İhraç Farkları (-): Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, bono vs. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasında oluşan farkın gelecek döneme ait olan kısmı bu hesapta izlenir (Sevilengül, 2014: 497).

309 Diğer Mali Borçlar: Yukarıda sayılan hesap kalemlerinin hiçbirinin kapsamına alınmayan mali borçların izlendiği hesaptır.

Bilanço Düzenlemesinde Mali Borçlar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Mali borçlar hesap grubu ile ilgili yapılabilecek başlıca aktarma-arındırma işlemleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Halk Bankası, 2007: 46-51).

- Bilançolarda gösterilen banka kredileri ile firmanın bankalara olan borçlarının gerçek tutarı arasında fark varsa ve söz konusu fark memzuç lehine olarak belirmişse; oluşan memzuç farkı ile dönen varlıklar (stok/alacak vb) finanse ediliyorsa, fark tutarı diğer dönen varlıklara ve dönemine göre kısa –uzun vadeli banka kredilerine ilave edilmelidir. Oluşan memzuç farkı ile duran varlıklar finanse ediliyorsa, fark tutarı tespit ediliyorsa ilgili hesap kalemine (taşıt, bina, demirbaş vs.) tespit edilemiyorsa diğer duran varlıklar hesap kalemine ve dönemine göre kısa –uzun vadeli banka kredilerine ilave edilmelidir.
- Kullanılan kredilerin itfa tabloları temin edilebiliyorsa, ödemeleri bir yılı aşan banka kredileri 400 Banka Kredileri hesabına aktarılmalıdır.

- Dövizli banka kredilerinde kur değerlemesinin yapıldığının ve kur farklarının finansman giderlerine alınıp alınmadığının kontrol edilmesi gereklidir.

Ticari Borçlar

Firmanın, normal ticari faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kredili mal, hammadde, malzeme, alımları nedeniyle sağladığı kısa süreli satıcı kredileri, bu bölümde yer alır (Akgüç, 2014: 82). Ticari Borçlar Hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri aşağıdaki gibidir (Sevilengül, 2014: 500):

320 Satıcılar

321 Borç Senetleri

322 Borç Senetleri Reeskontu (-)

326 Alınan Depozito ve Teminatlar

329 Diğer Ticari Borçlar

320 Satıcılar: Firmaya kredili mal satan veya hizmet sağlayan kişilere olan senetsiz borçların izlendiği hesaptır. Bu hesap, kredi ile (veresiye) alınan mal ya da hizmet bedeli ve satıcının firma adına yaptığı harcamalar ile anlaşma gereğince borca tahakkuk ettirilen faizi nedeniyle alacaklanır. Hesap satın alınan maldan yapılan iadeler, satıcının yaptığı indirimler, ödemeler, verilen bono ve kabul edilen poliçeler nedeniyle de borçlanır (Sevilengül, 2014: 500):

321 Borç Senetleri: Firmanın faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış ticari borçlarının izlendiği hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013: 221). Borç senetleri tutarları bu hesaba alacak, ödenmesi halinde borç kaydı yapılır.

322 Borç Senetleri Reeskontu (-): Bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeri ile değerlemesini sağlamak üzere borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır. Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba borç, "64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki "647 Reeskont Faiz Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir. Takip eden dönemde bu hesap "65. Diğer Faaliyetlerden

Olağan Gider ve Zararlar" grubunun "657. Reeskont Faiz Giderleri Hesabı'na aktararak kapatılır (Yıldırım ve Tek, 2004: 593).

326 Alman Depozito ve Teminatlar: Üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesap olup, alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlar ise borcuna kaydedilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 239).

329 Diğer Ticari Borçlar: Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiçbirinin kapsamına girmeyen ticari borçların izlendiği hesaptır. Bu hesaba, borcun oluşması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydı yapılır.

Bilanço Düzenlemesinde Ticari Borçlar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Ticari borçlar hesap grubu ile ilgili yapılabilecek aktarma-arındırma işlemleri şu şekilde açıklanabilir (Halkbank, 2007: 52-53):

- Senetli ve senetsiz borçlar içerisinde ticari nitelikte olmayan, firmanın faaliyetlerinden kaynaklanmayan borçlar var ise; Diğer Borçlar hesap grubu içinde, Diğer Çeşitli Borçlar kalemine aktarılmalıdır.
- Bilanço düzenlendiği tarihten itibaren vadesi 1 yıldan uzun satıcı kredileri satıcılar kaleminde yer alıyorsa, Uzun Vadeli Ticari borçlar içerisine aktarılması gerekir.
- Satıcılar hesabı içerisinde ortak, bağlı ortaklık ve iştiraklere borç var ise, vade durumuna göre Kısa/Uzun vadeli Diğer Borçlar hesap grubuna aktarılmalıdır.
- Satıcılar hesabında borç bakiyesi veren hesap varsa, sebebinin araştırılması ve işlemler doğru ise, ilgili tutarın 159 Verilen Sipariş Avansları hesabına aktarılması gerekir.
- Farklı firmalardan senetli borç ve alacaklar, karşılıklı mahsup edilmiş ise, mahsup edilen tutar, senetli alacaklar ve senetli borçlara ilave edilmelidir (Usta ve Tamuman, 1994: 169)

- Farklı firmalara ait cari hesap bakiyeleri, bilançoya mahsup edilerek dâhil edildiyse, mahsup edilen tutar ilgili aktif ve satıcılar hesabına ilave edilmelidir (Usta ve Tamuman, 1994: 169).
- Alıcılar ve satıcılar hesabında aynı firmadan olan alacaklar ve borçlar karşılıklı olarak mahsup edilmelidir
- Bazı firmalar, katılım-fon bankası aracılığı yaptıkları mal alışlarını satıcılar hesabında göstermektedirler. Gerçekte bir kredilendirme olan bu tür işlemlerin tespiti halinde, tutar vade durumuna göre Kısa veya Uzun Vadeli Banka Kredileri hesabına aktarılmalıdır.
- Tek Düzen Hesap Planında Alınan Depozito Ve Teminatlar hesabı Ticari Borçlar hesap grubu içerisinde yer almasına karşın, alınan depozito ve teminatlar kredili mal ve hizmet alımından doğan bir kaynak olmadığı için, ilgili hesaptaki konu tutarlar diğer çeşitli borçlar hesabına aktarılmalıdır (Akgüç, 2014: 73).

Diğer Borçlar

Bu hesap grubu; herhangi bir ticari nedene bağlı olmayan ve en çok bir yıl içinde ödenmesi düşünülen borçların kaydedildiği hesapları kapsar. Diğer Borçlar Hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri aşağıdaki gibidir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 240-242):

- 331 Ortaklara Borçlar
- 332 İştiraklere Borçlar
- 333 Bağlı Ortaklıklara Borçlar
- 335 Personele Borçlar
- 336 Diğer Çeşitli Borçlar
- 337 Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)

331 Ortaklara Borçlar: Firmanın esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklara borçlu bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır. Borcun doğması halinde hesaba alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir (Yardımcıoğlu, 2013: 224).

332 İştiraklere Borçlar: Firmanın esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine ve bağlı ortaklarına olan borçlarının izlendiği hesaptır. Bu

hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir (Sevilengül, 2014: 519).

333 Bağlı Ortaklıklara Borçlar: Firmanın; sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçlarının izlendiği hesaptır. Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir (Yardımcıoğlu, 2013: 226).

335 Personele Borçlar: Firmanın personeline olan çeşitli borçlar bu hesapta izlenir. Tahakkuk eden personele borçlar bu hesabın alacağına, ödenmesi halinde borcuna kaydedilir (Sevilengül, 2014: 520).

336 Diğer Çeşitli Borçlar: Ticari olmayıp yukarıdaki hesaplardan hiçbirinin kapsamına girmeyen çeşitli borçların izlendiği hesaptır.

337 Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-) : Bilanço gününde, diğer borçlar gurubundaki senetli borçların değerlemesini sağlamak amacı ile borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlendiği hesaptır (Ünkaya ve Aslan, 2009:240-242).

Bilanço Düzenlemesinde Diğer Borçlar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Diğer borçlar hesap grubu ile ilgili yapılabilecek başlıca aktarma-arındırma işlemleri (Akgüç, 2008: 180),

- Tek sahipli firmalarda, adi ortaklıklarda ve şahıs şirketlerinde (komandit şirketlerde komanditer ortaklara olan borçlar hariç) işletme sahibinin veya ortaklarının işletmeden devamlılık gösteren alacakları, işletmenin gerçek bir borcu gibi düşünülmemeli ve ortaklara borçlar kalemindeki söz konusu tutarlar öz kaynaklara aktarılmalıdır.
- Sermaye şirketlerinde eğer şirket kapalı bir aile şirketi niteliğinde ise, ortakların devamlılık gösteren alacakları yani kısa vadeli ortaklara borçlar uzun vadeli ortaklara borçlar hesabına aktarılmalıdır.

Alınan Avanslar

Gerek satış sözleşmeleri dolayısıyla gerekse diğer nedenlerle, firma tarafından üçüncü kişilerden alınan avansların izlendiği hesaptır (Yardımcıoğlu, 2013: 229). Alınan avanslar bir para ödeme yükümlülüğünden daha çok bir mal veya hizmet ödeme yükümlülüğünü temsil eder. Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri (Sevilengül, 2014: 524),

340 Alınan Sipariş Avansları

349 Alınan Diğer Avanslar'dır.

Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hak Edişleri

Bu hesap grubu, yıllara yaygın taahhüt işleri yapan firmaların üstlendikleri işlerden, gerçekleştirdikleri kısım karşılığında aldıkları hak edişlerin izlendiği hesapları kapsar (Ünkaya ve Aslan, 2009: 243). Bu hesap grubunu oluşturan kalemler aşağıdaki gibidir (Sevilengül, 2014: 525)

350 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hak Edişleri

358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme

Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler

Firmanın sorumlu veya mükellef sıfatıyla, ödeyeceği vergi, harç, resim, kesinti, sigorta primi, sendika aidatları, icra taksitleri ve benzeri borçlarının izlendiği hesap grubudur (Ünkaya ve Aslan, 2009: 243-244). Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 529)

360 Ödenecek Vergi ve Fonlar

361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri

368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yük.

369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler

Borç ve Gider Karşılıkları

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinmeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen kısa vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubu olup, bu grupta yer alan karşılık hesapları aktif düzenleyici nitelikte değildir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 249). Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 541):

370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları

371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)

372 Kıdem Tazminatı Karşılığı

373 Maliyet Giderleri Karşılığı

379 Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları

Bilanço Düzenlemesinde Borç ve Gider Karşılıkları Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Borç ve Gider Karşılıkları hesap grubu ile ilgili yapılabilecek başlıca aktarma-arındırma işlemleri (Halk Bankası, 2007: 62-63),

- Firmalar genellikle ara dönem bilanço ve gelir tablolarında vergi karşılıklarına yer vermemektedirler. Böyle bir durumda firma için hesaplanan vergi Gelir Tablosunun K. 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılıkları (-) kalemine eklenmeli ve aynı tutar bilançonun Dönem Karı/Zararı Kaleminden çıkarılarak 370 Dönem Karı ve Diğer Yasal Yüküm. Karşılıkları kalemine aktarılmalıdır.
- Maliyet gider karşılıklarının, kesinleşen giderler tutarından fazla tahmin edilmiş olan fazlalıklar ilgili maliyet giderleri, aktif ve pasiften arındırılmalıdır. Firmadan ilgili hesabın aktif karşılığı ile ilgili bilgi alınamıyor ise, döner değerler kalemlerinden indirim yapılmalıdır.
- Cari yılda ödeme yapılmayacak kıdem tazminatları tutarları, kısa vadeli kıdem tazminatı karşılığı hesabından, Uzun Vadeli Borç ve Gider Karşılıkları hesap grubundaki Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına aktarılmalıdır.

Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları

Bu hesap grubu, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait gelirler ile faaliyet dönemine ait olup ödenmesi gelecek aylarda yapılacak olan giderlerden oluşur (Yıldırım ve Tek, 2004: 649). Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri (Sevilengül, 2014: 551),

380 Gelecek Aylara Ait Gelirler

381 Gider Tahakkukları'dır.

Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar bu hesap grubunda yer alır. Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri (Sevilengül, 2014: 556),

391 Hesaplanan KDV

392 Diğer KDV

393 Merkez ve Şubeler Cari Hesabı

397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları

399 Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar'dır.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Kredi kurumlarından, sermaye piyasasından ve firmanın ilişkide bulunduğu üçüncü kişilerden sağlanan ve vadesi bir yıldan fazla olan firma borçlarını kapsar (Yardımcıoğlu, 2013:256). Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Tekdüzen Hesap Planına göre kendi içinde aşağıdaki gibidir (Sevilengül, 2014: 561):

4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

40. MALİ BORÇLAR

42. TİCARİ BORÇLAR

43. DİĞER BORÇLAR

44. ALINAN AVANSLAR

47. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

48.GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

49. DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar grubu kalemlerin altındaki hesap gruplarının niteliği ve hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklar grubunun altındaki hesap grupları ile aynıdır. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarda yapılan aktarma/ arındırma işlemleri uzun vadeli yabancı kaynaklarla ilgili hesap grubu ile aynıdır. Uzun vadeli yabancı kaynak hesaplarındaki borçlardan vadesi bir yılın altına inenler kısa vadeli yabancı kaynaklar grubundaki hesaplara aktarılır.

Öz kaynaklar

Öz kaynaklar (Öz sermaye); firma sahip veya ortaklarının bilanço tarihinde firmaya yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren ödenmiş sermaye ile sermaye yedekleri, kar yedekleri, geçmiş yıllar karları ve geçmiş yıllar zararları ve dönem net karı veya zararını kapsar (Yardımcıoğlu, 2013:280). Öz kaynaklar Tekdüzen Hesap Planına göre kendi içinde şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 584):

5. ÖZ KAYNAKLAR

50. ÖDENMİŞ SERMAYE

52. SERMAYE YEDEKLERİ

54. KAR YEDEKLERİ

57 GEÇMİŞ YIL KÂRLARI

58. GEÇMİŞ YIL ZARARLARI

59. DÖNEM NET KARI(ZARARI)

Ödenmiş Sermaye

Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 587):

500 Sermaye

501 Ödenmemiş Sermaye (-)

500 Sermaye

Firmaya tahsis edilen veya firmaların ana sözleşmelerinde yer alan ve Ticaret Siciline tescil edilmiş bulunan sermaye tutarı bu hesapta yer alır. Kayıtlı sermaye sistemine alınan ortaklıklarda çıkarılmış sermaye gösterilir ve kayıtlı sermaye tavanı ayrıca dipnotlarda belirtilir. Taahhüt edilen sermaye tutarı bu hesaba alacak, ödenmemiş sermaye hesabına borç kaydedilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 268).

501 Ödenmemiş Sermaye (-)

Firmaya tahsis edilen veya ortaklarca yüklenilen sermayenin henüz ödenmemiş kısmıdır. Taahhüt edilen sermaye tutarı "500. Sermaye Hesabı" na alacak, bu hesaba borç kaydedilir. Ödenen tutarlar bu hesaba alacak, sermaye hesabına borç kaydedilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 269-270).

Sermaye Yedekleri

Hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları ve yeniden değerlendirme değer artışları gibi sermaye hareketleri dolayısıyla ortaya çıkan ve firmada bırakılan tutarların izlendiği hesap grubudur (Yardımcıoğlu, 2013: 284). Hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 591):

520 Hisse Senedi İhraç Primleri

521 Hisse Senedi İptal Kârları

522 Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları

523 İştirakler Yeniden Değerleme Artışları

529 Diğer Sermaye Yedekleri

Kar Yedekleri

Firma kârlarından, gelecekte ortaya çıkması muhtemel riskleri karşılamak veya oto finansman sağlamak amacıyla ayrılan bölümlere yedeklere ya da yedek akçe denir. Kanun, ana sözleşme hükümleri ya da ortaklıkların yetkili organları tarafından alınan kararlar uyarınca, dağıtılmamış ya da firmada alıkonulmuş kârlar bu hesap grubunda gösterilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 273). Kar Yedekleri hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 596):

540 Yasal Yedekler

541 Statü Yedekleri

542 Olağanüstü Yedekler

548 Diğer Kar Yedekleri

549 Özel Fonlar

Geçmiş Yıllar Kârları

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan ve firma sahibine veya ortaklarına dağıtılmamış bulunan kârlardan ilgili yedek hesaplarına alınmayan tutarların izlendiği hesaptır (Yıldırım ve Tek, 2004: 768).

Geçmiş Yıllar Zararları

Geçmiş faaliyet döneminde ortaya çıkan dönem net zararlarının takip edildiği hesaptır.

Dönem Net Karı(Zararı)

Bu hesap grubu firmanın nihai faaliyet sonucunu gösteren hesap kalemlerini şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 604):

590 Dönem Net Karı

591 Dönem Net Zararı (-)

Bilanço Düzenlemesinde Öz kaynaklar Hesap Grubu İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Öz kaynaklar hesap grubuna ilişkin yapılabilecek muhtemel aktarma-arındırma işlemlerinden büyük kısmı önceki bölümlerde öz kaynakları ilgilendiren bölümler verildiği için, bir daha verilmemiş olup, genel hatlarıyla aşağıdaki aktarma- arındırma işlemleri yapılabilir.

Şahıs şirketleriyle kapalı aile şirketlerinde ortakların koymuş olduğu sermaye, bazen örtülü bir şekilde Diğer Borçlar arasında ve/veya çıkarılmış finansman bonoları ya da tahviller içinde gösterilmektedir. Çıkarılmış finansman bonoları veya tahviller, kapalı bir şekilde de olsa ortaklara satılmışlarsa, analizde ortakların koymuş olduğu bu tür kaynaklar, örtülü sermaye olarak öz sermaye tutarına aktarılmalıdır (Akgüç, 2006: 93).

4.1.8. Gelir Tablosu Kalemlerinin İncelenmesi ve Analize Uygun Şekle Getirilmesi

Gelir tablosu, bir firmanın belirli bir hesap döneminde elde ettiği tüm gelirlerle, katlandığı maliyet ve giderleri sistemli bir şekilde gösteren ve firmanın faaliyeti sonucunu kar veya zarar olarak özetleyen tablodur (Çabuk ve Lazol, 2009: 36).

Gelir tablosu firmanın faaliyet dönemine ilişkin brüt satışları, satış-indirimleri satışların maliyeti, faaliyet giderleri, diğer faaliyetlerden gelir ve kârlar, diğer faaliyetlerden gider ve zararlar, finansman giderleri, olağandışı gelir ve kârlar ve olağandışı gider ve zararlardan oluşur (Eski, 2013: 74). Gelir Tablosu hesapları (Yardımcıoğlu, 2013: 112-113):

60. BRÜT SATIŞLAR
61. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)
62. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)
63. FAALİYET GİDERLERİ (-)
64. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR
65. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)
66. FİNANSMAN GİDERLERİ (-)
67. OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR
68. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)
69. DÖNEM NET KAR VEYA ZARARI

Tablo 4. 2: Gelir Tablosu

GELİR TABLOSU	30.06.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%	
Brüt Satışlar							
Yurtiçi Satışlar							
Yurtdışı Satışlar							
Diğer Gelirler							
Satışlardan İndirimler							
Net Satışlar							
Satışların Maliyeti							
Brüt Kar							
Faaliyet Giderleri							
Finansman Giderleri							
Faaliyet Karı							
Kambiyo Karı							
Kambiyo Zararı							
Diğer Gelirler							
Diğer Giderler							
Vergi, Temettü Öncesi Kar							
Öd. Vergi ve Diğer Yükümlülük							
Dağıtılacak Karlar							
Net Kar / Zarar							
Dönem Amortisman Tutarı							

Kaynak: (Yardımcıoğlu, 2013: 99)

Brüt Satışlar Hesap Grubu

Firmanın esas faaliyetleri çerçevesinde satılan mal ya da hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerleri içerir. Satılan mal ve hizmetlerle ilgili sübvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları, vergi iadeleri brüt satışlar içinde gösterilir. Brüt Satışlara Katma Değer Vergisi dahil edilmez. Satış gerçekleştiği zaman bu hesap grubuna alacak kaydedilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 279). Brüt Satışlar hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri (Yardımcıoğlu, 2013: 112):

600 Yurtiçi Hesaplar: Firmaların yurt içindeki kişi ve firmalara satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da alınacak olan toplam değerlerin izlendiği hesaptır.

601 Yurtdışı Satışlar: Firmaların yurt dışına satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da alınacak olan toplam değerlerin izlendiği hesaptır.

602 Diğer Gelirler: Firmanın korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan işletmenin faaliyet hâsılatındaki düşüklüğü veya faaliyet zararını gidermek için, sermaye katkısı niteliğinde olmayan, mali yardımlar (sübvansiyonlar), devletin bazı malları vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (vergi iadeleri) ve satış

tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme primi vb. hâsılat kalemlerinin izlendiği hesaptır (Ünkaya ve Aslan, 2009: 281).

Satış İndirimleri (-) Hesap Grubu

Net satışa ulaşabilmek için brüt satışlardan indirilmesi gereken değerleri kapsar. Satış İndirimleri hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri (Yardımcıoğlu, 2013: 292-293):

610 Satıştan İadeler (-): Firmanın satışlardan geri alınan satış bedellerinin izlendiği hesaptır.

611 Satış İskontoları (-): Satışla ilgili faturanın düzenlenip satışın gerçekleşmesi sonrasında alıcının mal bedelini vadesinden önce ödemesi dolayısıyla alıcıya belirli oranlarda yapılan kasa iskontosu ve alıcının belli tutarlar üzerinden alışlarda bulunarak satıcının mal sürümüne katkıda bulunmasından dolayı yapılan miktar iskontolarının izlendiği hesaptır (Sevilengül, 2014: 684).

612 Diğer İndirimler (-): Satıcı tarafından, alıcı hesabına, malın sevki sırasında ödenen giderleri ifade eden ve satılan mallara ait olan sevk giderleri, satılan malların hatalı ve noksan olması ya da taşıma sırasında hasara uğramış olması nedeniyle yapılması zorunlu indirimler ile satış vergileri, fonlar (KDV hariç) ve benzerleri bu kalemde gösterilir (Yardımcıoğlu, 2013: 293).

Satışların Maliyeti (-) Hesap Grubu

Firmanın dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul, yarı mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini kapsar. Firmanın dönem içindeki sattığı ticari mal veya mamulün maliyetinin kaydedileceği hesapların satış hesaplarına paralel bir şekilde bölümlenmesi gerekir (Yardımcıoğlu, 2013:294). Satışların Maliyeti hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 686):

620 Satılan Mamuller Maliyeti (-)

621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)

622 Satılan Hizmet Maliyeti (-)

623 Diğer Satışların Maliyeti (-)

Faaliyet Giderleri (-) Hesap Grubu

Firmanın esas faaliyeti ile ilgili bulunan ve üretim maliyetlerine eklenmeyen araştırma ve geliştirme giderleri; pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderlerinden oluşan hesap grubudur. 7.inci grupta izlenen esas faaliyet dönem giderleri, yansıtma hesapları alacağı ile dönem sonlarında bu grupta yer alan hesaplara devredilir (Ünkaya ve Aslan, 2009: 290).

Faaliyet Giderleri (-) hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri (Sevilengül, 2014: 689):

630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)

631 Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)

632 Genel Yönetim Giderleri (-)

Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar Hesap Grubu

Firmanın esas faaliyeti dışında iştiraklerden ve bağlı ortaklıklardan elde edilen temettü geliri ile faiz ve diğer temettü gelirleri, temerrüt faizleri, kambiyo kârları, kira gelirleri, menkul kıymet satış kârları vb. diğer faaliyetlerden elde edilen olağan gelir ve kârlardan oluşan hesap grubudur (Yardımcıoğlu, 2013:296). Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri (Sevilengül, 2014: 692):

640 İştiraklerden Temettü Gelirleri

641 Bağı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri

642 Faiz Gelirleri

643 Komisyon Gelirleri

644 Konusu Kalmayan Karşılıklar

645 Menkul Kıymet Satış Kârları

646 Kambiyo Kârları

647 Reeskont Faiz Gelirleri

648 Enflasyon Düzeltme Kârları

649 Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Kârlar

Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-) Hesap Grubu

Firmanın esas faaliyetleri dışında kalmakla birlikte firma için olağan sayılan (komisyon gideri, menkul kıymet satış zararı gibi) gider ve zararlar bu başlık altında toplanır (Sevilengül, 2014:694). Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-) hesap grubunu oluşturan kalemler aşağıdaki gibidir (Yardımcıoğlu, 2013:113):

653 Komisyon Giderleri (-)

654 Karşılık Giderleri (-)

655 Menkul Kıymet Satış Zararları (-)

656 Kambiyo Zararları (-)

657 Reeskont Faiz Giderleri (-)

658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları (-)

659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)

Finansman Giderleri (-) Hesap Grubu

Firmanın borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların (duran varlık, stok) maliyetine eklenmemiş bulunan faiz, kur farkları, kredi komisyonları vb. diğer giderler bu hesapta izlenir. Faizlerin tahakkuku için nakden veya hesaben ödenmiş olması şart olmayıp, faiz yükünün doğruya yakın olarak belirlenmesi söz konusu olduğunda tahakkuk ettirilir. Faizin tahakkukunda yabancı kaynağın o dönemdeki kullanma süresi esas alınır (Sevilengül, 2014: 695). Tekdüzen Hesap Planında finansman giderleri aşağıdaki hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Yardımcıoğlu, 2013:113):

660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri

661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri

Olağandışı Gelir ve Kârlar Hesap Grubu

Firmanın olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle olağanüstü nitelik taşıyan duran varlıkların satışlarından elde edilen kârlar ile olağan dışı olay ve gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan gelir ve kârların yer aldığı hesap grubudur (Ünkaya ve Aslan, 2009: 303).

Bu hesap grubunu oluşturan kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 696):

671 Önceki Dönem Gelir ve Kârları

679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar

Olağandışı Gider ve Zararlar (-) Hesap Grubu

Firmanın olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle sık sık ve düzenli olarak ortaya çıkması beklenmeyen işlem ve olaylardan kaynaklanan gider ve zararların izlendiği hesap grubudur (Yıldırım ve Tek, 2004: 850). Bu hesap grubunu oluşturan hesap kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Sevilengül, 2014: 698):

680 Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)

681 Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)

689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar

Dönem Net Karı ve Zararı Hesap Grubu

Bu hesap grubunu oluşturan kalemleri şu şekilde sıralanabilir (Yardımcıoğlu, 2013:113):

690 Dönem Karı veya Zararı

691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)

692 Dönem Net Karı veya Zararı

697 Yıllara Yaygın Enflasyon Düzeltme Hesabı

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı

Bilanço Düzenlemesinde Gelir Tablosu Kalemleri İçerisinde Yapılabilecek Muhtemel Aktarma-Arındırma İşlemleri

Firma ortak ve yöneticilerinin vergi yükümlülüklerini azaltmak, cari vergi yükünü gelecek yıllara aktarmak, ortaklara daha düşük oranda kar dağıtmak, düşük kârlar açıklama, bazen de karı yüksek gösterip toplumda başarılı görünmek, bankalardan kredi sağlanmasını kolaylaştırmak, amacıyla gelir tablosunda yer alan kalemleri amaçları doğrultusunda aşağıdaki şekilde makyajlayabilirler (Akgüç, 2006: 132-134).

- Satışların Hesap Dönemleri itibariyle Kaydırılması: Firmalar sonraki hesap dönemine ilişkin satışlarını cari hesap sonunda fatura ederek ya da cari hesap dönemine ilişkin satışlarını sonraki hesap döneminin başına fatura ederek dönemler itibariyle satış ve kar kaydırması yapabilmektedirler.
- Satıştan İadelerin Mal Alımı Şeklinde Gösterilmesi: Firmalar satışlardan iadeleri, alış faturası ile mal alımı şeklinde göstererek, karı yükseltebilirler.
- Finansman Giderlerinden Stoklara ve Satışların Maliyetine Pay Verilmesi: Firmalar, finansman giderlerinden stoklara pay vererek finansman giderlerinin bir bölümü aktifleştirmekte, bir bölümünü de satışların maliyetine dahil etmektedir. Bu yöntemde finansman giderleri gelir tablosunda kullanılan yabancı kaynaklara göre olması gerektiğinden daha düşük tutarlarda yer almakta olup, dolayısıyla firmalar olağan kârlarını ve dönem karını yüksek gösterebilmektedirler.
- İşletme Dönemindeki Finansman Giderlerinin Maddi Duran Varlık Maliyetine Eklenmesi: Maddi duran varlık yatırımlarıyla ilgili olarak kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin finansman ve kur farkı giderlerinin yatırım döneminde duran varlık maliyetine eklenmesi gerekirken, işletme döneminde ilgili finansman giderlerinin gelir tablosunda yer alması muhasebe kurallarına uygundur. Vergisel açıdan Maliye Bakanlığı'nın bu konuda tanıdığı seçme hakkından yararlanan firmalar, işletme dönemine ilişkin finansman giderlerini aktifleştirme yoluyla dönemin finansman giderlerini düşük, dolayısıyla kârlarını yüksek gösterebilmektedirler.
- Genel Yönetim Giderlerinden Üretilen Malın Maliyetine Pay Verilmesi: VUK'nu üretici firmalara genel üretim giderlerinden üretilen malın maliyetine pay verme konusunda seçimlik hak tanımıştır. Dönemsel giderlerin bir bölümünün stok olarak aktifleştirilmesi, giderlerin gelir tablosuna düşük yansması nedeniyle dönem karının yüksek hesaplanmasına neden olabilmektedir.
- Ayrılan Amortisman: Firmalar amortisman ayırmayarak veya düşük oranlarda amortisman ayırarak kârlarını yüksek gösterebilirler.

- Ayrılan Karşılıklar: Firmalar şüpheli alacakları, değeri düşen menkul değerleri, iştirakleri ve kıdem tazminatları için karşılık ayırmayarak ya da düşük oranda karşılık ayırarak kârlarını yüksek gösterebilirler.
- Reeskont Gelirleri: Alacak senetlerinin değerlendirilmesinde tasarruf değeri yerine kayıtlı değer uygulaması karı yükseltir. Gelir reeskontları tutarı yüksek olması durumunda, analistçe irdelenmelidir.
- Örtülü Kar Dağıtımı: Özellikle grup şirketleri, düşük veya yüksek bedelle aralarında alım-satım yaparak, kiralarak, finansman giderlerini kaydırarak fiktif işlemler yapabilmekte bu yöntemle grup şirketlerinin kârlarını ayarlayabilmektedirler.
- Gelir Tablosunda Yer Almaması Gereken Kalemlerin Kar Olarak Gösterilmesi: Gelir tablosunda kar olarak yer almaması gereken değer artış fonlarının, faaliyet dışı kârlar arasına dahil edilmesi, hisse senedi emisyon primlerinin kar olarak gösterilmesi, gerçekleştirilmemiş değer artışlarının kar olarak kaydı gibi işlemlerle firmalar bilanço kârlarını yüksek gösterebilmektedirler.

4.1.9. Mali Tablolar Analizi ve Kullanılan Teknikler

Mali tablolarda aktarma/arındırma işlemleri sonrası nihai hale gelen mali tablolar gerek firma yöneticileri gerek yatırımcılar, gerekse kredi veren kurumlar açısından çeşitli yöntemlerle analiz edilerek değerlemeye tabi tutulmakta ve analizi yapan ve yaptıranların amaçları doğrultusunda elde edilen bilgiler değerlendirilmektedir. Elde edilen bilgilerle firmaların geçmişteki başarısı hakkında bilgi sahibi olunabileceği gibi geleceği hakkında da fikir sahibi olunabilir.

Mali tabloların analizinde çeşitli analizler, ölçüler, oranlar, karşılaştırmalar, firmanın mali durumunun, karlılığının ve verimliliğinin değerlendirilmesinde katkı sağlamaktadır. Çoğunlukla, mali tablolar analizinde kullanılan teknikler dört grupta toplanır (Akgüç, 2008: 368):

- Karşılaştırmalı Tablolar Analizi
- Yüzde Yöntemi İle Analiz (Dikey Analiz)
- Eğilim(Trend) Yüzdeleri İle Analiz Yöntemi

- Oran Analizi

4.1.9.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

Karşılaştırmalı mali tablolar analiz yöntemi, bir firmanın birbirini izleyen en az iki veya daha fazla faaliyet dönemine ilişkin mali tablolarının, karşılaştırmalı olarak düzenlenmesi ve bu tablolardaki kalemlerin zaman içinde göstermiş olduğu gelişme ve değişimlerin tespit edilip, incelenmesidir. Karşılaştırmalı mali tablolar analiz yöntemi, mali tablolarda yer alan kalemlerin geçmişteki aynı dönemdeki mali tablo kalemlerine bölünmesi ile elde edilen oranlar yardımı ile yapılmaktadır.

Mali tablolarda yer alan rakamların karşılaştırılabilmesi için faaliyet dönemlerinin eş değer olması yanı sıra, tablolardaki bilgilerin aynı muhasebe kavram ve ilkelerine göre hazırlanmış olması gerekir. Bu çerçevede hazırlanan mali tabloların analizi ve karşılaştırılması sonucu alınacak kararların isabet derecesi de artar (Çabuk ve Lazol, 2009: 163).

Karşılaştırmalı analizin en büyük üstünlüğü, incelenen firmanın gelişme yönü hakkında görüş verecek bilgileri sağlamasıdır. Mali tablolarda yer alan kalemlerdeki değişimlerin incelenmesi firmanın ve onun mali karakteristiklerinin hangi yönde gelişmekte olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca firmanın gelecekteki gelişmesi hakkında tahminlerde bulunmak yönünden de yararlıdır. Koşullarda çok büyük değişiklik olmadığı sürece firmanın geçmişteki eğilime uygun düşen bir gelişme göstereceği beklenebilir (Akgüç, 2008: 369).

4.1.9.2. Yüzde Yöntemi İle Analiz (Dikey Analiz)

Dikey yüzde yöntemi analiz edilecek tablolardaki tutarlardan birini 100 kabul edilmesiyle, öteki tutarların, bu bütün içindeki paylarının bulunması yöntemine denir. Bilançonun dikey yüzde metoduyla analizinde aktif ve pasif toplamı 100 kabul edilir. Bu şekilde aktif ve pasifi oluşturan her hesabın aktif ve pasif toplamı içindeki payı yüzde olarak bulunmuş olur. Gelir tablosunun yüzde metoduyla analizinde ise, net satış hâsılatı tutarı 100 kabul edilerek, gelir tablosunu oluşturan hesapların, satış hâsılatı içindeki payı yüzde olarak hesaplanmış olur (Durmuş ve Arat, 200: 163-164).

Dikey yüzde metodu ile bir döneme ait mali tablolar analiz edilebileceği gibi birçok dönemin mali tabloları da analiz edilebilir.

4.1.9.3. Eğilim(Trend) Yüzdeleri Analiz Yöntemi

Eğilim(Trend) Yüzdeleri analizi ile firma hesaplarındaki değişimler yıllar itibari ile görülebildiğinden dinamik bir analizdir. Bu analize eğilim yüzdeleri analizi veya trende analizi denir (Eski, 2013: 86).

Bu yöntem ile firmanın mali tablolarında bulunan her bir kalemin baz alınan yıla göre yüzde olarak gelişme trendi bulunur. Baz alınan yıla göre hesaplanan yüzdelere belli tarih veya dönemler arasındaki mali durumu ve faaliyet sonuçlarında oluşan değişimleri net olarak gösterir ve karşılaştırmalı mali tablolara ait verilerin analizine olanak sağlar. Trend analizi; firmanın zaman içerisinde gösterdiği eğilim hakkında bilgi vermesinin yanı sıra, sektörle karşılaştırmada da kullanılmaktadır.

4.1.9.4. Oran Analizi

Oran analizi, mali tablolarda yer alan iki kalem arasındaki ilişkinin basit aritmetik ifadesi olarak tanımlanabilir. Mali tablolarda yer alan çeşitli kalemler arasında çok sayıda oran hesaplamak, tüm kalemleri birbirleriyle karşılaştırmak, anlamlı olmamakla beraber, olanaklıdır. Analizde önemli olan, çok sayıda oran hesaplayarak, bir rakam yığını veya geniş bir oranlar kümesi oluşturmak değil, sınırlı sayıda fakat firmanın borç ödeme yeteneği, mali bünyesi (finansal yapısı), karlılığı, iktisadi değerlerini etkin biçimde kullanıp kullanmadığına ilişkin sorulara ışık tutacak oranları hesaplamaktır (Akgüç, 2014: 267).

Oran analizi aşağıdaki şekilde gruplara ayrılır (Öztürk, 2015: 80):

- Likidite Oranları
- Mali Yapı Oranları
- Varlık Kullanım Oranları
- Karlılık Oranları
- Büyüme Oranları

Likidite Oranları

Firmanın kısa vadeli borç ödeme gücünü ölçmek, net işletme sermayesinin yeterliliğini ölçmek için kullanılmaktadır.

Dönen varlıklarla kısa vadeli yabancı kaynaklar arasında çeşitli ilişkiler kurulur. Kullanılan oranlardan bazıları aşağıdaki gibi (Çabuk ve Lazol, 2009: 207-208):

- Cari Oran
- Likidite Oranı(asit test oranı)
- Nakit Oranı

Cari Oran: Firmanın kısa vadeli borçlarını ödeme gücünü gösterir. Genel kural olarak cari oranın 2 olması yeterli kabul edilmektedir; ancak bazı durumlarda bunun çok üstünde bir oran yetersiz yorumlandığı halde, bazı koşullarda 2 seviyelerinin altında bir oran yeterli olabilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde likidite çok yüksek olmadığı için, bu ülkelerde sınai ve ticari işletmelerde cari oranın 1,5 veya %150 olmasının yeterli olabileceği söylenmektedir (Akgüç, 2008: 408).

Cari Oran = (Dönen Varlıklar) / (Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar) (Gürsoy, 2007:100).

Likidite Oranı: Bir firmanın kısa vadeli borçlarını karşılayabilme yeteneğinin ölçülmesinde kullanılır (Aydın, Başar ve Coşkun, 2014: 92). Cari oranı tamamlayan ve dönen varlıklardan stoklar düştüğünden daha net bir orandır. Sektörden sektöre farklı olmakla birlikte, bu oranın 1 olması genellikle yeterli olarak kabul edilir.

Likidite Oranı = (Dönen Varlıklar- Stoklar) / (Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar)

Nakit Oranı: Bu oran para ve para benzeri dönen varlık kalemlerinin kısa vadeli yabancı kaynaklara bölünmesi suretiyle hesaplanıp, firmanın elindeki mevcut hazır değerlerle kısa vadeli yabancı kaynakların ne ölçüde karşılandığını gösterir. Nakit oran sektörden sektöre farklı olmakla birlikte 0,20 olması genellikle yeterli kabul edilir (Çabuk ve Lazol, 2009:210).

Nakit Oranı = (Hazır Değerler + Menkul Kıymetler) / (Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar)

Mali Yapı Oranları

Kaldıraç oranları olarak da adlandırılan bu grupta, firmanın mali yapısının ve uzun vadeli borç ödeme gücünün göstergesi olan oranlar yer alır. Bu oranlar varlıkların ne kadarlık kısmının kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklarla ne kadarlık kısmının ise öz kaynak ile finanse edildiğini, öz kaynaklarla yabancı kaynaklar arasında uygun bir dengenin bulunup bulunmadığı tespitinde kullanılır. Mali yapıya ilişkin oranlar firmanın faaliyetlerini zararlar kapatması, varlıklarının değerinin düşmesi ve beklediği nakit hareketlerinin gerçekleşmemesi durumunda firmanın yabancı kaynaklarını zamanında ödeyip, ödemeyeceği konusunda önemli bilgiler sağlar (Çabuk ve Lazol, 2009: 211-212).

Mali yapıya ilişkin genelde kullanılan oranları şu şekilde özetlenebilir (Akgüç, 2008: 420-429):

Kaldıraç Oranı = Toplam Yabancı Kaynaklar / Kaynak Toplamı

Firma varlıklarının ne kadarı yabancı kaynaklarla finanse edildiğini gösteren orandır. Oranın yüksek olması firmanın riskli bir şekilde finanse edildiğini, firmanın faiz ve borçlarını ödememe riskinin olması nedeniyle mali yönden zor duruma düşme olasılığının yüksek olduğunu gösterir.

Bu oranın %50 seviyelerinde olması normal karşılanırken, ülkemiz gibi gelişmekte olan ekonomilerde sermaye kıtlığı ve borçlanmanın avantajlı olmasının rolünden dolayı % 70'lere kadar çıktığı görülmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009: 212).

Öz Kaynak Oranı = Öz kaynaklar / Kaynak Toplamı

Bu oran varlıkların yüzde kaçının ortaklar veya firma sahibi tarafından finanse edildiğini gösterir. Oranın yüksek çıkması firmanın uzun vadeli yabancı kaynakları ile bunların anapara ve faizlerini ödemede güçlüklerle karşılaşma olasılığının düşük olduğunu gösterir.

Toplam Yabancı Kaynaklar / Öz Kaynaklar

Bu oran firmanın borçlanma yoluyla sağladığı yabancı kaynaklarla öz kaynakları arasındaki ilişkiyi gösterir. Gelişmiş Batı ülkelerinin ölçülerine göre, bu oran en fazla 1 olmalıdır. Bu oranın 1'den büyük olması firmaya kredi verenlerin firma ortak ve sahiplerine kıyasla o firmaya daha fazla yatırımda bulunmuş olduklarını gösterir.

Ülkemizde bu oran genellikle %100'ün üzerinde gerçekleşirken oranın % 150-% 200 arasında olması ülkemiz koşullarına göre yeterli olarak yorumlanabilir (Akgüç, 2008: 422-423).

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar / Öz Kaynaklar

Bu oran kısa vadeli yabancı kaynakların öz kaynak tutarına oranının gösterir (Öztürk, 2015: 94).

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar / Pasif(Aktif) Toplamı

Varlıkların ne kadarlık kısmının kısa vadeli yabancı kaynaklarla finanse edildiğini gösterir.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar / Pasif(Aktif) Toplamı

Varlıkların ne kadarlık kısmının uzun vadeli yabancı kaynaklarla finanse edildiğini gösterir.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar / (U.V. Yabancı Kaynaklar + Öz kaynaklar)

Maddi Duran Varlıklar (Net) / Maddi Öz sermaye (Maddi Öz kaynak) Oranı

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar / Toplam Yabancı Kaynaklar Oranı

Mali Borçlar / Yabancı Kaynaklar Oranı

Mali Borçlar / Pasif(Aktif) Toplamı Oranı

Mali Borçlar / Öz kaynaklar Oranı.

Faaliyet Oranları

Faaliyet oranları adıyla da anılan bu oranlar firmanın sahip olduğu ve faaliyetlerini gerçekleştirmede kullandığı iktisadi kıymetlerin ne ölçüde etkin kullanıldığını tespit etmede kullanılır (Çabuk ve Lazol, 2009: 220).

Varlık ve kaynakların ne kadar etkin ve ekonomik kullanıldığı aşağıdaki oranlar aracılığı ile ölçülebilir (Sarıaslan ve Erol, 2008: 193-195):

- Stok Devir Hızı = Satılan Malın Maliyeti / Ortalama Stok
- Stok Devir Süresi = 365 / Stok Devir Hızı
- Alacak Devir Hızı = Net Satışlar / Ortalama Ticari Alacaklar

- Alacak Tahsil Süresi = 365/ Alacak Devir Hızı
- Borç Devir Hızı = Satılan Malın Maliyeti / Ortalama Ticari Borçlar
- Borç Ödeme Süresi = 365/ Borç Devir Hızı
- Etkinlik Oranı = $1 / [(1 / \text{Alacak Devir Hızı}) + (1 / \text{Stok Devir Hızı})]$
- Etkinlik Süresi = 365 / Etkinlik Oranı
- İşletme Sermayesi Devir Hızı = Net Satışlar / Ortalama Dönen Varlıklar
- Varlık (Aktif) Devir Hızı = Net Satışlar / Ortalama Varlık(Aktif) Toplamı

Kârlılık Oranları

Bir firmanın gelir tablosu, faaliyet sonuçlarını rakamsal olarak vermektedir. Bu faaliyet sonuçları; brüt satış karı, faaliyet karı, olağan kar, dönem karı ve dönem net karı şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bir dönemin satışlarının bütün bu kârları sağlayacak büyüklükte olması arzu edilen bir durumdur. Kârlılık birçok karar ve politikalar sonucunda oluşan net sonuç olup, kârlılık oranları firmanın ne ölçüde etkin yönetildiği konusunda nihai bilgileri sağlar. Kârlılıkla ilgili oranlar öz kaynaklar üzerinden kârlılık oranları, satışlar üzerinden kârlılık oranları ve varlıklar üzerinden kârlılık oranları altında toplanabilir (Çabuk ve Lazol, 2009: 227).

Öz kaynaklar Üzerinden Kârlılık Oranları (Sarıaslan ve Erol, 2008: 199-205):

Öz Kaynak Kârlılık Oranı = Dönem Kârı / Öz Kaynaklar

Öz Kaynak Net Kârlılık Oranı = Dönem Net Kârı / Öz Kaynaklar

Satışlar Üzerinden Kârlılık Oranları

Brüt Satış Karı Oranı = Brüt Satış Karı / Net Satışlar

Faaliyet Karı Oranı = Faaliyet Karı / Net Satışlar

Olağan Kar Oranı = Olağan Kar/ Net Satışlar

Dönem Karı Oranı = Dönem Karı / Net Satışlar

Dönem Net Karı Oranı = Dönem Net Kar ı / Net Satışlar

Varlıklar Üzerinden Kârlılık Oranları

Aktif Karılık Oranı = Dönem Karı / Aktif Toplamı

Diğer Kârlılık Oranları

Satışların Maliyeti Oranı = Satışların Maliyeti / Net Satışlar

Finansman Giderleri Karşılama Oranı = (Finansman Giderleri + Dönem Karı) / Finansman Giderleri

Borç Ödeme Gücü Oranı = (Finansman Giderleri + Dönem Karı + Amortisman) / (Finansman Giderleri + Anapara Taksitleri)

Banka ve finans kurumları orta ve uzun vadeli kredilendirme işlemlerinde ağırlıklı olarak bu oranı kullanırlar (Öztürk, 2015: 101). Firmanın net karı, amortismanları, mevcut kredileri ve kullanacağı kredilerin taksit ödemeleri dikkate alınarak hesaplanır. Bu oranın bire eşit veya birden büyük olması istenir, bu oranın birden büyük çıkması banka ve finans kurumları tarafından oldukça olumlu karşılanır. Banka ve finans kurumları firmanın kullanacağı krediyi, yaratacağı katma değeri ve oluşacak giderleri dikkate alarak proforma mali tablolar oluşturarak borç ödeme gücü oranını yıllara göre yaymaya çalışırlar. Oluşturulan proforma mali tablolara göre borç ödeme gücü oranının her yıl bire eşit veya birden fazla olması kredilendirme sürecin en önemli etkenlerden biridir.

Borç ödeme gücü oranı firmanın önümüzdeki yıllara ilişkin hazırlanan proforma gelir tablosu sonucunda, elde edeceği kar ile anaparanın kaç defa ödenebileceğini gösteren orandır. Firmanın kar elde etmesi amacıyla finansman giderlerine katlanması nedeniyle oranın hesaplanmasına finansman giderlerinin etkisi arındırılmıştır.

Büyüme Oranları

Firma büyümesinin ölçülmesine ilişkin başlıca oranları şu şekilde sıralanabilir (Akgüç, 2008: 472-474):

Satışlardaki Artış Oranı = $[(\text{Cari Dönem Net Satış Tutarı} - \text{Bir Önceki Dönem Net Satış Tutarı}) / \text{Bir Önceki Dönem Satış Tutarı}] \times 100$

Satışlardaki Reel Artış Oranı = $[(1 + \text{Bir Önceki Döneme Göre Cari Fiyatlarla Satışlardaki Artış Oranı}) / (1 + \text{Bir Önceki Döneme Göre Fiyatlardaki Artış Oranı})] - 1$

Vergi Öncesi Kar (VÖK) Artış Oranı = $[(\text{Cari Dönemde VÖK} - \text{Bir Önceki Dönemde VÖK}) / \text{Bir Önceki Dönemde VÖK}] \times 100$

$$\text{Kardaki Reel Artış Oranı} = [(1 + \% \text{ Kâr Artışı}) / (1 + \% \text{ Fiyat Artışı})] - 1$$

$$\text{Öz sermaye Artışı (\%)} = [(\text{Cari Dönemdeki Öz sermaye Tutarı} - \text{Bir Önceki Dönemde Öz sermaye Tutarı}) / \text{Bir Önceki Dönemde Öz sermaye Tutarı}] \times 100$$

$$\text{Varlık (Aktif) Artışı} = [(\text{Cari Dönemdeki Varlık Tutarı} - \text{Bir Önceki Dönemde Varlık Tutarı}) / \text{Bir Önceki Dönemde Varlık Tutarı}] \times 100$$

4.1.10. Nakit Akım Tablosu

Nakit (para) akım-akış tablosu, bir hesap döneminde oluşan para akımını, daha açık bir deyişle firmanın para giriş ve çıkışlarını kaynakları ve kullanım yerleri ile birlikte gösteren tablodur. Nakit akım tablosu, firmanın belli bir hesap döneminde nakit mevcudunda artış ya da azalış nedenleriyle de ortaya koyarak diğer mali tabloları tamamlar (Akgüç, 2014: 231).

Nakit akım tablosuyla, her yıl için yaratılan nakit, birikimli nakit, borç ödeme gücü, ortalama borç ödeme gücü gibi proje için önemli kriterler hesaplanabilmektedir. Proje ve yatırım kredilerinin değerlendirmenin olmazsa olmaz tablolarından biridir. Banka ve finans kurumları proje ve yatırım kredilerini değerlendirirken bu tabloya bakarak karar vermektedir. Bu tablo sayesinde hangi yılda nakit açığı oluşmakta, dolayısıyla hangi yılda ne kadar öz kaynak katkısı gerekmekte önceden hesaplanabilmektedir.

4.1.11. Proforma (Tahmini) Gelir Tablosu

Proforma gelir tablosu, firmanın gelecek hesap dönemlerinde elde edeceği gelirlerle yapacağı giderleri tasnifli ve ayrıntılı bir şekilde gösteren ve olası (muhtemel) faaliyet sonuçlarını, hesap dönemleri itibariyle özetleyen tablodur (Akgüç, 2014: 326).

Firmanın yapacağı yatırımlarla ilgili yaptığı fizibilite çalışması ile gelecekte oluşacak gelir ve giderlerin hesaplaması proforma gelir tablosunun oluşturulmasına katkı sağlar. Firmanın bankaya bildirdiği fizibilite çalışması veya firmanın beyanına ilave olarak mevcut piyasa faiz oranları ve ödeme planına göre firma için oluşturulan

proforma gelir tablosuna finansman giderlerini de ekleyerek firmanın borç ödeme gücü oranı hesaplanır.

Kredi talebinde bulunan firmanın geçmiş hesap dönemlerine ait gelir tablosunun incelenmesi, firmanın kredilendirilmeden önceki mali durumunu ortaya koymaktadır. Analizin tamamlayıcı diğer bölümü kredi kullanım sonrasında gelir tablosunun nasıl bir şekil alacağıdır. Banka ve finans kurumları kullanılacak kredinin gelir tablosuna etkisini tahmin ederek kredi değerlendirmesinde bulunurlar. Banka ve finans kurumları proforma gelir tablosu üzerinde önemle durmaktadırlar; çünkü firmanın elde edeceği gelirlerle kullanılan kredi geri ödenmektedir.

Proforma gelir tablosunda, dikkate alınan kesinleşmiş son mali yılı izleyen dönemden itibaren başlayarak düzenlenmelidir. Örneğin; 2015 mali yılı verileri ile düzenlenen proforma gelir tablosu çalışması, kredi vadesini kapsayacak şekilde 2016 yılından itibaren başlatılacaktır. 2016 yılının proforma hesaplaması yapılırken, kredi değerlendirme tarihi itibarıyla, 2016 yılı içerisinde gerçekleşen satışlar ile gelir tablosu kapsamına giren gelir ve giderlerin tümü dikkate alınarak dönemsellik ilkesine (1 yıl) uygun şekilde tüm yılı kapsayacak bir tahminde bulunulmalıdır.

Proforma Gelir Tablosu Düzenlenmenin Sağladığı Yararlar

Kredi talep eden firmanın beyanına göre hazırlanacak olan proforma gelir tablosu kredilendirme faaliyetlerinde banka ve finans kurumlarına sağlayacakları yararları aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz.

- Proforma gelir tablosu, kredi talebinde bulunan firmanın gelecek yıllarda elde edeceği geliri ve kullanılan kredinin firmanın geliri üzerinde yaratacağı etkiler ön görülebilir.
- Proforma gelir tablosu firmanın krediyi ödemede güçlük çekmeden ne kadar borçlanabileceği, gelecek dönemlerde borç ödeme gücünde oldukça yararlı olabilir.
- Bu tablo, kredi talebinde bulunan firmanın gelecek hesap dönemlerindeki finansman gereksinimi belirler.
- Proforma gelir tablosu genellikle orta ve uzun vadeli kredilerde uygulanmaktadır. Sağlıklı bir şekilde hazırlanmış proforma gelir tablosuna

göre geleceği iyi görünen firmalar banka ve finans kurumlarına oldukça güven verir.

- Proforma gelir tablosu, banka ve finans kurumları açısından kredilerin değerlendirmesinde kriter ve ölçüm yöntemi olarak değerlendirilir.

Proforma Gelir Tablosunun Düzenlenmesi

Proforma Gelir Tablosu kalemlerinin düzenlenmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmıştır.

Net Satışlar

Net Satışların hesaplanmasında (Halk Bankası, 2016: 36);

- Firmanın son 3 yıllık satış verileri ve satışlardaki eğilim,
- Firmanın geçmiş 3 yıldaki üretim miktarları ve birim satış fiyatları,
- Firmanın ileriye dönük olarak yapmış olduğu satış ve büyüme planları (bütçe),
- Öngörülen işletme-yatırım kredisinin satışlara yapabileceği olumlu katkı,
- Kurulu kapasite ve kapasite kullanım oranlarında kısa sürede meydana gelebilecek artışlar,
- Sektörel gelişmeler ve büyüme potansiyeli,
- Kur hareketleri,

gibi hususlardan yararlanılmalıdır. Bu hususlar firmalar arasında farklılıklar göstereceğinden ileriye dönük satış öngörüsünde firmaya özel, diğer gerekçeli ve makul açıklamalardan da yararlanılmalıdır.

Firmanın geçmiş 3 yılın satış performansı ve oransal değişimler, ileriye dönük satış tahmin rakamının öngörülmesinde yol gösterecek en önemli veri olarak değerlendirilir. İmalatçı firmaların geçmiş 3 yıldaki üretim miktarı ve ilgili yıllardaki birim satış fiyatlarına ulaşılabilmesi halinde firmanın cirosunun test edilmesi olanağı doğar.

Yatırıma girişen firmaların genellikle ilk faaliyet yılında %50, ikinci yılda %66 kapasite ile çalışması ve nihayet üçüncü yılda %90 kapasiteye ulaşması başarılı bir

sonuç sayılabilir. Proforma gelir tablolarına ilk yıllar için daha yüksek kapasite kullanım oranları öngörüsünü, gerçekçi tahminler olarak kabul etmek güçtür (Akgüç, 2014: 328).

Döviz cinsinden satış yapan firmaların üretim miktarlarının artmasına rağmen kurların düşmesi veya sabit kalmasına bağlı olarak, ciroları artış kaydetmeyebilecektir. Bu durumun tam tersi bir yapı da ortaya çıkabilecek olup, sektörün iniş ve çıkışlarıyla birlikte öngörülerde dikkate alınmalıdır.

Satılan Malın Maliyeti

Satılan Mallar Maliyetinin hesaplanmasında (Halk Bankası, 2016: 36);

- Geçmiş 3 yıllık satılan malın maliyetinin ve Net Satışlar arasındaki oransal ilişki,
- Firma tarafından düzenlenmiş satılan malın maliyet tablosu,
- Maliyetleri etkileyecek yeni yapılmış teknolojik yatırımlar,
- Firmanın bütçe çalışmaları gibi hususlardan yararlanılır.

Satılan Mal veya hizmet maliyetinin tahmin edilmesinde, firmanın geçmiş 3 yıllık satılan malın maliyet toplamının firmanın aynı yıllar net satışları toplamına oranlanması (SMM/Net Satışlar) ile kullanılır. Bankalar kriter olarak genelde son dönemin oranını esas alır.

Faaliyet Giderleri

Faaliyet giderlerinin hesaplanmasında (Halk Bankası, 2016: 37);

- Firmanın geçmiş 3 yıllık gelir tablosundaki faaliyet giderleri ile net satışlar arasındaki oransal ilişki,
- Firmanın ileriye dönük satış ve yönetim politikalarından (bütçe) yararlanılır.

Faaliyet giderlerinin öngörülmesinde yararlanılabilecek en önemli veri, maliyetlerin hesaplanmasında olduğu gibi, geçmiş yıllardaki faaliyet giderleri toplamının aynı dönemlerdeki net satışlar toplamına bölünmesiyle hesaplanır (Halk Bankası, 2016: 37).

Ticari Faaliyet Karı

Firmanın geçmiş 3 yıldaki Ticari Mal Satışları ile Ticari Mallar Maliyeti arasındaki kâr marjı (TMM/TMS) esas alınarak bulunan oran ile geçmiş 3 yılın ticari satışlarının ortalamasının bu oran ile çarpılması sonucu bulunur. Bulunan ticari kar diğer yıllarda da sabit olması öngörülür (Halk Bankası, 2016: 37).

Örneğin: Firmanın geçmiş 3 yıllık ticari satışlarının aritmetik ortalaması 1.000.000.TL, aynı dönemlerin ticari mal maliyetinin ortalaması ise 900.000.-TL ise ticari kâr marjı %10 olacağından, izleyen yıllardaki ticari kar ($1.000.000 * 0,10 = 100.000$ TL) 100.000 TL olacaktır.

Finansman Giderleri

Finansman giderlerinin hesaplanmasında (Halk Bankası, 2016: 38);

- Firmanın hali hazırdaki ve önerilen orta ve uzun vadeli kredi itfa planları,
- Firmanın hali hazırdaki Leasing, Satıcı Kredisi ve diğer ödeme planları,
- Firmanın kısa vadeli banka kredisi ihtiyaçları gibi finansman gideri doğuran tüm kredi unsurları göz önüne alınır.

Finansman giderleri için, mevcut olan tüm orta-uzun vadeli kredi, finansal kiralama ve diğer satıcı kredileri ile önerilen işletme ve/veya yatırım kredisine ait ödeme planları kapsamında hesaplanan faiz giderlerinin yıllar itibariyle toplamaları alınarak tabloya aktarılmalıdır.

Firmaların döviz kazancı olup-olmamasına bağlı olarak ayrıca döviz cinsinden olan finansal borçlar için kur riski öngörülebilir. Banklarda bu öngörü oranları genelde aşağıda açıklandığı şekilde yapılmaktadır.

Tablo 4. 3: Finansal Borçlar İçin Kur Riski

Satışların	Kur Riski (%)
%90 ve üzerinde döviz kazancından oluşması	0
%50-%90 aralığında döviz kazancından oluşması	5
%10-%50 aralığında döviz kazancından oluşması	10
%10 ve altında döviz kazancından oluşması	15

Kaynak: Halk Bankası, Kredi Ve Proje Değerlendirme Raporları Uygulama Talimatı, Bölüm 3- KDR Ve GDR Düzenleme İlkeleri, 2016.

Tablo 4. 3'te yer alan kur riski; orta ve uzun vadeli döviz kredilerinde, itfa tablosunda TL cinsinden hesaplanan taksit ve faiz tutarları üzerinden, tabloda görülen oranlar ile çarpılarak hesaplanır. Hesaplanan kur tutarları ait olduğu yılın finansman giderlerine dahil edilmelidir.

Vergi Karşılığı

Firmanın tabi olduğu Gelir ve Kurumlar Vergisi oranları ile varsa vergi istisnaları dikkate alınarak hesaplanmalıdır.

Amortismanlar

Firmanın son mali yılda gider kaydettiği yıllık amortisman tutarı, firmanın mali müşaviri ile mutabakat sağlanarak belirlenmeli ve proforma gelir tablosundaki dönemlere bu tutar kadar yıllık amortisman gideri öngörülmelidir (Halk Bankası, 2016: 39).

Kredi Taksitleri

Firmanın mevcut orta ve uzun vadeli kredi borçlarının ve öngörülen kredilerin proforma yıllara ait anapara taksitleri toplamı bulunarak tabloya aktarılmalıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KREDİ GARANTİ FONU

Kredi Garanti Fonu'nun temel amacı teminat gücü olmayan KOBİ'lere ve KOBİ dışı işletmelerine kefil olarak onlara teminat desteği sağlayıp finansman erişimine yardımcı olmaktır. Türkiye'deki işletmelerin %99,8'ini KOBİ'lerden oluşmaktadır. KOBİ'ler ülkedeki toplam istihdamın %77,8'ini karşılamakta, ülkedeki toplam yatırımın %35,7'ini, üretimin %54,2'sini ve katma değerinde %55'inin KOBİ'ler sağlamaktadır (www.kgf.com.tr). Bu nedenle ülke ekonomisinin güçlenmesi için KOBİ'ler desteklenmelidir. KOBİ'lerdeki iyileşme doğrudan ülke ekonomisine yansır.

2005/9617 karar sayılı Bakanlar Kurulu Yönetmeliği'nde, 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun ek 1'inci maddesine göre mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmenin tanımı yapılmıştır. Bu yönetmeliğe göre;

Mikro İşletme: On kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu bir milyon Türk Lirasını aşmayan çok küçük ölçekli işletmeler,

Küçük İşletme: Elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu beş milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler,

Orta Büyüklükteki İşletme: İki yüz elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu yirmi beş milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

KGF Temmuz 1991 yılında kurulmuş, 1993 yılında “Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Ticaret A.Ş.” unvanı ile KGF, organizasyon ve altyapı çalışmalarının tamamlanmasına ardından ilk kefaletini 1994 yılında vererek faaliyet geçmiştir (www.kgf.com.tr).

Kredi Garanti Fonu'nun kurucuları MEKSA (Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı), TOSYÖV (Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı), TOBB (Türkiye Odalar Borsalar Birliği) ve TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu)'dir (www.kgf.com.tr).

Kredi Garanti Fonu A.Ş. 37 banka ve finans kuruluşuyla protokol imzalayarak kefalet işlemlerini sürdürmektedir. Kuruluşta yalnızca Ankara'daki merkezinde faaliyet gösterirken 2017 yılı itibarıyla 35 ilde toplam 40 şubesi bulunmaktadır. Bunlar; Adana, Adıyaman, Ankara/Ostim, Ankara/Kızılay, Antalya, Afyonkarahisar, Aydın, Balıkesir, Batman, Bursa, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, Kadıköy/İstanbul, İkitelli/İstanbul, Eminönü/İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Karabük, Kocaeli, Gebze/Kocaeli, Konya, Manisa, Malatya, Bodrum /Muğla, Ordu, Sakarya, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Çorlu/Tekirdağ, Trabzon, Van, Ereğli/Zonguldak şubeleridir (www.kgf.com.tr).

Tablo 5. 1: Ortaklık Yapısı

ORTAKLIK YAPISI	%
TOBB - Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	29,1667
KOSGEB - T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı	29,1583
TESK - Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu	0,1244
TOSYÖV - Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı	0,008
MEKSA - Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı	0,004
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	1,5384
ALTERNATİFBANK A.Ş.	1,5384
AKBANK T.A.Ş.	1,5384
ANADOLUBANK A.Ş.	1,5384
BURGAN BANK A.Ş.	1,5384
DENİZBANK A.Ş.	1,5384
FİBABANKA A.Ş.	1,5384
HSBC BANK A.Ş.	1,5384
ING BANK A.Ş.	1,5384
KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	1,5384
NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş.	1,5384
ODEABANK A.Ş.	1,5384
QNB FİNANSBANK A.Ş.	1,5384
ŞEKERBANK T.A.Ş.	1,5384
TURKLAND BANK A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE CUMHURİYETİ ZİRAAT BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.	1,5384
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	1,5384
VAKIF KATILIM BANKASI A.Ş.	1,5384
YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.	1,5384
ZİRAAT KATILIM BANKASI A.Ş.	1,5384

Kaynak: www.kgf.com.tr

5.1. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. KEFALETLİ KREDİLERDEN YARARLANABİLECEK KURUM VE KURULUŞLAR

Kredi Garanti Fonu kefaletinden Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin tanımına uyan gerçek veya tüzel kişi işletmeler ile Esnaf ve Sanatkar, Serbest Meslek Mensubu, Tarımsal İşletme ve Çiftçi vasıflarını taşıyan kişi veya firmalar yararlanabilir (www.kgf.com.tr).

KOBİ, iki yüz elli kişiden az çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosundan her biri yirmi beş milyon Türk Lirasını aşmayan gerçek ve tüzel kişi işletmelerdir.

Kuruluş kanunlarında ticari faaliyette bulunmasına izin verilen birlikler ile bu birliklerin ticari işletmeleri ve kooperatifler (inşaat, arsa, yapı kooperatifleri hariç) KGF kefaletinden yararlanabilirler.

Dernekler kanununa göre ticari işletme yasağı içinde olmayan ve tüzüklerinde ticari faaliyetlerde bulunma ve kredi kullanmasına yetki verilmiş olması şartıyla dernekler KGF kefaletinden yararlanabilir.

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'na göre kurulan ve tüzüklerinde kredi kullanma yasağı bulunmayan oda ve borsalar ile bunların iştirak ettiği ticari işletmeler KGF kefaletinden yararlanabilir (www.kgf.com.tr).

Yeni kurulan işletmeler, genç ve kadın girişimciler, yenilikçi yatırımlar, istihdam yaratan yatırımlar, teknolojik yatırımlar ve kalkınmada öncelikli yörelere kefalet tahsislerinde öncelik verilir (www.kgf.com.tr).

Firmanın KGF kefaletinden yararlanabilmesi için Türkiye sınırları içinde ve Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş olması gerekir.

Kredi Garanti Fonu'ndan yararlanacak kişi ve firmalarının kefalet başvurma şartları aşağıda sıralanmıştır (www.kgf.com.tr).

- Vadesi geçmiş SGK ve vergi borcu olmayan,

- İflas, fesih, iflas erteleme ve konkordato sürecinde olmayan,
- Bankalarda kanuni takibe intikal etmiş borcu olmayan kişi ve firmalar.

Kredi Garanti Fonu, ortağı olan bankalar dışında, protokol imzalanan diğer finans kurumlarından gelen talepleri değerlendirmektedir. Protokol imzaladığı banka ve finansal kurumların listesi Tablo 5. 2'deki gibidir (www.kgf.com.tr):

Tablo 5. 2: Protokol İmzalanan Finansal Kurumlar

Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.
Alternatifbank A.Ş.	Nurol Yatırım Bankası A.Ş.
Akbank T.A.Ş.	Odeabank A.Ş.
Ak Finansal Kiralama A.Ş.	QNB Finansbank A.Ş.
Anadolubank A.Ş.	Şekerbank T.A.Ş.
Anadolubank Finansal Kiralama A.Ş.	Turkland Bank A.Ş.
Bank Pozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş.	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.
Burgan Bank A.Ş.	Türk Ekonomi Bankası A.Ş.
Denizbank A.Ş.	TEB finansal Kiralama A.Ş.
Denizbank Finansal Kiralama A.Ş.	Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.
Fibabanka A.Ş.	Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
HSBC Bank A.Ş.	Garanti Finansal Kiralama A.Ş.
ING Bank A.Ş.	

Kaynak: www.kgf.com.tr

5.1.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş. nin Kefaletine Başvurma

Firmaların KGF kefaletinden yararlanabilmeleri için; KOBİ ve KOBİ dışı işletmelerin kredi talebinde bulundukları bankaya, KGF kefaletinden yararlanmak istediklerini bildirmeleri ve dosyalarının KGF' ye gönderilmesine uygunluk vermeleri yeterlidir. Öncelikle bankalar tarafından kredi başvurusunun uygun bulunması gereklidir, kredi başvurusunun uygun bulunmasıyla KGF' ye iletilen kefalet talebi yaklaşık iki hafta içerisinde sonuçlanabilir.

5.2. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. NİN İŞLEYİŞİ

Kredi Garanti Fonu'nun kefalet taahhüdü oluşturmaları çeşitli aşamalardan oluşur. Bunlar (www.kgf.com.tr);

- Firmanın bankaya kredi başvurusunda bulunması,
- Banka yetkililerince, kredi başvurusunu istihbarat ve mali yönden incelemeye tabi tutulması,
- Banka yetkililerince, kredi talebinin kredilendirilebilir olduğunun teyit edilmesi, ancak teminat yetersizliğinin söz konusu olması ya da ilave teminata ihtiyaç duyulması,
- Banka tarafından, kredi talep edenin kendi isteği veya bankanın yönlendirilmesi ile KGF' ye kefalet talebi için başvuruda bulunulması,
- KGF' ye bağlı olarak çalışan görevliler tarafından kefalet başvurusunun teknik ve mali yönden incelemeye tabi tutulması,
- Talebi olumlu değerlendirilen firmalara, kefalet vermek suretiyle kredinin kullandırılması veya talebi teknik ve mali açıdan incelenmesi sonucunda talebin olumsuz değerlendirilerek reddedilmesi,
- KGF tarafından tahsis edilen kefaletin kullandırılma süresi kefalet tahsis tarihinden itibaren 1 yıldır.
- Kredinin geri ödemesinin takip edilmesi,
- Kredinin, banka veya finans kurumuna vadesinde ödenmesi durumunda kefaletin kendiliğinden son bulması; kredinin vadesinde ödenmemesi durumunda, kredi sorunlu hale gelmekte ve kanuni takip sürecine geçilmektedir. Kanuni takip süresince, kredinin geri ödenmeyeceği kanaatine varıldığı takdirde; kredi, taahhüt edilen oranı tutarında Kredi Garanti Fonu'na ödenmekte ve yeni bir yasal süreç başlamaktadır. Kefalet tutarınca ödemesi yapılan kredinin, krediyi kullanan kişi ya da kurumdan tahsiline yönelik çalışmalar başlamaktadır.

5.2.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş. Kefaleti ile Kullanılan Kredilerin Vadesinde Ödenmemesi Durumu

Kredinin vadesinde geri ödenmesiyle birlikte KGF'nin kefaleti son bulur. Ancak kredinin vadesinde ödenmemesine bağlı olarak KGF'nin "Kredi Geri Ödeme Kefalet Sözleşmesi" nde belirttiği süre sonuna kadar tazmin talebinde bulunulmaması halinde KGF kefaletten kurtulur (www.kgf.com.tr).

Kefil olunan kredinin vadesinde ödenmemesi halinde borçlunun temerrüdü ile birlikte kefil sıfatıyla KGF de temerrüde düşmüş olur. Kredilerin temerrüde düşmesi halinde, teminatların nakde çevrilmesine dair kanuni takip işlemleri KGF ve bankalar tarafından ayrı ayrı yürütülür. KGF, bankanın tazmin talep yazısını bildirdiği tarihi takiben taraflar arasında hesap mutabakatı sağlanması koşulu ile 7 iş günü içerisinde bankanın ödeme talebini yerine getirir (www.kgf.com.tr).

Tazmin halinde KGF' nin sorumluluğu faiz, kâr payı dâhil kefalet limiti ile sınırlıdır. KGF, tazmin talebini yerine getirdikten sonra bankanın bu kredi için aldığı teminatlar üzerinde yasal olarak hak sahibi olur. Dilimler halinde kullanılan kredilerde kredinin tamamı temerrüde düşürülmeden, istisnai durumlar hariç, her dilim kredide risk paylaşım oranı korunmak suretiyle kefalet riskine tekabül eden tutar üzerinden, KGF'den kısmi tazmin talebinde bulunulabilir (www.kgf.com.tr).

Tazmin üst limit oranı (*KGF tarafından Bankalara tahsis edilen kefalet limiti üzerinden tazmin için belirlenen azami tutar veya oranı*) portföy bazında kullanılan kredilere verilen kefaletlerin azami %7'sidir. Örneğin, KGF kefalet limitini 200 milyon TL olarak bildirmiştir. Bu kapsamda, limiti kapsamında tazmin edilebilecek azami tutar, portföyün tamamı kullanılırsa $200 \text{ milyon TL} * \%7 = 14.000.000 \text{ TL}$ 'dir (Halk Bankası, 2017: 14).

Banka, vadesinde ödenmeyen KGF kefaletli bir kredinin tazmini yerine yapılandırmak istemesi halinde, KGF yapılandırma halinde ilgili KOBİ'nin ticari faaliyetlerini devam edeceği kanısına varırsa, KGF yapılandırma talebini onaylar.

5.3. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. NİN VERDİĞİ KREDİ TÜRLERİ VE VADELERİ

Borçlu cari hesap, rotatif krediler, taksitli ticari krediler, işletme kredileri, yatırım kredileri, proje kredileri, spot krediler, doğrudan borçlanma kredileri, akreditif kredileri, teminat mektupları, aval/kabul kredileri, prefinansman kredileri, iskonto, iştirak, ihracat kredileri, döviz kredileri, döviz endeksli krediler gibi kredi sayılan her türlü nakdi ve gayri nakdi kredilere kefalet verilmektedir. KGF, kredi kapatma dâhil kredi yapılandırmalarına da kefalet verebilir.

Kredi talebinde bulunan banka, KGF' den sadece kredi riski için kefalet isteyebilir, kur/faiz/kâr payı riski için kefalet isterse KGF bu gibi durumlarda kefalet vermemektedir.

Döviz kredilerinde KGF' nin kefaleti kefalet limitleri içerisinde kalmak koşuluyla oluşacak kur riskini kapsamaktadır.

KGF firmaların ihtiyaç duyduğu işletme ve yatırım finansmanı için her türlü nakdi ve gayri nakdi kredilere yönelik kefalet verir. Firma ve ortaklarının; bireysel tüketici kredi, konut kredileri, çek taahhüt kredileri, factoring işlemleri, kredi kartı işlemleri, kredili mevduat hesabı, vadeli işlemler ve Türk Eximbank kredileri hariç olmak üzere kredi teminine yönelik olarak düzenlenen teminat mektuplarına kefalet verilmemektedir (www.kgf.com.tr).

KGF süreli kefalette bulunmaktadır. Kredilere vadelerine uygun olarak talep edilen süre için kefalet verilmektedir.

5.3.1. Kredi Garanti Fonu A.Ş. nin Kefalet Oranları

KGF' nin, kefalet oranları %75 ile %100 arasında değişmektedir. İlerleyen bölümlerde detaylı anlatılacak olan Hazine Destekli Kefaletlerde kefalet oranı, limitler aşılmamak koşuluyla, %75 ile KGF' nin kendi öz kaynaklarından verdiği kefaletler %80 ile Türk Eximbank aracılığı ile verilen kefaletlerde ise kefalet oranı %100'dür (www.kgf.com.tr).

5.4. KREDİ GARANTİ FONU A.Ş. NİN KEFALET KAYNAKLARI

Kredi Garanti Fonu kaynakları; KGF Öz Kaynakları ve Hazine Destekli olmak üzere iki farklı şekilde oluşmaktadır. Bunlar;

- KGF Öz Kaynakları
- Hazine Müsteşarlığı Fonu

5.4.1. KGF Öz Kaynakları

İktisadi ve ticari faaliyette bulunan KOBİ'ler ile bu vasıfta sayılan esnaf ve sanatkârlar, serbest meslek mensupları, kooperatifler (arsa ve konut yapı kooperatifleri hariç), çiftçiler ve KGF' nin Ana Sözleşmesi'nde belirlenen/belirlenecek nitelikleri taşıyan gerçek ve/veya tüzel kişi işletmelere Banka tarafından kullanılan/kullanılacak kredilere KGF A.Ş. kendi bünyesinde yapacağı kredi değerliliği tespiti sonrasında kefalet sağlamaktadır (www.kgf.com.tr).

Özellikleri şu şekilde sıralanabilir (www.kgf.com.tr):

- Kefalet için kullanılan kaynak KGF' nin fonudur.
- Yararlanıcının KOBİ vasfını haiz gerçek veya tüzel kişi işletme olması gerekmektedir.
- İşletme kredilerinde vade asgari 6 ay, azami 60 aydır, ödemesiz dönem azami 1 yıldır.
- Yatırım kredilerinde ise vade asgari 6 ay, azami 84 ay olup, ödemesiz dönem azami 2 yıldır.
- Kefaletten yararlanma süresi KGF' nin kefalet tahsis tarihinden itibaren 1 yıldır.
- Her bir yararlanıcı/grup lehine kefalet limiti azami 3 milyon TL'dir.
- Azami kefalet oranı %80,
- İlk yıl için kredi kullandırım sırasında peşin olarak KGF' nin kefalet tutarı üzerinden, müteakip yıllarda ise her yıl kefalet riski üzerinden peşin olarak %2 oranında kefalet komisyonu tahsil edilir.
- Yararlanıcıya kullanılacak kredinin Borçlu Cari Hesap/Rotatif, Doğrudan Borçlandırma sistemi, Katılım Bankalarının cari hesap benzeri kullanılan

kurumsal finansman desteği kredilerinden biri olması halinde kefalet komisyonu her yıl için KGF' nin kefalet limiti üzerinden peşin olarak %2 oranında tahsil edilecektir.

Kredi Garanti Fonu 1994 yılından itibaren öz kaynak kefaleti sağlamış olup, bu kapsamda 1994 ve 2017 dönemine ait sayısal veriler aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 5. 3: Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu (Milyon TL / Öz Kaynak 1994-2017)

Dönem	Talep Edilen Kefaletler (Gelen Kefaletler)			Verilen Kefaletler (Onaylanan Talepler)			Kullandırılan Kefaletler (Açılan Talep)		
	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
1994-2015	22.473	13.707	10.492	14.273	7.467	5.645	9.963	4.220	3.290
2016	6.154	4.564	3.931	4.446	2.392	2.057	3.170	1.199	1.033
2017	10.001	5.446	4.656	6.888	2.381	2.076	5.701	1.008	886
1994-2017	38.628	23.716	19.079	25.607	12.239	9.777	18.834	6.427	5.209

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

2017 yılında önemli yenilik ve değişimler geçiren Kredi Garanti Fonu, kendi öz kaynaklarından verdiği destek ile 2017 yılında 2.076 adet KOBİ ve KOBİ Dışı işletmeye ulaşarak finansman erişimlerinde önemli katkı sağlamıştır. Tablo 5. 3' te ifade edildiği gibi; 1994-2016 yıllarındaki kefalet tutarının %20'si, adedin ise % 43'üne 2017 yılında ulaşılmıştır.

Tablo 5.4: Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı (Milyon TL / Öz Kaynak 1994-2017)

Ölçekler	Adet	Verilen Kefalet ile Kullandırılan Kredi Hacmi	Kefalet Tutarı	Oran %
Mikro İşletmeler (1-9)	13.142	2.054	1.671	32
Küçük İşletmeler (10-49)	4.104	2.715	2.178	42
Orta Ölçekli İşletmeler (50-249)	1.588	1.658	1.360	26
TOPLAM	18.834	6.427	5.209	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 4'te görüldüğü gibi 2017 yılında verilen kefaletler ile Mikro Ölçekli işletmelerin toplam içindeki payı %32'ye Küçük İşletmeler %42'ye, Orta Ölçekli

İşletmeler ise %26'ya ulaşmıştır. Öz Kaynak kefaletiyle kullandırılan kredi tutarının %42'si Orta Ölçekli İşletmelere verilmiştir.

Tablo 5. 5: Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon TL / Öz Kaynak 1994-2017)

Sektörler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran %
Ticaret ve Hizmet	7.691	1.628	31
İmalat Sanayi	6.882	2.566	49
İnşaat	944	257	5
Ulaştırma ve Denizcilik	1.146	232	4
Turizm	872	127	2
Tarım ve Hayvancılık	920	241	5
Sağlık	176	59	1
Madencilik ve Doğal Kaynaklar	114	62	1
Eğitim	89	37	1
TOPLAM	18.834	5.209	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 5'te ifade edildiği gibi ülke ekonomisinin lokomotif gücü olan ve üretim ile istihdama büyük katkılar sağlayan İmalat Sanayi sektöründe yer alan firmalara verilen kefaletler, toplam Öz Kaynak kefalet oranının yarısına yakını oluşturmaktadır. İmalat Sanayi sektörüne verilen kefalet desteğinin bu seviyelerde tutulması ya da daha da artması ve yatırımlara dönüşmesiyle sürdürülebilir ekonomik büyümeye katkı sağlayabilir.

Tablo 5. 6: Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL / Öz Kaynak 1994-2017)

Bölgeler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran %
Marmara	4.833	2.405	46
İç Anadolu	3.173	882	17
Ege	2.100	775	15
Karadeniz	4.277	397	8
Akdeniz	1.512	291	6
Güneydoğu Anadolu	1.461	280	5
Doğu Anadolu	1.478	179	3
TOPLAM	18.834	5.209	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 6’da görüldüğü gibi 2017 yılında KGF Öz Kaynak kefaleti ile kullandırılan kredilerde, Marmara Bölgesi %46 pay ve 2.405 Milyon TL kefalet tutarı ile ilk sırada, %3 pay ve 179 Milyon TL ile Doğu Anadolu Bölgesi son sırada yer almıştır.

5.4.2. Hazine Müsteşarlığı Fonu

KGF, bankaların talep ettiği tür ve nitelikte teminatı olmadığı için finansmana erişemeyen, KOBİ ve KOBİ dışı işletmelerin kullanacakları kredilere Hazine Müsteşarlığı Fonu ile kefalet sağlayacaktır. Bu kapsamda yer alan özellikler ve koşullar şu şekilde sıralanabilir (www.kgf.com.tr):

- Kefalet için kullanılan kaynak Hazine Müsteşarlığı’ nın fonudur.
- İşletme kredilerinde vade azami 5 yıl olup, anapara ödemesiz dönem en fazla 1 yıldır.
- Yatırım kredilerinde ise vade azami 10 yıl olup, anapara ödemesiz dönem azami 3 yıldır.
- KOBİ’ler için işletme / grup başına azami kefalet limiti azami 12 milyon TL
- KOBİ dışı işletmeler için işletme / grup başına azami kefalet limiti azami 200 milyon TL
- Kefalet tutarı için alt sınır bulunmamaktadır.
- KOBİ’nin birden fazla bankadan KGF kefaletiyle kredi kullanması mümkün olup KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerin tamamı kefalet limiti hesaplamalarında dikkate alınmaktadır.
- Azami kefalet limitleri; KOBİ’ler için %90, KOBİ dışı işletmeler için %85, İhracatı ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan KOBİ ve KOBİ dışı işletmelerin Eximbank veya Banka kaynaklı TL/YP kredileri için %100’e kadar kefalet sağlanmaktadır.
- Banka kefalet mektubu talebi sırasında, yararlanıcılardan her bir kefalet kullandırımı için bir defaya mahsus kefalet tutarı üzerinden %0,03 (on binde üç) oranında peşin olarak kefalet komisyonu tahsil eder.

Kredi Garanti Fonu 2010 yılından itibaren Hazine Müsteşarlığı Fonu kefaleti sağlamış olup, bu kapsamda 2010 ve 2017 dönemine ait sayısal veriler aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 5. 7: Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu (Milyon TL / Hazine 2010-2017)

Dönem	Talep Edilen Kefaletler (Gelen Kefaletler)			Verilen Kefaletler (Onaylanan Talepler)			Kullandırılan Kefaletler (Açılan Talep)		
	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
2010-2015	12.935	11.603	8.202	9.812	7.587	5.258	7.711	5.440	3.899
2016	24.066	9.824	7.458	18.919	7.188	5.318	16.336	5.483	4.095
2017	311.320	317.655	286.217	307.351	262.601	236.698	291.981	207.107	186.613
2010-2017	348.321	339.083	301.877	336.082	277.376	247.285	316.028	218.030	194.606

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 7’de ifade edildiği gibi 2010-2017 yılları arasında verilen Hazine Destekli kefaletlerin %96’sı 2017 yılında gerçekleştirildi. 2010 yılında başlayan Hazine Destekli kefalet uygulaması 2016 yılına göre 2017 yılında 45 kat artarak yıllık gerçekleştirilen kefalet kullandırımı 186.613 Milyon TL’ye ulaşmıştır. Uygulamanın başladığı tarihten 2017 yılsonuna kadar 348.321 KOBİ ve KOBİ Dışı işletmenin talebi değerlendirilerek 316.028 KOBİ ve KOBİ Dışı işletmeler bankalardan kullandıkları 218.030 Milyon TL krediye karşılık 194.606 Milyon TL kefalet desteği verilmiştir.

Tablo 5. 8: Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı (Milyon TL / Hazine 2010-2017)

Ölçekler	Adet	Verilen Kefalet ile Kullandırılan Kredi Hacmi	Kefalet Tutarı	Oran %
KOBİ	306.863	160.366	142.931	73
KOBİ DIŞI	9.165	57.664	51.675	27
TOPLAM	316.028	218.030	194.606	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 8’de görüldüğü gibi 2017 yılında verilen kefaletlerin %73’ü KOBİ, %27’si KOBİ Dışı işletmelere verilmiştir.

Tablo 5. 9: Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon TL / Hazine 2010-2017)

Sektörler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran %
Ticaret ve Hizmet	159.806	83.665	43
İmalat Sanayi	63.273	60.946	31
İnşaat	34.873	24.934	13
Ulaştırma ve Denizcilik	16.287	9.165	5
Turizm	10.523	5.468	3
Tarım ve Hayvancılık	25.596	5.795	1
Sağlık	2.644	1.885	1
Madencilik ve Doğal Kaynaklar	1.262	1.586	1
Eğitim	1.764	1.164	1
TOPLAM	316.028	194.606	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 9’da ifade edildiği gibi ülke ekonomisinin lokomotif gücü olan ve üretim ile istihdama büyük katkılar sağlayan İmalat Sanayi sektöründe yer alan firmalara verilen kefaletler %31’e ulaşmıştır. İmalat Sanayi sektörüne verilen kefalet desteğinin daha da artması ve yatırımlara dönüşmesiyle sürdürülebilir ekonomik büyümeye katkı sağlayabilir.

Tablo 5. 10: Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL / Hazine 2010-2017)

Bölgeler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran %
Marmara	113.594	83.316	43
İç Anadolu	53.327	31.729	16
Ege	50.225	26.657	14
Akdeniz	40.009	24.825	13
Güneydoğu Anadolu	16.272	11.969	6
Karadeniz	29.370	11.328	6
Doğu Anadolu	13.231	4.783	2
TOPLAM	316.028	194.606	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 10’da ifade edildiği gibi; 2017 yılında KGF Hazine Destekli kefalet ile kullanılan kredilerde, Marmara Bölgesi %43 pay ve 83.316 Milyon TL kefalet tutarı ile ilk sırada, %2 pay ve 4.783 Milyon TL kefalet tutarı ile Doğu Anadolu Bölgesi son sırada yer almıştır.

5.5. KREDİ GARANTİ FONU'NUN AVANTAJLARI

Kredi Garanti Fon'unun birçok faydası bulunmaktadır. Araştırmacı tarafından bunlar şu şekilde özetlenmiştir. KGF kefaletiyle kullanılan krediler uzun yıllar boyunca kullanılmaya devam ederse, kredilerin verimli yatırımlara dönüşüp istihdamı artırıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeye katkı sağlayıcı yönde geliştirilebilirse bu faydalar artabilir. Araştırmacı tarafından bunlar şu şekilde özetlenmiştir.

Ekonomik Büyümeye Katkısı

Kredi Garanti Fonu kefaletiyle teminat sıkıntısı çeken firmaların kredilendirilmesiyle birlikte bu firmalar mal ve hizmet üretimini, istihdamı, yatırımlarını ve ihracatlarını artırıp katma değer yaratarak ekonomik büyümeye katkı sağlayabilir. Tablo 5.11'de görüldüğü gibi; Türkiye ekonomisi 2017 yılının 3. çeyreğinde %11,1 oranda beklentilerin (Beklenti %8,5) üzerinde büyüyerek, 2017 yılı %7,4 büyüme ile tamamlamıştır (www.tuik.gov.tr).

Ülke ekonomisinin bu seviyede büyümesinde KGF kefaletiyle kullanılan kredilerin katkısı olduğu düşünülebilir.

Tablo 5. 11: Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla Sonuçları, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık, 2017

Yıl	Çeyrek	GSYH Cari Fiyatlarla (Milyon TL)	GSYH Cari Fiyatlarla (Milyon \$)	GSYH Zincirlenmiş Hacim Endeksi (2009:100)	GSYH Değişim Oranı (%)
2016	I	563.891	191.396	140,1	4,8
	III	631.233	217.634	155,7	4,9
	III	666.176	225.232	161,8	-0,8
	IV	747.226	228.482	173,4	4,2
	Yıllık	2.608.526	862.744	157,8	3,2
2017	I	650.190	176.110	147,7	5,4
	II	736.550	205.456	164,1	5,4
	III	828.936	235.029	180,1	11,3
	IV	889.231	234.451	185,9	7,3
	Yıllık	3.104.907	851.046	169,5	7,4

Kaynak: www.tuik.gov.tr

İstihdama Katkısı

Kredi Garanti Fonu kefaletiyle kullandırılan krediler firmaların yatırımlarına ve büyümelerine katkı sağlayarak istihdamın artmasına katkı sağlamaktadır. Son dönemlerde KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerle istihdam edilenlerin sayısındaki artışa katkı sağlayabilir. İstihdam edilenlerin sayısı 2017 yılında, geçen yıla göre 984 bin kişi artarak 28 milyon 189 bin kişi, istihdam oranı ise 0,8 puanlık artış ile %47,1 oldu. Erkeklerde istihdam oranı 0,5 puanlık artışla %65,6 kadınlarda ise 0,9 puanlık artışla %28,9 olarak gerçekleşti (www.tuik.gov.tr)

Tablo 5. 12’de mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 135 bin kişi artarak 28 milyon 622 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı 0,2 puanlık artış ile %47,6 oldu. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsiz sayısı bir önceki döneme göre 111 bin kişi azalarak 3 milyon 274 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı 0,3 puanlık azalış ile %10,3 oldu (www.tuik.gov.tr).

Tablo 5. 12: Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri, 2017

Aylar	İşgücü	İstihdam	Tarım	Toplam	Sanayi	İnşaat	Hizmet	İşsiz	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı	Tarımdışı İşsizlik Oranı	Genç Nüfusta İşsizlik oranı
Ocak	31 224	27 533	5 444	22 089	5 274	1 979	14 836	3 691	52,5	46,3	11,8	14,1	22,8
Şubat	31 344	27 686	5 466	22 220	5 251	2 038	14 930	3 658	52,6	46,5	11,7	13,9	22,2
Mart	31 412	27 805	5 369	22 437	5 346	2 095	14 995	3 607	52,7	46,6	11,5	13,6	21,8
Nisan	31 431	27 898	5 338	22 560	5 372	2 114	15 074	3 533	52,6	46,7	11,2	13,3	21,7
Mayıs	31 479	27 949	5 363	22 585	5 386	2 060	15 139	3 530	52,7	46,8	11,2	13,3	21,7
Haziran	31 534	28 059	5 366	22 692	5 383	2 055	15 254	3 475	52,7	46,9	11,0	13,1	21,6
Temmuz	31 664	28 154	5 498	22 656	5 363	2 082	15 211	3 510	52,8	47,0	11,1	13,2	21,3
Ağustos	31 756	28 364	5 466	22 898	5 437	2 142	15 318	3 393	52,9	47,3	10,7	12,7	20,6
Eylül	31 880	28 505	5 535	22 970	5 421	2 123	15 426	3 375	53,1	47,4	10,6	12,6	20,0
Ekim	31 905	28 644	5 524	23 119	5 470	2 117	15 533	3 262	53,0	47,6	10,2	12,2	19,0
Kasım	32 017	28 788	5 547	23 242	5 470	2 153	15 618	3 229	53,2	47,8	10,1	12,0	18,6
Aralık	32 088	28 925	5 583	23 343	5 514	2 197	15 631	3 162	53,2	48,0	9,9	11,8	18,1

Kaynak: TÜİK, 2017. İşgücü İstatistikleri

Sosyal ve Ekonomik Faydaları

Kredi Garanti Fonu aracılığıyla KOBİ'lere sağlanan finansman desteği, ülkemizdeki firmaların tamamına yakınına önemli katkılar sağlamaktadır. KGF; KOBİ'lere sağladığı finansman desteğiyle istihdama, bölgesel kalkınmaya, yeniliklere ve rekabet koşullarına olumlu etkiler yapmakta olup, toplumların sağlıklı büyüme ve kalkınmasına önemli katkılar sağlayabilir.

Piyasa Ekonomisi ile Uyum

Kredi Garanti Fonu; teminat sorununu ortadan kaldırarak kredilendirme sürecinin hızlandırılmasına ve kolaylaştırılmasına katkı sağlayarak, rekabetçi ortam hazırlayabilir.

Fırsat Eşitliği

Kredi Garanti Fonu ile sektörel, bölgesel farklılıklar gözetilmeden KOBİ ve KOBİ dışı işletmelerin (Mikro, küçük ve Orta büyüklükteki işletmeler) borçlarına kefalet verilebilir. Banka ve finans kurumları açısından kefalet konusunda herhangi bir ayırım söz konusu olmamakla birlikte; KGF ile devlet banklarına, özel banklara ve tüm kredi kuruluşlarına kefalet verilebilir.

Kredi Hacmine (Ek Kaynak) Etkisi

Kredi Garanti Fonu'nun kefaleti ile normalde kullanılmayacak kaynaklar krediye dönüşmekte ve kredi hacmi daha da artmaktadır.

Risk Paylaşımı

En az birer banka ve Garanti Fonu olmak üzere müşteri riski iki ayrı kurum tarafından paylaşılır.

Kredilerin Yeniden Vadelendirilmesi

Birçok firma kısa vadeli ya da maliyeti nispeten yüksek olan kredisini, Kredi Garanti Fonu teminatlı uzun vadeli kredi kullanarak yeniden vadelendirmiştir. Böylelikle kısa vade de oluşabilecek ödeme aksaklıklarının önüne geçilmiştir. Yeniden vadelendirme ile firmanın rasyolarında, vade ve finansman maliyeti bağlamında iyileşme sağlanmış ve kısa vadede kredilerin geri ödenememesi riskinin önüne geçilmiştir.

Uzmanlık Paylaşımı

Riskin paylaşımının yanı sıra kurumlar uzmanlıklarını da paylaşmaktadır. Gerek kredi kurumları gerekse Kredi Garanti Fonu, söz konusu kredi işlemini ve müşteriyi, farklı bakış açısı ve farklı uzmanlık anlayışıyla değerlendirilir. Bu şekilde ileri de oluşabilecek riskler en aza indirgenebilir.

Bölgesel Kalkınmaya Etkisi

Kredi Garanti Fonu, hem KOBİ ve KOBİ dışı işletmelere finansman imkânı sağlayarak, hem de faaliyetlerine göre az gelişmiş bölgelere öncelik vermek suretiyle, bölgesel kalkınma programlarına önemli katkılar sağlayabilir.

5.6. KREDİ GARANTİ FONU'NUN DEZAVANTAJLARI

Kredi Garanti Fonu kefaletiyle kullandırılan kredilerin bazen dezavantajları olabilir. Araştırmacı tarafından bunlar şu şekilde özetlenmiştir.

Faiz Oranlarının Artması

Kredi Garanti Fonu teminatlı kullandırılan krediler, kredi ve mevduat faiz oranlarının çok hızlı şekilde yükselmesine sebep olmuştur. Hızlı bir şekilde kaynak toplamaya çalışan bankalar arasındaki mevduat toplama yarışının hızlanması, mevduat faizlerinin %14'lerin üzerine çıkmasına sebep olmuştur (www.uzmanparam.milliyet.com). Faiz oranlarının %14'lerin üzerinde olmasında yüksek enflasyon kadar agresif Kredi Garanti Fonu kefaletiyle kullandırılan kredilerin payı olduğu da söylenebilir.

Enflasyonun Artması

Kredi Garanti Fonu kefaletiyle kullandırılan kredilerle piyasadaki para bolluğunun artması enflasyonun yükselmesine neden olabilir.

Tablo 5. 13: Tüketici Fiyat Endeksinin Yıllık Değişimi (%)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2004	10,59	9,48	8,40	7,87	7,31	7,08	7,79	8,45	8,01	9,43	9,47	9,35
2005	9,23	8,69	7,94	8,18	8,70	8,95	7,82	7,91	7,99	7,52	7,61	7,72
2006	7,93	8,15	8,16	8,83	9,86	10,12	11,69	10,26	10,55	9,98	9,86	9,65
2007	9,93	10,16	10,86	10,72	9,23	8,60	6,90	7,39	7,12	7,70	8,40	8,39
2008	8,17	9,10	9,15	9,66	10,74	10,61	12,06	11,77	11,13	11,99	10,76	10,06
2009	9,50	7,73	7,89	6,13	5,24	5,73	5,39	5,33	5,27	5,08	5,53	6,53
2010	8,19	10,13	9,56	10,19	9,10	8,37	7,58	8,33	9,24	8,62	7,29	6,40
2011	4,90	4,16	3,99	4,26	7,17	6,24	6,31	6,65	6,15	7,66	9,48	10,45
2012	10,61	10,43	10,43	11,14	8,28	8,87	9,07	8,88	9,19	7,80	6,37	6,16
2013	7,31	7,03	7,29	6,13	6,51	8,30	8,88	8,17	7,88	7,71	7,32	7,40
2014	7,75	7,89	8,39	9,38	9,66	9,16	9,32	9,54	8,86	8,96	9,15	8,17
2015	7,24	7,55	7,61	7,91	8,09	7,20	6,81	7,14	7,95	7,58	8,10	8,81
2016	9,58	8,78	7,46	6,57	6,58	7,64	8,79	8,05	7,28	7,16	7,00	8,53
2017	9,22	10,13	11,29	11,87	11,72	10,90	9,79	10,68	11,20	11,90	12,98	11,92

Kaynak: TÜİK,2017. Tüketici Fiyat Endeksi

Kredilerin Farklı Amaçlarda Kullanılması

Kredi Garanti Fonu kefaletiyle kullandırılan kredilerin amacı; üretimi, istihdamı, yatırımı, artırmak ve büyümeye katkı sağlamaktır. Ancak bazı firmalar kullandırılan kredileri faaliyet dışı duran varlık yatırımlarına yönelik kullanılabilir.

5.7. KREDİ GARANTİ FONU İLE İLGİLİ İSTATİSTİKİ VERİLER

Kredi Garanti Fonu, ilk kefalet verdiği 1994 yılından 2017 yılı sonuna kadar olan 23 yıllık süreçte 320.957 milyon TL 386.949 adet kredi başvurusunu değerlendirip, bunlardan 334.862 adet başvuruyu kabul ederek 199.815 milyon TL tutarında kefalete onay vermiştir.

5.7.1. Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu

Kredi Garanti Fonu'nun kefalet durumu yıllar itibariyle hem miktar hem de adet bazında artarak 2017 zirve yapıp ülke ekonomisine katkı sağlamaya devam etmektedir.

Tablo 5. 14: Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu (Milyon TL / Öz Kaynak + Hazine 1994-2017)

Dönem	Talep Edilen Kefaletler (Gelen Kefaletler)			Verilen Kefaletler (Onaylanan Talepler)			Kullandırılan Kefaletler (Açılan Talep)		
	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Adet	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
1994- 2015	35.408	25.310	18.695	24.085	15.054	10.913	17.674	9.660	7.189
2016	30.220	14.387	11.389	23.365	9.580	7.375	19.506	6.682	5.128
2017	321.321	323.101	290.873	314.239	264.982	238.774	297.682	208.116	187.499
1994- 2017	386.949	362.798	320.957	361.689	289.615	257.062	334.862	224.457	199.815

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5.14'te ifade edildiği gibi 1994-2016 yılları arasında kefalet verilen KOBİ sayısından daha fazlası (%97'si) 2017 yılında gerçekleşmiştir.

5.7.2. Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı

Kredi Garanti Fonu ile verilen kefaletlerin büyük bir kısmı ülke ekonomisinde önemli yere sahip olan KOBİ'ler verilmiştir.

Tablo 5. 15: Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı (Milyon TL / Öz Kaynak +Hazine 1994-2017)

Ölçekler	Adet	Verilen Kefalet ile Kullandırılan Kredi Hacmi	Kefalet Tutarı	Oran %
KOBİ	325.694	166.765	148.112	74
KOBİ DIŞI	9.168	57.692	51.703	26
TOPLAM	334.862	224.456	199.815	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

2017 yılında verilen kefaletlerin %74'ü KOBİ işletmelerine %26'sı KOBİ Dışı işletmelere verildi. 1994-2016 yılları arasında kefalet verilen toplam KOBİ sayısından fazlası (%97'si) 2017 yılında gerçekleşmiştir.

5.7.3. Kredi Garanti Fonu Kefaletlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Kredi Garanti Fonu kefaletinden birçok sektörde faaliyet gösteren firma yararlanmıştır.

Tablo 5. 16: Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon TL / Öz Kaynak + Hazine 1994-2017)

Sektörler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran %
Ticaret ve Hizmet	167.354	85.293	43
İmalat Sanayi	70.397	63.511	32
İnşaat	35.729	25.191	13
Ulaştırma ve Denizcilik	17.447	9.397	5
Turizm	11.413	5.595	3
Tarım ve Hayvancılık	26.469	6.035	3
Sağlık	2.821	1.944	1
Madencilik ve Doğal Kaynaklar	1.379	1.648	1
Eğitim	1.853	1.201	1
TOPLAM	334.862	199.815	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

Tablo 5. 16'te ifade edildiği gibi en büyük paya sahip Ticaret ve Hizmet (%43) ile İmalat Sanayi'nde (%32) faaliyet gösteren firmalar yararlandı. Bu iki sektörde faaliyet gösteren firmaların daha çok yararlanması sürdürülebilir ekonomik büyümeye katkısı

5.7.4. Kredi Garanti Fonu Kefaletlerinin Bölgelere Göre Dağılımı

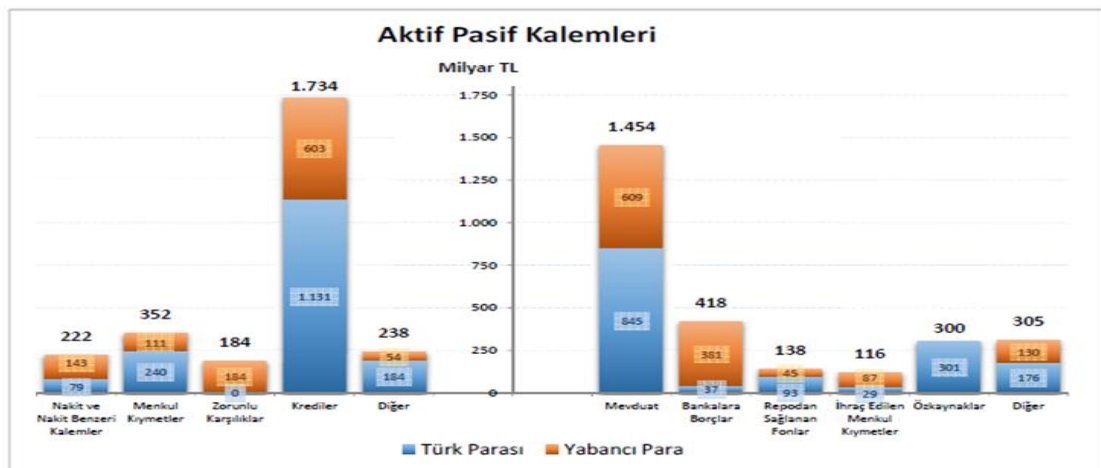
Kredi Garanti Fonu kefaletinden bütün bölgeler faydalandı yararlandı. Tablo 5. 17’de yer aldığı gibi 2017 yılında KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerde, Marmara Bölgesi %43 pay ve 85.720 Milyon TL kefalet tutarı ile ilk sırada yer almıştır. İşlem bazında ortalama en yüksek kullandırımın 724 Bin TL ile Marmara Bölgesinde, en düşük kullandırım ortalamasının da 337. Bin TL ile Doğu Anadolu Bölgesinde olduğu görülmektedir (www.kgf.com.tr).

Tablo 5. 17: Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL / Öz Kaynak +Hazine 1994-2017)

Bölgeler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran %
Marmara	118.427	85.720	43
İç Anadolu	56.500	32.611	16
Ege	52.325	27.432	14
Akdeniz	41.521	25.115	13
Güneydoğu Anadolu	17.733	12.249	6
Karadeniz	33.647	11.726	6
Doğu Anadolu	14.709	4.962	2
TOPLAM	334.862	199.815	100

Kaynak: KGF 2017 Faaliyet Raporu

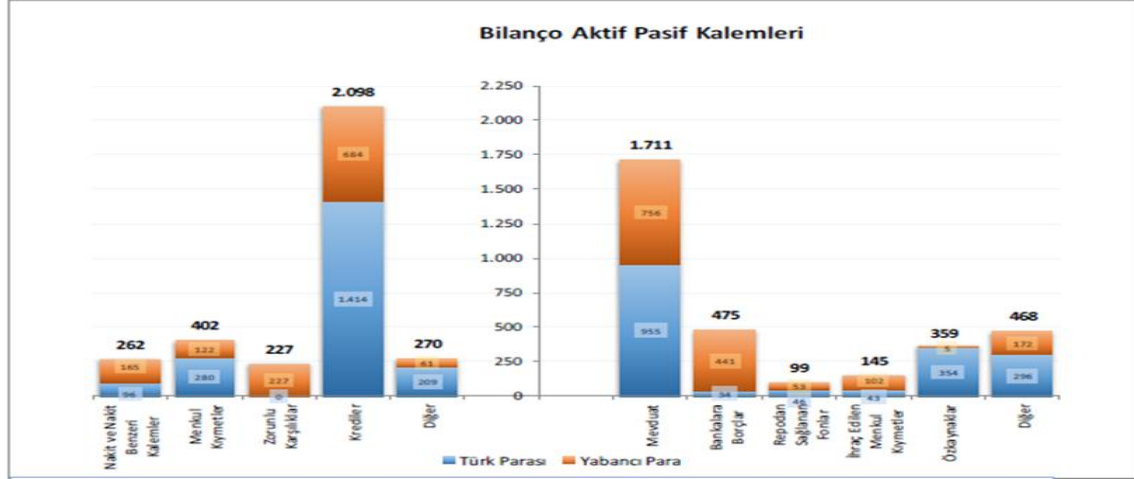
2017 yılında Bankacılık sektörü ile ilgili temel göstergeler aşağıda gösterildiği gibidir.

Grafik 5. 1: Aktif Pasif Kalemleri

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2016

Grafik 5. 1 'de gösterildiği gibi 2016 bilanço içerisindeki yabancı para varlıkların toplam varlıklara oranı %40, yabancı para yükümlülüklerin toplam yükümlülüklerle oranı %46 olarak gerçekleşmiştir. Yabancı para kredilerin toplam krediler içerisindeki payı %35, yabancı para mevduatın toplam mevduata oranı %42'dir.

Grafik 5. 2: Aktif Pasif Kalemleri

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2017

Grafik 5. 1 ile 5. 2'de yer aldığı gibi 2016-2017 aktiflerin büyük bir kısmını krediler oluşturmakta olup yıllar itibariyle artış göstermiştir. Grafik 5. 2 'de ifade edildiği gibi bilanço içerisindeki yabancı para varlıkların toplam varlıklara oranı %39, toplam yabancı para yükümlülüklerin toplam yükümlülüklerle oranı %47 olarak gerçekleşmiştir. Yabancı para kredilerin toplam krediler içerisindeki payı %33, yabancı para mevduatın toplam mevduata oranı %44'tür.

Tablo 5. 18:Varlıklar (2016)

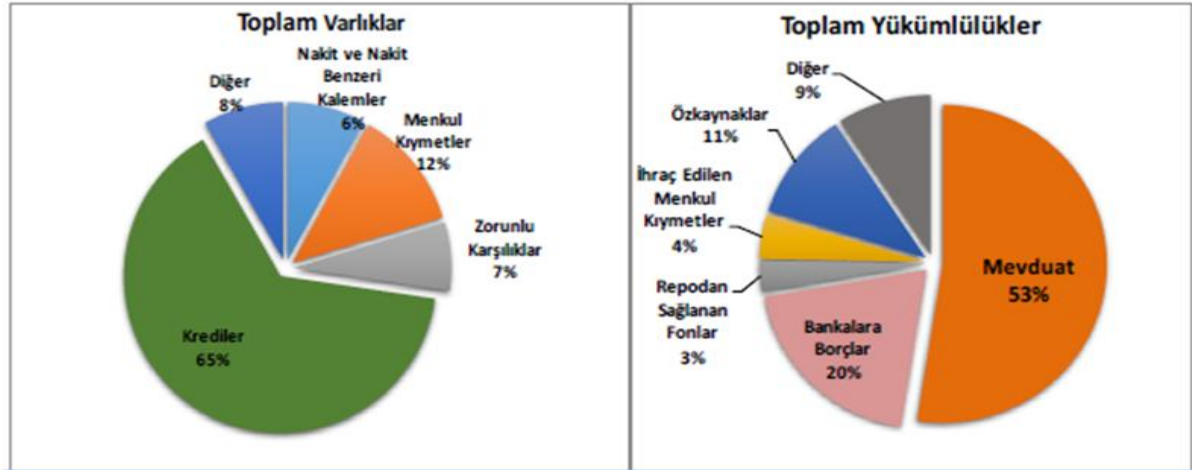
VARLIKLAR	Tutar Milyar TL	Yüzde Değişim (%)	
		Bir Önceki Çeyrek	Bir Önceki Yıl Sonu
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	222	16,5	47,6
Zorunlu Karşılıklar	184	-6,8	-10,8
Krediler	1734	7,7	16,8
Takipteki Alacaklar	58	5,1	22,1
Menkul Değerler	352	6,8	6,6
Diğer Aktifler	238	15,7	28,4
TOPLAM AKTİFLER	2.731	7,8	15,8

Tablo 5. 19: Varlıklar (2017)

VARLIKLAR	Tutar Milyar TL	Yüzde Değişim (%)	
		Bir Önceki Çeyrek	Bir Önceki Yıl Sonu
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	262	20,9	17,6
Zorunlu Karşılıklar	227	2,3	23,1
Krediler	2098	5,2	21
Takipteki Alacaklar	64	1,9	10
Menkul Değerler	402	6,9	14,3
Diğer Aktifler	270	9,4	13,1
TOPLAM AKTİFLER	3.258	6,7	19,3

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2016- 2017

Tablo 5. 18. ve Tablo 5. 19. da yer aldığı gibi varlıklar büyük bir kısmını oluşturan kredilerdeki artış 2017 yılında KGF kefaletiyle kullanılan krediler kaynaklı olabilir. Tablo 5. 19’da görüldüğü gibi Bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü Aralık 2017 döneminde bir önceki çeyreğe göre %6,7, Aralık 2016’ya göre de %19,3 artarak 3.258 milyar TL, olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 5. 3: Toplam Varlıklar ve Yükümlülükler

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2017

Grafik 5. 3’te yer aldığı gibi Aralık 2017’de toplam varlıklar içerisinde kredilerin payı %65, menkul kıymetlerin payı %12 ve zorunlu karşılıkların payı %7

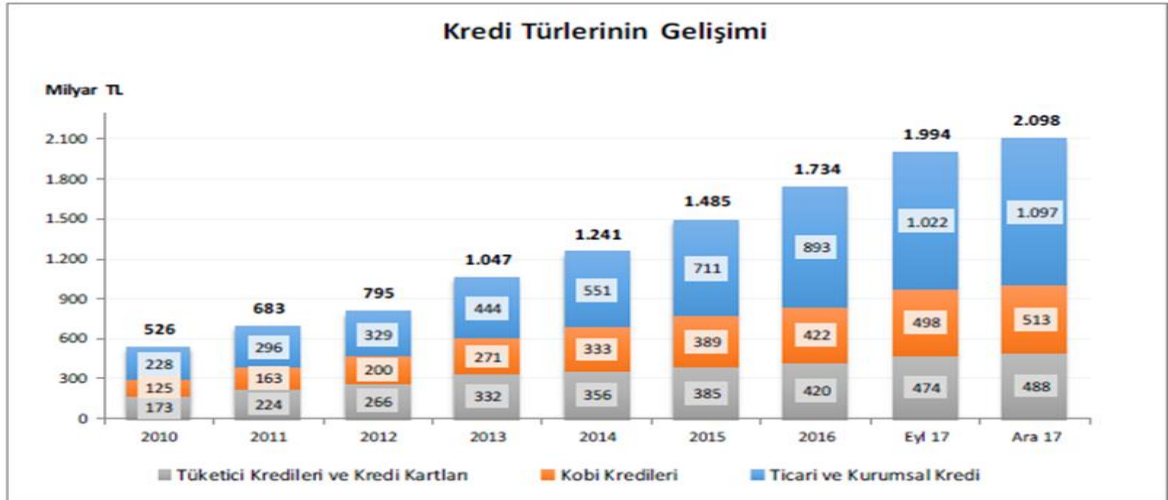
olarak gerçekleşmiştir. Mevduat %53 pay ile toplam yükümlülükler içerisinde en büyük paya sahipken, bankalara borçlar kaleminin payı %20 ve repodan sağlanan fonların payı %3'tür. Öz kaynakların toplam yükümlülükler içerisindeki payı ise %11'dir.

Grafik 5. 4: Kredilerin Dağılımı

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2017

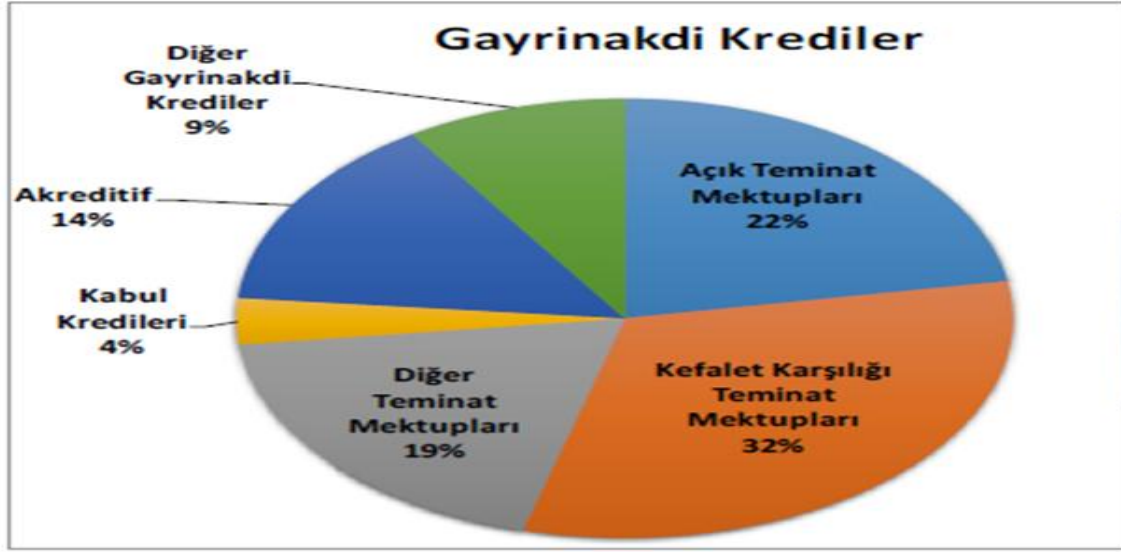
Grafik 5. 4'te yer aldığı gibi kredilerin içerisinde ticari ve kurumsal kredilerin payı %52, KOBİ kredilerinin payı %25 ve tüketici kredilerinin payı %23'dir.

Grafik 5. 5: Kredi Türlerinin Gelişimi

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2017

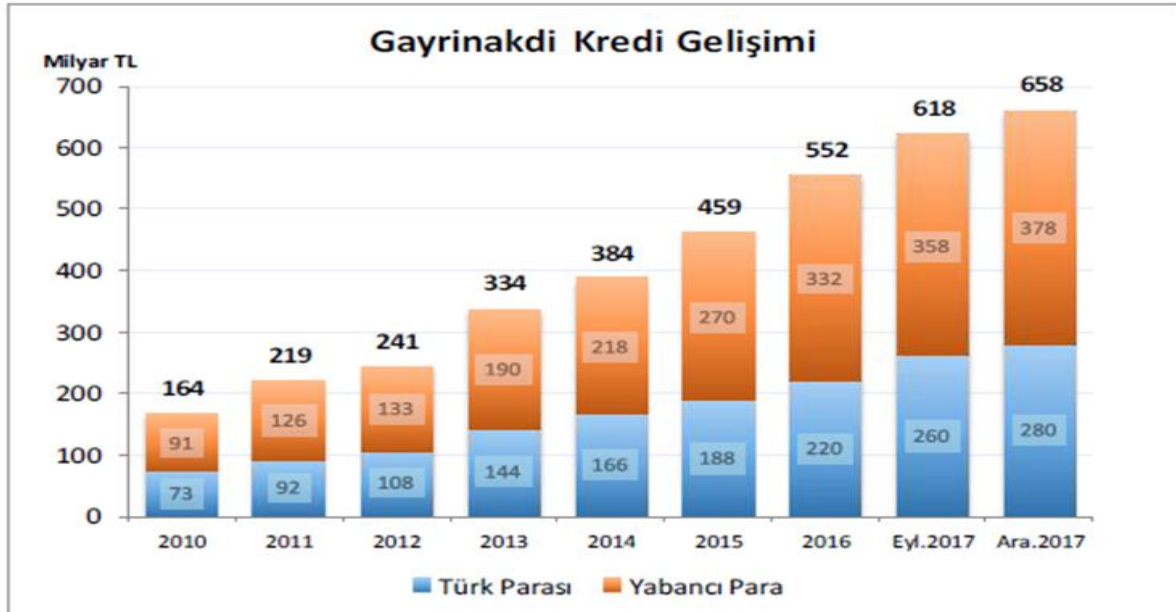
Grafik 5. 5'te yer aldığı gibi Aralık 2017 döneminde; ticari ve kurumsal krediler 1.097 milyar TL, KOBİ kredileri 513 milyar TL ve tüketici kredileri ve kredi kartları 488 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılındaki ticari kredilerdeki artışı KGF kefaletiyle kullanılan kredilere bağlanabilir.

Grafik 5. 6: Gayrinakdi Krediler

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2017

Grafik 5. 6'da yer aldığı gibi Gayrinakdi krediler içerisinde teminat mektupları %73 ile en büyük paya sahipken akreditif kredilerin payı %14'tür.

Grafik 5. 7: Gayrinakdi Kredi Gelişimi

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektör Temel Göstergeleri, Aralık 2017

Grafik 5. 7'de yer aldığı gibi Gayrinakdi krediler sürekli artmakta olup; Aralık 2017 dönemi itibarıyla gayrinakdi kredilerin büyüklüğü 658 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

TİCARİ KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ SÜRECİNE YÖNELİK UYGULAMA ÖRNEĞİ

6.1. UYGULAMANIN AMACI VE KAPSAMI

Çalışmanın bu bölümünde uygulama örneği ile kredi talebinde bulunan veya bankanın mevcut kredi müşterisi olan firmanın incelemesi yapılacaktır. Böylece, banka ve finans kurumlarının kredilendirme sürecindeki analizler detaylı olarak anlatılmaya çalışılacaktır. Yapılan analiz, banka ve finans kurumlarına kredilendirme sürecine doğru karar almada yardımcı olacaktır. İstihbarat ve mali analizler aracılığıyla firma hakkında olumlu/olumsuz net bir görüş belirtilmemekte; yapılan analizlerle firmanın nitel ve nicel tüm özellikleri ortaya konularak objektif bir değerlendirme yapılmaya çalışılmaktadır.

Uygulama kapsamında genel amaçlı makine imalatı sektöründe ve İkitelli /İstanbul'daki tesislerinde faaliyet gösteren firma seçilip, kredibilitesi test edilmeye çalışılmıştır.

Ulusal bir bankaya kredi talebinde bulunan firmanın piyasa ve banka istihbaratı ve üç döneme (2015/12, 2016/12, 2017/09) ait mali tablolarından destek alınarak, bankalar tarafından uygulanan gerçek süreçlerin örneklendirilmesi yapılmıştır. Çalışmanın amacı kapsamında kredi değerlendirme süreci ve KGF'nin olası işleyişi ele alınmıştır.

6.2. FİRMA TANITIMI

Firma ile ilgili genel bilgiler firma tanıtımında yer almaktadır. Firmanın taslak şeklindeki tanıtımı Tablo 6. 1'de benzer bir şekilde yapılır.

Tablo 6. 1: Firmanın Özet Bilgileri

Müşteri No/ Adı	ABC Makina Sanayi Limited Şirketi
Sektör	İmalat Sanayi
Faaliyet Alanı	Genel Amaçlı Makinaların İmalatı
Faaliyet Konusu	Traktör ve İş Makineleri için Emniyet Kabini İmalatı
Kuruluş Tarihi	11.03.1997
Bağlı Bulunduğu Grup	Firmanın Bağlı Bulunduğu Grup Bulunmamaktadır.
Yönetim Merkezi Adresi	İkitelli / İstanbul
Üretim Merkezi Adresi	İkitelli / İstanbul
Çalışan Sayısı	225
Görüşülen Yetkili / Görevi	Bay Z - Mali İşler Müdürü
Mülkiyet Durumu	Yönetim Merkezi
	Üretim Merkezi
	Kendi Mülkü
	Kendi Mülkü

6.2.1. Firmanın Ortaklık Yapısı

Firmanın güncel sermaye ve ortaklık yapısı, son sermaye artırımının tescil edildiği 01.01.2012 tarih ve 8901 sayılı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'ne istinaden verilmiştir. 31.12.2013 tarihli mali verilere göre sermayesinin tamamı ödenmiştir.

08.09.2015 tarih ve 8901 sayılı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'ne göre; şirket müdürü Bay X 01.01.2015 tarihinden itibaren on yıl süreyle münferiden atacağı imza ile şirketi temsil ve ilzama yetkilidir.

Tablo 6. 2: Müşteri Ziyareti Soru Formu

Müşteri Ad Soyad/Unvan	İlişki Türü	Sorgu Durumu Olumlu/Olumsuz	Sorgunun Yapıldığı Tarih	Payı (%)	Firmadaki Görevi
ABC Makina Sanayi Limited Şirketi.	Firma	Olumlu	28.11.2017		
Bay X	Ortak	Olumlu	28.11.2017	50	Şirket Müdürü
Bay Y	Ortak	Olumlu	28.11.2017	50	

Banka kredilendirmek istediği firmayla ön görüşme yaparak; firmanın genel tanıtıcı bilgileri öğrenmeye çalışır. Bu görüşmeyle ilgili bilgiler Tablo 6. 3'te yer almaktadır.

Tablo 6. 3: Müşteri Görüşme Formu

Görüşme Yeri	Şube	Firma Lokali	X
Görüşme Tarihi	07.04.2017		
Müşteri Numarası	111111		
Müşterinin Unvan/Ad	ABC Makina Sanayi Limited Şirketi		
TCKN No			
VKN NO			
Müşteri Tipi	Esnaf	KOBİ	X
	Ticari	Kurumsal	
Müşteri Alt Tipi	İmalat/Bakım/Onarım	Diğer	Kooperatif
İletişim Bilgileri	İkitelli / İstanbul		
Telefon			
GSM			
E Posta			
Faaliyet Alanı	Genel Amaçlı Makinaların İmalatı		
Sektör	Tarım-Hayvancılık	Madencilik	İmalat Sanayi X
	Turizm	Hizmet	İnşaat
	Mali Aracı Kurumlar	Ticaret	Eğitim Hizmetleri
	Ulaştırma-Haberleşme	Sağlık	Diğer
Alt Sektör			
Ana Faaiyet Alanı	İmalat		
Faaliyet Alanı	Genel Amaçlı Makinaların İmalatı		
Ciro (Son Yıl)	2016		
Çalışan Sayısı	225		
Bayi Ağı Var mı?	Var	Yok X	
	Şahıs Kefalet		
Firmanın Piyasa İstihbaratı	Olumlu X	Olumsuz	Bilgi Yok
Diğer Banka Çalışmaları	Var X	Yok	
Banka Adı			
Diğer Banka Teminat Türleri	İpotek	Temlik	Mevduat rehni
	Şahıs Kefaleti X	Açık Hesap X	Çek-Senet X
	Araç Rehni	Diğer	
Firma Evrakları Temin Edildi mi?	Evet X	Hayır	
Mal Alış Şekli	Peşin X	Çek/Senet X	Açık Hesap X
Mal Satış Şekli	Peşin X	Çek/Senet X	Açık Hesap X
Ortalama Alacak Tahsil Süresi/Gün	45-60		
Ortalama Borç Ödeme Süresi/Gün	45-60		
Dış Ticaret Var mı?	Var X	Hayır	
Dış Ticaret Şekli	Evet X	Akreditif	
	Peşin	Vesaik	
	Mal Mukabili X		
Şube Görüşü	Olumlu X	Olumsuz	

Bankalar firmalar ile ilgili nitel analiz yapmak için belli başlı kriterlerle ölçüm yapmaya çalışır. Örnek firmayla ilgili nitel ölçüm kriterleri Tablo 6. 4 'te yer almaktadır.

Tablo 6. 4: Kredi Değerliliği Nitel Ölçüm Kriterleri

KREDİ DEĞERLİLİĞİ NİTEL ÖLÇÜM KRİTERLERİ	
Firma ve Ortakların Moralitesi	Açıklamalar
Ödeme Alışkanlıkları / Protesto ve Çek Yasağı	Ödemelerinde sıkıntı yaşanmamış olup, protesto ve çek yasağı bulunmamaktadır.
Firma ve Ortakların Piyasa İtibarı	Firma ve ortakları hakkında piyasada olumsuz bir istihbarata rastlanılmadı.
Ortakların İş Deneyimi	Ortakların iş deneyimi 20 yıl üzeridir.
Firmanın Ticari Faaliyet Süresi	1997 yılında kurulmuştur. 20 yıl üzeridir.
Firma ve Ortaklarının Mal Varlıkları	Fabrika ve gayri menkullere mevcut.
Bankamızla ve Diğer Bankalarla İlişkiler	Firmanın finansal kurumlarla olan çalışmalarında son 4 yıldır sorun bulunmamaktadır.
Mal Alım Şartları (Yurt İçi Alımlar)	Firma mal alımlarını peşin, açık hesap ve çekle almaktadır.
Mal Temin İmkanları	Yurtiçinden temin etmektedir.
Stok Kalitesi	Firma stoklarının tamamının satış kabiliyeti bulunmaktadır.
Ürünün Fonksiyonu ve Talep Niteliği	Operatör kabini ve tarım makineleri parçaları imalatı
Mal Satım Şartları (Yurt İçi Satışlar)	Mal satımlarının ağırlıklı kısmı açık hesaptır.
Müşteri Portföyü ve Alacak Kalitesi Değerlendirmesi	Alacaklarda zaman zaman sorunlar yaşanmaktadır. Alacakların büyük bir kısmını Havacılar Grubu oluşturmaktadır.
Alım / Satım Vadelerinin Uyumu	Nakit açığı bulunmaktadır.
Sektör İçi ve Bölgesel Rekabet	Firmanın pazar payı rakip firmalar ile rekabet edebilecek düzeydedir.
Ödeme Şekilleri (İhracat)	Uzun süredir aynı firmalar ile mal mukabili karşılığı çalışılmaktadır.
Çalışılan Ülkeler (İhracat)	Fransa ve Almanya

Değerleme: Firma mal satışlarının büyük bir kısmını açık hesapla bir gruba ait firmaya yapması banka açısından risk oluşturabilir. Banka oluşabilecek riskleri minimize etmek amacıyla ilave teminat isteyip riski azaltabilir.

Firma alacaklarının büyük bir kısmının bir gruba ait firmalardan olması alıcı grubun yaşayacağı olumsuzluklar veya ticari anlaşmazlıklar neticesinde firma kredi geri ödenmelerinde aksaklıklara neden olabilir. Banka; firmaların alacaklarının bir yere bağlı olmasını alıcı firmanın mali durumu ve piyasa istihbaratını da değerlendirerek riskli

görebilirler. Alacakların farklı firmalardan olması (alacak riskinin paylaştırılması) olası kredilerin geri ödenmesinde oluşabilecek aksaklıkları önleyebilir.

6.2.2. Firma ve Ortaklarının Ticari / Sosyal Geçmişi Hakkında Bilgiler

Firma, 11.03.1997 tarihli tescil ile Bay X (%50) ve Bay Y (%50) ortaklığında “ABC Makina Sanayi Limited Şirketi ” unvanıyla kurulmuştur. Firma, traktör kabinleri, parça ve komponentleri imalatı konusunda faaliyet göstermek üzere, İkitelli Sanayi Sitesi İstanbul adresinde, 1.000 TL sermaye ile 99 yıl süreliğine tesis edilmiştir.

Firma ortakları Bay X ve Bay Y, Havacılar A.Ş. nin eski çalışanları olup, firmanın belli malzeme ihtiyaçlarını karşılamak üzere buradan ayrılarak üretime geçmişlerdir. Firma öncelikle Doğu Küçük Sanayi Sitesi'nde kurulmuş olup faaliyetlerini sürdürürken, 2003 yılında tamamlanan yatırımları ile faaliyetlerini inceleme tarihi itibarıyla faaliyet gösterdikleri İkitelli Sanayi Sitesine taşımıştır.

Başlangıç olarak, Havacılar A.Ş. den alınan kesilmiş plakaları işleyip geri satma şeklinde fason üretimde bulunmuş olan firma, mevcut durumda Havacılar A.Ş. nin de ağırlıklı olarak aralarında bulunduğu çeşitli firmalar ile çalışmasını sürdürmektedir. Firma, temel olarak traktör ve iş makinelerine yönelik emniyet kabinleri imalatı yaparken ayrıca muhtelif makine parçaları imalatı faaliyetini de sürdürmektedir.

Firma, muhtelif tarihlerde sermaye artırımında bulunmuş olup 31.12.2013 tarihli mali verilere göre firmanın tamamı ödenmiş 2.500.000 TL'lik sermayesi bulunmaktadır. 08.12.2014 tarihli tescil ile firmanın şirket merkezi adresi İkitelli Sanayi Sitesi İstanbul adresi olarak değiştirilmiştir. Firma tamamladığı fabrika yatırımı sonrasında faaliyetlerini konu adrese taşımıştır.

6.2.3. Ortaklar Hakkında Bilgiler

Bay X

1957 yılında Konya'da doğan firma ortağı, mesleğe çıraklıktan başlamıştır. Havacılar A.Ş. de önce imalat, daha sonra da Ar-Ge biriminde çalışmış, daha sonra 1995 yılında emekli olmuştur. 1995 yılında emekli olduktan sonra da çalışmaya devam

etmiş, Havacılar A.Ş. nin malzeme temininde karşılaştığı sıkıntının ardından, söz konusu firmaya girdi sağlamak üzere, Havacılar A.Ş. nin de desteğiyle firmayı kurmuştur. Halen firmada yönetici ortak olarak aktif çalışmaktadır.

Bay Y

04.08.1968 tarihinde Konya'da doğmuştur. Mesleğe çıraklık seviyesinden başlayan firma ortağı, İkitelli Sanayi Sitesinde demircilik işiyle uğraşmanın yanı sıra Havacılar A.Ş. de çalışmıştır. Bay X'in fason üretim yapmak amacıyla firmayı kurması aşamasında kendisiyle birlikte Havacılar A.Ş. den ayrılmış ve söz konusu firmaya ortak olmuştur. Halen ustabaşı olarak firmada çalışmakta olup yönetim ile ilgilenmediği ifade edilmiştir.

Bay Z

1981 tarihinde Konya'da doğmuştur. Kurucu ortaklardan Bay X'in oğludur. Firmanın ortaklık yapısında bulunmamasına karşın firmada mali işler müdürü olarak görev almaktadır.

6.2.4. Firma Ortakların Moralitesi –Piyasa İtibarı

Firma ve ortakları adına bankanın çeşitli kaynaklarından yapılan moralite sorgulamalarında aşağıdaki hususlara rastlanılmıştır.

Protestolu Senet: Yapılan araştırmada firmanın protestolu senedi bulunmamaktadır.

Karşılıksız Çek: Firma adına 30.08.2017 keşide tarihli 498.710 TL'lik çekin arkası yazılmış olup, 02.09.2017 tarihinde düzeltilmesi yapılan karşılıksız çek kaydına rastlanılmıştır.

Tablo 6. 5: Sorunlu Çek-Senet Sorgulama

Firma veya Ortaklarının Karşılıksız Çekleri Var mı? Evet X Hayır	Firma Çek Endeks Notu ve Tarihi	Firma veya Ortaklarının Protestolu Senet Kaydı Var mı?
1 adet-Düzeltilmesi yapıldı.	1000-28.11.2017	Hayır

Değerleme: Bankanın yaptığı inceleme ve araştırmadan sonra, firmanın Havacılar A.Ş. den alacağını geç tahsil etmesi sebebiyle çekin arkası yazılmış olup, çek tutarı ertesi gün ödenerek çekin düzeltilmesi yapılmıştır.

Firma arkası yazılan çekini kısa süre içinde ödemesi ve arkası yazılan başka çek kaydının olmamasından dolayı banka bu durumu olumlu algılayıp kredilendirme işlemlerine devam etmektedir.

Bankalar; arkası yazılan çeki, protesto olan senedi mevcut olan ve gerekli düzeltmeleri yapmamış olan kişi veya firmaların kredilendirme sürecini bu aşamada sonlandırabilirler. Çünkü çekleri yazılan veya senetleri protesto olan kişi ve firmaların ödeme güçlüğü çekeceğinden, kullanılacak kredinin ödenmeme riski artacağından bankalar bu tip müşterilere sıcak bakmamakla birlikte kredilendirme sürecini istihbarat aşamasında sonlandırabilirler.

Tablo 6. 6: Firma ve Ortaklarına ait Gayrimenkuller

No	Sahibi	Cinsi (*)	İl	İlçe	Yeri/Mevki	Cilt/ Sayfa	Ada/ Parsel	Hisse	Yüzölçümü (m²)
1	ABC Makina Sanayi Limited Şirketi	KARGİR FABRİKA BİNA-ARSA	İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE	İKİTELLİ	26/3283	121/161	TAM	7.998
2	Bay Y	MESKEN	İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE	SEFAKÖY	12/1166	/487	TAM	
3	ABC Makina Sanayi Limited Şirketi	ARSA	İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	MİMAROBA	31/3056	13/21	TAM	3.413
4	Bay X	MESKEN	İSTANBUL	BEYLİKDÜZÜ	GÜRPINAR	74	137/15	TAM	292
5	ABC Makina Sanayi Limited Şirketi	ARSA	İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	YMİMAROBA	31	1352/32	TAM	2.586

1 no'lu gayrimenkul üzerinde P Bankasına (İstihbaratı yapan banka) ait 1.700.000 TL tutarında 1.dereceden ipotek mevcuttur.

2 no'lu Bay Y'e ait gayrimenkul üzerinde Q Bankasına ait 2.000.000 TL tutarında 1.dereceden ipotek mevcuttur.

3 no'lu gayrimenkul üzerinde P Bankasına (İstihbaratı yapan banka) ait 800.000 TL tutarında 1.dereceden ipotek mevcuttur.

Tablo 6. 7: 28/09/2017 Tarihi İtibariyle Kredi Kullanmayı Düşündüğü Banka ve Diğer Banka Kredi Bilgileri

	LİMİTLER					RİSKLER										
BANKA ADI	NAKİT		GAYRİ NAKİT		TOPLAM	NAKİT		TOPLAM	PAYI	GAYRİ NAKİT		TOPLAM	PAYI	TOPLAM	PAYI	
	TL	USD	TL	USD	LİMİT (USD)	TL	USD	USD	%	TL	USD	USD	%	RİSK (USD)	%	
TÜRKİYE HALK BANKASI	7.000.000				1.960.784	5.581.689		1.563.498	35%	289.563		81.110	100%	1.644.608	36%	
HALK FAKTORİNG A.Ş.	3.000.000				840.336											
GARANTİ BANKASI	3.031.145				849.060	2.218.922	950.300	1.571.846	35%					1.571.846	34%	
SEKERBANK TAŞ	3.000.000				840.336	1.330.574	234.000	606.709	13%					606.709	13%	
T.C. ZİRAAT BANKASI	2.000.000				560.224	1.169.500		327.591	7%					327.591	7%	
T.FİNANS KATILIM BAN	750.000				210.084	553.669		155.089	3%					155.089	3%	
YAPI KREDİ BANKASI	550.000				154.061	517.936		145.080	3%					145.080	3%	
KUVEYT TÜRK KATILIM	850.000		175.000		287.114	254.674		71.337	2%					71.337	2%	
VAKIF KATILIM	217.570				60.943	217.570		60.943	1%					60.943	1%	
T. VAKIFLAR BANKASI	1.000.000				280.112											
TOPLAM	21.398.715		175.000		6.043.054	11.844.534	1.184.300	4.502.093	100%	289.563		81.110	100%	4.583.203	100%	

6.2.5. Bankalar Verilen Teminatlar ile İlgili Açıklamalar Firma;

- Ziraat Bankası ile 1,5 milyon TL'lik senet, 450.000 TL'lik ipotek ve kefalet,
- Türkiye Finans Katılım Bankası ile 100.000 TL ipotek ve kefalet,
- Şekerbank ile 700.000 TL çek, 255.000 TL ipotek ve kefalet,
- Kuveyt Türk ile 350.000 TL çek ve kefalet,
- Yapı Kredi Bankası ile 1,5 milyon TL'lik ipotek,
- Vakıfbank ile 500.000 TL'lik çek ve kefalet,
- Garanti Bankası ile 250.000 USD çek ve kefalet karşılığı çalışmaktadır.

Değerleme: Farklı bankalarla çalışılması firmanın kredibilitesinin iyi olduğunun gösterir. Diğer bankalarda kefalet limitlerinin olması bankalar nezdindeki moralitesinin yüksek olduğunun gösterir.

Tablo 6. 8: Mal Alışlar

Cinsi	Kimden	Ülke Adı	Ödeme Şekli ve Vadesi
SAC VE PROFİL MALZEME	ERDEMİR ÇELİK A.Ş.	TÜRKİYE	PEŞİN
SAC	MELİK ÇELİK SAN. TİC. LTD.ŞTİ.	TÜRKİYE	PEŞİN
SAC VE PROFİL MALZEME	HAVACILAR A.Ş.	TÜRKİYE	MAHSUPLAŞMA
SAC	BAM ÇELİK SERVİS. SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	TÜRKİYE	PEŞİN
NAKLIYE HİZMETİ	CAZ ULUSLARARASI NAK.SAN.Tİ.LTD.ŞTİ.	TÜRKİYE	30-45 GÜN Cari Hesap-ÇEK

Firma boru, profil ve sacı; Çam Boru A.Ş. den 60 gün vadeli açık hesap veya çek karşılığı ya da katılım bankalarından kullanılan proje kredileri ile peşin olarak temin etmektedir.

Metal malzemelerin tedarik edildiği diğer iki firma ise Erdemir Çelik Servis A.Ş. ve Şahin Sac olup ilgili firmalardan alımlar peşin yapılmaktadır. Ayrıca piyasa koşullarına göre diğer firmalardan siparişe göre peşin / çek karşılığı alımlar gerçekleştirilmektedir.

Tablo 6. 9: Mal Satışlar

Cinsi	Kime	Ülke Adı	Ödeme Şekli ve Vadesi
OPERATÖR KABİNLERİ	HAVACILAR A.Ş.	TÜRKİYE	Cari Hesap-ÇEK
OPERATÖR KABİNLERİ	TÜMÖSAN MOTOR VE TRAKTÖR Ş.	TÜRKİYE	Cari Hesap-ÇEK
MUHTELİF MAK.PARÇASI	KHUN SA	FRANSA	MAL MUKABİLİ
MUHTELİF MAK.PARÇASI	HUSSOR SAS	FRANSA	MAL MUKABİLİ
İNŞAAT KALIPLARI	HUSSOR SAS	FRANSA	MAL MUKABİLİ
MUHTELİF MAK.PARÇASI	PIROUX INDUSTRIE SAS	FRANSA	MAL MUKABİLİ

Yurtiçi satışların tamamına yakını Havacılar Grup firmalarına yönelik yapılmaktadır. Yapılan kabin satışlarından doğan borç ve alacak rakamları karşılıklı olarak mahsup edilmekte ve kalan alacak tutarı 120 gün vadeli açık hesap veya çek karşılığı tahsil edilmektedir.

Yurt dışı satışlarının tamamına yakını Fransa menşeli tarım makineleri imalatı konusunda faaliyet gösteren 3 adet firmaya yönelik gerçekleştirilmektedir. Satışlar mal mukabili yapılmakta olup üretim tamamlandıktan sonra alacağın tahsil edilmesine kadar geçen sürenin ortalama 45-60 gün olduğu ifade edilmektedir. Üretim süresinin sipariş verilen makine parçalarına göre değişkenlik gösterdiği ortalama 45 gün sürdüğü belirtilmiştir.

6.2.6. Firmanın Faaliyetleri

Firmanın faaliyetlerinde, firmanın faaliyet konusu, faaliyetin yürütüldüğü tesis, mal alıp sattıkları hakkında bilgiler yer almaktadır.

Mevcut tesisler

1997 yılında kurulan firma, traktör ve iş makineleri için emniyet kabinleri imalatı ile tarım makineleri parçaları ve iş (inşaat) platformları imalatı konularında faaliyet göstermektedir. Firma faaliyetlerini "İkitelli Sanayi Sitesi İstanbul" adresinde bulunan 31.000 m²'lik açık alan üzerine kurulu 12.000 m²'lik kapalı alana sahip tesisinde sürdürmektedir. İkitelli Sanayi Sitesi İstanbul " adresinde bulunan firma mülkiyetindeki 8.000 m²'lik açık alan üzerine kurulu 3.500 m²'lik kapalı alana sahip eski fabrika binasında ise montaj faaliyetleri sürdürülmektedir.

Tesislerde demir-çelik esaslı sac, profil, boru ve mil hammaddelerinin kesme, bükme, delme, diş çekme işlemleriyle şekillendirilmesinden sonra manuel veya robotik kaynakla birleştirilmesiyle traktör ve iş makinesi kabin iskeletleri ile iş platformları üretimi yapılmaktadır. Üretilen malzemeler şehir dışından kataforez ve yaş boyama hizmeti satın alınarak nihai ürün haline getirilmektedir.

Firmanın yurtiçi satışlarının tamamını traktör ve iş makineleri için üretilen emniyet kabini satışları, yurtdışı satışlarını ise ağırlıklı olarak tarım makineleri için üretilen muhtelif parça satışları ve iş (inşaat) platformları oluşturmaktadır.

Firmanın yurtiçindeki ağırlıklı üretimini Tümosan A.Ş. ye yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. Ayrıca ihracata da ağırlık verilmiş olup, önümüzdeki dönemde de ihracatın artırılmasının hedeflendiği ifade edilmiştir. Mevcut ihracat satışları ağırlıklı olarak Fransa ve Almanya'ya yönelik olarak gerçekleşmektedir.

Tablo 6. 10: İstihdam Durumu

Ünvanı	Kişi Sayısı	Yıllık Çalışma Süresi (ay/yıl)	Aylık Brüt Ücret (TL/yıl)	Yıllık Brüt Ücret (TL/yıl)
- İdari Personel	20	12	3.500	840.000
- İşçi	225	12	2.100	5.670.000

6.2.7. Firmanın Kredi Talebi

Firma bankadan makine alımı için 1,5 milyon Euro kredi talebinde bulunmaktadır. Firma inşaat çalışmalarına 2017 yılı Haziran ayında başlamış olup, yılsonuna kadar tesis inşaatını bitirmeyi planlamaktadır. Satın alınacak makineler içinde bir kısım siparişlerin verilmiş olduğu ve yılsonuna kadar tesise getirilmesinin hedeflendiği belirtilmiştir. Montaj faaliyetleri ve deneme üretim sürecinde göz önüne alınarak tesisin 2018 yılı Mart ayında faaliyetlere başlayabileceği öngörülmektedir.

6.2.8. Firmanın Yatırım Finansman Şekli

2017 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen 8,5 milyon TL' lik tutarın 6,2 milyon TL' sinin (1,5 milyon Euro) ilgili banka tarafından kullanılması öngörülen 2 yıl anapara ödemesiz toplam 7 yıl vadeli yatırım kredisi ile kalan 2,3 milyon TL' sinin ise öz kaynaklarla finanse edilmesi öngörülmüştür.

Tablo 6. 11: Satın Alınacak Makine ve Tesis Bilgileri

SATIN ALINACAK MAKİNE VE TESİSLER			
	TL	USD	EURO
Yerli	4.913.957	1.412.056	1.188.007
İthal	374.335	107.567	90.499
Toplam	5.288.292	1.519.623	1.278.506

Yatırımın Yaratacağı Ciro

Firma için yapılan öngörülerin gerçekleşmesi halinde 2018 yılında 60. 8 milyon TL, 2019 ve ilerleyen yıllarda ise 64. 6 milyon TL ciro yapabilecektir.

Firmanın Proje Bilgileri

Firma kataforez ve yaş boyama hattı projesine yönelik tesis yatırımı planlamaktadır. Mevcut tesislerinde kataforez ve boyama işlemlerini yapamayan firma, bu işlemler için ürünleri Bursa'ya nakliye ile ulaştırarak oradaki firmalara fason olarak yaptırmakta ve daha sonra tekrar kendi fabrikasına getirmektedir. Yatırım ile birlikte

kurulacak olan tesisler sayesinde firma kataforez ve boyama işlemlerini kendi bünyesinde yapmayı ve bu sayede nakliye giderlerini azaltmayı ve dışarıya ödenen fason boyatma maliyetinden de kurtulmayı planlamaktadır. Bunların neticesinde de firma karlılığını artırmayı hedeflemektedir.

Kataforez kaplama: Su bazlı astar boya kaplama sistemi olan ve elektrokimya prensiplerine dayanan bir elektro kaplama prosesi olan kataforez boya uygulaması, tüm gövde üzerinde her türlü parça geometrisinin eşit ve komple olarak kaplanabilir, yüksek korozyon direnci sağlaması, geri kazanım sistemi ile mükemmel verimlilik, su bazlı bir sistem olmasından dolayı daha az çevre kirliliği yaratması ve yangın riskinin daha az olması gibi üstün ve teknolojik özellikleri nedeniyle günümüzde pek çok sektör tarafından aranılan bir uygulama konumundadır.

Kataforez kaplama (Elektro Kaplama) karmaşık geometrili metal parçaların boyanarak korozyondan korunmasında çok etkili bir yöntemdir ve son yıllarda kullanımı otomobilden başka diğer sektörlerde de yaygınlaşmaktadır. Otomobillerin gövdelerinde tartışmasız olarak kullanılan ED kaplamalar son yıllarda jant, radyatör, çamaşır/bulaşık makinesi ve çeşitli taşıt parçalarının yüzeylerinin kaplanmasında kullanıma girmiştir.

6.2.9.Firmanın Memzuç Bilgileri

Banka ve finans kurumları TCMB Memzuç kayıtlarını sistem üzerinden çekip gerekli analizleri yapmaktadırlar.

Tablo 6. 12: Firmanın 31.12.2015 Tarihli TCMB Memzuç Kayıtları (Milyon TL)

Dönem		Risk Kodu	Risk Kodu Açıklaması	TCMB Memzuç Bilgileri						
				Kredi Limiti	1-12 Ay	12-24 Ay	24+ Ay	Faiz	Faiz	Çalışılan Banka Sayısı
Yıl	Ay				Vadeli Risk	Vadeli Risk	Vadeli	Reeskont + Komisyon	Tahakkuk + Komisyon	
2015	12	100	Nakdi Krediler (TL)	28.613.654	2.549.799	307.816	772.103	5.668	0	15
2015	12	101	Döviz Endeksli Nakdi Krediler (TL)	2.346.507	458.843	0	0	1.121	0	15
2015	12	600	Leasing Amaçlı Fon Kullanımları (TL)	18.170	18.170	0	0	60	0	15
			NAKİT TL TOPLAM	30.978.331	3.026.812	307.816	772.103	6.849	0	
2015	12	150	Nakdi Krediler (YP)	5.386.381	808.170	2.923.632	284.949	22.457	0	15
			NAKİT YP TOPLAM	5.386.381	808.170	2.923.632	284.949	22.457		
2015	12	200	GayriNakdi Krediler(TL)	2.524.750	93.634	0	0	0	0	15
2015	12	203	Diğer Gayrinakdi Krediler (TL)	816.184	112.122	12.000	0	0	0	15
			GNAKİT TL TOPLAM	3.340.934	205.756	12.000	0	0		
2015	12	250	GayriNakdi Krediler (YP)	504.400	0	0	0	0	0	15
2015	12	252	Akreditifler (YP)	504.400	0	0	0	0	0	15
			GNAKİT YP TOPLAM	1.008.800	0	0	0	0		
			Toplam	40.714.446	4.040.738	3.243.448	1.057.052	29.306		

Dolar Kuru:2,90*Tablo 6. 13:** Firmanın 31.12.2016 Tarihli TCMB Memzuç Kayıtları (Milyon TL)

Dönem		Risk Kodu	Risk Kodu Açıklaması	TCMB Memzuç Bilgileri						
				Kredi Limiti	1-12 Ay	12-24 Ay	24+ Ay	Faiz	Faiz	Çalışılan Banka Sayısı
Yıl	Ay				Vadeli Risk	Vadeli Risk	Vadeli Risk	Reeskont + Komisyon	Tahakkuk + Komisyon	
2016	12	100	Nakdi Krediler (TL)	16.872.686	4.756.629	860.842	1.340.652	17.911	0	15
2016	12	101	Döviz Endeksli Nakdi Krediler (TL)	2.009.311	9.311	0	0	23	0	15
			NAKİT TL TOPLAM	18.881.997	4.765.940	860.842	1.340.652	17.934	0	
2016	12	150	Nakdi Krediler (YP)	4.095.183	0	1.953.443	0	23.186	0	15
			NAKİT YP TOPLAM	4.095.183	0	1.953.443	0	23.186		
2016	12	200	GayriNakdi Krediler(TL)	1.074.173	176.361	0	0	0	0	15
2016	12	203	Diğer Gayrinakdi Krediler (TL)	756.046	172.930	12.900	0	0	0	15
			GNAKİT TL TOPLAM	1.830.219	349.291	12.900	0	0		
2016	12	250	GayriNakdi Krediler (YP)	0	0	0	0	0	0	0
2016	12	252	Akreditifler (YP)	0	0	0	0	0	0	0
			GNAKİT YP TOPLAM							
2016	12	700	Faktoring Alacakları(Nakdi Risk)	1.500.000	1.163.724	0	0	0	0	15
			TOPLAM	51.114.798	11.394.186	5.654.370	2.681.304	82.240	0	15

***Dolar Kuru:3,51**

Tablo 6. 14: Firmanı 30.09.2017 Tarihli TCMB Memzuç Kayıtları (Milyon TL)

Dönem		Risk Kodu	Risk Kodu Açıklaması	TCMB Memzuç Bilgileri						
				Kredi Limiti	1-12 Ay Vadeli Risk	12-24 Ay Vadeli Risk	24+ Ay Vadeli Risk	Faiz Reeskont + Komisyon	Faiz Tahakkuk + Komisyon	Çalışan Banka Sayısı
Yıl	Ay									
2017	9	100	Nakdi Krediler (TL)	32.297.438	8.388.302	3.014.079	2.202.488	75.965	0	19
2017	9	101	Dövizle Endeksli Nakdi Krediler	4.000.000	0	0	0	0	0	19
			NAKİT TL TOPLAM	36.297.438	8.388.302	3.014.079	2.202.488	75.965	0	19
2017	9	150	Nakdi Krediler (YP)	5.050.242	0	914.270	0	1.974	0	19
			NAKİT YP TOPLAM	5.050.242	0	914.270	0	1.974	0	19
2017	9	200	Gayri Nakdi Krediler(TL)	9.505.510	412.780	0	0	0	0	19
2017	9	201	Nakdi Kredilerin Teminatı Olarak	0	720.000	1.382.189	2.250.000	0	0	19
2017	9	203	Diğer Gayrinakdi Krediler (TL)		316.457	14.100	0	0	0	19
			Gayri Nakdi Krediler(TL)	9.505.510	412.780	0	0	0	0	19
2017	9	250	GayriNakdi Krediler (YP)	418.040	0	0	0	0	0	19
2017	9	252	Akreditifler (YP)	2.418.040	0	0	0	0	0	19
			G NAKİT YP TOPLAM	2.836.080	0	0	0	0	0	19
			TOPLAM	53.689.270	18.638.621	9.252.987	6.654.976	155.878	0	19

Döviz Kuru:3.52

Memzuç kayıtlarında firmayla ilgili nakit krediler, gayrinakit krediler, akreditifler, leasing, factoring detaylı şekilde gösterilmektedir. Banka firmanın memzuç kayıtlarını incelenmesi kredilendirme sürecinde oldukça önemlidir.

Firmanın bilançosuna ait 2015-2016-2017/9 dönem verileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Firmanın bilançosunda yer alan kalemler dönemsel olarak detaylı gösterilmektedir.

Tablo 6. 15: Firmanın Bilançosu

AKTİF		30.09.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Dönen Varlıklar Toplamı		28.074.417	64	17.004.478	51	14.036.906	50
Hazır Değerler		1.727.639	4	667.549	2	414.063	1
Senetli Alacaklar		12.702.299	29	3.662.099	11	5.219.499	19
Senetsiz Alacaklar		9.743.609	22	8.496.029	26	4.698.849	17
Diğer Alacaklar		351.092	1	175.094	1	310.956	1
Stoklar		3.549.777	8	3.833.513	12	3.393.540	12
	Hammadde ve Yan Mamuller	1.171.113	3	3.833.513	12	3.393.540	12
	Mamuller ve Ticari Mallar	0	0	0	0	0	0
	Verilen Sipariş Avansları ve Diğer Stoklar	2.378.665	5	0	0	0	0
Diğer Dönen Değerler		0	0	170.195	1	0	0
Duran Varlıklar Toplamı		15.609.318	36	16.121.322	49	13.806.621	50
Uzun Vadeli Alacaklar		30.250	0	30.250	0	46.990	0
Mali Duran Varlıklar		0	0	0	0	0	0
Maddi Duran Varlıklar		14.062.504	32	13.885.093	42	12.723.055	46
	Arazi, Arsa, Bina	9.866.767	23	9.745.726	29	9.198.944	33
	Tesis, Makine, Taşıt	7.251.819	17	7.195.449	22	6.539.567	23
	Birikmiş Amortismanlar	-3.056.082	-7	-3.056.082	-9	-3.015.457	-11
Yapılmakta Olan Yatırımlar		303.963	1	199.364	1	394.388	1
Diğer Duran Varlıklar		1.212.601	3	2.006.615	6	642.190	2
	AKTİF TOPLAMI	43.683.735	100	33.125.801	100	27.843.527	100

PASİF	30.09.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	28.436.589	65	21.233.936	64	17.987.667	65
Mali Borçlar	13.098.501	30	11.386.044	34	9.939.673	36
Senetli Borçlar	5.404.932	12	4.062.830	12	4.156.253	15
Senetsiz Borçlar	7.096.565	16	2.915.488	9	1.411.692	5
Ortaklara Borçlar	0	0	0	0	0	0
Alınan Avanslar	26.226	0	26.226	0	38.691	0
Diğer Borçlar	2.810.365	6	2.843.348	9	2.441.358	9
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	4.502.048	10	1.723.938	5	658.952	2
Mali Borçlar	4.502.048	10	1.723.938	5	658.952	2
Senetli Borçlar	0	0	0	0	0	0
Senetsiz Borçlar	0	0	0	0	0	0
Ortaklara Borçlar	0	0	0	0	0	0
Alınan Avanslar	0	0	0	0	0	0
Diğer Borçlar	0	0	0	0	0	0
Özkaynaklar	10.745.098	25	10.167.927	31	9.196.909	33
Ödenmiş Sermaye	3.250.000	7	3.250.000	10	3.250.000	12
Sermaye Yedekleri	0	0	0	0	0	0
Kar Yedekleri	5.297.335	12	5.297.335	16	5.297.335	19
Geçmiş Yıl Karları / Zararları	1.648.605	4	630.243	2	-231.975	-1
Net Kar / Net Zarar	568.300	1	1.018.363	3	896.224	3
İlaveler / Tenziller	-19.143	0	-28.014	0	-14.676	0
PASİF TOPLAMI	43.683.735	100	33.125.801	100	27.843.527	100

Firmanın gelir tablosuna ait 2015-2016-2017/9 dönem verileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Firmanın gelir tablosu yer alan kalemler dönemsel olarak detaylı gösterilmektedir.

Tablo 6. 16: Firmanın Gelir Tablosu

GELİR TABLOSU	30.09.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%	31.12.2014	%
Brüt Satışlar	33.250.042	102	36.509.400	102	31.117.546	101	25.682.914	100
Yurtiçi Satışlar	13.762.603	42	17.564.382	49	19.030.640	62	13.904.246	54
Yurtdışı Satışlar	19.487.438	60	18.945.018	53	12.086.906	39	11.778.668	46
Diğer Gelirler	0	0	0	0	0	0	0	0
Satışlardan İndirimler	-682.153	-2	-588.796	-2	-273.185	-1	-123.444	0
Net Satışlar	32.567.889	100	35.920.604	100	30.844.362	100	25.559.470	100
Satışların Maliyeti	-28.424.197	-87	-29.835.281	-83	-26.795.869	-87	-20.691.132	-81
Brüt Kar	4.143.692	13	6.085.323	17	4.048.493	13	4.868.339	19
Faaliyet Giderleri	-2.434.877	-7	-3.059.794	-9	-2.137.147	-7	-2.268.224	-9
Finansman Giderleri	-992.668	-3	-1.011.739	-3	-619.475	-2	-730.655	-3
Faaliyet Karı	716.147	2	2.013.790	6	1.291.871	4	1.869.460	7
Kambiyo Karı	63.560	0	164.891	0	180.272	1	22.590	0
Kambiyo Zararı	-76.353	0	-912.616	-3	-376.297	-1	-44.755	0
Diğer Gelirler	7.023	0	6.889	0	24.434	0	15.941	0
Diğer Giderler	0	0	0	0	0	0	-681	0
Vergi, Temettü Öncesi Kar	710.376	2	1.272.954	4	1.120.280	4	1.862.554	7
Öd. Vergi ve Diğer Yükümlülük	-142.076	0	-254.591	-1	-224.056	-1	-372.512	-1
Dağıtılacak Karlar	0	0	0	0	0	0	0	0
Net Kar / Zarar	568.300	2	1.018.363	3	896.224	3	1.490.042	6
Dönem Amortisman Tutarı	0	0	679.605	2	558.815	2	675.111	3

Firmanın yapmış olduğu fizibilite raporuna göre düzenlenmiş proforma gelir tablosu Tablo 6.17' de yer almaktadır. Firmanın yapacağı yatırımlarla oluşacak gelir ve giderleri gösteren gelir tablosu aşağıda yer almaktadır.

Tablo 6. 17: Firmanın Proforma Gelir Tablosu

PROFORMA GELİR TABLOSU (Mevcut + Proje)								
GELİR GİDER KALEMLERİ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.BRÜT SATIŞLAR	60.836.880	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185
2.SATIŞLARDAN İNDİRİMLER (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
3.NET SATIŞLAR	60.836.880	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185	64.639.185
4.ÜRETİM MALİYETİ (-)	53.283.094	55.934.844	55.759.934	55.759.934	55.759.934	55.759.934	55.759.934	55.759.934
5.BRÜT SATIŞ KAR/ZARARI	7.553.787	8.704.341	8.879.251	8.879.251	8.879.251	8.879.251	8.879.251	8.879.251
6.FAALİYET GİDERLERİ (-)	2.433.475	2.585.567	2.585.567	2.585.567	2.585.567	2.585.567	2.585.567	2.585.567
7.FAALİYET KAR/ZARARI	5.120.311	6.118.774	6.293.684	6.293.684	6.293.684	6.293.684	6.293.684	6.293.684
8.TİCARİ FAALİYET KARI	0	0	0	0	0	0	0	0
9.FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	2.015.191	2.303.101	1.908.595	1.696.624	1.627.110	1.566.986	1.506.863	1.446.905
9.1.Bankamız Kredileri (-)	184.846	454.770	404.717	359.687	298.743	238.619	178.495	118.538
9.2.Diğer O.V. Krediler (-)	538.607	519.964	175.510	8.570	0	0	0	0
9.1.Diğer Finansman Giderleri (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
9.1.Kısa Vadeli Krediler (-)	1.291.739	1.328.367	1.328.367	1.328.367	1.328.367	1.328.367	1.328.367	1.328.367
10.LEASING GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
11.VERGİ ÖNCESİ KAR	3.105.120	3.815.673	4.385.089	4.597.060	4.666.574	4.726.697	4.786.821	4.846.778
12.ZARAR MAHSUBU VE TEŞVİK(-)	0	0	0	0	0	0	0	0
12.1.Zarar Mahsubu	0	0	0	0	0	0	0	0
12.2.Tesvikleri	0	0	0	0	0	0	0	0
13.VERGİYE TABİ KAR	3.105.120	3.815.673	4.385.089	4.597.060	4.666.574	4.726.697	4.786.821	4.846.778
14.VERGİ/FON/STOPAJ (-)	621.024	763.135	877.018	919.412	933.314	945.339	957.364	969.355
15.VERGİ SONRASI NET KAR/ZARAR	2.484.096	3.052.538	3.508.071	3.677.648	3.733.259	3.781.358	3.829.457	3.877.423

Tablo 6.18’de yer aldığı gibi firmanın yatırım öncesi ve sonrası tam kapasite ile çalışmasıyla oluşacak gelir-gider tablosu detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 6. 18: Tam Kapasite Gelir –Gider Tablosu

GİDER TABLOSU GİDER CİNSİ	Değişkenlik Oranı (%)	TAM KAPASİTE				PROJE FARK
		Yatırım Öncesi		Yatırım Sonrası		
		Tutar	Oran(%)	Tutar	Oran(%)	
Ham ve Yardımcı Madde	100	33.201.000	65	33.991.500	67	790.500
Elektrik	90	500.000	1	650.000	1	150.000
Yakıt	80	100.000	0	150.000	0	50.000
Su		20.000	0	30.000	0	10.000
Personel		6.510.000	13	7.014.000	14	504.000
Sosyal Giderler		1.660.050	3	1.788.570	4	128.520
Kira						
Amortisman		400.000	1	1.000.000	2	600.000
Bakım-Onarım		60.000	0	90.000	0	30.000
Diğer-1						
Diğer-2						
Ambalaj						
Nakliye	90	5.000.000	10	2.500.000	5	-2.500.000
İşletme Malzemesi						
Genel Giderler		1.411.531	3	1.386.422	3	-25.109
Üretim Maliyeti		48.862.581	95	48.600.492	95	-262.089
Satış Giderleri		2.339.880	5	2.339.880	5	
Genel Üretim Giderleri		51.202.461	100	50.940.372	100	-262.089

Firmanın yatırım sonrası nakit akım kalemlerinde oluşacak durumu gösteren bilgiler Tablo 6.19’da yer almaktadır.

Tablo 6. 19: Yatırım Sonrası Oluşan Nakit Akım Kalemleri

NAKİT AKIM KALEMLERİ (TL)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.BAŞLANGIÇTAKİ NAKİT		1.278.286,10	3.166.138,30	4.963.934,30	8.143.874,70	11.710.624,90	15.325.473,80	18.988.421,40
2.YATIRIM	11.126.549,20							
2.1.Bina İnşaat	3.207.100,00							
2.2.Makine-Techizat	6.874.783,50							
2.3.Diğer Harcamalar								
2.4.İşletmeye Alma Giderleri								
2.5.Yatırım Dönemi Faizi	120.987,10							
2.6.Ek İşletme Sermayesi İhtiyacı	923.678,60							
3.FİNANSMAN	11.126.549,20							
3.1.Bankamız Kredisi	8.065.785,00							
3.1.1.Dış Kaynaklı								
3.1.2.Bankamız Kaynaklı	8.065.785,00							
3.2.Diğer Yabancı Kaynaklar								
3.3.Özkaynaklar	3.060.764,20							
3.4.Yaratılan Fonlar								
4.NET SATIŞ HASILATI	60.836.880,00	64.639.185,00	64.639.185,00	64.639.185,00	64.639.185,00	64.639.185,00	64.639.185,00	64.639.185,00
5.ÜRETİM MALİYETİ + FAAL.GİD - AMORTİSMAN	55.196.568,70	57.220.411,30	57.045.501,50	57.045.501,50	57.045.501,50	57.045.501,50	57.045.501,50	57.045.501,50
6.BRÜT KAR	5.640.311,30	7.418.773,70	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50
7.İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI DEĞİŞİMİ		-320.612,50						
7.1.Nakit Değerlerdeki Değişim		-98.553,00						
7.2.Alacaklardaki Değişim		308.155,90						
7.3.Stoklardaki Değişim		221.328,90						
7.4.Diğer Dön. Varl. Değişim								
7.5.Satıcılardaki Değişim		505.261,90						
7.6.Kısa Vadeli Diğer Borçlardaki Değişim		30.816,50						
7.7.Kısa Vadeli Banka Kredilerinde Değişim		215.465,90						
8.FAALİYETLERDEN YARATILAN NAKİT	5.640.311,30	7.739.386,20	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50	7.593.683,50
9.TOPLAM ANAPARA ÖDEMELERİ	1.725.809,80	2.785.298,10	3.010.274,80	1.797.707,60	1.466.509,20	1.466.509,20	1.466.509,20	1.466.488,40
9.1.Bankamız Kredileri Anapara Taksit	462.458,10	599.296,10	1.267.675,50	1.466.509,20	1.466.509,20	1.466.509,20	1.466.509,20	1.466.488,40
9.2.Diğer Kredi Anapara Taksit	1.263.351,70	2.186.002,00	1.742.599,30	331.198,40				
10.ROTATİF KREDİLERİN ANAPARA ÖDEMELERİ								
11.TOPLAM FAİZ ÖDEMELERİ	2.015.191,10	2.303.100,80	1.908.595,00	1.696.623,50	1.627.109,90	1.566.986,20	1.506.862,50	1.446.905,20
11.1.Bankamız Kredileri Faizleri	184.845,70	454.769,90	404.717,30	359.686,60	298.742,60	238.618,90	178.495,20	118.537,90
11.2.Diğer Kredilerin Faizleri	1.830.345,40	1.848.330,90	1.503.877,70	1.336.936,90	1.328.367,30	1.328.367,30	1.328.367,30	1.328.367,30
12.TOPLAM ANAPARA VE FAİZ ÖDEMELERİ	3.741.000,90	5.088.398,90	4.918.869,80	3.494.331,10	3.093.619,10	3.033.495,40	2.973.371,70	2.913.393,60
13.VERGİ	621.024,30	763.135,10	877.017,70	919.412,00	933.314,20	945.339,20	957.364,20	969.355,40
14.KISA VADELİ BANKA KREDİLERİ								
15.NET NAKİT AKIM	1.278.286,10	3.166.138,30	4.963.934,30	8.143.874,70	11.710.624,90	15.325.473,80	18.988.421,40	22.699.355,90
BORÇ ÖDEME GÜCÜ RASYOSU	1,31	1,25	1,30	1,82	2,06	2,09	2,13	2,17
ORTALAMA BORÇ ÖDEME GÜCÜ RASYOSU	1,77							

6.3. FİRMANIN MALİ ANALİZİ

Örnek firma ABC Makina Sanayi Limited Şirketi için yapılan mali analiz ve istihbarat çalışması bir dönem halinde ele alınmaktadır. Yapılan mali analiz, firmanın 2015-2016 yıllarına ait vergi dairesi onaylı yılsonu bilanço ve gelir tabloları ile 2017-9 bilanço ve gelir tabloları üzerinden yapılmaktadır.

Likidite Yapısı: Firmanın 31.12.2015-31.12.2016-30.09.2017 tarihli vergi dairesi onaylı bilanço ve gelir tablolarına göre; aktif yapısının ilk 2 yılda duran varlıkların kısmen yüksek oranda olması ile birlikte son dönemde dönen varlıklar ve duran varlıklar arasında eşit ağırlıklı bir yapıda olduğu görülmektedir. Firmanın 2015 yılındaki aktif dağılımı incelendiğinde; senetsiz alacaklar (%17), senetli alacaklar (%19) ve stoklar (%12) ağırlıklı bir yapıda olduğu görülmektedir.

Firmanın 2016 yılındaki aktif dağılımı incelendiğinde; senetsiz alacaklar (%26), senetli alacaklar (11) ve stoklar (%12) ağırlıklı bir yapıda olduğu görülmektedir.

Firmanın 2017 / 9. ay aktif dağılımı incelendiğinde; senetsiz alacaklar (%22), senetli alacaklar (%29) ve stoklar (%8) ağırlıklı bir yapıda olduğu görülmektedir. Yıllar itibariyle yılsonu mali verileri aktif yapısı incelendiğinde ağırlıklı olarak senetli ve senetsiz alacaklardan oluşan aktif dağılımında senetsiz alacakların aktif içindeki payının arttığı gözlenmektedir. Genel olarak senetsiz alacakların senetli alacaklara göre payının artması olumlu olarak değerlendirilmemekle birlikte 2016 yılında ülkemizde yaşanan olumsuzlukların firma bilançosuna etkileri göz önünde bulundurulmuştur.

İlgili dönemlerde aktif dağılımında yüzde olarak ikinci sırada yer alan stoklar hesabı incelendiğinde 2015-2017 yılları arasında artışlar görülmektedir. İmalatçı firma olması sebebiyle aktifin %10-30 arasında stok miktarı kabul edilebilir sınırlar içinde olması nedeniyle banka tarafından olumlu karşılanmaktadır.

Duran varlıkları 2017 yılında maddi duran varlıklar %32 ve yapılmakta olan yatırımlar %1 şeklinde dağılım göstermiştir. Firma bilançosunun ağırlıklı olarak dönen varlıklara dönük büyümesi sonucunda duran varlıkların sabit kalması nedeniyle yıllar içinde duran varlık payının azaldığı görülmektedir. Bu kapsamda firmanın dengeli büyümeye yönelik olarak duran varlık yatırımı yapacak olması Bankalarca olumlu karşılanmaktadır. Firmanın aktif büyüklüğü 2016 yılında yaklaşık olarak %19, 2017 yılında ise bir önceki yıla göre yaklaşık %32 büyümeye göstermiştir. Ülkemizde ve dünyadaki ekonomik göstergeler neticesinde herhangi bir kriz ortamının oluşmamış olması ve ülkemizin büyüme rakamları göz önünde bulundurulduğunda aktif gelişimi olumlu karşılanmıştır.

Bilançonun pasif yapısı incelendiğinde; 2015 yılında %65 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, %2 Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar, %33 Öz kaynaklardan oluştuğu görülmektedir.

2017 yılında %65 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, %10 Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar, %25 Öz kaynaklardan oluştuğu görülmektedir.

Yıllar itibariyle pasif yapısı incelendiğinde; firmanın Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarının pasif içindeki payı sabit kalmış Uzun Vadeli Yabancı Kaynakların artışı ve Öz kaynakların payının düştüğü görülmüştür. Bu durum firmanın uzun vadeli kaynak ile büyümesi açısından bankaca olumlu karşılanmıştır.

Yatırım yapan firmaların bilançoda kısa vadeli yabancı kaynaklarının artış göstermesi bankalar tarafından olumlu karşılanmamaktadır. Bununla birlikte firmanın son mali yıl içinde yatırımını tamamlamış olması, mali kurumlardan kredi kullanımındaki artışın bankalar nezdinde firma kredibilitesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Yabancı kaynaklar içindeki senetli ve senetsiz borç artışı firmanın aynı zamanda piyasa itibarı olduğunun da göstergesi olarak yorumlanmaktadır. Bunun yanında firmalarda daha yüksek piyasa itibarı olarak kabul edilen senetsiz borçların artış göstermesi ve bilanço içindeki payının artmış olması olumlu karşılanmıştır.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmanın yabancı kaynaklar içindeki öz kaynak payının tüm yıllar itibariyle kademeli azalmasına rağmen %25 in altına düşmemesi de bankalarca olumlu karşılanmaktadır.

Firmanın yıllar itibariyle cirosu incelendiğinde; 2016 yılında bir önceki yıla göre %16, 2017-9 döneminde ise 2016 yılsonu cirosu tutarında ciro oluşturulması olumlu karşılanmıştır. Ciro içindeki dağılıma bakıldığında ise yurt dışı satışların yıllar itibariyle artış göstermesi firmanın döviz girdisi sağlaması ve yurtiçindeki kırılganlıklara karşı daha güçlü durabileceği kanaati oluşturmaktadır. Bu kapsamda ciro gelişiminin ağırlıklı olarak yurtdışı satışların artışından kaynaklandığı görülmektedir.

Firmanın bankadan talep ettiği 1.500.000 Euro, 2 yıl ödemesiz dönemli toplam 7 yıl vadeli 6 ayda bir ödemeli kredinin 6 ayda bir ödemesinin 170.000 Euro olduğu göz önünde bulundurulduğunda yurtdışı satışlardaki artışın kredi taksitlerinin ödenmesi açısından oldukça önemlidir.

Yıllar itibariyle net satışlar içinde satışların maliyetinin oranında dalgalanmaların olduğu gözlenmiştir. (2015 %87, 2016 %83, 2017 %87) Satışların maliyetindeki dalgalanmalar olumsuz olarak karşılanmakla birlikte firmanın faaliyet konusu gereği hammadde girdilerinin büyük kısmının döviz dayalı olması ve hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalardan kaynaklı olduğu gözlenmektedir. Bu kapsamda satılan malın maliyetindeki dalgalanmalar makul karşılanabilir.

Bunun yanında firmanın faaliyet giderleri yıllar itibariyle hemen hemen aynı oranda kalmıştır. Ancak yıllar itibariyle kredi faiz oranlarındaki artış ve firmanın kredi kullanımının artış göstermesi nedeniyle finansman giderlerinin yıllar itibariyle dalgalanması nedeniyle faaliyet karında da dalgalanmalar görülmektedir. Bu durumun faaliyet giderlerindeki dalgalanmayı açıkladığı söylenebilir.

Firmanın toplam satışlar içindeki yurtdışı satış oranının artışlarla birlikte son mali yıl içinde diğer yıllara oranla daha düşük kambiyo zararı oluştuğu ve nihayetinde tüm yıllar itibariyle karlılığının arttığı görülmektedir.

Banka tarafından yatırım sonrası oluşturulan proforma gelir tablosunda da görüleceği üzere yıllar itibariyle borç ödeme gücü oranının 1'in üzerinde olması ve firmanın net kâr marjının düşüşüne rağmen yine de yüksek kârlılıklı faaliyeti nedeniyle banka tarafından göz ardı edilebilecek düzeyde olduğu görülmüştür.

Firma ile ilgili likidite oranları şu şekilde hesaplanmıştır.

Cari Oran: Toplam Dönen Varlıklar / Toplam Kısa Vadeli Borçlar

Tablo 6. 20: Cari Oran

Dönem	Toplam Dönen Varlıklar	Toplam Kısa Vadeli Borçlar	Cari Oran
2015	14.036.906	17.987.667	0,78
2016	17.004.478	21.233.936	0,80
2017	28.074.417	28.436.589	0,99

Genelde cari oranın 2'nin üzerinde olması istenir ama bu oran sektörden sektöre farklılıklar göstermektedir (Akgüç, 2014:274). Firmanın yıllara göre cari orandaki iyileşme banka ve finans kurumları tarafından kısmen olumlu algılanabilir.

Likidite Oranı: Toplam Dönen Varlıklar-Stoklar/Toplam Kısa Vadeli Borçlar

Tablo 6. 21: Likidite Oranı

Dönem	Toplam Dönen Varlıklar	Stoklar	Toplam Kısa Vadeli Borçlar	Likidite Oranı
2015	14.036.906	3.393.540	17.987.667	0,59
2016	17.004.478	3.833.513	21.233.936	0,62
2017	28.074.417	3.549.777	28.436.589	0,86

Genelde likidite oranının 1'in üzerinde olması istenir ama bu oran sektörden sektöre farklılıklar göstermektedir (Akgüç, 2014:282). Firmanın likidite oranının yıllar itibariyle iyileşme görülmesi banka ve finans kurumlarınca kısmen olumlu algılanabilir.

Net İşletme Sermayesi: Dönen Varlıklar-Kısa Vadeli Borçlar

Net İşletme Sermayesinin negatif olması, firmanın kısa vadeli borçlarının dönen varlıklarından daha yüksek olduğunu ifade eder. Böyle bir durum, firmanın duran varlıklarını kısa vadeli borçlarla finanse ettiğini gösterir. Dolayısıyla net işletme sermayesinin negatif olması firmaların likidite problemini gündeme getirir.

Tablo 6. 22: Net İşletme Sermayesi

Dönem	Toplam Dönen Varlıklar	Toplam Kısa Vadeli Borçlar	Net İşletme Sermayesi
2015	14.036.906	17.987.667	-3.950.761
2016	17.004.478	21.233.936	-4.229.458
2017	28.074.417	28.436.589	-362.172

Firmanın net işletme sermayesinin negatif olması duran varlıkların kısa vadeli borçlarla karşılanması banka ve finans kurumlarınca olumlu karşılanmamaktadır. Fakat firmanın net işletme sermayesinin giderek iyileşmesi dikkat çekmektedir.

Yatırım kredisinin uzun vadeli yabancı kaynaklarda yer alacak olması net işletme sermayesini olumsuz etkilemeyecek olması nedeniyle olumlu karşılanmaktadır.

Değerleme: Firmanın yıllar itibariyle cari oran, likidite oranı, net işletme sermayesinin düştüğü ve cari oran 2'nin, likidite oranının 1'in altında kaldığı görülmektedir. Banka ve finans kurumları için olumsuz sayılabilecek sonuçlar çıkmış olmakla birlikte banka kredi tahsis sürecinde ilgili veriler haricinde yatırımın; yatırım sonrası firmaya katacak katma değer, ciro artışı ve karlılığı; ayrıca piyasa istihbaratı, teminat yapısı vb. değişkenleri de göz önünde bulundurulabilir. Örneğimizde firmanın borç ödeme gücü oranı tüm yıllar itibariyle 1'in üzerinde oluşmuştur. İlgili oranın kredi

vadesi süresi boyunca 1'in üzerinde olması en önemli değişken olup, diğer değişken ve oranlar kısmen göz ardı edilebilir.

Talep edilen kredinin 2 yıl anapara ödemesiz dönemli olması ve yatırımdan sonra firmanın 2 yıl boyunca anapara ödememesi, ilgili kredinin firma bilançosunda Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar kısmında yer alacak olması da firmanın kredilendirme sürecine olumlu yaklaşılmasını sağlar.

6.4. UYGULAMA ÖRNEĞİNDE KGF'NİN İŞLEYİŞİ

Firmanın teminat yapısı incelendiğinde; mevcut teminatların talep edilen kredi tutarı için yetersiz olması, firmanın verebileceği ilave teminatının olmaması nedeniyle firmaya kullanılacak krediye ilave teminat olarak KGF kefaleti, teminat şartlarında yer almıştır. Firma talep ettiği kredinin teminatı için sağlanacak olan kefalet işlemlerine başlamadan önce firmanın istihbarat ve mali analizinin olumlu sonuçlanması neticesinde KGF kefalet işlemlerine başlanır. Firmanın banka tarafından kredi için olumlu değerlendirilmesi sonucunda firma ile ilgili mali ve istihbarat bilgilerinin talep edilmesi durumunda KGF'ye verileceği konusunda muvafakatname alınır. KGF 'nin talep etmesi durumunda firma ile ilgili kredi sicili, Risk Merkezi ve Kredi Kayıt Bürosu kayıtları KGF'ye iletilir. Firmadan kredi başvuru tarihi itibarıyla firmanın, ortaklarının ve grup firmalarından herhangi birinin halen iflas, fesih, iflas erteleme ve konkordato sürecinde olmadığına dair muvafakatname alınarak; KGF kefalet süreciyle ilgili firmadan aşağıdaki belgeler temin edilerek KGF'ye kefalet talebi iletilir.

- Firma Yararlanıcı Beyanı (Bkz. EK-4)
- Yatırım Kredileri Firma Taahhütnamesi (yalnız Yatırım Kredilerinde),
- Güncel Vergi ve SGK Borcu Yoktur Belgeleri,
- Yatırıma İlişkin Proforma Belgeleri (Fizibilite Raporu veya Yatırım Teşvik Belgesi),
- Firmanın Güncel Risk Raporu.

KGF, kefalet başvurusu işleme alındıktan sonra, ihtiyaç duyulması halinde yukarıda sayılan bilgi ve belgelerin dışında ek bilgi ve belge talep edebilir. Banka, KGF tarafından talep edilen bu bilgi ve belgeleri kendi iç mevzuatının izin verdiği ölçüde

gönderir. KGF, kefalet taleplerinin sonuçlarını banka KOBİT sistemi üzerinden kabul veya ret şeklinde bildirir ve ayrıca yazılı bir bildirim yapılmaz.

KGF'ye iletilen belgelere ve firmanın son üç dönem net satışları, aktif büyüklüğü ve çalışan sayısı bilgilerine istinaden yapılan değerlendirmeler sonucunda kefalet talebinin olumlu sonuçlanması durumunda banka teminat girişi yaparak ilgili krediyi müşteri hesabına aktarır. Aktarılan kredi bilgilerini (Hesap numarası, vade, faiz oranı ve ödeme planı) KGF'ye ileterek süreci sonuçlandırır. KGF'in kefalet için yapacağı değerlendirmede bankanın yapmış olduğu kredi analizi neticesinde olumlu görüş belirtmesi durumunda kefalet talebinin olumlu sonuçlanmasına yardımcı olur. KGF kefalet talebinin reddedilmesi halinde ise firmaya alternatif teminat bulması için geri dönüş yapılır. Firmanın teminat yetersizliğinin giderilmesiyle kredi kullandırım aşaması geçilmiştir.

6.4.1. KGF Kefaleti İle Verilen Kredinin Ödenmemesi

Kredinin vadesinde geri ödenmesiyle birlikte KGF'nin kefaleti sonlanır. Ancak KGF, kredinin vadesinde ödenmemesinden dolayı bankanın tanzim talep yazısını bildirdiği tarihten itibaren 7 iş günü içerisinde bankanın ödeme talebini yerine getirir. KGF'den tazmin talep edilebilmesi için; KGF dışındaki kefilleri ile birlikte yararlanıcının noter kanalıyla keşide edilerek ihtar ile temerrüde düşürüldüğünün yazılı olarak KGF'ye bildirilmesi ve kanuni takip işlemlerinin başlatılmış olması şartı aranır.

KGF, tazmin talebini yerine getirdikten sonra bankanın verilen kredi için aldığı teminatlar üzerinde yasal olarak hak sahibi olur. Banka, vadesinde ödenmeyen KGF kefaletli bir kredinin tazmini yeniden yapılandırmak istemesi durumunda, KGF yapılandırma ile ilgili firmanın ticari faaliyetlerini devam edeceği kanısına varırsa, KGF yapılandırma talebini onaylayabilir. Yapılandırma yapılabilmesi için mutlak surette KGF'den tekrar kefalet talebinde bulunulur ve yeni kefalet alınmalıdır.

Bunun dışında yararlanıcının kredilerin ödeme vadesi henüz gelmemiş olsa dahi (Halk Bankası, 2017: 10-11);

- Hakkında banka ile resmi ya da özel kuruluşlar tarafından yasal takip başlatılmak suretiyle açıkça ödeme gücü içerisinde olması,
- İflas, iflas erteleme/tedbir ve konkordato kararı alınmış olması,

- Kefalet kapsamındaki kredileri dahil, borçlarının geri ödemesini engelleyecek ve varlık/borç dengesini bozacak şekilde varlıklarında doğrudan ya da dolaylı olarak azaltma işlemlerine tevessülü içinde olduğunun tespiti,

halleri temerrüt hali sayılır. Bu hallerde bankanın, kurum dışındaki kefilleri ile birlikte yararlanıcı aleyhine kanuni takibin başlatılmış olması kaydıyla tazmin talebinde bulunabilir. İflas, iflas erteleme/tedbir, konkordato kararı bulunması durumunda takibin başlaması koşulu aranmaz.

Borç Ödeme Gücü Oranı: (Finansman Giderleri + Dönem Karı + Amortisman) / (Finansman Giderleri + Anapara Taksitleri)

Tablo 6. 23: Borç Ödeme Gücü Oranı

Dönem	Finansman Giderleri	Dönem Karı	Amortisman	Finansman Giderleri	Anapara Taksitleri	Borç Ödeme Gücü Oranı
2017	2.015.191,00	2.484.096	400.000	2.015.191,00	1.725.809,80	1,31
2018	2.303.100,80	3.052.538	1.000.000	2.303.101,00	2.785.298,10	1,25
2019	1.908.895,00	3.508.071	1.000.000	1.908.895,00	3.010.274,80	1,30
2020	1.696.623,50	3.677.648	1.000.000	1.696.623,50	1.797.707,60	1,82
2021	1.627.109,90	3.733.259	1.000.000	1.627.109,90	1.466.509,20	2,06
2022	1.566.986,20	3.781.358	1.000.000	1.566.986,20	1.466.509,20	2,09
2023	1.506.862,50	3.829.457	1.000.000	1.506.862,50	1.466.509,20	2,13
2024	1.446.905,20	3.877.423	1.000.000	1.446.905,20	1.466.488,40	2,17

6.5. MALİ ANALİZ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yapılan mali analizde firmanın (2015-2016-2017-9) dönemleri incelenmiştir. Firmanın bilanço yapısı, likidite yapısı, finansman yapısı ve kârlılık yapıları, istihbarat bilgileri, yatırım sonrası firmaya yaratılacak katma değer ve yatırımın borç ödeme gücü oranları, firmanın çalıştığı bankalarla herhangi bir sorun yaşamamış olması, kuruluşundan bu yana 20 yıl geçmiş olması, olumlu piyasa istihbaratı, talep edilen kredi ile uyumlu kredi vadesi ve teminat yapısı vb. nedenler ile ilgili herhangi bir olumsuzluğuna rastlanılmamıştır. Genel itibariyle olumlu olarak değerlendirilmiştir. Bankaca önerilen kredi limitinin tahsis edilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

SONUÇ

Bu çalışma banka ve finans kurumlarının kredilendirme süreçlerindeki risklerin başında gelen kredi riskinin etkin yönetilebilmesi için kredilendirme süreçlerinde nitel ve nicel veri analizlerinin önem ve gerekliliğine vurgu yapılmak amacıyla hazırlanmıştır. Kredi analizindeki temel amaç; kredi talep edenin, banka ve finans kurumlarının belirlemiş olduğu koşullara uygun olarak krediyi geri ödeme gücüne ve moralitesine sahip olup olmadığını tespit ederek kredi riskini azaltmaktır.

Kredi analizi, kredi talebinde bulunan firmanın mali tablolarının incelenmesi ile birlikte firmanın geçmiş, mevcut durumunu kapsamakta olup; kullanılacak kredi ile firmanın gelecekteki performansını etkileyen ve etkileyecek bütün faktörlerin değerlendirilmesi süreçlerini içeren istihbarat sürecini kapsamaktadır. Kredi analizi, kredi talep edenin mali durumunun ve ekonomik faaliyetlerinin yanı sıra bankanın kaynakları ve kredi politikası doğrultusunda incelenmesini kapsar.

Genel olarak bankacılıkta istihbarat, firmanın kredi değerliliğinin belirlenmesi ve riskin azaltılması amacıyla gizlilik ve tarafsızlık içinde, banka ve finans kurumları tarafından kişi veya firmaların ahlaki ve mali durumlarını doğru değerlendirilmesi için farklı kaynaklardan yapılan bilgi toplama ve değerlendirme sürecidir. Bu veri ve bilgiler, bankaların istihbarat birimi tarafından toplanmakta ve belgelendirilmektedir. İstihbarat çalışmasıyla bankalar sorun yaşanabilecek olan kişi veya firmalarla ilgili kredi ilişkisine girmeden sonlandırabilirler.

Mali tablolar analizinin temel amacı firmanın, mali durumunu, faaliyet sonuçlarını ve finansal gelişimini değerlendirebilmek ve firmanın geleceği ile ilgili tahminlerde bulunabilmek için, mali tablolarda yer alan mali verilerin zaman içerisinde göstermiş oldukları eğilimlerin incelenmesidir.

Bankalar müşterilerin talep ettikleri kredileri mali analiz ve moralite süzgeçlerinden geçirerek talep edilen kredi tutarının firmanın kapasitesine uygun olup olmadığını değerlendirir. Eğer yüksek kredi talep ediliyor ise de verilebilecek sağlıklı kredi limitlerini belirlerler. Kredi talep eden ile banka veya finans kurumları inceleme ve değerlendirme süreçlerinden sonra müşteriye verebilecekleri kredilerin şartlarını ve

teminat yapılarını müzakere ederler. Şartlar ve teminatlar konusunda mutabakat sağlanması halinde talep edilen teminatların tesis edilmesi ve yasal hükümler doğrultusunda sözleşmelerin imzalanması ile kredi ilişkisine başlanabilir.

Kredi ilişkisinin devam ettiği sürece yılda en az bir defa olmak üzere değerlendirme dönemlerinde bankalar ve finans kurumları şartlarda değişiklik yapma hakkına sahip olup mutabakat sağlanması halinde yeni veya aynı şartlar ile çalışmalara devam edebilirler. Değerleme sonucunda banka veya finans kurumları kredilerin tasfiyesini talep etmeleri veya müşterinin şartları kabul etmemesi halinde banka veya finans kurumlarının tüm anapara, faiz ve komisyon vb. tüm alacaklarını tahsil etmeleri şartıyla müşterilerden alınan teminatları serbest bırakılması ve sözleşmelerin fesih edilmesi ile çalışmaları sonlandırılabilir.

Bankalar açısından kredilendirme sürecinde mali tablolar analizi ve istihbarat çalışmalarının hepsi bir bütündür. Bankalar; mali tablolar analizini içeren nicel veri analiz ile istihbarat sürecini içeren nitel veri analizini birlikte dikkate alarak kredilendirmeyle ilgili kararlarını verirler. Böylelikle kredinin geri ödenme riskini minimize etmeye çalışırlar.

Bankalarda kredilendirme süreci, kredilendirilecek kişi veya firmalarla ilk görüşmeyle başlayan ve kredinin anaparası ile tüm faiz, komisyon ödemelerinin yapılarak ve verilen garantinin sona ermesiyle alınan teminatların serbest bırakılması veya kredinin tasfiye edilmesi aşamalarında yapılan tüm işlemleri kapsar.

Ülkemiz ekonomisinin %99,8'ini oluşturan KOBİ'lerin üretim, yatırım, tedarik ve pazarlama sorunları, nitelikli personel ve yönetim eksikliği, teknolojiye uyum sağlama gibi önemli sorunları bulunmaktadır. Bu sorunların çoğunluğu finansal kaynak yetersizliğinden dolayı ortaya çıkmakta ya da bu nedenlerle çözüme kavuşamamaktadır. KGF kefaletiyle birlikte KOBİ'lerin finansmana erişimi kolaylaşmıştır.

KOBİ'lerin; üretim ve yatırımlarının, piyasadaki rekabet gücünün ve verimliliğinin artırılabilmesi, etkin yönetimin sağlanabilmesi, teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmesi, firmaların gelişebilmesi için desteklenmeleri gerekmektedir. Bunun

için KOBİ'lerin en büyük sorunları olan finansman eksikliğinin giderilmesi, yönetim, bilgi ve teknoloji desteği sağlanması gerekir.

KGF kefaletinin, bankacılık sektörü, işletme ve ekonomi açısından ayrı ayrı faydaları bulunmaktadır. KGF kefaletiyle kullandırılan krediler; ekonomik büyümeye, istihdama, rekabete, ihracatın artmasın, fırsat eşitliğine, kredi hacmine, uzmanlığa, bölgesel ve sektörel kalkınmaya büyük katkı sağlamaktadır.

KGF'nin ülke ekonomisine katkısının daha fazla arttırılabilmesi için, öncelikli sektör ve bölgelere ağrılık verilmeli, kefalet verilecek firmalara risk değerleme yöntemleri uygulanmalı, KGF'nin riskini sigortalayabilen sigorta ürünleri oluşturulmalı, kullanılan kredilerin üretim ve yatırım yönelik kullanılıp kullanılmadığının denetlenmesi gereklidir. KGF kefalet verdiği firmalara kredilendirme işleminden sonra da sistematik olarak kontrol etmelidir.

KGF kefaletiyle verilen kredilerin önemli kısmı inşaat-taahhüt sektörüne verilmesi sürdürülebilir ekonomik büyüme açısından sıkıntı yaratabilmektedir. İnşaat sektörüne verilen kredilerle konut stok sayılarının artmış olması ileri ki dönemde olumsuz durumlarla karşılaşma ihtimalini artırabilir. KGF kefaletinin öncelikli olarak imalat sektöründe faaliyet gösteren firmalara verilmesi sürdürülebilir ekonomik büyüme açısından oldukça önemlidir. İmalat sektörüne verilecek kefaletle kullandırılan krediler ile istihdamı, ihracatı ve kalkınmayı desteklenmektedir.

KGF kefaletiyle verilen kredilerin amaçlarının dışında kullanılma ihtimaline karşı, kullandırılan kredilerin üretim ve yatırımda kullanıldığının belgelenmesi talep edilmelidir. Böylelikle KGF kefaletiyle kullandırılan kredilerin amaçları dışında kullanılıp kullanılmadıklarının denetimi sağlanmış olur.

Yapılan  rnek uygulama çalışmasında banka ve finans kurumlarının kredilendirme süreci aşama aşama anlatılmaya çalışılmıştır.  rnek uygulama çalışmasında yatırım kredisi talebinde bulunan firmayla ilgili istihbarat, moralite araştırması ve mali analiz çalışması yapılmıştır. Mali analiz, firmanın 2015-2016 yıllarına ait vergi dairesi onaylı yılsonu bilanço ve gelir tabloları ile 2017-9 bilanço ve gelir tabloları üzerinden yapılmıştır.

Firmanın; mal aldığı, mal sattığı ve aynı sektörde faaliyet gösteren firmalarla yapılan piyasa istihbaratında olumsuz herhangi bir durumla karşılaşılmamıştır. Merkez Bankası memzuç kayıtları, senet protesto bilgileri, çek raporu gibi sorgulamalarda da herhangi bir olumsuzluk olmaması durumunda banka ve finans kurumları kredilendirme işleminin sonraki aşaması olan mali veri analizi ile kredi değerlendirme sürecine devam edebilirler.

Firmanın mali verilerine göre hesaplanan cari oran, likidite oranı ve net işletme sermayesinin olması gerekenin altında olduğu, fakat yıllar itibariyle artması banka tarafında olumlu karşılanmıştır. Banka, firmanın kullanmak istediği yatırım kredisi ile ciro artışını ve karlılığın artmasını göz önünde bulundurup, oranlardaki kayda değer görünmeyen olumsuzlukları göz ardı edebilir. Düzenlenen proforma gelir tablosuna göre borç ödeme gücü oranının yıllar itibariyle 1'in üzerinde olması banka ve finans kurumlarının üzerinde durdukları önemli konuların başında gelmektedir. Borç ödeme gücü oranı önemli bir değişken olup, diğer değişken ve oranlar firmanın geçmişi ve piyasa koşulları göz önünde bulundurularak olumlu karar da verilebilir.

Kredilendirme sürecindeki kriterler firmaların faaliyet gösterdiği sektörden sektöre farklılıklar gösterebilir. Kredilendirme sürecindeki kriterlerin ağırlığı, önceliği ve önem derecesi değişebilir. Örnek uygulamada imalat sektöründe faaliyet gösteren firmanın kredilendirme sürecindeki kriterler ile ticaret veya taahhüt sektöründe faaliyet gösteren firmalardaki kriterlerin önem derecesi ve önceliği farklılık gösterebilir. Bunun için kredilendirme sürecindeki kriterler sektörlere göre belirlenerek uygulanmalıdır.

Firma yapmayı planladığı yatırım ya da yatırımlarla ilgili fizibilite çalışmasını yapması ile ortaya çıkacak gelir ve giderlerini hesaplaması proforma gelir tablosunun oluşturulmasına katkı sağlar. Banka ve finans kurumları firmanın yatırıma ilişkin tahmini maliyetini ve tahmini gelirini bir anlamda projeksiyon haline getirmektedir. Böylelikle normal şartlar altında yatırımın geri dönüşü ve firma faaliyetlerini aksatmayacağı rapor haline getirilmektedir. Firmanın bankaya bildirilen fizibilite çalışması ve beyanına ilave olarak mevcut piyasa faiz oranları ve ödeme planına göre firma için oluşturulan proforma gelir tablosuna finansman giderleri de ekleyerek firmanın borç ödeme gücü oranı hesaplanır.

Kredi talebinde bulunan firmanın geçmiş hesap dönemlerine ait gelir tablosunun incelenmesi, firmanın kredilendirilmeden önceki mali durumunu ortaya koymaktadır. Analizin tamamlayıcı diğer bölümü kredi kullanım sonrasında gelir tablosunun nasıl bir şekil alacağıdır.

Banka ve finans kurumları çeşitli analizler yaparak kredi riskini minimize etmeye çalışırlar. Yatırım sonrasında, yapılan yatırımın firmaya katacağı katma değerin büyüklüğü ve piyasa koşullarından ne derecede etkileneceğini analiz etmeden kredi değerlendirme süreci tamamlanamamaktadır. Bu nedenle firmanın yapacağı yatırımın hem firma tarafından hem de banka ve finans kurumları tarafından analizi, kredinin seyyaliyeti ve firmanın devamlılığı açısından kritik önem taşımaktadır.

Yapılan çalışma neticesinde yatırımın firmaya sağlayacağı gelir, hem krediyi geri ödeyecek hem de firmaya katma değer sağlayacak olması nedeniyle kısmen mali oranlardaki olumsuzluklar göz ardı edilmiş ve kredi tahsis edilmiştir. Bu nedenle ticari kredi değerlendirilmesinde sadece mali veriler ve oranlar üzerinden karar verilmesi eksik ya da yanlış bir değerlendirme olabilir. Örnek uygulamada olduğu gibi firmanın kredilendirilme süreci sadece mali oranlar üzerinden karar verilmesi hem firmalar hem de banka ve finans kurumları açısından büyük fırsatların kaçırılmasına neden olabilir. Kredi değerlendirme işlemlerinde banka ve finans kurumları tarafından hem nitel hem de nicel analizlerin harmanlanıp, bir bütün olarak ele alınması kredi değerlendirme sürecinin sağlıklı yürütülmesi için gereklidir.

Banka ve finans kurumları, kredilendirme işleminde kredi riskinin yanı sıra, piyasa riski ve kur riskini de göz önünde bulundurarak oluşabilecek riskleri asgari seviyeye indirebilirler. Kredilendirme süreci bir bütün olarak değerlendirilmeli ön görüşmeyle başlayıp kredinin sorunsuz bir şekilde geri ödenmesine kadar devam etmelidir. Banka ve finans kurumları ödemelerinde gecikme yaşayan kişi veya firmaları yakından izleyip gerekli müdahalelerde bulunarak; yeniden yapılandırma ve taksit öteleme gibi seçeneklerle oluşabilecek mağduriyetleri ortadan kaldırabilirler.

KAYNAKÇA

- Akgüç, Öztin (2006), *Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi*, 7.Baskı. Arayış Basım ve Yayıncılık: İstanbul
- Akgüç, Öztin (2008), *Mali Tablolar Analizi*, 13. Baskı, Arayış Basım ve Yayıncılık: İstanbul.
- Akgüç, Öztin (2010), *Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi*, Arayış Basım ve Yayıncılık: İstanbul.
- Akgüç, Öztin (2014), *Kredi Taleplerinin değerlendirilmesi*,10. Baskı, Arayış Basım ve Yayıncılık: İstanbul.
- Alpay, Sadık (2001). *Kredi Tahsisi, Kredi Kontrol, Risk İzleme ve Önleme Yöntemleri*. Toprak Bank Eğitim Müdürlüğü Yayınları.
- Argun, Doğan, Cemal İbiş ve Volkan Demir (2006), *Mali Tablolar Analizi Uygulamaları, Mart Matbaacılık*, ISMMMO Yayın No:62: İstanbul.
- Aydın, Nurhan, Başar Mehmet ve Coşkun, Metin (2014), *Finansal Yönetim*, 4. Baskı, Detay Yayıncılık: Bursa.
- BDDK, (2018), *Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri*. [Erişim:25 Şubat.2018, https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/TBSGG/16668tbs_temel_gostergeler_raporu_aralik_2017.pdf].
- BDDK, (2016), *Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri*. [Erişim:25 Şubat.2018, https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/TBSGG/15785tbs_temel_gostergeler_raporu_aralik_2016.pdf].
- Bodur, Volkan ve Bodur, Çağlayan (1998). *Kredilendirme Teknikleri, TBB Eğitim ve Tanıtım Grubu Seminer Notları*: İzmir.
- Bolak, Mehmet (1998), *İşletme Finansı*, Birsan Yayınevi: İstanbul.
- Businessht, (2017), *KGF ile İlgili Haberler*, [Erişim:18 Ocak.2018, <http://www.businessht.com.tr/piyasalar/haber/1512759-kgfden-businesshtye-ozel-aciklamalar>].
- Ceylan, Ali ve Korkmaz, Turhan (2008), *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Ekin Basım Yayın Dağıtım: Bursa.
- Çabuk, Adem ve İbrahim Lazol (2009), *Mali Tablolar Analizi*, 9.Baskı, Ekin Yayınevi: Bursa.

- Çelik, Faik (2013), *Bankalarda Kredi Yönetimi*, Anadolu Üniversitesi Yayını No:2531: Eskişehir.
- Çiloğlu, Erdoğan (1988), *Bankacılıkta İstihbarat*, Türkiye Bankalar Birliği: Ankara.
- Delikanlı, İ.U. (2000), Bankalarda *Uluslararası Standartlara Uygun Risk Yönetimi ve Kontrolü*, İktisadi Araştırmalar Vakfı Seminer Tebliği: İstanbul.
- Durmuş, Ahmet Hayri ve Mehmet Emin Arat (2000), *İşletmelerde Mali Tablolar Tahlili*, Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı, 5. Baskı, Yayılım Matbaası: İstanbul.
- Eski, Tanju (2013), *Kredi İşlemleri*, Filiz Kitabevi: İstanbul.
- Eyüpgiller, Servet (1997), *Banka İşletmeciliği Bilgisi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları Yayın No: 317: Ankara.
- Findeks, (2017), *Çek Raporları*. [Erişim:17 Eylül.2017, <https://isube.findeks.com/ers/anasayfa/cekRaporlari.xhtml>].
- Gülmüş, Bülent (1989), *Bankalar İstihbaratı Yönünden Mali Tahlil Esasları*, Garanti Eğitim Merkezi, Yayın No:12: İstanbul.
- Gürsoy, Cudi Tuncer (2007), *Finansal Yönetim İlkeleri*, Doğu Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Halk Bankası A.Ş. (2007), *Mali Tablolar, Kayıtların Denetlenmesi ve Analiz Yöntemleri*.
- Halk Bankası A.Ş.(2011). *Temel Kredi Bilgileri Eğitim Kitapçığı*.
- Halk Bankası A.Ş.(2012), *Krediler Uygulama Talimatı*.
- Halk Bankası A.Ş.(2015), *Genel Bankacılık Eğitim Kitapçığı*.
- Halk Bankası A.Ş.(2016), *Kredi ve Proje Değerlendirme Raporları Uygulama Talimatı, Bölüm 3- KDR Ve GDR Düzenleme İlkeleri*.
- Halk Bankası A.Ş.(2017), *KGF Kefaletleri Uygulama Talimatı*.
- İş Bankası Eğitim Müdürlüğü (1990), *Teknik Konular Rehberi*, 2. Baskı: Ankara.

- Kavcıoğlu, Şahap (2003), *Ticari Bankalarda Sorunlu Kredilerin Yönetimi, Çözüm Yolları ve Takibi*, 1.Baskı, Türkmen Kitapevi: İstanbul.
- KGF, (2018), *İndex*. [Erişim:18 Ocak.2018, <http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/>].
- KGF, (2018), *KGF'nin Şubeleri*. [Erişim:18 Ocak.2018, <http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/bilgi-merkezi/sikca-sorulan-sorular/26-kgf-nin-hangi-illerde-subeleri-var-kgf-subesi-bulunmayan-illerde-basvuru-nereye-yapilir>].
- KGF, (2018), *Banka Kredileri*. [Erişim:18 Ocak. 2018, <http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/urunlerimiz/banka-kredileri/kobi-destekleri/yurtdisi-fon-destekleri-2>].
- KGF, (2018), *Kobi Destekleri*. [Erişim: 18 Ocak. 2018, <http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/urunlerimiz/banka-kredileri/kobi-destekleri/hazine-mustesarligi-fonu>].
- KGF, (2018), *Ortaklık Yapısı*. [Erişim: 18 Ocak. 2018, <http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/hakkimizda/ortaklik-yapisi>].
- KGF, (2018), *Faaliyet Raporu*. [Erişim:28 Mart. 2018, [http://www.kgf.com.tr / images / faaliyet_raporu/2017_kgf_faaliyet_raporu.PDF](http://www.kgf.com.tr/images/faaliyet_raporu/2017_kgf_faaliyet_raporu.PDF)].
- Lazol, İbrahim (2004), *Mali Analiz ve Enflasyon Muhasebesi Uygulamaları*. 2.Baskı, Ekin Kitapevi: İstanbul.
- Nalbantoğlu,T.R. (Mayıs 2001), *Türk Bankacılık Sektöründe Krediler ve Muhasebe Denetim Mesleği, V. Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, İSMMMO: Antalya.
- Öztürk, Kezban. (Ocak 2015), *Kredi Politikası ve Değerlendirmesi*, 1. Baskı: Ankara.
- Parasız, İlker (2005), *Para, Banka ve Finansal Piyasalar*. Ezgi Kitabevi, 8. Baskı: Bursa.
- Sarıaslan, Halil. Erol, Cengiz (2008), *Finansal Yönetim Kavram, Kurumlar ve İlkeler*: Ankara.
- Sevilengül, Orhan (2014), *Genel Muhasebe*, 17.Baskı, Gazi Kitapevi: Ankara.
- Şakar, Birgül (2015), *Banka Kredileri ve Yönetimi*, 6. Baskı, Beta Basım: İstanbul.
- Şakar, Hakan (2002), *Bankalarda Kredilendirme Teknikleri*, 2. Baskı, Akdeniz Yayıncılık: İstanbul.
- TOBB, (2017), *Ticaret Sicil Gazetesi*. [Erişim: 15 Eylül. 2017, <http://www.ticaret Sicil.gov.tr /index.php>].

- Torun, Talip (2013), *Bankalarda Kredi Yönetimi Ders Kitabı*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını: 51: Eskişehir.
- TÜİK, (2018), *İşgücü İstatistikleri*. [Erişim:25 Mart. 2018, <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=27699>].
- TÜİK, (2018), *Temel İşgücü Göstergeleri*. [Erişim:25 Mart. 2018, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>].
- TÜİK, (2018), *İstihdam Oranı*. [Erişim: 25 Mart. 2018, <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=27825>].
- TÜİK, (2018), *Tüketici Fiyat Endeksi*. [Erişim: 03 Nisan 2018, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>]
- T.C. Resmi Gazete, *Bankaların Kredi İşlemlerine Yönetmelik / Bankacılık Kanununa İlişkin Düzenlemeler*, 14 Aralık 2016, Md./-9-10-11, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmi Gazete, *3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri*, 18 Kasım 2005, Sayı:25997, Md./1, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmi Gazete, *5411 sayılı Bankacılık Kanunu*, 01 Kasım 2005, Md.48, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmi Gazete, *5411 sayılı Bankacılık Kanunu*, 01 Kasım 2005, Md.73, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmi Gazete, *3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu*, 19 Ekim 2005, Md. Ek 1, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- Vergi Usul Kanunu Madde, 323.
- Uludağ İlhan, Arıcan Erişah (1999), *Finansal Hizmetler Ekonomisi (Piyasalar, Kurumlar, Araçlar)*, Beta Basın Yayınları Dağıtım: İstanbul.
- Usta, Mahmut ve Duygu Karaca Tamuman(1994), *İstihbarat ve Mali Analiz*, 1. Baskı, Pamukbank Eğitim Yayınları, Yayın No: 26: İstanbul.
- Uzman Param (2017), *Mevduat Faizleri*, [Erişim:17 Nisan 2017, <http://uzmanparam.milliyet.com.tr/haber-detay/genel/kgfnin-yan-etkisi-mevduatta-ortaya-cikti/67542/>].
- Ünkaya, Gülümser ve Sinan Aslan (2009), *Finansal Muhasebe*. 1. Baskı, Beta Basım: İstanbul.

Yapı Kredi Bankası (2000), *Kredicilik Eğitim Notları*: İstanbul.

Yardımcıoğlu, Mahmut. (Ekim 2013), *Finansal Muhasebe*. 1. Baskı, Fatih Basımevi: Kahramanmaraş.

Yaşarbank (1999), *İstihbarat Ve Mali Analiz*, 1. Baskı: İstanbul.

Yıldırım, Oya ve Nergis Tek (2004), *Finansal Muhasebe*, 1. Baskı, Birleşik Matbaacılık: İzmir.

Ziraat Bankası A.Ş. (2003), *Ticari Krediler Mali Tahlil ve İstihbarat Mevzuat I*: Ankara.

Ziraat Bankası A.Ş. (2004), *Ortak Konu ve Hükümler Mevzuatı*: Ankara.

EKLER

EK-1

Bankalarca Açacakları Krediler ve Verecekleri Kefalet ya da Teminatlar İçin,
Talepte Bulunanlardan Alınacak Hesap Durumu Belgesi

HESAP DURUMU BELGESİ	
TANITICI BİLGİLER	
I-FİRMANIN	
Ticaret unvanı	
Kuruluş tarihi/ticaret ya da esnaf sicil no.	
Ticaret sicil gazetesinin tarih ve numaraları	
Ticaret merkezi, adresi, telefon, teleks ve faks numaraları	
Uyruğu	
Bağlı olduğu vergi dairesi ve vergi sicil no.su	
Faaliyette bulunduğu sektördeki faaliyet ağırlığı (%)	
Asıl faaliyet konusu	
Yan faaliyet konuları	
Dahil olduğu sermaye grubunun bilinen adı ve bu grubun sermayedeki pay oranı	

II-TÜZEL KİŞİLİĞİ OLMAYAN FİRMALARDA	
1-Firma sahibinin (sahiplerinin), eş ve çocukları ile bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıkların;	
a-Adları	
b- Adresleri	
c- Bu ortaklıklardaki toplam pay sahiplikleri (%)	
2-Firma sahibi (sahipleri) ile eş ve çocuklarının ve bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıkların ayrı ayrı veya birlikte sermayesini veya yönetimini kontrol ettikleri ortaklıkların;	
a-Adları	
b-Adresleri	
c-Bu ortaklıklardaki toplam pay sahiplikleri (%)	
3-Firma sahibi (sahipleri) ile eş ve çocuklarının, sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklar ile bunların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerini veya yönetimini kontrol ettikleri ortaklıkların ayrı ayrı veya birlikte, doğrudan veya dolaylı olarak sermaye, yönetim ve denetimleri bakımından kontrol altında bulundurdukları ortaklıkların;	
a-Adları	
b-Adresleri	
c-Bu ortaklıklardaki doğrudan ve dolaylı pay sahiplikleri (%)	
III-TÜZEL KİŞİLİĞİ OLAN FİRMALARDA	
1-Yönetici ve denetçilerin adları ve sermaye payları	

a-Yönetim kurulu başkanı	
b-Yönetim kurulu üyeleri	
c- Denetçiler (ve ortak olup olmadıkları)	
d-Türk Ticaret Kanunu'nun 319 uncu maddesine göre yetkili kılınan müdürler	
e-Ortaklardan sermayenin % 10 veya daha fazlasına sahip olanların adları ve sermayedeki pay oranları	
f-Ortaklardan hakim sermaye grubuna dahil olanların adları ve sermayedeki pay oranları	
g-Hakim sermayedar grup dışında diğer sermaye gruplarının ortaklığı söz konusu ise bu grupların bilinen adı ve sermayedeki pay oranları	
h-Hisselerin halka arz olup olunmadığı, olunmuşsa halka açıklık oranı	
i-Yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişilere ait sermayenin oranı	
2-Firma sermayesinde doğrudan veya dolaylı hakimiyeti söz konusu sermaye grubuna dahil diğer firma ve şahıslarla birlikte veya ayrı ayrı, doğrudan veya dolaylı olarak sermaye, yönetim ve denetimleri bakımından kontrol altında bulundurulanan ortaklıkların;	
a-Adları	
b-Adresleri	
c-Bu ortaklıklardaki doğrudan ve dolaylı pay sahiplikleri (%)	
3-Ödeme güçlüğüne düşmesi halinde, firmanın ödeme güçlüğüne düşmesi sonucunu doğuracak boyutta, ilişki bulunan gerçek ve tüzel kişilerin;	

a-Adları	
----------	--

IV-MALİ BİLGİLER (Son Üç Yıla Ait)	31.12.20...	31.12.20...	31.12.20...
Toplam aktifler			
Hazır (likit) değerler			
Toplam dönen değerler			
Uzun vadeli ve duran değerler			
Vadesiz ve vadesi geçmiş yabancı kaynaklar			
Kısa vadeli yabancı kaynaklar			
Uzun vadeli yabancı kaynaklar			
Öz kaynaklar			
Dönem kârı veya(zararı)			
Stoklar			
İhracat Tutarı (ABD Doları)			
İthalat Tutarı (ABD Doları)			
Üretimden satışları			
KATMA DEĞER BİLGİLERİ:			
Ödenen Maaş ve Ücretler			
Ödenen Kiralar			
Dolaylı Vergiler			
Katma Değer Vergisi			
Diğer Vergiler			
Subvansiyonlar (-)			

Sub. ve vergi iadesi			
İhracat için iade KDV			
V- DİĞER BİLGİLER			
Çalışan sayısı (Yıllık Ortalama)			
Özel Hesap Dönemine Tabi Olup Olmadığı			
Firmayı denetleyen bağımsız denetleme kuruluşunun unvanı			
Uluslararası kredi notuna sahip olup olmadığı, varsa kredi notunun türü, derecesi ve alındığı tarih ile hangi uluslararası kredi derecelendirme kuruluşunca verildiği			
Devam Eden Yatırımlar;			
Türü			
Başlangıç tarihi			
Planlanan bitiş tarihi			
Yatırımın toplam tutarı			
Gerçekleşen yatırım tutarı			

VI- YÜKLENİCİ FİRMALAR İÇİN (Devam Eden Her İş İçin Ayrı Ayrı Doldurulacaktır)	
İşveren Kuruluş	
İşe Başlama Tarihi	
Süre Uzatımı (Varsa)	
İşin İhale Bedeli	
Eskalasyon ve Fiyat Farkı	
Yıl Sonu Hakedişler	

- 155. Tazmin Edilen Gayrinakdi Kredi Bedelleri

TL Gayrinakit Kredi Limit ve Risk Kodları

- 200. Gayrinakdi Krediler
- 201. Nakdi Kredilerin Teminatı Olarak Düzenlenen Teminat/Garanti Mektupları

YP Gayrinakit Kredi Limit ve Risk Kodları

- 250. Gayrinakdi Krediler
- 251. Nakdi Kredilerin Teminatı Olarak Düzenlenen Teminat/Garanti Mektupları
- 270. Gayrinakdi Krediler / Yurtdışından Kullanılan

TL Tasfiye Olunacak Krediler

- 300. Tasfiye Olunacak Krediler
- 301. Hesapta 90 Günlük Süreyi Dolduran Krediler

YP Tasfiye Olunacak Krediler

- 350. Tasfiye Olunacak Krediler
- 351. Hesapta 90 Günlük Süreyi Dolduran Krediler

Tahviller

- 400. Tahviller

Finansman Bonosu

- 500. Finansman Bonosu

TL Leasing Amaçlı Fon Kullandırlmaları

- 600. Leasing Amaçlı Fon Kullandırlmaları TL
- 601. Leasing Amaçlı Dövizle Endeksli ve Diğer Endeksli Fon Kullandırlmaları

YP Leasing Amaçlı Fon Kullandırlmaları

- 650. Leasing Amaçlı Fon Kullandırlmaları YP

Ek-3. Kredi Garanti Fonu Yararlanıcı Beyanı

HAZİNE DESTEKLİ KGF KEFALETİ İLE KREDİ TALEP DİLEKÇESİ, İSTİHBARAT BEYANNAME - TAAHHÜTNAMESİ ve İFLAS, FESİH, İFLAS ERTELEME VE KONKORDATO SÜRECİNDE OLUNMADIĞINA İLİŞKİN YARARLANICI BEYANI

..... BANKASI A.Ş.

..... ŞUBESİ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bankanız tarafından firmamıza yenileme (mevcut kredinin devamı), yeni kredi kullandırımı, ilave kredi kullandırımı, yeniden vadelenendirme/yapılandırma, refnansman kapsamında kullandırılan/kullandırılacak tutarında vadeli,’ne KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.’nin kefaletinin alınmasını talep ediyoruz.

Kredi talebimizin Bankanızca uygun görülmesi halinde Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin hakkımda/hakkımızda yapacağı inceleme ve istihbarat nedeniyle kredi sicilimi/sicilimizi gösteren Kredi Kayıt Bürosu Risk Raporu ve Çek Raporu dahil talep edeceği her türlü bilgiyi/belgeyi Kredi Garanti Fonu A.Ş.’ne vermenize muvafakat ettiğimizi, bu halde Bankanıza karşı bir sorumluluk tevcih etmeyeceğim/etmeyeceğimiz gibi herhangi bir talepte de bulunmayacağımı/bulunmayacağımızı,

Muhtelif bankalar, diğer mali kuruluşlar ve ilgili kurum ve kuruluşlar nezdindeki kredi limit ve risk bilgilerimi / bilgilerimizi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası / TBB Risk Merkezi / Kredi Kayıt Bürosu kayıtlarından incelemeniz konusunda Kredi Garanti Fonu A.Ş.’ye tam yetki verdiğimi/ verdiğimizi bu çerçevede, Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin yapacağı inceleme nedeniyle gerek Kredi Garanti Fonu A.Ş.’ye gerekse hakkımda / hakkımızda, Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin nezdinde araştırma yapacağı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası / TBB Risk Merkezi / Kredi Kayıt Bürosu’na sorumluluk tevcih etmeyeceğim / etmeyeceğimiz gibi hukuki ve cezai bir talepte de bulunmayacağımı / bulunmayacağımızı,

Yine bu kapsamda Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin yukarıda sayılanlar ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde faaliyet gösteren işbu kefalet işlemiyle ilgili olarak bilumum kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk hükmi ve gerçek kişilerinden hakkımda/hakkımızda her türlü bilgi/belgeyi talep etmesine, toplanan bilgi ve belgelerin talep halinde üçüncü şahıslarla paylaşılmasına muvafakat ettiğimizi; bilgi ve belgelerin toplanması ve incelenmesi nedeni ile bilgi ve belgeyi gönderen/paylaşan Banka/Kurum/Kuruluş/kişi/kişilere karşı herhangi bir sorumluluk tevcih etmeyeceğim/etmeyeceğimiz gibi herhangi bir talepte de bulunmayacağımı/bulunmayacağımızı; her türlü zarar ziyan ve tazmin haklarımızdan gayri kabili rücu feragat ettiğimizi, kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

İşbu kredi talebim/talebimiz için Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin talep edeceği başvuru ücretini nezdinizdeki hesabım/hesabımızdan tahsil ederek Kredi Garanti Fonu A.Ş. ye göndermenize muvafakat ettiğimi/ettiğimizi, firmam/firmamız adına Kredi Garanti Fonu A.Ş. tarafından kefalet tahsis edilmemesi ya da kefalet tahsis edilse bile Bankanızca kredi talebim/talebimiz uygun görülmemesi veya tahsis edilmiş krediyi kullanmamam/kullanmamamız veya Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin kefalet koşullarına uygun olmamam/olmamamız nedeniyle kullanamamam/kullanamamamız durumunda dahi başvuru ücretini Bankanızdan ve Kredi Garanti Fonu A.Ş.’ den geri talep etmeyeceğimi/etmeyeceğimizi, Bankanıza ve Kredi Garanti Fonu A.Ş.’ne karşı herhangi bir hak talebinde bulunmayacağımı/bulunmayacağımızı, kredi talebimi/talebimizin Bankanızca Kredi Garanti Fonu A.Ş. kefaletiyle tahsis edilmesi halinde kefalet şartlarını kabul ettiğimi/ettiğimizi ve Kredi Garanti Fonu A.Ş. tarafından belirlenmiş komisyon ve masrafları ödeyeceğimi/ödeyeceğimizi,

Başvuru tarihi itibarıyla firmamızın, ortaklarımızın ve firmamızın dahil olduğu risk grubu firmalarından herhangi birinin halen iflas, fesih, iflas erteleme ve konkordato sürecinde olmadığını,

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“**Kanun**”) uyarınca; kredi talebimizin incelenmesi, kredi verilmesi, Kredi Garanti Fonu A.Ş. tarafından tarafımıza kefalet verilmesi, kefalet verilmeden önce hakkımızda araştırma ve risk analizi yapılması,

kefalet verilmesi sonrasında kredi durumumuzun takip edilmesi, kredi sürecinin sonlandırılması, kullanılan fonların takibi ve ilgili devlet kurumlarına ve finansal kuruluşlara raporlamaların yapılması amaçları için tarafımızca verilen veya Memzuç, Takbis, Kredi Kayıt Bürosu, SGK, Bağkur, Vergi Dairesi Başkanlığı gibi kamusal ve finansal faaliyetler için kullanılan sistem, veri tabanları ve portallardan edinilen veya başka yollarla Kurum’a aktarılan kimlik bilgilerimizin (T.C. kimlik numarası ve nüfus cüzdanı fotokopisi dâhil), adres-iletişim bilgilerimizin finansal bilgilerimizin, vergi kimlik numaramızın, kredi notumuzun, SGK, Bağkur dökümlerimizin, , ortaklıklarımızın ve ortaklarımıza ait kişisel verilerin ve iş burada sayılan amaçlar için gerekli olan diğer kişisel verilerimizin işlenmesine, yurtiçinde ve yurtdışında yer alan kamu ve özel sektör finans kuruluşlarına kredi fonlarının kullanımına ilişkin raporlama yapmak ve geri ödenmesinin takibi amacıyla, malvarlığı değerlendirme alanında faaliyet gösteren uzman ve kuruluşlara finansal durumumuzun değerlendirilmesi amacıyla aktarılmasına açık rızamızın bulunduğunu, kişisel verilerimizin yukarıda sayılan amaçların devam ettiği ve kanunlar kapsamında belirtilen süreler boyunca işleneceğini, kişisel verilerimizin kefalet ve kredi ilişkisi gereğince işlenmesinin gerekli olduğu hususunda ve veri sahibi olarak KVKK 11. Maddesi uyarınca sahip olduğumuz hakları kullanmak için Kredi Garanti Fonu A.Ş.’ye ve Bankası A.Ş.’ye başvurabileceğimiz konusunda bilgilendirildiğimizi, haklarımıza ilişkin daha detaylı bilgilendirmenin Kredi Garanti Fonu A.Ş. ve [*].....Bankası A.Ş.’nin internet sitelerinde bulunduğunu bildiğimizi, iş burada yer alan açık rızanın aynı zamanda Kredi Garanti Fonu A.Ş.’ye de verildiğini veBankası A.Ş.tarafından Kredi Garanti Fonu A.Ş. adına aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiğini

Kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Tarih/...../.....

Firma Unvanı:

Vergi NO:

Adres:

Kaşe – İmza